

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนด้วยการปรึกษารายบุคคล
เชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

อัจฉรา อินโต

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

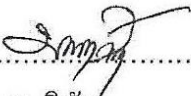
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

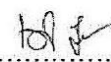
ธันวาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒิบัณฑิตและคณะกรรมการสอบคุณวุฒิบัณฑิต ได้พิจารณา
คุณวุฒิบัณฑิตของ อัจฉรา อินโต ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

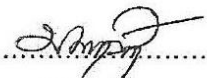
คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒิบัณฑิต

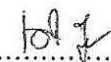

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ประชา อินัง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาค)

คณะกรรมการสอบคุณวุฒิบัณฑิต

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี)

.....กรรมการ
(ดร.ประชา อินัง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาค)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณวุฒิบัณฑิตฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 24 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

คุณฐิณิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน คือ อาจารย์ ดร.ประชา อินัง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กลุณภาดล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้ความเมตตาในการให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดเวลา จนส่งผลให้คุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และสำเร็จลงด้วยความภาคภูมิใจผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี ประธานกรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารท ทรัพย์วิระปกรณ์ กรรมการผู้แทนบัณฑิตศึกษาที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขให้คุณฐิณิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบแก้ไขในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอบคุณนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ผู้ประสานงานทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในขั้นตอนต่าง ๆ ของการทำวิจัยจนทำให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ เพื่อน ๆ รุ่นที่ 3 รุ่นพี่ รุ่นน้องทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ที่เป็นกัลยาณมิตร คอยช่วยเหลือให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อตำรวจ คุณแม่เมณิ อินโต บิดามารดาของผู้วิจัย ที่ให้ความรักและให้การสนับสนุนทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้วิจัยทำ โดยเฉพาะการศึกษาเล่าเรียน อันนำมาซึ่งการได้รับ โอกาสที่ดีในชีวิตมากมาย บุญกุศลและความดีงามใด ที่เกิดจากคุณฐิณิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตา แด่บิดามารดา ครู บุรพาจารย์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่อบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยเป็นคนดี มีความรู้และประสบความสำเร็จมาจนปัจจุบัน ขอกราบ
ขอบพระคุณ

อัจฉรา อินโต

55810086: สาขาวิชา: จิตวิทยาการปรึกษา; ปร.ด. (จิตวิทยาการปรึกษา)

คำสำคัญ: การปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการ/ การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ/
นักเรียนมัธยมศึกษา

อัจฉรา อินโต: การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษา
รายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค (THE DEVELOPMENT OF CAREER CHOICE SELF-
EFFICACY OF STUDENTS USING ASSIMILATIVE INTEGRATION INDIVIDUAL
COUNSELING) คณะกรรมการควบคุมคณานิพนธ์: ประชา อินัง., ปร.ด., เพ็ญญา กุลนภาดล,
กศ.ด. 238 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิง
ยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) เพื่อศึกษาผลของการปรึกษา
รายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลาง แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ
กลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรกที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ จำนวน
1,200 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ 2 เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี
โดยผู้วิจัยนำคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพมาจัดเรียงจากคะแนนน้อยไปหามาก
และสอบถามความสมัครใจ โดยพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คือ กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎี
และเทคนิค ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน
มัธยมศึกษา พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ
6 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถทางการเรียน ความสนใจในอาชีพ การคาดหวังผลลัพธ์ทาง
อาชีพ เป้าหมายทางอาชีพ การสนับสนุนจากครอบครัว และความสามารถในการจัดการปัญหาที่มีความ
เหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ
.05 และพบว่าการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง อยู่ในระดับ
ปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง-มาก
มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.20-3.63

2. การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วม การปรึกษาราย
บุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค หลังการทดลองและติดตามผลมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อน
การทดลอง แสดงว่าการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีผลทำให้การรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาสูงขึ้น

55810086: MAJOR: COUNSELING PSYCHOLOGY; Ph.D. (COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORDS: INTEGRATIVE INDIVIDUAL COUNSELING/ CAREER CHOICE SELF-EFFICACY/ STUDENTS

AUTCHARA INTO: THE DEVELOPMENT OF CAREER CHOICE SELF-EFFICACY OF STUDENTS USING ASSIMILATIVE INTEGRATION INDIVIDUAL COUNSELING. ADVISOR COMMITTEE: PRACHA INANG, Ph.D., PENNAPHA KOOLNAPHADOL, Ed.D. P. 238. 2017.

The purposes of this study were 1) to examine confirmatory factor and the consistency of the empirical career choice self-efficacy with empirical data, and 2) to study the effect of assimilative integration individual counseling for developing career choice self-efficacy. The samples of this study were students who are studying in grade 9 level at the secondary education schools under the Office of the Basic Education Commission, the Ministry of Education in central region. The sample were divided into two groups. The first group was 1,200 grade 9 students who were used for studying factors of career choice self-efficacy. The second group was grade 9 students in Suphanburi province. The scores on career choice self-efficacy were ranked from low to high. The sample was asked for his/ her voluntariness to participate in this study. Based on inclusion criteria, the researcher selected 28 individuals as the samples of this study. The samples were assigned in to the experimental group and the control group. The experiment group participated in an assimilative integration individual counseling while the control group did not receive the integrative individual counseling.

The research results were as follows:

1. The confirmatory factor analysis confirmed that the career choice self-efficacy model could be characterized into six factors: Academic self-efficacy, career interest, outcome expectations, goals, Family Support, and coping. The model had a goodness-of-fit with the empirical data with high loading with a significance level of .05 it was found that the career choice self-efficacy of grade 9 students in central region was at the moderate level mean score was ($\bar{X} = 3.47$). The average was between 3.20 - 3.63.

2. The career choice scores after experiment and follow-up were higher than before experiment. The findings showed that the assimilative integration individual counseling could enhance career choice self-efficacy of secondary education students.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปริกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎี และเทคนิค.....	39
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน.....	59
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	57
ขั้นตอนที่ 1 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยัน ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	64
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการปริกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา.....	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สัญลักษณ์แทนตัวแปรที่ทำการศึกษา.....	74
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปรผล.....	75

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	111
สรุปผลการวิจัย.....	115
อภิปรายผล.....	118
ข้อเสนอแนะ.....	128
บรรณานุกรม.....	129
ภาคผนวก.....	138
ภาคผนวก ก.....	139
ภาคผนวก ข.....	141
ภาคผนวก ค.....	154
ภาคผนวก ง.....	236
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	238

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	องค์ประกอบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	65
3	แบบแผนการทดลอง แบบ Two-factor experimental with repeated measures on one factor.....	72
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง.....	77
5	สรุปผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของข้อคำถาม ที่เก็บข้อมูลได้จากกลุ่มตัวอย่างจริง.....	79
6	ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจาย ($\%CV$) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ค่าความเบ้ (Sk) ค่าความโด่ง (Ku) และค่า P -value ของสถิติทดสอบไค-สแควร์ ของตัวแปรสังเกตที่ศึกษา.....	80
7	ผลการตรวจสอบค่าสถิติ KMO และ Bartlett's test ของข้อคำถามที่ทำการศึกษา ในแบบจำลองสมการ โครงสร้าง.....	83
8	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนน มาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (casef)..	89
9	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนน มาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Acse).....	89
10	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนน มาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านความสนใจในอาชีพ (Cain).....	91
11	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนน มาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Ouex).....	92
12	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนน มาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านเป้าหมายทางอาชีพ (Goal).....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
13	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Fasu).....	96
14	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor Loading Score) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize Score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (casef) ด้านความสามารถในการจัดการปัญหา (copi).....	97
15	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef).....	99
16	คะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	101
17	คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	102
18	คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	103
19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง.....	106
20	ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	108
21	คะแนนเฉลี่ยเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคในระหว่างระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	109
22	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพที่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-keuls procedure).....	110

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	กรอบแนวคิดการศึกษาองค์ประกอบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ..... 8
2	กรอบแนวคิดการศึกษาผลการปรักรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา..... 9
3	ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผล ที่จะเกิดขึ้น..... 13
4	ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผล ที่จะเกิดขึ้น..... 14
5	แผนภาพและโมเดลพฤติกรรมกรเลือกอาชีพ..... 16
6	การประมาณค่าของ Qplot of standardized residuals ของแบบจำลองตามสมมติฐาน. 84
7	การประมาณค่าของ Qplot of standardized residualsของแบบจำลองปรับแก้ (Adjust model)..... 87
8	ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน ที่ปรับแก้แล้ว (Adjust Model) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize score)..... 88
9	แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ในระยะ ก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม..... 104
10	แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล..... 105
11	แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองต่อคะแนนการรับรู้ ความสามารถในการเลือกอาชีพ..... 107

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชีพมีความสำคัญต่อบุคคลมาก เพราะไม่เพียงแต่ เป็นที่มาของรายได้ที่ใช้ในการดำรงชีวิตเท่านั้น แต่การประกอบอาชีพยังเป็นการตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล ในเรื่องของเป้าหมายและความสำเร็จ ทำให้ได้รับ โอกาสและต้นทุนทางสังคม นำมาซึ่งความภาคภูมิใจทั้งตนเองและสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นการเลือกอาชีพจึงเป็นกิจกรรมสำคัญที่ทุกคนหลีกเลี่ยงไม่ได้ จำเป็นต้องมีการเริ่มต้นด้วยการวางแผนชีวิตด้านอาชีพตั้งแต่วัยเรียนแต่ในปัจจุบันการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความต้องการของตนเองเป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง เนื่องมาจากบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งในเรื่อง โรคระบาด การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ ผู้คนในยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับสิ่งท้าทายใหม่ ๆ เกิดการรวมตัวกันเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถทางการแข่งขันกับประเทศในภูมิภาคใกล้เคียงและในเวทีระหว่างประเทศที่เราทราบกัน คือ การรวมตัวกันในกลุ่มประชาคมอาเซียน ซึ่งเกิดความร่วมมือ 3 ด้าน คือ การเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN political and security community-APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN economic community-AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN socio-cultural community-ASCC) โดยจะมีแผนงานสร้างความร่วมมือ 6 ด้าน คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน การลดช่องว่างทางการพัฒนา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญนี้เอง จะก่อให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้าและบริการ การเงิน การลงทุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเคลื่อนย้าย แรงงานอย่างเสรีจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรในชาติเราให้มีความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ที่กล่าวมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพที่อัตราการแข่งขันที่สูงขึ้น

วัยที่มีความเหมาะสมกับการส่งเสริมพัฒนาให้บุคคลรู้จักตนเองเกี่ยวกับการวางแผน การศึกษาต่อและการกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีอายุระหว่าง 14-15 ปี ซึ่งตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg (Ginzberg, 1951 อ้างถึงใน นรินทร์ จุลทรัพย์, 2558, หน้า 51) จัดอยู่ในระยะที่ 2 คือ ระยะการทดลองเพื่อพิจารณาตนเองเป็นช่วงวัยที่เด็กจะเริ่มพิจารณาเพื่อทำความเข้าใจตนเอง ยอมรับสภาพปัญหาตามความเป็นจริงของตนเองและ จะใช้ความพยายามลงมือปฏิบัติ ทำการทดลองเพื่อแก้ปัญหาหรือหาคำตอบสำหรับการตัดสินใจ

เข้าสู่อาชีพในอนาคต เพื่อตอบสนองความพอใจ ความต้องการของตนเอง และพัฒนาการของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดอยู่ในขั้นย่อยที่ 2 ขั้นแห่งความสามารถ (Capacity stage) อายุ 13 ถึง 14 ปี เป็นช่วงที่วัยรุ่นคำนึงถึงความสามารถในการวางแผนเลือกอาชีพ เด็กจะเกิดความตระหนักถึงความสามารถที่แท้จริงของตนเองในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้ง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของสängคมไทย จัดว่ากำลังอยู่ในช่วงทางแยก กล่าวคือ เป็นวัยที่กำลังจะเปลี่ยนระดับการศึกษาไปสู่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต้องเลือกแผนการเรียนทั้งสายสามัญหรือสายอาชีพ ตามแต่ความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตน ซึ่งการเลือกแผนการเรียนนี้จะมีส่วนในการกำหนดอาชีพในอนาคตของนักเรียนต่อไป

ปัญหาความไม่สอดคล้องของวุฒิการศึกษากับความต้องการตลาดแรงงานในประเทศไทยเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ เนื่องจากที่ผ่านมา นักเรียนเรียนตามค่านิยมของสังคม ดังที่ ข้อมูลการวิจัยสถานการณ์ตลาดแรงงานในกลุ่มจังหวัด 18 กลุ่ม พบว่าตลาดแรงงานไทยวันนี้ต้องการแรงงานในสายวิชาชีพที่จบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่พอจะมีทักษะอาชีพที่ไปทำงาน ได้ ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้เป็นกำลังในการปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ยุค 4.0 โดยข้อมูล Human Capital Report ปี ค.ศ. 2016 พบว่า สัดส่วนแรงงานฝีมือของประเทศสวีเดน เยอรมนี สิงคโปร์และฟินแลนด์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 48 ส่วนไทยมีเพียงร้อยละ 14.1 ถือว่าแตกต่างค่อนข้างมาก “โครงสร้างแรงงานที่จะช่วยให้ไทยก้าวไปสู่ยุค 4.0 ได้ คือต้องมีแรงงานฝีมือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 40-50 แต่ปัจจุบันมีเพียงร้อยละ 20 ขณะที่ ผู้เรียนจบปริญญาตรีในปี พ.ศ. 2559 วางงานถึง 1.79 แสนคน สอดคล้องกับข้อมูลโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ปี พ.ศ. 2557 พบว่า ความสามารถในการแข่งขันด้านแรงงานในกลุ่มอาเซียนผลิตภาพแรงงานไทยอยู่ลำดับที่ 4 เป็นรองจาก สิงคโปร์ บรูไนและมาเลเซีย ส่วนอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพแรงงานในรอบ 5 ปีเป็นลำดับที่ 6 เพียงร้อยละ 4.4 เท่านั้น ภาวการณ์ทำงานของประชากรในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2560 พบว่ามีผู้ว่างงานจำนวน 4.35 แสนคน ภาคกลางมีอัตราผู้ว่างงานสูงที่สุดคือ 1.09 แสนคน (ร้อยละ 0.9) และมีผู้ที่ทำงานต่ำระดับจำนวน 1.80 แสนคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) จากข้อมูลดังกล่าวมา แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมพัฒนาให้บุคคลได้รู้จักตนเองตามความเป็นจริง ทั้งในด้านความสามารถ ความสนใจในอาชีพ และวางแผนเป้าหมายแนวทางการศึกษาต่อและอาชีพได้ชัดเจนตั้งแต่ช่วงระหว่างการศึกษาเล่าเรียนนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก ซึ่งตัวแปรที่มีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา คือ การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

งานวิจัยของ Hackett and Betz (1981 อ้างถึงใน รัตนกรณ ชนะขำ, 2541) ได้เสนอว่าการรับรู้ความสามารถของตน เป็นตัวแปรสำคัญที่รวมอยู่ในการศึกษาพัฒนาการทางอาชีพ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ประสบความสำเร็จ (Achievement behavior)

ต่อการตัดสินใจในเรื่องเรียน และอาชีพ การศึกษาความสัมพันธ์ของความคาดหวังกับความสามารถของตนกับการเลือกอาชีพ พบว่า คนที่คาดหวังว่าตนมีความสามารถจะประกอบอาชีพด้านใด ก็มักจะเลือกอาชีพตามคาดคาดหวังว่าตนมีความสามารถในด้านนั้นสอดคล้องผลการศึกษาวิจัยในประเทศไทยที่ให้ข้อค้นพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา คือ การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพดังเช่นผลการศึกษารัตนการณั์ ชนะขำ (2545) พบว่า การรับรู้ความสามารถตนเองด้านอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง บุญทริกา ลีวเฉลิมวงศ์ (2556) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความสำเร็จในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพสูงที่สุด เสาวลักษณ์โรจน์สุธี (2557) ศึกษาปัจจัยของการไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้กรณีศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดระยองพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองไม่ตรงตามความเป็นจริงและการไม่มั่นใจในตนเองนั้นส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้

ทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม (Social cognitive career theory: SCCT) ซึ่งพัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคมของแบนดูรา Bandura (1997) เสนอตัวแปรสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการเลือกอาชีพของบุคคล คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) โดยทฤษฎีอิงแนวคิดของแบนดูราที่เรียกว่า ระบบ Triadic reciprocal interaction system โดยระบบนี้มุ่งให้ความสำคัญไปที่สามองค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ด้านปัจจัยส่วนบุคคล และด้านพฤติกรรม ซึ่งส่งผลต่อประสบการณ์การเรียนรู้กับกระบวนการรู้คิด (Cognitive process) นำไปสู่ระบบความเชื่อที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ในกระบวนการตัดสินใจและการพัฒนาทางอาชีพ (Sharf, 2013)

กรอบแนวคิดหลักการของทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาสังคม (Social cognitive career theory: SCCT) กำหนดพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลที่สำคัญ ได้แก่ 1) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) 2) การคาดหวังผลลัพธ์ (Outcome expectations) 3) เป้าหมายส่วนบุคคล (Personal goal) ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึงการที่บุคคลเชื่อในขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและดำเนินการกระทำใด ๆ ก็ตามเพื่อบรรลุผลงานที่กำหนดไว้ หากบุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองได้ถูกต้องก็จะสามารถคาดการณ์ถึงผลลัพธ์และกำหนดเป้าหมายทางอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง (Bandura, 1986, p. 391 Cited inLent, Brown, Hackett, 1996) ในมุมมองของทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาสังคม (Social cognitive career theory: SCCT) มีแนวคิดว่าการรับรู้ความสามารถตนเอง นั้น ไม่ใช่คุณลักษณะที่ตายตัวหรือเป็นคุณลักษณะ

หนึ่งเดียวไม่สามารถแบ่งแยกได้ ในทางกลับกันการรับรู้ความสามารถตนเอง คือกลุ่มความเชื่อในตนเองที่มีความเฉพาะเจาะจงไปตามผลงาน และมีความสัมพันธ์กับการปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น หรือความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและปัจจัยสภาพแวดล้อมอื่นๆ การรับรู้ความสามารถตนเองจะเกิดขึ้นและอาจเปลี่ยนแปลงไปโดยผ่านแหล่งข้อมูล หรือประเภทการเรียนรู้ทั้ง 4 แหล่ง ดังต่อไปนี้ 1) การบรรลุผลปฏิบัติงานส่วนตัว 2) การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จากงานของผู้อื่น 3) การโน้มน้าวทางสังคมและ 4) สถานะทางร่างกายและอารมณ์ ตนเอง (Bandura, 1997 cited in Lent, Brown & Hackett, 1996)

อิทธิพลทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความยากลำบากในการเลือกอาชีพ แนวคิดทฤษฎีที่มีความเหมาะสมกับการนำมาช่วยพัฒนาส่งเสริมการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาให้ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการคือ การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ตามโมเดลการเลือกอาชีพ (Choice model) ตามแนวคิดทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาสังคม (Social cognitive career theory: SCCT) เนื่องจากทฤษฎีสามารถช่วยผู้มารับการปรึกษาที่เผชิญกับความยากลำบากในการตัดสินใจเลือกอาชีพ กำหนดยุทธศาสตร์ช่วยผู้มารับการปรึกษาจัดเรียงลำดับทางเลือก วิเคราะห์อุปสรรคของการเลือกอาชีพ ข้อจำกัดความเชื่อที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) (Lent, Brown & Hackett, 2002)

การปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค ผู้วิจัยยึดหลักการการปรึกษาแบบพฤติกรรมปัญญา เป็นการปรึกษาที่ผนวกการใช้เทคนิคการรู้คิดเพื่อช่วยบุคคลให้ปรับความคิดและพฤติกรรม ผู้ให้การปรึกษาทำหน้าที่เสมือนผู้ฝึกสอนผู้รับการปรึกษาให้ใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้รับบริการในการพัฒนาทางเลือกอาชีพ การวิเคราะห์และเอาชนะอุปสรรคในการเลือกอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนเองบิดเบือนไปจากความเป็นจริง ซึ่งไปจำกัดทางเลือกทางอาชีพบูรณาการกับเทคนิควิธีการอื่นๆ เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของตนเอง คาดหวังผลลัพธ์ได้อย่างถูกต้อง และกำหนดเป้าหมายทางอาชีพของตนเองได้สอดคล้องกับ Lent, Brown and Hackett (2002) กล่าวว่า ตลอดระยะเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมา ทฤษฎีและงานวิจัยด้านการพัฒนาอาชีพเกิดการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มหรือทิศทางไปอย่างมาก หนึ่งในแนวโน้มเหล่านี้คือ เกิดความสนใจมากขึ้นต่อตัวแปรและกระบวนการทางปัญญา (Cognitive variables and processes) ที่ช่วยในการควบคุมพฤติกรรมทางอาชีพ Borgen เป็นผู้สังเกตเห็นแนวโน้มนี้ และได้แสดงข้อคิดเห็นว่า “แนวคิดการปฏิวัติทางปัญญา (Cognitive revolution) ได้ไล่ตามแนวคิดจิตวิทยาอาชีพ (Vocational psychology) จึงนำไปสู่การบูรณาการระหว่างแนวคิดอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะนักจิตวิทยาการศึกษาจึงมีความสนใจพัฒนาโปรแกรมการศึกษา รายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยนำหลักการทำให้การปรึกษาแบบการรู้คิดเพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจการรับรู้ความสามารถของตนเอง คาดหวังผลลัพธ์ได้อย่างถูกต้อง และกำหนดเป้าหมายทางอาชีพของตนเองได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาการเลือกอาชีพด้วยโปรแกรมการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคที่จะสามารถพัฒนาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และสามารถพัฒนาเพื่อนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดคำถามการวิจัยไว้ ดังนี้

1. โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่อย่างไร
2. การศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาได้เพิ่มขึ้นหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาผลของการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

สมมติฐานการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพประกอบด้วย 6 ด้าน คือ การรับรู้ความสามารถทางการเรียน ความสนใจในอาชีพ การคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ เป้าหมายทางอาชีพ การสนับสนุนจากครอบครัว และความสามารถในการจัดการปัญหาที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาการทดลอง
2. กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง
4. กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม
5. กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้เครื่องมือวัดเพื่อนำไปใช้ในการให้บริการปรึกษาอาชีพรายบุคคล ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้ตนเอง อันจะนำไปสู่การวางแผนการศึกษาและอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตนเอง
2. ได้ข้อมูลการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับนักเรียนกลุ่มอื่นๆ ได้
3. ได้การบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้รู้จักตนเองทางด้านการศึกษาต่อและอาชีพ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคตต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพและพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคกลางจำนวน 5 จังหวัด ได้แก่จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2560 เท่านั้น มีขั้นตอนการศึกษา ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของ การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการในภาคกลาง จำนวน 2 จังหวัด มีจำนวนประชากร 282,853 คน เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2560

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ โรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลาง จำนวน 1,200 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) และให้นักเรียนตอบแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการพิจารณารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อ พัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 จังหวัดใน ขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัด ลพบุรีมีจำนวนประชากร 36,585 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 28 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน นักเรียนหญิง 14 คน พิจารณาจากคะแนนจากแบบวัดการรับรู้ ความสามารถในระดับน้อยและสอบถามความสมัครใจ

ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาผลการพิจารณารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวแปรทดลอง (Experimental variable) ได้แก่

1.1 วิธีการที่ใช้ในการทดลอง คือ

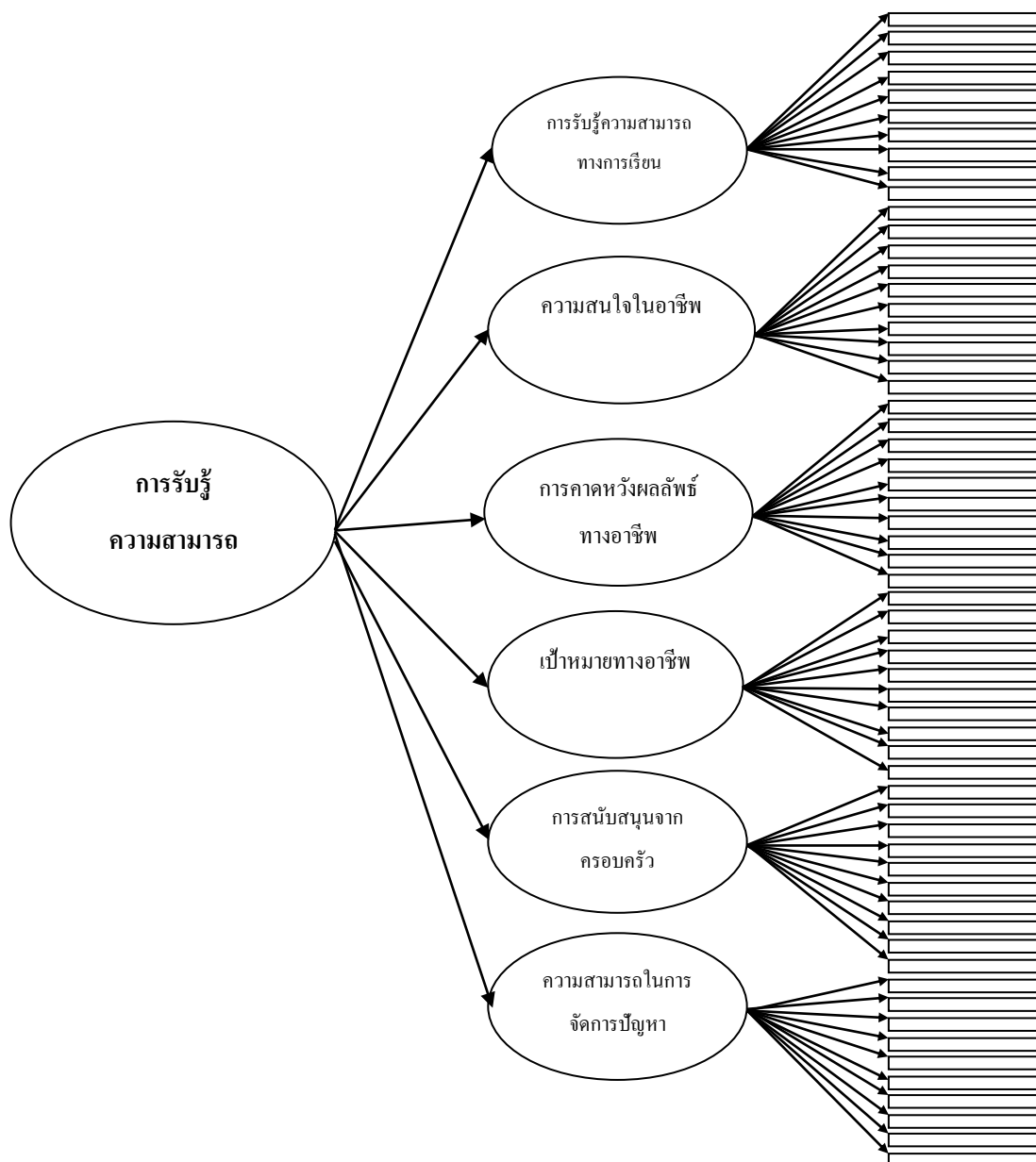
- 1.1.1 การได้รับการพิจารณารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
- 1.1.2 การไม่ได้รับการพิจารณารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

1.2 ระยะเวลาในการทดลอง

- 1.2.1 ระยะเวลาก่อนการทดลอง
- 1.2.3 ระยะเวลาหลังการทดลอง

1.2.3 ระยะติดตามผลการทดลอง

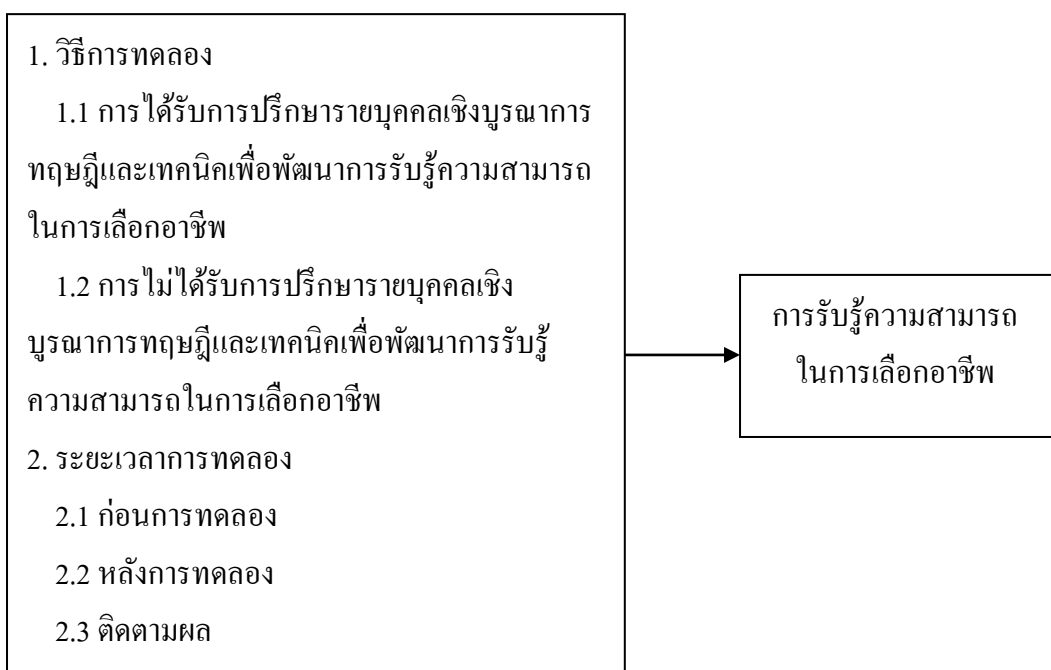
2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ
กรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนารับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน
ด้วยการปรักรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาองค์ประกอบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการศึกษาผลการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลมีระบบความเชื่อต่อตนเองเกี่ยวกับทักษะความสามารถด้านงานอาชีพสามารถคิดพิจารณารับรู้ในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเชิงบริบทคาดหวังผลลัพธ์และตั้งเป้าหมายทางอาชีพให้เหมาะสมกับตนเองเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถที่จะกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางอาชีพได้ นำไปสู่การเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับตนเองอย่างเหมาะสม ดังนี้

1.1 ด้านการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy) หมายถึง การประเมินตนเองของบุคคล เกี่ยวกับความสามารถด้านการเรียนว่าตนเองมีความสามารถและมั่นใจว่าจะกระทำพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้บรรลุเป้าหมาย

1.2 ด้านความสนใจในอาชีพ (Career interest) หมายถึง การที่บุคคลมีความพอใจและตั้งใจในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จ โดยที่กิจกรรมนั้นส่งผลต่อความรู้สึกรักของบุคคลที่มีต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่งและพร้อมที่จะกระทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้น ๆ อย่างตั้งใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตนต้องการเมื่อมีโอกาสและเวลา

1.3 ด้านการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations) หมายถึง การที่บุคคล ประเมินว่าโอกาสที่จะเกิดผลลัพธ์เกี่ยวกับกิจกรรมทางอาชีพของตนเองเป็นอย่างไร ทั้งผลลัพธ์ ทางกายภาพ ทางสังคม และการประเมินตนเอง

1.4 ด้านเป้าหมายทางอาชีพ (Goals) หมายถึง การที่บุคคลกำหนดเป้าหมายได้ สอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ของตนเอง ซึ่งเป้าหมายจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลกระทำกิจกรรม ทางอาชีพที่จะนำไปสู่เป้าหมาย

1.5 ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ของบุคคลที่มีต่อ พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับการให้การสนับสนุน ส่งเสริมในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่เป้าหมายทางอาชีพ

1.6 ด้านความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping) หมายถึง การที่บุคคลสามารถ จัดการกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา ในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเลือกอาชีพ

2. การบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือ นักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้ทฤษฎีการปรึกษาตามแนวคิดพฤติกรรมปัญญาเป็นฐานเพื่อช่วย บุคคลให้ปรับความคิดและพฤติกรรม ให้นักเรียนได้สำรวจการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ของตนเองโดยนำเทคนิควิธีในหลาย ๆ ทฤษฎีมาบูรณาการร่วมกัน เช่น เทคนิคการทำให้เกิด การตระหนักรู้ (Directed awareness) ตามแนวทฤษฎีการปรึกษาแบบเกสตัลท์ เทคนิคการใช้ แบบสอบถาม เทคนิค WDEP เทคนิคคำถามทางเลือก (Choice question) ตามทฤษฎีการปรึกษา ตามแนวเผชิญความจริง การปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative counseling) เทคนิคการค้นหาเป้าหมาย ของชีวิตตามแนวทฤษฎีการปรึกษาอัตถิภาวะนิยม เทคนิค ABC ตามแนวทฤษฎีการปรึกษา แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม โดยที่ผู้วิจัยจัดประสบการณ์ด้านการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ ผู้รับบริการปรึกษา ได้เข้าใจความคิด อารมณ์ของตนเองเพื่อเข้าใจปัจจัยส่วนบุคคล อิทธิพลของบริบท สิ่งแวดล้อม การรับรู้ความสามารถของตนเองตามความเป็นจริง ประกอบด้วยการบริการรายบุคคล จำนวน 14 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 196 ครั้ง

3. นักเรียน หมายถึงบุคคลที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลาง ปีการศึกษา 2560ที่มีอายุระหว่าง 14-15 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ
 - 1.1 ความหมายของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ
 - 1.2 แนวคิดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพตามแนวทฤษฎีอาชีพจากพุทธิ

ปัญหาทางสังคม

- 1.3 ความสำคัญของเลือกอาชีพ
- 1.4 ทฤษฎีการเลือกอาชีพ
- 1.5 วยร่นกับพัฒนาการทางอาชีพ
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปริญารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
 - 2.1 การปริญาเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
 - 2.2 ความหมายของปริญารายบุคคล
 - 2.3 กระบวนการขั้นตอน และจุดมุ่งหมายของการปริญารายบุคคล
 - 2.4 แนวคิดทฤษฎีของการปริญาแบบการรู้การคิด
 - 2.5 แนวคิดทฤษฎีที่นำเทคนิควิธีการมาบูรณาการร่วมในการปริญารายบุคคล
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปริญารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
 - 3.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบ
 - 3.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
 - 3.3 ข้อควรปฏิบัติของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
 - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

ความหมายของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

มีนักวิชาการและนักวิจัยได้ทำการศึกษาและให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพไว้ ดังนี้

รัตนกรณ์ ชนะขำ (2545, หน้า 5) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนตัดสินใจความสามารถของตนเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านอาชีพ

Taylor and Betz (1983) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพว่า หมายถึง การประเมินความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การประเมินตนเอง 2) การค้นหาข้อมูลอาชีพ 3) การตั้งเป้าหมาย 4) การวางแผน และ 5) การแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพหมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจความสามารถของตนเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านอาชีพสามารถพิจารณารับรู้ในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเชิงบริบทคาดหวังผลลัพธ์และตั้งเป้าหมายทางอาชีพให้เหมาะสมกับตนเองเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถที่จะกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางอาชีพได้ นำไปสู่การเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับตนเองอย่างเหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพตามแนวทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม

ความหมายของการรับรู้ความสามารถ

มีผู้ศึกษาให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถไว้มากมาย ดังนี้

Bandura (1986 อ้างถึงใน สม โภชน์ เอี่ยมสุภายิต, 2556, หน้า 57) ให้คำจำกัดความว่าเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

Lent, Brown and Hackett (2000) ได้ให้ความหมายว่า การรับรู้ความสามารถของตนเป็นความคิดที่ระบบการรับรู้การเกิดพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งคือความเชื่ออย่างหนึ่งที่สามารถส่งต่อพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ส่วนการพัฒนาด้านอาชีพนั้นการรับรู้ความสามารถของตนในการพัฒนาอาชีพที่สูงขึ้นในวัยหนุ่มสาวจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายอาชีพและพฤติกรรมของวัยรุ่น ซึ่งคือการเพิ่มแรงจูงใจพื้นฐาน

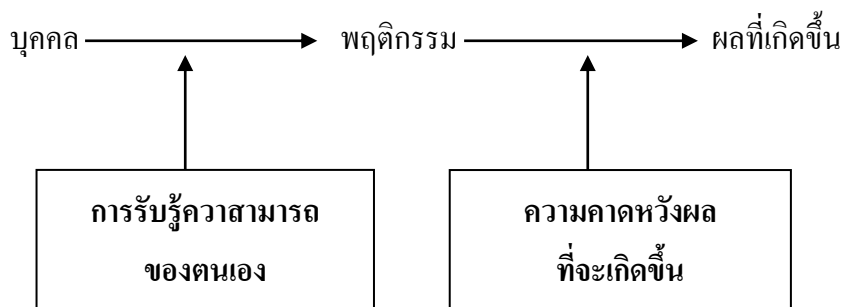
วิลาสถักษณ์ ชวีวลลี (2538) ให้ความหมายว่า หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าตนมีความสามารถที่จะจัดระบบ และกระทำเพื่อให้บรรลุผลตามที่กำหนดได้

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถตนเองหมายถึง การที่บุคคลการตัดสินใจความสามารถตนเองว่า สามารถทำงานในระดับใด หรือความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับ ความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต ความเชื่อในความสามารถตนเองพิจารณาจากความรู้สึก ความคิด การจูงใจและพฤติกรรม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม

Bandura (1986 อ้างถึงใน สม โทชน์ เอี่ยมสุภายิต, 2556, หน้า 57) มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล 2 คน บุคคลที่มีความสามารถไม่แตกต่างกันแต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่าบุคคล 2 คนนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ก็อาจแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกันเช่นกัน แบนดูราเห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ได้ ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นอยู่กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในสภาวะนั้น ๆ นั่นคือ ถ้าเรามีการรับรู้ว่ามีประสิทธิภาพ เราก็จะแสดงถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่รับรู้ตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อุตสาหะไม่ท้อถอยและประสบความสำเร็จในที่สุด (Evan, 1989 อ้างถึงใน สม โทชน์ เอี่ยมสุภายิต, 2556, หน้า 57)

มักมีคำถามว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น เกี่ยวข้องหรือแตกต่างอย่างไรกับความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (Outcome expectation) เพื่อให้เข้าใจและชัดเจน Bandura (1977 อ้างถึงใน สม โทชน์ เอี่ยมสุภายิต, 2556, หน้า 57) ได้เสนอภาพแสดงความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น ดังภาพนี้

ภาพที่ 3 แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (Bandura, 1977 อ้างถึงใน สม โทชน์ เอี่ยมสุภายิต, 2556, หน้า 57)

การรับรู้ความสามารถตนเอง เป็นการตัดสินใจความสามารถว่าตนเองจะสามารถทำงานได้ในระดับใด ในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นนั้น เป็นการตัดสินใจว่าผลกรรมใดจะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว เช่นที่นักกีฬาที่มีความเชื่อว่า เขากระโดดได้สูงถึง 6 ฟุต ความเชื่อดังกล่าวเป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเอง การได้รับการยอมรับทางสังคม การได้รับรางวัล การพึงพอใจในตนเองที่กระโดดได้สูงถึง 6 ฟุต เป็นความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น แต่ต้องระวังความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความหมายของคำว่าผลที่จะเกิดขึ้นผลที่จะเกิดขึ้นในที่นี้จะหมายถึงผลกรรม

ของการกระทำพฤติกรรมเท่านั้น มิได้หมายถึงผลที่แสดงถึงการกระทำพฤติกรรม เพราะว่าผลที่แสดงถึงการกระทำพฤติกรรมนั้นจะพิจารณาว่าพฤติกรรมนั้นสามารถทำได้ตามการตัดสินใจ ความสามารถของตนเองหรือไม่ นั่นคือจะกระโดดสูงได้ถึง 6 ฟุต หรือไม่ ซึ่งการกระโดดสูงได้ถึง 6 ฟุตหรือไม่นั้น มิใช่เป็นการคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งมุ่งที่ผลกรรมที่จะได้จากการกระทำ พฤติกรรมดังกล่าว

การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กัน โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรทั้งสองนี้ มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของ บุคคลนั้นซึ่งจะเห็นได้จากภาพที่ 4

ความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น

		สูง	ต่ำ
การรับรู้ ความสามารถ ของตนเอง	สูง	มีแนวโน้มที่จะทำแน่นอน	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ
	ต่ำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ แน่นอน

ภาพที่ 4 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (Bandura, 1978 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2556, หน้า 57)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถตนเองนั้น Bandura เสนอว่ามีอยู่ด้วยกัน 4 ปัจจัย คือ

1. ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Mastery experiences) ซึ่ง Bandura เชื่อว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงมากที่สุดใน การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เนื่องจากว่าเป็นประสบการณ์โดยตรงความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง บุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถที่จะทำได้ ดังนั้นในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น จำเป็นที่จะต้องฝึกให้เขามีทักษะเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จได้พร้อมกับทำให้เขารับรู้ว่าเขา มีความสามารถที่

จะกระทำเช่นนั้น จะทำให้เขาใช้ทักษะที่ได้รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ

2. การใช้ตัวแบบ (Modeling) การที่ได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความซับซ้อน และได้รับผลกรรมที่พึงพอใจ ก็จะทำให้ผู้ที่สังเกตฝึกความรู้สึกว่า เขาก็จะสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ ถ้าเขาพยายามจริงและไม่ย่อท้อ ลักษณะของการให้ตัวแบบที่ส่งผลต่อการความรู้สึกว่าเขาสามารถที่จะทำได้นั้น ได้แก่ การแก้ปัญหาของบุคคลที่มีความกลัวต่อสิ่งต่าง ๆ โดยให้ดูตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตนเองก็สามารถทำให้ลดความกลัวต่าง ๆ เหล่านี้ได้

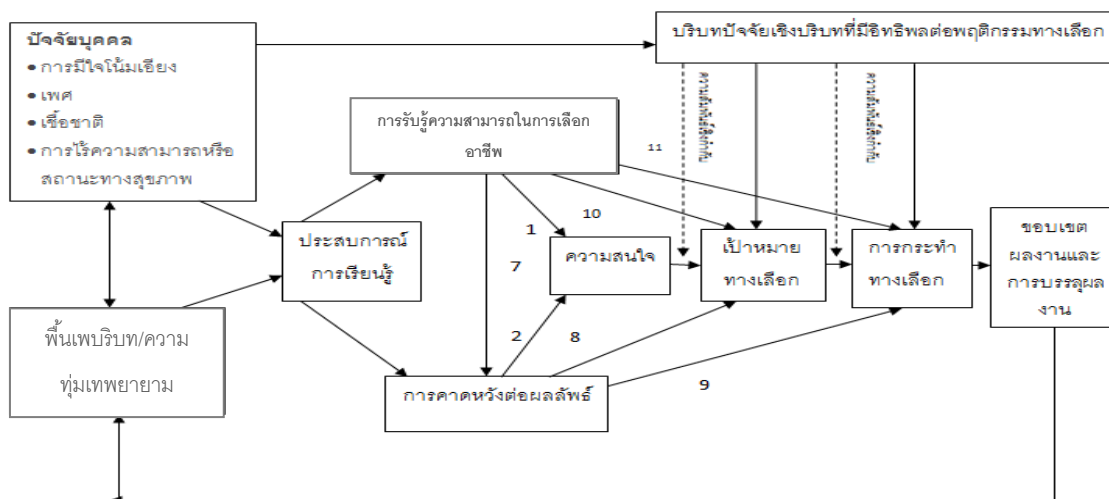
3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal persuasion) เป็นการบอกว่าบุคคลนั้นมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ วิธีดังกล่าวนี้ค่อนข้างง่ายและใช้กันทั่วไป ซึ่ง Bandura ได้กล่าวว่า การใช้คำพูดชักจูงนั้น ไม่ประสบความสำเร็จบ่อยนัก ควรใช้ร่วมกับการทำให้บุคคลมีประสบการณ์ของความสำเร็จ ซึ่งอาจจะต้องค่อย ๆ สร้างความสามารถให้กับบุคคล อย่างค่อยเป็นค่อยไปและให้เกิดความสำเร็จตามลำดับขั้นตอนพร้อมกับการใช้คำพูดชักจูงร่วมกัน ก็ย่อมที่จะได้ผลดีในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน

4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional arousal) เป็นการกระตุ้นทางอารมณ์ ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตน บุคคลที่ถูกกระตุ้นอารมณ์ทางลบ เช่น การอยู่ในสภาพที่ถูกข่มขู่ จะทำให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียด นอกจากนี้อาจทำให้เกิดความกลัว และจะนำไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำลงถ้าอารมณ์ลักษณะดังกล่าวเกิดมากขึ้นจะทำให้การรับรู้ความสามารถของตนต่ำลงไปอีก แต่ถ้าบุคคลสามารถงดหรือระงับการถูกกระตุ้นทางอารมณ์ได้ จะทำให้การรับรู้ความสามารถของตนดีขึ้น อันจะทำให้การแสดงออกถึงความสามารถดีขึ้นด้วย

จากการศึกษาและพัฒนาการรับรู้ความสามารถของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมุ่งหมายพฤติกรรมใดสักพฤติกรรมหนึ่งที่ต้องการจะพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล มักศึกษาตามกรอบแนวคิดของแบนดูรา รวมถึงการพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วย แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพตามแนวทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคมเนื่องจากทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม (Social cognitive career theory) ให้ความสนใจพัฒนาการรู้คิดของบุคคลประสบการณ์ในอดีต ความเชื่อ ความสนใจ และการรับรู้ตนเอง(Self-perceptions)ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจและการพัฒนาทางอาชีพ นอกจากนี้ ทฤษฎีมุ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการรู้คิด (Cognitive process) โดยเชื่อว่าจะเป็นตัวกำกับการกระทำได้มากกว่า นักทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม ได้พัฒนาโมเดลการพัฒนาอาชีพขึ้น โดยมีความเฉพาะเจาะจงและซับซ้อน มุ่งเน้นไปที่ระบบความเชื่อที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลและ ระบบความเชื่อเหล่านี้มีผลกระทบต่อพฤติกรรมเลือกอาชีพ โดยโมเดลการเลือกอาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

**การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพตามทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางทางสังคม
โมเดลการเลือกอาชีพ จากทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม**

โมเดลการเลือกอาชีพจากทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม เป็นโมเดลที่ค่อนข้างซับซ้อนเนื่องจากมีหลายๆแนวคิดที่สัมพันธ์กัน อาทิเช่นการรับรู้ความสามารถตนเอง, การคาดการณ์ผลลัพธ์, เป้าหมาย, ทางเลือก, ผลลัพธ์, ปัจจัยเชิงบริบท โมเดลที่สัมพันธ์กับโมเดลทางเลือกอาชีพคือโมเดลการพัฒนาความสนใจ, โมเดลผลงานด้านการเรียนและอาชีพและโมเดลความพึงพอใจในงานและชีวิต (Lent, Brown & Hackett, 1994, 2000, 2002 cited in Sharf, 2013) โมเดลเหล่านี้มีความสัมพันธ์เป็นวัฏจักรกล่าวคือเป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกันทั้งทางตรงและทางอ้อม และอิทธิพลจะยังคงดำเนินต่อไปตลอดช่วงชีวิตของโมเดล

ภาพที่ 5 แผนภาพ โมเดลพฤติกรรมเลือกอาชีพ(Lent, Brown & Hackett, 1994, 2000, 2002 cited in Sharf, 2013)

ในหัวข้อนี้จะอธิบายถึงเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่างๆเพื่ออธิบายถึงโมเดลทางเลือกอาชีพจากทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคมดังต่อไปนี้จะอธิบายและแสดงตัวอย่างเส้นทางที่เป็นส่วนหนึ่งของโมเดลนี้ ปัจจัยที่อธิบายในที่นี้คือปัจจัยที่บรรดานักทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคมพิจารณาว่ามีความสำคัญมากที่สุดในการเลือกอาชีพ โมเดลจะเริ่มต้นด้วยแนวคิดที่มีความสำคัญต่อทางเลือกอาชีพและการเลือกอาชีพ

การรับรู้ความสามารถตนเอง -1- ความสนใจ

การคาดหวังผลลัพธ์-2-ความสนใจ

Bandura (1986 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2556) เชื่อว่าความสนใจมีโอกาสดูงทวนถาวรเมื่อเวลาผ่านไป และความสนใจนั้นเกิดขึ้นมาจากกิจกรรมที่ผู้คนรู้สึกว่าคุณสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเป็นกิจกรรมที่เมื่อเข้าร่วมแล้วนำไปสู่ความสำเร็จได้ ในขณะที่บุคคลลองทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการกีฬา พวกเขาอาจรู้สึกว่าคุณทำกิจกรรมบางอย่างได้ไม่ดี และผลที่ตามมาคือพวกเขาจะเลิกสนใจในทำนองเดียวกันเมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณผลแพ้ของกิจกรรมเช่น ผลแพ้จากการเล่นกีฬาไม่ประสบความสำเร็จ พวกเขาก็มีแนวโน้มเลิกให้ความสนใจบุคคลที่เชื่อว่าตนเองไม่สามารถเรียนคณิตศาสตร์ได้ดี ยิ่งไปกว่านี้หากบุคคลยังคงคิดว่าจะได้ผลสอบวิชาคณิตศาสตร์ที่ย่ำแย่ ดังนั้นทั้งสองปัจจัยเหล่านี้จึงทำให้บุคคลขาดความสนใจในคณิตศาสตร์

ความสนใจ-3- ทางเลือกอาชีพ

ความสนใจของบุคคลมีผลต่อเจตนาธรรมณ์ และความตั้งใจในการทำกิจกรรมบางอย่าง และมีผลต่อเป้าหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรม ยกตัวอย่างจะเห็นได้ว่าบุคคลที่สูญเสียความสนใจในคณิตศาสตร์บุคคลนั้นก็ไม่มี ความตั้งใจที่จะศึกษาและเลือกเป้าหมายอื่นมากกว่าคณิตศาสตร์ เนื่องจากหากบุคคลเชื่อว่าตนเองสามารถเป็นนักร้องโซปราโน ที่ยอดเยี่ยมและมีความคาดหวังอย่างมากว่าตนเองจะทำมันได้ดี เนื่องจากหลาย ๆ ครั้งได้ถูกขอให้ไปเป็นนักร้องในโบสถ์ ดังนั้นความสนใจในด้านการร้องเพลงของจะพัฒนาขึ้น (เส้นทางที่ 1 และ 2) จะส่งผลให้เป้าหมายของการร้องเพลงมีมากกว่าเป้าหมายในด้านคณิตศาสตร์

เป้าหมาย-4- การกระทำทางเลือก

เป้าหมายที่บุคคลเลือกก็มีผลกระทบต่อการกระทำเพื่อบรรลุเป้าหมาย ยกตัวอย่าง เช่น บุคคลเลือกที่จะพัฒนาความสามารถในการร้องเพลงของตนเองและลงมือกระทำเช่น บุคคลพยายามเรียนรู้เกี่ยวกับการร้องเพลงและฝึกฝนเพื่อที่จะเพิ่มความสามารถและความเชี่ยวชาญในฐานะนักร้องซึ่งคณิตศาสตร์กลายเป็นเป้าหมายที่ไม่สำคัญสำหรับเขาอีกต่อไปและใช้เวลาเพียง 10 นาที ต่อวันเท่านั้นในการทำการบ้านคณิตศาสตร์

การกระทำทางเลือก -5- ผลดำเนินงาน

การกระทำที่บุคคลเลือกย่อมส่งผลกระทบต่อดำเนินงานเช่น การร้องเพลงมีการพัฒนาดีขึ้นในขณะที่ผลงานด้านคณิตศาสตร์ลดลง

**ผลดำเนินงาน-6-ประสบการณ์การเรียนรู้-7- การรับรู้ความสามารถตนเอง/
การคาดหวังผลลัพธ์**

ผลดำเนินงานที่บุคคลมียอมส่งผลกระทบต่อประสบการณ์การเรียนรู้โดยรวมแล้ว มีผลกระทบต่อความเชื่อในการรับรู้ความสามารถตนเองและการคาดหวังผลลัพธ์ เช่น มีประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบวกในการร้องเพลงประสานเสียง และในฐานะนักร้องเดี่ยว ความเชื่อที่เกี่ยวกับความสามารถในการร้องเพลงมีมากขึ้นเช่นเดียวกับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถที่จะได้รับข้อเสนอในการร้องเพลงก็มีมากขึ้นด้วยเช่นกัน ในทางกลับกันผลงานด้านการสอบคณิตศาสตร์ที่ไม่ดีมีผลต่อประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนั้นจะส่งผลให้บุคคลจึงเชื่อว่าตนเองไม่เก่งทางคณิตศาสตร์ (การรับรู้ความสามารถตนเอง) และจะทำการทดสอบทางคณิตศาสตร์ในอนาคตได้ไม่ดี (การคาดการณ์ผลลัพธ์)

การคาดการณ์ผลลัพธ์ -8- เป้าหมายทางเลือก -9- การกระทำทางเลือก

การคาดการณ์ผลลัพธ์อาจมีผลกระทบโดยตรงต่อวิธีการที่บุคคลรับรู้เป้าหมาย เช่น หากบุคคลไม่พบโอกาสในการเป็นนักร้องมืออาชีพก็อาจส่งผลต่อเป้าหมายของตนเองที่ต้องการเป็นนักร้องมืออาชีพ และมีอิทธิพลต่อการกระทำทางเลือกอาชีพในอนาคตด้วย แม้ว่าไม่เห็นคุณค่าเป้าหมายในการเป็นนักร้องมืออาชีพ แต่ความคาดหวังที่จะเกิดผลลัพธ์เชิงบวกมีไม่มาก

ความเชื่อที่เรามีต่อตัวเราเองนั้นเป็นแรงผลักดันสำคัญที่มีผลกระทบต่อเป้าหมายทางอาชีพของเรา รวมไปถึงการกระทำทางเลือกและผลดำเนินงาน ตัวอย่างเช่น กรณีตัวอย่างที่ขาดความเชื่อในความสามารถทางคณิตศาสตร์ ซึ่งไม่เพียงจะมีผลกระทบต่อความสนใจ เป้าหมายและทางเลือกเกี่ยวกับอาชีพแล้ว แต่ยังมีผลกระทบต่อทางเลือกในอนาคตอีกด้วย

นักทฤษฎีอาชีพจากพุทธิทางปัญญาสังคมสร้างความกระจ่างว่า มีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และผลงาน ปัจจัยส่วนบุคคลในภาพที่ 5 แสดงความสำคัญของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภูมิหลัง, ความทุ่มเทพยายาม, เพศ, เชื้อชาติ, การไร้ความสามารถ และปัจจัยอื่น ๆ เช่น ภูมิหลังของพ่อแม่ก็มีผลกระทบเช่นกัน ตัวอย่างเช่น กรณีศึกษา มีเสียงที่ไพเราะซึ่งช่วยส่งเสริมผลดำเนินงานเชิงบวกและส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ในเชิงบวกให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นจึงมีการรับรู้ความสามารถตนเองในฐานะนักร้องในแง่ของคณิตศาสตร์ เคยได้ยินว่าผู้หญิงไม่เก่งคณิตศาสตร์

(อิทธิพลของภูมิหลัง) ซึ่งมีผลกระทบในเชิงลบต่อประสบการณ์การเรียนรู้และการรับรู้ความสามารถตนเองในทางคณิตศาสตร์

อิทธิพลเชิงบริบทหรือปัจจัยที่อยู่ภายนอกการควบคุมของเราจะเป็นตัวกำกับหรือมีอิทธิพลต่อทางเลือกอาชีพ ตัวอย่างเช่น สำหรับนักเรียนจะมีตัวเลือกงานไม่ก็ตัวเลือกเท่านั้น และหากมีทรัพยากรทางการเงินที่จำกัดในการฝึกอบรมด้านการร้องเพลง ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อตัวเลือกในการเป็นนักร้อง

การรับรู้ความสามารถตนเองและการคาดการณ์ถึงผลลัพธ์เป็นปัจจัยสำคัญต่อกระบวนการนี้ แต่ Lent, Brown and Hackett (1994, 2002) และ Lent (2005) ก็ไม่ได้มองข้ามอิทธิพลทางร่างกาย, สังคมหรือสิ่งแวดล้อม หรือปัจจัยเชิงบริบทในปัจจุบัน ผู้วิจัยเหล่านี้ตั้งข้อสังเกตว่าเมื่อบุคคลเริ่มมีอายุมากขึ้นการเปลี่ยนแปลงความสนใจ เป้าหมาย และผลดำเนินงานก็อาจทำได้ยากยิ่งขึ้น (แต่ไม่ใช่ว่าจะเป็นไปได้) เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมในอดีต (Sharf, 2013)

ตารางที่ 1 องค์ประกอบกรรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย/ เจ้าของทฤษฎี	ตั้งเคราะห์เคราะห์องค์ประกอบ การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพจากโมเดลการเลือกอาชีพ จากทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม					
	การรับรู้ความสามารถทางการเรียน	การคาดหวังผลลัพธ์	ความสนใจ	เป้าหมายทางเลือกในการประกอบอาชีพ	การสนับสนุนจากครอบครัวทางสังคมและอุปสรรค	ความสามารถที่จะจัดการปัญหา
Lent, Sheu, Singley, Schmidt, Gloster (2008)	√	√	√	√		√
Lent, Sheu, Gloster, Wilkins. (2009)	√	√	√	√	√	√
Lent, Paixao, Silva, Leitao (2009)	√	√	√	√	√	
Lent, Lopez, Sheu, Lopez (2010)	√	√			√	
รวม	4	4	4	3	4	2

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพจาก โมเดลทางเลือกอาชีพ จากทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคมมีองค์ประกอบของปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนื่องเชื่อมโยงกันมากมาย ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาองค์ประกอบในการวัดที่เหมือนกันและคล้ายคลึงกันอยู่แต่ก็ไม่มากนัก และอาจจะมีกรณีศึกษาที่แตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาและพัฒนาองค์ประกอบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy) ด้านความสนใจในอาชีพ (Career interest) ด้านการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations) ด้านเป้าหมายทางอาชีพ (Goals) ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) ด้านความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping)

ความสำคัญของการเลือกอาชีพ

ความหมายของการเลือกอาชีพ

มีผู้ให้ความหมายของการเลือกอาชีพไว้มากมายดังนี้

เพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535, หน้า 10) ให้ความหมายว่าการเลือกอาชีพหมายถึงการที่บุคคลมีความตั้งใจที่จะเลือกประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง

จอมขวัญ ประเสริฐยิ่ง (2547, หน้า 7) การเลือกอาชีพหมายถึงการที่บุคคลแสดงความต้องการจะประกอบอาชีพใด ๆ เพราะเชื่อว่าอาชีพดังกล่าวจะนำมาซึ่งสิ่งที่จะตอบสนองความต้องการของเขาได้

Ginzberg (1966, pp. 45-47) กล่าวว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียวแต่เป็นการตัดสินใจที่เป็นลำดับติดต่อกันไปแต่ละขั้นของกระบวนการมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของอายุของแต่ละบุคคลซึ่งกาลเวลาเหล่านี้จะไม่หวนย้อนกลับหลังไปอีก ดังนั้นเมื่อตัดสินใจแล้วจะกลับหลังไม่ได้และจะจบด้วยการประนีประนอมระหว่างความสนใจความต้องการของตนเองกับความเป็นจริงในโลก

Gelatt (1991) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจเลือกอาชีพไว้ว่าคือการใช้สิ่งที่บุคคลรู้สิ่งที่บุคคลเชื่อดังนั้นบุคคลจึงสามารถเลือกได้ว่าจะทำอะไรเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการการตัดสินใจนั้นจึงเกี่ยวข้องกับอนาคตการวางแผนอาชีพก็เกี่ยวกับอนาคตการตั้งเป้าหมายก็เกี่ยวกับอนาคต ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเกี่ยวข้องและมีผลกระทบกับอนาคต

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการคิดพิจารณาของบุคคลที่มีความตั้งใจของบุคคลที่จะประกอบอาชีพหนึ่งๆ โดยบุคคลควรเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความถนัดความสามารถความสนใจและค่านิยมของตน

ความสำคัญของการเลือกอาชีพ

การเลือกอาชีพเป็นกิจกรรมสำคัญที่บุคคลจะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเลือกอาชีพได้ ดังนี้

อรอนงค์ รัชญะวัน (2539) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการช่วยแนะแนวให้คำปรึกษา การเลือกอาชีพต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสรุปดังนี้

1. การช่วยให้นักเรียนเข้าใจความสนใจค่านิยมความสามารถบุคลิกภาพของตนมากขึ้น รู้จักประเมินข้อดีข้อบกพร่องของตนเองอย่างเที่ยงตรงเข้าใจพฤติกรรมของตนเองเพิ่มขึ้นให้ตระหนักว่าตนเหมือนหรือแตกต่างจากบุคคลอื่นอย่างไรและวาง โครงการที่จะประกอบอาชีพอย่างกว้าง ๆ ได้ว่าจะประกอบอาชีพใด
2. การช่วยให้นักเรียนรู้จักโลกของงานกับการศึกษาตลอดจนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพแขนงต่าง ๆ กับหลักสูตร โดยพิจารณาว่าสาขาการศึกษาใดจะนำไปสู่การประกอบอาชีพใดบ้างเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต
3. การช่วยให้นักเรียนตระหนักในข้อดีและข้อบกพร่องของการเลือกอาชีพแต่ละอย่าง
4. การช่วยให้นักเรียนรู้จักพิจารณาว่าในการเลือกอาชีพแต่ละอย่างนั้นจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับโครงการศึกษาลักษณะของอาชีพคุณค่าที่มีต่อสังคมการประกอบอาชีพนั้นจะนำไปสู่วิถีชีวิตที่เขาชอบหรือไม่อาชีพนั้น จะสนองความต้องการและค่านิยมของเขาหรือไม่และอาชีพนั้นเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานมากน้อยเพียงใด
5. การช่วยให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของตนเองซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจที่จะวางโครงการในอนาคต
6. การช่วยให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการได้รับความสำเร็จ
7. การช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาและคุณค่าของการทำงานว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับตนเองและสังคม
8. การช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ
9. การส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวิธีหาข้อมูลด้านอาชีพ
10. การช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวางแผนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ
11. การส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการปรับตัวมีบุคลิกภาพที่ดีมีค่านิยมของตนเองซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถเตรียมพร้อมเข้าสู่อาชีพในอนาคตได้

ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

ทฤษฎีการเลือกอาชีพเน้นกระบวนการการเลือกอาชีพ และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพดังที่ ลักขณา สิริวัฒน์ (2551, หน้า 68-76) ได้รวบรวมไว้ ดังนี้

ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (Trait and factor theory) ทฤษฎีนี้มีหลักการว่าบุคคลใช้วิจารณญาณตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน ทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจากจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคลและจิตวิทยาประยุกต์ โดยมีหลักการว่าบุคคลประกอบด้วยลักษณะหลายประการ ซึ่งสำรวจและวัดด้วยแบบทดสอบทางจิตวิทยาหรือแบบสำรวจ ตลอดจนใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์ นอกจากนี้ ทฤษฎีนี้ยังเน้นว่าบุคคลเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของอาชีพประกอบการพิจารณาตนเอง มีความเชื่อว่าการเลือกอาชีพของบุคคลไม่ใช่การลองผิดลองถูกแต่จะใช้ความคิดพินิจวิเคราะห์เป็นอย่างดี ทฤษฎีนี้มีหลักการเหมือนกับหลักการเลือกอาชีพของ แฟรงค์พาร์สัน โดยมีหลักการเลือกอาชีพ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ตนเอง โดยจะวิเคราะห์ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ความเป็นอยู่ สภาพครอบครัว บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ
2. การวิเคราะห์อาชีพโดยบุคคลแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ
3. การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักวิเคราะห์ตนเอง และวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน

ทฤษฎีได้มีการศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพสรุปได้ดังนี้

1. ความถนัดและสติปัญญา มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ นอกจากนั้นยังเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพด้วย
2. ความสนใจเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและจะมีอิทธิพลต่อการที่เขาจะมีความบากบั่นในการประกอบอาชีพนั้นมากน้อยเพียงใด
3. ค่านิยม ค่านิยมของบุคคลที่มีต่ออาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ เช่น คนที่มีเมตตา ชอบช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ อาจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ พยาบาล
4. บุคคลแวดล้อมเป็นต้นว่าพ่อแม่ ญาติ ครู นักแนะแนว ล้วนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล เช่น เด็กบางคนอยากเลือกอาชีพครูเพราะนิยมชมชอบครู หรือเด็กบางคนอาจเลือกอาชีพตามเพื่อนสนิทของตน

5. สัมฤทธิ์ผลในการเรียนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยที่บุคคลที่มีผลการเรียนดีในแขนงวิชาใด มักเลือกอาชีพในแนวนั้น และบุคคลที่มีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนโดยทั่วไปในเกณฑ์ดี มีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพในระดับวิชาชีพ

6. ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล โดยที่ลูกบางคนจะเลือกอาชีพตามอาชีพของพ่อแม่ และสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็กด้วย

7. บุคลิกภาพและการปรับตัว มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ บุคคลที่มีบุคลิกลักษณะแตกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน ส่วนการปรับตัวมีอิทธิพล คือ ถ้าเด็กมีปัญหาในการปรับตัวจะเลือกอาชีพได้ช้ากว่าเด็กที่ปรับตัวได้ดี ฉะนั้นจึงไม่ควรเร่งให้เด็กประเภทนี้เลือกอาชีพเร็วเกินควร เขาอาจต้องใช้เวลาเลือกอาชีพนานกว่าเด็กที่ปรับตัวได้ดี

8. ถิ่นที่อยู่และค่านิยมในชุมชน จะสังเกตเห็นว่าคนไทยในชนบทมักจะนิยมให้บุตรหลานเลือกอาชีพครู พยาบาล ทหารเพราะถือว่าเป็นอาชีพที่น่ายกย่อง

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Hollan's theory vocational choice)

เจ เอส. ฮอลแลนด์ มีแนวความคิดว่า แบบฉบับของพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยมีหลักการว่า บุคคลจะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน และได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลซึ่งสอดคล้องกับอาชีพต่างๆ เป็นแนวทางในการเลือกอาชีพของบุคคล

1. บุคคลที่ชอบกิจกรรมที่ต้องใช้พลังกำลังและเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปธรรมหรือกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน (The motoric orientation) เป็นบุคคลที่พยายามหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องสนทนาหรือสังคมกับผู้อื่น มักชอบงานด้านกลไกกรรม เทคนิค ช่าง

2. บุคคลที่ชอบกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด การแก้ปัญหาเป็นลักษณะวิชาการ (The intellectual orientation) มักสนใจอาชีพในด้านวิทยาศาสตร์การคำนวณ อาชีพที่ต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ เช่น นักวิทยาศาสตร์ แพทย์

3. บุคคลที่ชอบสังคมกับบุคคลอื่น ชอบแสดงตัว รื่นเริง ชอบการสนทนา (The social orientation) มักสนใจอาชีพที่บริการสังคม เช่น นักสังคมสงเคราะห์ ครู นักแนะแนว เป็นต้น

4. บุคคลที่ชอบทำตามระเบียบแบบแผน เป็นคนประณีตและยึดประเพณีนิยม ไม่ค่อยยืดหยุ่น (The conforming orientation) มักชอบทำงานที่มีระเบียบแบบแผน เช่น งานด้านสารบรรณ เลขานุการ บรรณารักษ์

5. บุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้นำ ชอบชักจูงผู้อื่น ชอบมีอำนาจ ชอบแสดงตัว มีความเชื่อมั่นในตนเอง (The persuasive orientation) มักชอบอาชีพที่ตนจะได้แสดงลักษณะของตนเอง เช่น นักการเมือง นักธุรกิจ โฆษณาประชาสัมพันธ์

6. บุคคลที่ชอบความงาม รักศิลปะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง มักทำตามใจปรารถนา (The esthetic orientation) จะเลือกอาชีพด้านศิลปะ เช่น ศิลปิน นักประพันธ์

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร (Roe's theory of vocational choice) แอนน์ โร มีแนวคิดดังนี้

1. บุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะกับบุคลิกภาพและสนองความต้องการของตน
 2. ประสบการณ์ในวัยเด็กที่ได้จากการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
 ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีแรงจูงใจโดยมีแนวความคิดว่า “ความต้องการของบุคคลจะทำให้เกิดแรงผลักดันในการกระทำต่าง ๆ” โร เชื่อว่า ความต้องการของมนุษย์แบ่งได้เป็นชั้น ๆ จากชั้นมูลฐานที่สุดจนถึงชั้นสูงสุด ซึ่งเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ

1. ชั้นมูลฐาน ความต้องการทางกาย (Physiological needs)
2. ชั้นที่สอง ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs)
3. ชั้นที่สาม ความต้องการความรักและมีส่วนร่วม (Belonging and love needs)
4. ชั้นที่สี่ ความต้องการการยกย่องนับถือและเสรีภาพ (Self esteem needs)
5. ชั้นสูงสุด ความต้องการเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้และพัฒนาตนเองอย่างสมบูรณ์ (Need for actualization)

ความต้องการขั้นต้นเป็นความต้องการของขั้นต่อไป เมื่อความต้องการขั้นแรกได้รับการตอบสนอง บุคคลจะพยายามหาทางสนองความต้องการขั้นต่อไป โรเชื่อว่าความต้องการชั้นต่าง ๆ ของเด็กจะได้รับการตอบสนองหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับเด็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล

ทฤษฎีของ Roe (1998 อ้างถึงใน ลักขณา สิริวัฒน์, 2551, หน้า 72) แบ่งอาชีพออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. อาชีพที่ติดต่อกับผู้อื่น เช่น อาชีพบริการ อาชีพธุรกิจ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณี อาชีพด้านศิลปะและการบันเทิง
2. อาชีพที่ทำงานเกี่ยวข้องกับวัตถุ เช่น อาชีพด้านเทคนิค อาชีพเกษตร อาชีพวิทยาศาสตร์

Roe (1998 อ้างถึงใน ลักษณะ สรีวิวัฒน์, 2551, หน้า 72) อธิบายว่า ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในวัยเด็กจากการอบรมเลี้ยงดูจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ กล่าวคือ บุคคลที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศแห่งความรัก ความอบอุ่น จะเป็นบุคคลที่ชอบสังคมกับบุคคลต่าง ๆ มีทัศนคติที่ดีต่อสังคม มักเลือกอาชีพที่เกี่ยวข้องกับคน เช่น อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ นักสังคมสงเคราะห์ นักแนะแนว แพทย์ พยาบาล ตำรวจ หรืออาชีพธุรกิจ ส่วนบุคคลที่มาจากครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น จะทำให้เป็นคนที่ไม่ชอบสังสรรค์กับผู้อื่น ฉะนั้นมักเลือกอาชีพที่ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับบุคคลแต่จะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุมากกว่า เช่น อาชีพด้านเทคนิค กสิกรรม และวิทยาศาสตร์

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพ ดังที่ ลักษณะ สรีวิวัฒน์ (2551, หน้า 72- 74) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพไว้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดความรู้เกี่ยวกับตนเองและความรู้เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ โดยมีทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg (Ginzberg's theories of vocational development) Ginzberg ได้พัฒนาทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพขึ้นเป็นทฤษฎีแรก โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในอายุต่างกัน และสรุปหลักของกระบวนการเลือกอาชีพ ดังต่อไปนี้

- 1.1 กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องซึ่งใช้เวลานานกว่า 10 ปี
- 1.2 กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่ผสมผสานความต้องการของบุคคลที่จะเลือกอาชีพให้สนองความต้องการ ความสนใจ และเหมาะสมกับความถนัดความสามารถของเขาให้มากที่สุด กับการตระหนักถึงโอกาสที่ได้นำไปประกอบอาชีพนั้น ๆ
- 1.3 กระบวนการเลือกอาชีพเป็นขั้นตอนไม่ย้อนกลับ คือ เมื่อพัฒนาไปแล้วจะไม่ย้อนกลับไปมีลักษณะเช่นขั้นต้นอีกไม่ได้
- 1.4 เป็นขั้นตอนพัฒนาเชื่อมโยงในแต่ละวัย ไม่ใช่เป็นการตัดสินใจเพียงครั้งเดียว
- 1.5 พัฒนาการด้านอาชีพได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบต่อไปนี้
 - 1.5.1 องค์ประกอบเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง เช่น ความสามารถ ความถนัดของบุคคล โอกาสในสังคม
 - 1.5.2 องค์ประกอบด้านการศึกษา จะทำให้สามารถเลือกอาชีพได้ในขอบเขตกว้างขวางมากน้อยเพียงใด คือ ถ้าได้รับการศึกษามากช่องทางเลือกก็มีมาก
 - 1.5.3 องค์ประกอบด้านอารมณ์ เช่น อยากเป็นนักแสดงเพราะมีอารมณ์ฝันว่าจะได้แต่งตัวสวย
 - 1.5.4 องค์ประกอบเกี่ยวกับค่านิยมของบุคคล

Ginzberg (1986 อ้างถึงใน ลักขณา สิริวัฒน์, 2551, หน้า 73-74) แบ่งการเลือกอาชีพ ออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะเพื่อฝัน (Fantasy period) เริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนถึงอายุ 11 ปีเด็กจะคิดเกี่ยวกับอาชีพ ในรูปของความปรารถนามีความเพื่อฝันถึงอาชีพต่าง ๆ ที่ตนชอบและอยากจะประกอบอาชีพนั้น ๆ เมื่อเติบโตขึ้นโดยได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมเช่น โทรทัศน์หนังสือหรืออาชีพของบุคคลใน ครอบครัวบุคคลแวดล้อมตัวเด็กที่เด็ก ได้มีโอกาสพบปะบ่อย ๆ เด็กจะคิดเพื่อฝันเป็นตำรวจ แพทย์ ทหาร โดยที่ไม่คำนึงถึงความสามารถของตนเองและความเป็นไปได้โดยทั่วไป

2. ระยะพิจารณาอาชีพ (Tentative period) ช่วงอายุ 11 ถึง 17 ปี ในระยะนี้การเลือกอาชีพ ยังเป็นการเลือกที่ยืดหยุ่นประกอบเกี่ยวกับตนเองอยู่ เช่น ความสนใจความสามารถและค่านิยม การเลือกอาชีพยังเป็นการทดลององค์ประกอบที่แท้จริงยังไม่ได้นำมาพิจารณาในระยะนี้แบ่ง ออกเป็นขั้นย่อย ๆ ดังนี้

2.1 ขั้นแห่งความสนใจ (Interest stage) อายุ 11 ถึง 12 ปี ในขั้นนี้ความสนใจเป็น พื้นฐานขั้นแรกในการเลือกอาชีพโดยไม่คำนึงถึงความสามารถที่แท้จริง

2.2 ขั้นแห่งความสามารถ (Capacity stage) อายุ 13 ถึง 14 ปี เป็นช่วงที่วัยรุ่นคำนึงถึง ความสามารถในการวางแผนเลือกอาชีพแต่ความรู้ในความสามารถของตนยังไม่สมบูรณ์การเลือก ยังเป็นการทดลอง

2.3 ขั้นแห่งค่านิยม (Value stage) อายุ 15 ถึง 16 ปีระยะนี้จะเลือกโดยคำนึงถึงค่านิยม ของตนเองและของสังคมเช่นรายได้หรือชื่อเสียงเกียรติยศในช่วงนี้ค่านิยมจะมีความสำคัญมากกว่า ความสนใจความสามารถ

2.4 ขั้นแห่งการเปลี่ยนแปลง (Transition stage) อายุ 17 ปี ระยะนี้จะมีการประนีประนอม ระหว่างความสนใจความสามารถค่านิยมซึ่งเป็นประโยชน์ในการเลือกอาชีพเด็กจะพยายามเลือก ข้อมูลที่เกี่ยวกับตนเองซึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการในขั้นก่อนเด็กจะมีความเข้าใจตนเองดีพอสมควร จะรู้ว่าตัวเองต้องการอะไรอยากจะทำอะไรและสามารถที่จะทำอะไรได้บ้างแต่ในระยะนี้เด็กจะขาด ความรอบคอบโดยเฉพาะความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพของบุคคล

3. ระยะเลือกอาชีพตามความเป็นจริง (Realistic period) อายุ 17 ปี ถึงวัยผู้ใหญ่ระยะนี้ การเลือกจะเป็นการประนีประนอมกัน (Compromise) ระหว่างองค์ประกอบที่เป็นจริงเช่น ข้อกำหนดของงานหรือโอกาสในการศึกษาและองค์ประกอบส่วนบุคคลการพัฒนาการเลือกอาชีพ ในขั้นนี้แบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นดังนี้

3.1 ขั้นสำรวจอาชีพ (Exploration stage) เป็นขั้นที่บุคคลสำรวจอาชีพต่าง ๆ เพื่อค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตัวเองที่ได้ทราบแล้วในระยะเวลาพิจารณาอาชีพในขั้นนี้ บุคคลจะทดลองเรียนวิชาการและวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรทดลองงาน การทดลองทำงานนอกเวลาเรียน โดยเลือกเรียนหรือทำงานเฉพาะที่ตนเองสนใจ

3.2 ขั้นรวบรวมความคิด (Crystallization stage) เป็นขั้นที่บุคคลมีความพร้อมที่จะเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งจากอาชีพที่บุคคลมีความสนใจอยู่ประมาณสองสามอาชีพเนื่องจากได้รวบรวมข้อมูลและความคิดไว้พอควร

3.3 ขั้นตัดสินใจเลือกอาชีพ (Specification stage) เป็นขั้นสุดท้ายของการเลือกอาชีพ ในขั้นนี้บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงอาชีพเดียวระยะนี้บุคคลจะฝึกหาความรู้ ประสบการณ์ในงานเฉพาะด้านเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจกระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพของ กินซ์เบิร์กตั้งแต่วัยเพื่อฝึนจนถึงขั้นสุดท้ายของระยะเลือกอาชีพ ตามความเป็นจริงกินเวลา ประมาณ 10 ถึง 15 ปีทุกระยะและทุกขั้นตอนของการเลือกอาชีพดังกล่าว กินซ์เบิร์กและคณะ ตระหนักดีว่าเป็นไปโดยประมาณเท่านั้นทั้งนี้ก็เพราะสังคมทุกสังคมในปัจจุบันมีความสับสนมากขึ้นและมีอาชีพเพิ่มขึ้นอีกมากและนอกจากนั้นบุคคลแต่ละคนยังมีความแตกต่างกันทั้งในด้าน สภาพแวดล้อมสภาพร่างกายและจิตใจอีกด้วยในปี ค.ศ. 1972 กินซ์เบิร์ก ได้ทำการวิจัยผลจากการวิจัยทำให้กินซ์เบิร์กได้แก้ไขสาระสำคัญในทฤษฎีของเขา คือ “การเลือกอาชีพของบุคคลนั้น ไม่ได้จำกัดเพียง 10 ถึง 15 ปีแต่เป็นกระบวนการที่อาจเกิดขึ้นตลอดชีวิตตราบเท่าที่บุคคลยังสามารถทำงานได้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมที่สุดระหว่างเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพเป้าหมาย ในชีวิตของบุคคลและสภาพการณ์ต่าง ๆ ในโลกของงาน” ปัจจัยที่กินซ์เบิร์กและคณะมองข้ามไปในตอนแรกคือผลที่เกิดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดหมาย เช่น การถูกออกจากสถานศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษา สถานการณ์ทางการเมืองการประสออุบัติเหตุทำให้ร่างกายพิการและอื่น ๆ ซึ่งทำให้บุคคลต้องเปลี่ยนอาชีพบุคคลจึงต้องมีการเลือกอาชีพใหม่ (Ginzberg, 1980 อ้างถึงใน สำเนาวี ขจรศิลป์, 2529, หน้า 30)

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (Super's theory of career development)

Donald E. Super ได้เสนอหลักการใหญ่ 4 ประการในทฤษฎีได้แก่ ลำดับขั้นทางอาชีพ (Vocational life stages) วุฒิภาวะทางอาชีพ (Vocational maturity) การเปลี่ยนอัตมโนทัศน์เข้าสู่ อัตมโนทัศน์ทางอาชีพ (Translating the self-concept into a vocational self-concept) และแบบฉบับ การประกอบอาชีพ (Career patterns) การพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลเป็นการพัฒนาการทั้ง โครงสร้างทางจิตวิทยาเสรีวิทยาของบุคคลรวมทั้งเงื่อนไขสภาวะแวดล้อมและสิ่งสำคัญอื่น ๆ จากการวิจัยอย่างกว้างขวางและทฤษฎีพัฒนาการการวัดผลการปรับตัวทางอาชีพและด้านอื่น ๆ

ที่สัมพันธ์กันซูเปอร์ได้ตั้งทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ (Theory of vocational development) ขึ้นในปี ค.ศ. 1953 โดยมีหลักซึ่งเป็นเหตุผลพื้นฐานสำหรับงานวิจัยและทฤษฎีของเขา 10 ประการ ดังนี้คือ

1. บุคคลมีความแตกต่างกันในความสามารถความสนใจและบุคลิกภาพดังนั้นการเลือกอาชีพของบุคคลควรต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. บุคคลที่มีความสามารถหลายๆด้านจะประสบความสำเร็จในอาชีพมากกว่าหนึ่งอาชีพ
3. อาชีพแต่ละอาชีพต้องการบุคคลที่มีความสามารถความสนใจและบุคลิกภาพแตกต่างกันไปในแต่ละอาชีพ
4. ความชอบและความสามารถในอาชีพขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่และอัตมโนทัศน์ (Self-concept) จะเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและประสบการณ์ดังนั้นการเลือกและการตัดสินใจในอาชีพจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน
5. กระบวนการเลือกอาชีพนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคลกระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพได้แก่ช่วงเวลาของการพัฒนาความรู้สึกรู้จักคิดที่มีต่อตนเองการพัฒนาความสามารถและความสนใจ (Growth stage) ช่วงเวลาของการสำรวจตนเองและสำรวจอาชีพ (Exploration stage) ช่วงเวลาที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพถาวร (Establishment stage) ช่วงเวลาที่บุคคลมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (Maintenance stage) และระยะที่ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลเสื่อมลง (Decline stage)
6. แบบฉบับอาชีพ (Career Pattern) ขึ้นอยู่กับระดับสังคมเศรษฐกิจสติปัญญาบุคลิกภาพและโอกาสที่บุคคลได้รับ
7. การพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะนำทางโดยช่วยให้เกิดวุฒิภาวะทางความสามารถและความสนใจรวมทั้งช่วยให้ได้ทดลองฝึกงานตามโอกาสอันควรและได้มีโอกาสพัฒนาอัตมโนทัศน์ด้วย
8. กระบวนการพัฒนาอาชีพเป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทำให้บุคคลรู้จักตนเองในเรื่องความสนใจความถนัดความสามารถอันจะทำให้รู้จักประสมประสานกันระหว่างความสามารถของตนเองกับโอกาสที่จะเป็นไปได้จริง
9. การพัฒนาอาชีพเป็นการประนีประนอมระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมทางสังคมระหว่างอัตมโนทัศน์และความเป็นจริงซึ่งอาจเรียนรู้จากการแสดงบทบาทไม่ว่าจะเป็นบทบาทตามความพอใจหรือในกิจกรรมที่เป็นจริงเช่นในโรงเรียนชุมชนงานชั่วคราวหรืองานประจำ
10. ความพอใจในอาชีพและความพอใจในชีวิตขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ความสนใจบุคลิกภาพและคุณค่าของบุคคลนั้นเหมาะสมกับงานบุคคลจะพึงพอใจในงานถ่วงน้ำหนักกับวิถีชีวิตความสามารถและการได้แสดงบทบาทตามที่บุคคลนั้นต้องการอิทธิพลอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อ

ทฤษฎีของซูเปอร์ก็คือข้อเขียนของชาร์ลอตท์บาวเลอร์ในเรื่องของจิตวิทยาพัฒนาการเขาเสนอว่าชีวิตบุคคลสามารถแบ่งออกได้เป็นระยะที่เด่นชัดได้ดังนี้

10.1 ระยะการเจริญเติบโต (Growth stage) เริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งอายุ 14 ปีลักษณะทั่วไปได้แก่การพัฒนาอ้อม โนทัศน์ด้วยการเลียนแบบจากบุคคลสำคัญในครอบครัวและในโรงเรียนความต้องการและความเพื่อฝันมีความสำคัญในระยะแรกของช่วงนี้ ต่อมาความสนใจและความสามารถมีความสำคัญมากกว่าเนื่องจากการมีส่วนร่วมในงานและมีการทดสอบความจริงช่วงนี้แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยๆดังนี้

10.1.1 ระยะที่เด็กยังไม่มีความสนใจในอาชีพ (Prevocational substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงแรกเกิดถึง 3 ปีเด็กจะมีการพัฒนาทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว

10.1.2 ระยะจินตนาการด้านอาชีพ (Fantasy substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 4 ปีถึง 10 ปีเด็กจะมีจินตนาการด้านอาชีพตามความเพื่อฝันของตนเอง

10.1.3 ระยะสนใจในอาชีพ (Interest substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 11 ถึง 12 ปีเด็กจะมีความสนใจในอาชีพมากขึ้นความสนใจนี้ขึ้นอยู่กับความชอบความชอบเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกเป้าหมายและกิจกรรม

10.1.4 ระยะพิจารณาความสามารถ (Capacity substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 13 ถึง 14 ปีเด็กจะให้ความสำคัญต่อความสามารถของตนเองเป็นพื้นฐานในการพิจารณาเกี่ยวกับอาชีพ

10.2 ระยะการสำรวจ (Exploration stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 15 ถึง 24 ปีในระยะนี้บุคคลจะสำรวจตนเองและสำรวจอาชีพเพื่อแสวงหาข้อมูลและประสบการณ์ซึ่งได้จากกิจกรรมในโรงเรียนการทำงานพิเศษระยะการสำรวจแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

10.2.1 ระยะทดลองเลือกอาชีพ (Tentative substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 15 ถึง 17 ปีในเป็นระยะที่บุคคลพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพ โดยอาศัยเหตุผลหลายประการเช่น ความต้องการความสนใจความสามารถแต่ยังไม่ได้ตัดสินใจเลือกอาชีพที่แน่นอน

10.2.2 ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ (Transition substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 18 ถึง 21 ปีเป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นจริงเช่น โอกาสที่จะได้รับการศึกษาโอกาสที่จะได้ประกอบอาชีพนั้น ๆ ในระยะนี้บุคคลเริ่มฝึกหัดหรือศึกษาเฉพาะด้าน

10.2.3 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 22 ถึง 24 ปีเป็นระยะที่บุคคลเริ่มทดลองปฏิบัติงานเริ่มทำงาน

10.3 ระยะเริ่มต้นประกอบอาชีพ (Establishment stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 25 ถึง 44 ปี บุคคลเริ่มทำงานที่ถาวรเมื่อได้พบกับงานที่เหมาะสมแต่ยังไม่พบกับงานที่เหมาะสมหรืองานที่พอใจก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงในระยะต้น ๆ ระยะทดลองปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็นชั้นย่อย ๆ 2 ชั้น คือ

10.3.1 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial sub stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 25 ถึง 30 ปี เป็นระยะที่บุคคลได้ตัดสินใจประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วแต่ถ้าอาชีพยังไม่มีความเหมาะสมหรือยังไม่พอใจก็อาจมีการเปลี่ยนอาชีพใหม่ได้ อาจมีการเปลี่ยนงานหนึ่งหรือสองครั้งก่อนที่จะได้งานที่เหมาะสม

10.3.2 ระยะประกอบอาชีพถาวร (Stabilization stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 31 ถึง 44 ปี เป็นระยะที่บุคคลได้พบอาชีพที่เหมาะสมบุคคลจะมีความมั่นคงในอาชีพเพื่อสร้างหลักฐานให้ตนเอง

10.4 ระยะรักษาความมั่นคงในอาชีพ (Maintenance stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 45 ถึง 65 ปี เป็นช่วงที่ชีวิตมีความมั่นคงและแสวงหาความก้าวหน้าในการทำงานเป็นช่วงต่อเนื่องของการสร้างหลักฐาน

10.5 ระยะเสื่อมถอย (Decline stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลลดลงอันเนื่องมาจากความชราร่างกายและสมองเสื่อมคุณภาพลงกิจกรรมในงานเปลี่ยนไประยะนี้แบ่งออกเป็นชั้นย่อย ๆ ดังนี้

10.5.1 ช่วงที่บุคคลเริ่มลดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ (Deceleration) ช่วงนี้เป็นระยะที่บุคคลมีอายุประมาณ 65 ปีถึง 70 ปี ระยะนี้เป็นช่วงเวลาที่ปลดเกษียณแล้ว ความต้องการในงานลดลงหน้าที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงหรืองานอาจเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถงานล่วงเวลาหรืองานอดิเรกอาจมาแทนงานเต็มเวลา

10.5.2 ช่วงที่บุคคลเลิกประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง (Retirement) ระยะนี้เป็นช่วงที่บุคคลจะใช้ชีวิตในบั้นปลายด้วยการพักผ่อนโดยไม่ประกอบอาชีพใด ๆ เลยเป็นช่วงที่บุคคลมีอายุประมาณ 71 ปี เป็นต้นไป ซูเปอร์ได้อธิบายความเกี่ยวพันระหว่างความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง (Self concept) กับพัฒนาการด้านอาชีพเขาอธิบายว่าจุดมุ่งหมายในการประกอบอาชีพของบุคคลคือการดำรงชีพและการสนองความต้องการต่าง ๆ เช่น ความต้องการยอมรับความเป็นอิสระ การได้แสดงความสามารถและภูมิใจในผลงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อตนเอง และการที่บุคคลจะเลือกอาชีพที่เหมาะสมก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองอย่างตรงต่อความเป็นจริง

สรุปได้ว่าหลักการแนวคิด ทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพ มีความสำคัญ เนื่องจากช่วยให้บุคคลพิจารณาตนเองในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อเพื่อเข้าสู่อาชีพ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ความสามารถ ความถนัดของตนเอง เป็นต้น

วัยรุ่นกับพัฒนาการทางอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยศึกษา ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งพัฒนาการจะอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นผู้วิจัยจึงนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น ตามหัวข้อดังนี้

ความหมายของวัยรุ่น

มีผู้ให้ความหมาย ของ วัยรุ่นมากมาย ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่น คือ ภาวะหรือเหตุการณ์ที่อยู่ในระยะต่อกัน ถือว่าเป็นระยะสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพหรือความคิดเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่

WHO (2011) ให้ความหมายว่าวัยรุ่นเป็นผู้มีลักษณะ 3 ประการ คือ มีพัฒนาการด้านร่างกายโดยมีวุฒิภาวะทางเพศ มีพัฒนาการทางด้านจิตใจ โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่และมีการเปลี่ยนสถานะทางด้านเศรษฐกิจจากการที่ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจเป็นบุคคลที่สามารถประกอบอาชีพ มีรายได้สามารถรับผิดชอบและพึ่งพาตนเองและได้กำหนดอายุของวัยรุ่นอยู่ระหว่าง 10-19 ปี

วินัดดา ปิยะศิลป์ (2546) กล่าวว่า ระยะเวลาที่คาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กกับ วัยผู้ใหญ่เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายสูงสุดตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์สังคมการศึกษาการทำงานและต้องการค้นหาอุดมคติในชีวิตของตน

อาภรณ์ ดินาน (2551) กล่าวถึงวัยรุ่นว่าเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วต่อเนื่องและมองเห็นได้อย่างชัดเจนนอกจากมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนแล้วช่วงวัยรุ่นยังเป็นช่วงที่ต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองจากเด็กสู่บทบาทของผู้ใหญ่ที่จะต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น

สรุปว่า วัยรุ่น หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่าง 11-19 ปี เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่แต่ไม่สามารถจะกำหนดแน่นอนได้ว่าเริ่มต้นและสิ้นสุดลงเมื่อใดคำจำกัดความคำว่า “วัยรุ่น” มีความหลากหลายเนื่องจากขึ้นกับความแตกต่างของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตลอดจนความแตกต่างทางสังคมอีกทั้งวัยรุ่นยังเป็นวัยที่เริ่มต้นกำหนดแนวทางในการดำเนินชีวิตในอนาคต เช่น แนวทางการศึกษาต่อและอาชีพ เป็นต้น

การแบ่งวัยของวัยรุ่น

การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นการกำหนดช่วงอายุของการเข้าสู่วัยรุ่นไม่สามารถกำหนดได้อย่างชัดเจนทั้งนี้การเลือกใช้เกณฑ์การตัดสินใจมีความแตกต่างกันในแต่ละทฤษฎีและสังคมที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะแบ่งช่วงของวัยรุ่นเป็น 3 ช่วงคือวัยรุ่นตอนต้นวัยรุ่นตอนกลางและวัยรุ่นตอนปลาย (พนม เกตุมาน, 2550; กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข, 2547)

1. วัยรุ่นตอนต้นอยู่ในช่วงอายุ 10-13 ปี เป็นช่วงแรกของการเข้าสู่วัยรุ่นในช่วงนี้วัยรุ่นจะยังมีพฤติกรรมค่อนข้างไปทางเด็กเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทุกระบบวัยรุ่นจะมีความคิดหมกมุ่นกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไปยังจิตใจทำให้อารมณ์หงุดหงิดและแปรปรวนง่าย

2. วัยรุ่นตอนกลางอยู่ในช่วงอายุ 14-16 ปี เป็นช่วงที่มีพฤติกรรมก้ำกึ่งระหว่างความเป็นเด็กกับผู้ใหญ่ช่วงนี้วัยรุ่นจะยอมรับสภาพร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่มเป็นสาวได้เริ่มมีความคิดที่ลึกซึ้งต้องการหาอุดมการณ์และหาเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อความเป็นตัวของตัวเอง

3. วัยรุ่นตอนปลาย 17-19 ปี เป็นช่วงเวลาของการตัดสินใจที่จะเลือกอาชีพที่เหมาะสมและเป็นช่วงเวลาที่มีความผูกพันกับเพื่อนต่างเพศสภาพทางร่างกายเปลี่ยนแปลงเติบโตโดยสมบูรณ์เต็มที่และบรรลุนิติภาวะในเชิงกฎหมาย

วัยรุ่นกับแนวทางการพัฒนาอาชีพ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางอาชีพนั้น กุญชรีย์ คำชาย (2544, หน้า 72-73) ได้สรุปสาระสำคัญไว้ดังนี้ พัฒนาการด้านอาชีพของวัยรุ่นในทฤษฎีของนักทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพนั้น เห็นว่า วัยรุ่นเป็นระยะของการเลือกอาชีพอย่างคร่าว ๆ ในวัยรุ่นตอนต้นนั้นจะเริ่มตั้งแต่มีความสนใจในอาชีพ นำเอาความสามารถที่ตนมีในการวางแผนอาชีพ ใช้ค่านิยมมาร่วมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่พอมาถึงวัยรุ่นตอนปลาย จะเป็นระยะของหัวเลี้ยวหัวต่อ คือนำเอาทุกอย่างมาพิจารณาในการเลือกอาชีพแต่คำนึงถึงความเป็นจริงในด้านอื่น ๆ ด้วยแม้จะยังไม่รอบด้าน (Ginsberg, 1951 cited in Zunker, 1994) ส่วนทฤษฎีของซูเปอร์ (1987) เด็กวัยรุ่นที่พัฒนาการทางอาชีพมาถึงขั้นของการพิจารณาเลือกอาชีพอย่างคร่าว ๆ เช่นกัน โดยวัยรุ่นสามารถกำหนดเป้าหมายทางอาชีพโดยตระหนักถึงทรัพยากร ภาวะ เงินใจ ผลตอบแทน ค่านิยม และวางแผนไปสู่อาชีพที่ชอบ มีกระบวนการคิดที่ช่วยส่งเสริมการรู้จักตนเองและรับรู้คนอื่น ๆ เพิ่มขึ้นรับรู้เรื่องของอาชีพที่มีเรื่องของตน บทบาททางเพศและชั้นทางสังคมเข้าไปเกี่ยวข้องมากขึ้น และเป็นวัยของการบรรลุภาวะทางอาชีพ เมื่อใช้แนวคิดทางทฤษฎีทั้งหมดมาเป็นกรอบในการจัดกิจกรรมด้านแนะแนวอาชีพสำหรับวัยรุ่นควรเป็นดังนี้

1. ลักษณะของกิจกรรม กิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพของวัยรุ่นควรจะเป็นทั้งกิจกรรมกลุ่มที่ทำกับกลุ่มเพื่อน และเป็นกิจกรรมเดี่ยวส่วนบุคคล ลักษณะของกิจกรรมควรเน้นไปที่ การค้นหาสารสนเทศ การทดลองคิด การเปิดตนเองเพื่อรับประสบการณ์ตรงที่กว้างขวางและหลากหลาย และการทำโครงการอย่างเป็นระบบทั้งเพื่อศึกษาตนเองและสำรวจอาชีพ เพื่อสร้างทางเลือกและประกอบการตัดสินใจ

2. เนื้อหาของกิจกรรม

2.1 การเพิ่มพูนทักษะการตัดสินใจ

2.2 การทำความเข้าใจกับภาพลักษณ์ตนเองและค่านิยมที่ยึดถือ

2.3 ทำความเข้าใจในสิ่งที่ตนเลือกศึกษาและลักษณะงานอาชีพที่สัมพันธ์กัน

2.4 การใช้เครื่องมือพื้นฐาน เช่น สังกะสี สอบถามและสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล

2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาและเลือกอาชีพ

2.6 กระบวนการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อเข้าสู่อาชีพต่าง ๆ

2.7 ค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาต่อหรือการฝึกอบรมเพื่อเข้าสู่อาชีพที่สนใจ

2.8 กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

งานวิจัยต่างประเทศ

Erllich (2000) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารับรู้ความสามารถตนเองและการวางแผน คำกับการเรียนรู้ทางวิชาการด้วยตนเอง โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคมในการให้การปรึกษาทางวิชาการเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน วัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อเพิ่มการรับรู้ความสามารถตนเองและการกำกับการเรียนรู้ ในการวางแผนการเรียนรู้ทางวิชาการ มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย คือ 1) การทบทวนวรรณกรรมการให้การปรึกษาทางวิชาการและแสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนที่มีอยู่ในปัจจุบันสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ในการให้การปรึกษาทางวิชาการ 2) ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้แก่ แบบวัดวัดการรับรู้ความสามารถตนเองและการกำกับการเรียนรู้ ในการวางแผนการเรียนรู้ ศึกษาผลของการให้การปรึกษาว่าช่วยเพิ่มการรับรู้ความสามารถตนเองและการกำกับการเรียนรู้ในการวางแผนการเรียนรู้ทางวิชาการหรือไม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิทยาลัยจำนวนชุมชนจำนวน 120 คน เข้ารับการปรึกษาทางวิชาการครั้งละ 30 นาทีต่อครั้ง ผลการวิจัย พบว่า เครื่องมือมีความเชื่อมั่นในการการวัดการรับรู้ความสามารถตนเองและการกำกับการเรียนรู้ทางวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญเพิ่มขึ้นเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อน ได้รับการให้คำปรึกษา การรับรู้ความสามารถตนเองและการกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเองในการเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวก

Gueshue et al. (2006) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการตัดสินใจด้านอาชีพเอกลักษณ์ทางอาชีพและพฤติกรรมในการสำรวจอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างทางปัญญาสังคมของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เอกลักษณ์ทางอาชีพและพฤติกรรมในการสำรวจอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชาวอเมริกัน เชื้อสายแอฟริกัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน จำนวน 72 คน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถในตนเองในการตัดสินใจเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับการตระหนักถึงความแตกต่างด้านอาชีพและพฤติกรรมในการสำรวจอาชีพในระดับสูง

McGregor (2007) ได้ทำการศึกษาการตรวจสอบการเลือกอาชีพพยาบาล โดยกรอบแนวคิด ทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ การประกอบอาชีพพยาบาลตามแนวคิดของทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม (SCCT) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาโดยนักวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา พยาบาล จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดบทบาทของคนในครอบครัวและวัฒนธรรม ในความสนใจในอาชีพและการเลือก เป้าหมายทางอาชีพวัด 3 องค์ประกอบ คือ การรับรู้ ความสามารถตนเองการคาดหวังในผลลัพธ์และเป้าหมายส่วนบุคคล

Cummings (2008) ศึกษาการใช้ทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม เพื่อพัฒนาแบบวัด อุปสรรคในการเลือกอาชีพของบุคคลที่มีประวัติอาชญากรรม วัตถุประสงค์งานวิจัย คือเพื่อสร้าง แบบสอบถามวัดอุปสรรคในการเลือกอาชีพที่มีอยู่สำหรับผู้ที่มีประวัติอาชญากรรม โดยใช้ กรอบแนวคิดในการวัดอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม (SCCT) กลุ่มตัวอย่าง คือ อดีตผู้เคยกระทำผิด จำนวน 50 คน แบบวัดอุปสรรคในการเลือกอาชีพของบุคคล ที่มีประวัติอาชญากรรมวัด 2 ด้าน คือ วัดอุปสรรคในการเลือกอาชีพ จำนวน 49 ข้อ และสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล

Mills (2009) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคมกับนักศึกษา ระดับวิทยาลัยวิชาเอกวิทยาศาสตร์วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อทำนายเป้าหมายทางการเรียน วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม (SCCT) ของนักศึกษาสาขา วิทยาศาสตร์และวิทยาลัยเตรียมแพทย์วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ พัฒนาโดยนักวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และวิทยาลัยเตรียมแพทย์ จำนวน 245 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดทำนายความสำเร็จทางการเรียนวิทยาศาสตร์ องค์ประกอบที่วัด 7 ด้าน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป บุคลิกภาพทางอาชีพของฮอลแลนด์ การรับรู้ความสามารถตนเอง มาตรฐานค่านิยมเอเชีย มาตรฐานค่านิยมพลครอบครัว มาตรฐานความหลากหลายของลักษณะชาติพันธุ์ ความเครียดที่ได้รับจากการเหยียดผิว

Inda, Rodriguez and Pena (2013) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ความแตกต่างทางเพศของนักศึกษาวิศวกรรมโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคมวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม (SCCT) ในการทำนายความสนใจด้านวิศวกรรมและเป้าหมายทางเลือก จำนวนกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาชายและหญิง 579 คน ผลการวิจัยยืนยันว่าผู้หญิงมีความเชื่อในความสามารถของตนเองน้อยกว่าผู้ชายและความสนใจมากกว่าผู้ชาย ความแตกต่างในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการคาดหวังผลและเป้าหมาย นอกจากนี้ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะรับรู้การสนับสนุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเพื่อนและครอบครัว ในขณะที่ผู้ชายมีแนวโน้มที่จะรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในครอบครัวมากกว่าผู้หญิง เครื่องมือวัดตามกรอบทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ความสามารถตนเอง การคาดหวังในผลลัพธ์ ความสนใจ เป้าหมาย และการสนับสนุนจากสิ่งแวดล้อม บริบท

Hui (2013) ได้ศึกษาบทบาทของคนในครอบครัวและวัฒนธรรมในความสนใจในอาชีพและการเลือก เป้าหมายทางอาชีพของนักศึกษาชาวเอเชียอเมริกันระดับวิทยาลัย: การทดสอบของทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความสนใจในอาชีพและการเลือกเป้าหมายทางอาชีพของนักศึกษาระดับวิทยาลัยอเมริกัน โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม ผ่านตัวแปรลักษณะบุคลิกภาพของฮอลแลนด์ สํารวจนักศึกษาวชาวเอเชียอเมริกันระดับวิทยาลัย จำนวน 802 คน แบบวัดที่ใช้ คือ แบบวัดบทบาทของคนในครอบครัวและวัฒนธรรมในความสนใจในอาชีพและการเลือก เป้าหมายทางอาชีพ องค์ประกอบที่วัดจำนวน 8 องค์ประกอบ คือการรับรู้ความสามารถตนเอง การคาดหวังในผลลัพธ์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สังคม ทักษะการศึกษาบุคลิกภาพทางอาชีพของฮอลแลนด์ มาตรฐานอาชีพที่อยู่ในการพิจารณา (สนใจ) มาตรฐานค่านิยมเอเชียมาตรฐานการสนับสนุนของครอบครัวและสอบถามข้อมูลทั่วไป

งานวิจัยในประเทศไทย

รัตนกรณ ชนะขำ (2541) ศึกษาเรื่องผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพไม่แตกต่างจากเดิม 3) นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

เป็นรายบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พันทิพา หิงสุวรรณ (2541) ได้ศึกษาผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาอาชีพแบบกลุ่มต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาอาชีพแบบกลุ่มมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01และนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของตนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแนะแนวในชั้นเรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01

ดรุณี นาคฤทธิ์ (2542) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยการชักจูงด้วยคำพูด และตัวแบบต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษาด้านอาชีพการใช้คำพูดชักจูงและการมีตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตน ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ จากมาตรวัดการรับรู้ความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำ จำนวน 45 คนแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01และกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพไม่แตกต่างกัน

ชิดชนก จิรเสวตกุล (2545) ศึกษาเรื่องผลของการให้การปรึกษารายบุคคลตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกอาชีพที่ไม่ใช่วัฒนธรรมทางเพศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1) นักเรียนหญิงที่เลือกอาชีพที่ไม่ใช่วัฒนธรรมทางเพศเมื่อได้รับการให้การปรึกษารายบุคคลจะมีความเข้าใจในตนเองอย่างเด่นชัดและสามารถตัดสินใจเข้าสู่อาชีพได้ 2) นักเรียนหญิงที่เลือกอาชีพที่ไม่ใช่วัฒนธรรมทางเพศเมื่อได้รับการให้การปรึกษารายบุคคลจะมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนหญิงที่เลือกอาชีพที่ไม่ใช่วัฒนธรรมทางเพศที่ได้รับการให้การปรึกษาด้านอาชีพรายบุคคลมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2) นักเรียนหญิงที่เลือกอาชีพที่ไม่ใช่วัฒนธรรมทางเพศที่ได้รับการให้การปรึกษาด้านอาชีพรายบุคคลมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนหญิงที่เลือกอาชีพที่ไม่ใช่วัฒนธรรมทางเพศที่ไม่ได้รับการให้การปรึกษาด้านอาชีพรายบุคคลอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ .01 3) นักเรียนหญิงที่เลือกอาชีพที่ไม่ใช่วัฒนธรรมทางเพศที่ไม่ได้รับการให้การศึกษาด้านอาชีพรายบุคคลมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพก่อนการทดลองและหลังจากการทดลองไม่แตกต่างกัน 4) นักเรียนหญิงที่เลือกอาชีพที่ไม่ใช่วัฒนธรรมทางเพศที่ได้รับการศึกษาด้านอาชีพรายบุคคลมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กนกวรรณ นवलันดา (2547) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนสายศิลป์ภาษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคาราวินวิทยาลัย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สายศิลป์ภาษา โรงเรียนคาราวินวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ นักเรียนมีแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของตนสูงขึ้น หลังจากเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ชนินันท์ ทองเผือก (2551) ได้ศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองการสนับสนุนของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อความสนใจในการเลือกอาชีพภาคอุตสาหกรรมของนักศึกษาสายอาชีพสังกัดกรมอาชีวศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานีการวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความสนใจในการเลือกอาชีพภาคอุตสาหกรรม การรับรู้ความสามารถของตนเองการสนับสนุนของครอบครัวของนักศึกษาสายอาชีพ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสนใจในการเลือกอาชีพภาคอุตสาหกรรม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศอายุเกรดเฉลี่ยสะสมการเข้าร่วมกิจกรรมและภูมิฐานะ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการเลือกอาชีพภาคอุตสาหกรรมกับการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาสายอาชีพ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการเลือกอาชีพภาคอุตสาหกรรมและสนับสนุนของครอบครัวของนักศึกษาสายอาชีพและ 5) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนเองการสนับสนุนทางครอบครัวที่มีผลต่อความสนใจในการเลือกอาชีพภาคอุตสาหกรรมผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาสายอาชีพที่มีเพศการเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างเรียนและภูมิฐานะต่างกันมีความสนใจในการเลือกอาชีพภาคอุตสาหกรรม โดยรวมและในองค์ประกอบย่อยทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) การรับรู้ความสามารถในตนเองโดยรวมของนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสนใจในการเลือกอาชีพอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) การสนับสนุนจากครอบครัวโดยรวมของนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสนใจในการเลือกอาชีพอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การรับรู้ความสามารถในตนเองโดยรวมและการสนับสนุนทางครอบครัวด้านอารมณ์และจิตใจสามารถร่วมกันทำนายความสนใจในการเลือกอาชีพภาคอุตสาหกรรมของนักศึกษาสายอาชีพได้ร้อยละ 55.7

ปวีณา ยอดสิน (2551) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนวการศึกษา และอาชีพตามทฤษฎีการตัดสินใจของเกแลตต์ต่อการพัฒนาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาจังหวัดนครปฐมวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ 2) เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและอาชีพของนักเรียนกลุ่มที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกับนักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วม 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนว การศึกษาและอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจาก มาตรฐานวัดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 2) ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากมาตรฐานวัดการตัดสินใจเลือกศึกษา ต่อและอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) นักเรียนกลุ่มทดลองมี ความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเอง ในด้านต่าง ๆ ทางการศึกษาต่อและอาชีพมากขึ้น

พันธุ์ทิพย์ พัชรพงศ์พรรณ (2556) ได้ศึกษาการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการเลือก อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อทำการเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการตัดสินใจเลือก อาชีพ จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดา/ มารดา ระดับการศึกษา ของบิดา/ มารดาที่มีผลต่อการรับรู้ ความสามารถแห่งตนในการเลือกอาชีพ ผลการวิจัย พบว่า 1) การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดย 5 ด้านอยู่ในระดับสูง 2) ผลการเปรียบเทียบ การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ระดับชั้นที่ศึกษา นักเรียนมีการรับรู้ ความสามารถแห่งตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยรวมทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ.01

มนานี คงรักช้าง (2559) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในอาชีพต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อความสามารถในการตัดสินใจ เลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรม การรับรู้ความสามารถของตนเองในอาชีพกับการแนะแนวทางอาชีพด้วยวิธีการปกติต่อ ความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปริิการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

การปริิการเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

แนวโน้มของแวดวงด้านจิตวิทยาการปริิการสมัยใหม่ได้มุ่งเน้นไปสู่การผสมผสานทางทฤษฎีและเทคนิคการให้การปริิการมากขึ้น เนื่องจากแนวความคิดที่ว่า จะมีทฤษฎีการปริิการใดเพียงทฤษฎีเดียวที่จะสามารถเข้าใจ และแก้ไขปัญหาได้ครอบคลุมทั้งระดับพฤติกรรม ระดับจิตใจ และระดับปัญญา ดังนั้นทฤษฎีและเทคนิคที่หลากหลายน่าจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการให้การปริิการได้ดีมากขึ้น

นันทิชาติ สกฤตพงศ์ (2557) ได้ศึกษาทบทวนองค์ความรู้รูปแบบและวิธีการผสมผสานของจิตวิทยาการปริิการและจิตบำบัดแบบผสมผสานรวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ สามารถแบ่งประเภทของการปริิการแบบบูรณาการไว้ ดังนี้ จิตวิทยาการปริิการและจิตบำบัดแบบผสมผสานแบ่งออกได้ทั้งหมด 4 ประเภทคือ

1. การผสมผสานทางทฤษฎี (Theoretical integration) เป็นการผสมผสานทฤษฎีการปริิการและจิตบำบัดทั้งในด้านของความคิดความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ตั้งแต่สองทฤษฎีขึ้นไปมาบูรณาการร่วมกันเกิดเป็นทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่
2. การผสมผสานทางเทคนิค (Technical integration) เป็นกระบวนการปริิการที่นำเอาเฉพาะเทคนิคจากทฤษฎีการปริิการและจิตบำบัดต่าง ๆ ซึ่งเป็นเทคนิคที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ในแต่ทฤษฎีมาใช้ในการแก้ปัญหา
3. การผสมผสานทางทฤษฎีแบบมีทฤษฎีหลัก (Assimilative integration) คือการบำบัดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเป็นหลัก จากนั้นจะนำเทคนิคจากทฤษฎีการบำบัดอื่นมาใช้ร่วมด้วยโดยเทคนิคที่ถูกนำมาใช้นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองเป้าหมายการบำบัดตามทฤษฎีหลัก
4. การมีปัจจัยการบำบัดร่วม (Common factors) เป็นวิธีพิจารณาคุณลักษณะร่วมหรือปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้รับปริิการมีการเปลี่ยนแปลงที่ขึ้นภายหลังได้รับการปริิการหรือการทำจิตบำบัด โดยมีได้ขึ้นอยู่กับว่าใช้ทฤษฎีการปริิการหรือจิตบำบัดทฤษฎีใด

การพัฒนาโปรแกรมการปริิการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในครั้งนี ผู้วิจัยเลือกวิธีการผสมผสานทางทฤษฎีแบบมีทฤษฎีหลัก (Assimilative integration) ซึ่ง นันทิชาติ สกฤตพงศ์ (2557) ได้รวบรวมแนวคิดและรายละเอียดไว้ดังนี้ วิธีการการผสมผสานทางทฤษฎีแบบมีทฤษฎี

หลัก (Assimilative integration) พัฒนาโดย Messer (2001 อ้างถึงใน นันทิชาติ สกฤพงค์, 2557) เนื่องจากรูปแบบการผสมผสานทางทฤษฎีถูกโจมตีจากนักจิตบำบัดที่เน้นการบำบัดแบบใช้ทฤษฎีเดียว (Monoism) ว่ารูปแบบการผสมผสานทางทฤษฎีเป็นไปได้ยาก นอกจากนั้นความคิดความเชื่อพื้นฐานของแต่ละทฤษฎีที่ใช้ในการบำบัดมีความแตกต่างกันและไม่สามารถที่จะมาผสมผสานกันได้ ในขณะที่การผสมผสานทางเทคนิค (Technical eclectic) ก็ดูเหมือนหยิบยกเอาแต่เทคนิคมาใช้กับผู้ป่วย โดยมิได้พิจารณาถึงที่มาที่ไปทางทฤษฎีการบำบัดที่อยู่เบื้องหลังเทคนิค ต่อมาจึงได้มีการพัฒนารูปแบบการผสมผสานที่ลดจุดบกพร่องของทั้งการผสมผสานทางทฤษฎีและการผสมผสานทางเทคนิคเรียกว่า การผสมผสานทางทฤษฎีแบบมีทฤษฎีหลัก คือ ผู้ให้การปรึกษาหรือนักจิตบำบัดยึดทฤษฎีการบำบัดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเป็นหลัก จากนั้นจะทำการหยิบยืมเทคนิคจากทฤษฎีการบำบัดอื่นมาใช้ร่วมด้วย โดยเทคนิคที่ถูกหยิบยืมมาใช้นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองเป้าหมายการบำบัดตามทฤษฎีหลักที่นักจิตบำบัดยึดถือตัวอย่าง เช่น การศึกษาที่ใช้แนวคิดการผสมผสานแบบนี้ที่ได้รับการอ้างอิงถึง คือ งานของ Stricker and Gold (2006 อ้างถึงใน นันทิชาติ สกฤพงค์, 2557) ที่ทำการผสมผสานเทคนิคการบำบัดจากทฤษฎีการรู้คิดพฤติกรรม และการบำบัดแบบเกสตัลท์มาใช้ร่วมกับการบำบัดแบบจิตพลวัตซึ่งเป็นทฤษฎีหลักที่นักจิตบำบัดเลือกใช้เพื่อช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาวิตกกังวล และงานของ Mc-Cullough and Andrews (2001 อ้างถึงใน นันทิชาติ สกฤพงค์, 2557) ที่ทำการผสมผสานเทคนิคการบำบัดจากทฤษฎีการรู้คิดพฤติกรรม การบำบัดแบบเกสตัลท์และเทคนิคจากกลุ่มเน้นประสบการณ์ (Experiential) มาใช้ร่วมกับการบำบัดแบบจิตพลวัตซึ่งเป็นทฤษฎีหลักเช่นกัน แต่มีเป้าหมายเพื่อใช้ในการรักษาผู้ป่วยที่มีอาการกลัวผิดปกติ (Phobia) โดยเรียกการบำบัดนี้ว่า Affect phobia therapy (APT) นอกจากการผสมผสานโดยมีทฤษฎีจิตพลวัตเป็นทฤษฎีหลักแล้ว ยังสามารถใช้ทฤษฎีในกลุ่ม มนุษยนิยมเป็นทฤษฎีหลักและผสมผสานเทคนิคจากทฤษฎีด้านมนุษยนิยมอื่น ๆ เข้ามาช่วยร่วมด้วยได้ ตัวอย่างเช่น จิตบำบัดแนวซาเทียร์ซึ่งเป็นทฤษฎีจิตบำบัดแนวมนุษยนิยมอาจมีการหยิบยืมเทคนิคจากทฤษฎีการบำบัดอื่น เช่น เทคนิคการปั้นหุ่น (Sculpting) และการสลับบทบาท (Role reversal) จากละครบำบัด (Psychodrama) เทคนิคการจินตนาการและการใช้เก้าอี้ที่ว่างเปล่า (Empty chair) จากทฤษฎีการบำบัดแบบเกสตัลท์ มาใช้ในขณะที่นักจิตบำบัดทำการบำบัดแนวซาเทียร์เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดการตระหนักรู้ (Awareness) ถึงชั้นภายในภูเขาน้ำแข็งของตน (Personal iceberg) เข้าใจกลไกป้องกันตนเองที่ใช้ (Stances) และสามารถเข้าถึงความโหยหาทางจิตใจในระดับลึก (Yearning) และตัวตน (Self) ซึ่งเป็นแหล่งรวมของพลังชีวิตและจิตวิญญาณที่เป็นสากลซึ่งส่งผลให้มีการปรับตัวที่มีความสอดคล้องกลมกลืนมากขึ้น (Congruence)

ความหมายของปรึกษารายบุคคล

มีผู้ให้ความหมายการปรึกษารายบุคคลไว้หลายท่านดังนี้

ทิพย์วรรณ กิตติพร (2536) ได้ให้ความหมายว่า การให้การปรึกษารายบุคคล หมายถึง การพูดคุยกัน ช่วยเหลือกัน ซึ่งเป็นบริการทางวิชาชีพ เป็นกระบวนการทางสัมพันธภาพ โดยความร่วมมือของบุคคลทั้งสองฝ่าย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับบริการสามารถปฏิบัติตน ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและปรับตนได้อย่างมีความสุข

สุรินทร์ สุทธิชาติพิทย์ (2545) ได้ให้ความหมายว่า การปรึกษา หมายถึง กระบวนการ ช่วยเหลือเชิงวิชาชีพ (Professional helping) โดยผู้ให้การปรึกษาใช้สัมพันธภาพในการช่วยเหลือ (Helping relationships) และทักษะการช่วยเหลือ (Helping skills) เป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยเหลือ โดยร่วมมือกับผู้รับการปรึกษาให้ผู้รับการปรึกษาสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ในการเลือกใช้ทรัพยากรของตนเองอย่างเหมาะสม และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง อย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาตนเองและดำเนินชีวิตตามปกติสุขอย่างเต็มศักยภาพ (Fully functioning person) ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม

คมเพชร นัตรศุกกุล (2546, หน้า 11) ได้ให้ความหมายว่า การปรึกษา คือ สถานการณ์ ที่ประกอบไปด้วยบุคคลสองฝ่าย คือ ผู้รับการปรึกษา (Counselee) หรือจะเรียกว่าผู้มีปัญหา (Client) กับผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา (Counselor) โดยบุคคลทั้งสองฝ่ายมีจุดประสงค์ร่วมกัน คือ การแก้ปัญหาหรืออุปสรรคในชีวิตของผู้ที่มีปัญหา ดังนั้น เมื่อเกิดการปรึกษาย่อมอาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความคิดขึ้นได้ แต่จะต้องไม่เกิดจากการบังคับ เพราะเป็นการแลกเปลี่ยน (Exchange) ในเรื่องของความคิดและทักษะของแต่ละฝ่าย เมื่อบุคคลได้รับความช่วยเหลือจากการปรึกษาย่อมจะทำให้เกิดความรู้สึกงอกงามในด้านบุคลิกภาพ และนำไปสู่ความสามารถ ที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ เพราะมีความเข้าใจตนเองดีขึ้นและรู้แนวทางการตัดสินใจ

วัชร ทรัพย์มี (2556, หน้า 5) ได้ให้ความหมายว่า การปรึกษารายบุคคล เป็นกระบวนการของสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้บริการปรึกษาซึ่งเป็นักวิชาชีพที่ได้รับการฝึกอบรม กับผู้รับบริการ ซึ่งต้องการความช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ได้ปรับปรุงทักษะในการตัดสินใจและทักษะในการแก้ปัญหาลดจนปรับปรุงความสามารถในการที่จะทำให้ตนเองพัฒนาขึ้น

เพ็ญญา กุลนภาดล (2560, หน้า 102) ได้ให้ความหมายว่า การปรึกษารายบุคคลเป็น กระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นความเกี่ยวเนื่องของบุคคลทั้งสองฝ่าย ได้แก่ ผู้ให้ การปรึกษา และผู้รับการปรึกษา โดยผู้ให้การปรึกษาจะต้องพยายามเข้าใจโลกของผู้รับการปรึกษา ตระหนักในความรู้สึกของผู้รับการปรึกษา และพยายามให้ผู้รับการปรึกษาพยายามที่จะหาทางออก

ของปัญหาด้วยตนเอง โดยมีผู้ให้การปรึกษาเป็นผู้เอื้ออำนวย หรือเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ภายใต้อัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

โดยสรุป การให้การปรึกษารายบุคคล เป็นกระบวนการเชิงสัมพันธภาพระหว่างบุคคลสองฝ่าย มีวัตถุประสงค์เป็นไปเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในระดับความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม โดยอาจมีการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายของการให้การปรึกษา เช่น เพื่อแก้ปัญหาทางด้านการเรียน การศึกษาต่อและอาชีพ หรือด้านส่วนตัวสังคม เพื่อให้บุคคลเข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม ให้มีทักษะในการตัดสินใจ นำไปสู่การหาทางออกเพื่อลดหรือขจัดความทุกข์ ความยุ่งยากใจด้วยตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาตนเอง ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

กระบวนการขั้นตอน และจุดมุ่งหมายของการปรึกษารายบุคคล

กระบวนการขั้นตอนของการปรึกษารายบุคคล

เพ็ญญา กุลนภาดล (2560, หน้า 106-108) กล่าวว่า ในการให้การปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาพึงปฏิบัติต่อผู้รับปรึกษาแต่ละบุคคลตามแบบที่เขาเป็น ตระหนักถึงธรรมชาติของวัยรุ่นแต่ละคนว่าล้วนมาจากครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน เน้นให้วัยรุ่นได้แสดงออกอย่างอิสระ และเน้นการแสดงออกด้านความรู้สึก การยอมรับพฤติกรรมความคิด และความรู้สึกของวัยรุ่นที่มารับคำปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาควรควบคุมอารมณ์ในขณะที่ให้การปรึกษา รักษาความลับ และให้ผู้รับปรึกษาตัดสินใจด้วยตัวเอง และหาทางออกของปัญหาร่วมกัน

กระบวนการในการให้การปรึกษา ประกอบด้วย

1. ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ
2. ขั้นสำรวจปัญหา
3. ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา
4. ขั้นยุติการปรึกษา

มีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับปรึกษา การสร้างความสัมพันธ์ในขั้นเริ่มต้นที่สามารถเรียนรู้และเข้าใจโลกของวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี ก็จะมีผลต่อขั้นต่อ ๆ ไป ดังนั้นผู้ให้การปรึกษาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะที่จะช่วยให้วัยรุ่นที่มารับการปรึกษาเกิดความรู้สึกสบายใจอบอุ่นใจ ไว้วางใจ อันจะนำมาซึ่งการยอมรับและส่งผลต่อการให้การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ

2. ขั้นสำรวจปัญหา เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการที่ผู้รับการปรึกษาเกิดความรู้สึกอึดอัด เกิดความไว้วางใจและพร้อมที่จะเปิดเผยตัวเอง เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้เรียนรู้โลกส่วนตัว ความคับข้องใจ ความคาดหวัง ความต้องการ และประสบการณ์ส่วนตัวของวัยรุ่นที่มารับการปรึกษา และเป็นการสำรวจว่า อะไรคือปัญหาที่สำคัญที่ผู้รับการปรึกษากำลังเผชิญ ในขั้นนี้ผู้ให้การศึกษา จะให้ผู้รับการปรึกษาประเมินตนเอง เรียนรู้ถึงความรู้สึกต่าง ๆ ทักษะคิด ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาในปัจจุบัน เรียนรู้การกำหนดเป้าหมายในการจัดการกับปัญหา โดยผู้ให้การศึกษาจะสร้าง บรรยากาศให้ผู้รับการปรึกษาระบายความรู้สึก เปิดเผยตนเอง โดยใช้ทักษะและเทคนิค ที่เฉพาะเจาะจง

3. ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้ให้การศึกษาจะต้องใช้ ทักษะและเทคนิคที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจและตระหนักรู้ตนเองว่าตนเองมี ส่วนอย่างไรในการทำให้เกิดปัญหา มีอะไรที่ทำให้ปัญหายังคงอยู่ ตั้งเป้าหมายในการแก้ปัญหา และร่วมกันพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม วางแผนการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งผู้ให้การศึกษาจะทำ หน้าที่ส่งเสริม และให้กำลังใจเพื่อให้ผู้รับการปรึกษา สามารถแก้ไขปัญหาค้นหาได้และสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนการสร้างความพร้อมที่จะหาทางออกของปัญหาได้อย่างมีศักยภาพ และมีประสิทธิภาพ

4. ขั้นยุติการปรึกษา เป็นขั้นที่มีความสำคัญมากไม่น้อยไปกว่าขั้นเริ่มต้นการปรึกษา เพราะเป็นขั้นยุติความสัมพันธ์ การยุติการปรึกษาเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการให้การ ปรึกษา เมื่อผู้รับการปรึกษากระจ่างในปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง และสามารถหาวิธีแก้ไข ปัญหาของตนเองได้แล้ว ผู้ให้การศึกษาจะดำเนินการดังนี้

4.1 สรุปความ สรุปสิ่งที่ได้สนทนากันระหว่างการปรึกษา การสรุปความที่ดีที่สุดคือ ผู้รับการปรึกษาเป็นผู้สรุปเอง โดยให้ผู้ให้การศึกษาเป็นผู้ทบทวนซ้ำถึงประเด็นที่ขาดหายไป ในกรณีที่เป็นการให้คำปรึกษาครั้งสุดท้าย ควรสรุปสิ่งที่ได้ตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้งสุดท้าย โดยเน้น ความเข้าใจในตัวเองและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

4.2 การนัดครั้งต่อไป เป็นการให้ผู้รับการปรึกษาเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะมาพบครั้งต่อไป หรือไม่ ผู้ให้การศึกษาควรบอกให้ทราบถึงการเต็มใจในการบริการปรึกษาหากในกรณีที่ต้องการ ขอรับคำปรึกษาให้ในวันเวลาที่สะดวกทั้งสองฝ่ายอย่างชัดเจน

4.3 การส่งต่อ ในกรณีที่จำเป็นที่ต้องส่งผู้รับการปรึกษาไปยังหน่วยงานอื่น เช่น แพทย์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หน่วยงานบริการอื่นๆควรให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานนั้น ๆ อย่างถูกต้องและชัดเจน

การยุติการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาจะสรุปถึงพัฒนาการของผู้รับการปรึกษาว่ามีศักยภาพสามารถจัดการกับปัญหาของตนเองได้อย่างไร ผู้ให้การปรึกษาจึงควรมีบทบาทที่จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจกระบวนการและสามารถเรียนรู้จากการปรึกษาเพื่อนำสู่การพัฒนาตนเองและการรับผิดชอบตนเองได้อย่างยั่งยืน (เพ็ญนภา กุลนภาดล, 2560)

มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการปรึกษารายบุคคล ไว้ดังนี้

สุรินทร์ สุทธิธาพิทย์ (2545, หน้า 3) ได้กล่าวว่า การปรึกษาหรือการช่วยเหลือมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ

1. การป้องกัน เป็นการปรึกษาหรือการช่วยเหลือในเชิงรุกเพื่อป้องกันการผิดพลาด อุปสรรค หรือเหตุการณ์บางอย่างที่คาดว่าจะเกิดได้ การปรึกษาหรือการช่วยเหลือแบบนี้จึงกระทำก่อนมีอุปสรรคหรือเหตุการณ์นั้นจะเกิดขึ้น เพื่อการเตรียมตัว เตรียมความพร้อม เช่น การชี้แจง การให้สารสนเทศ การฝึกอบรมพฤติกรรมต่างๆที่เสี่ยงต่อการเสพสารเสพติด

2. การแก้ไข คือ การปรึกษาหรือการช่วยเหลือในเชิงรับ ที่กระทำภายหลังจากเหตุการณ์หรือปัญหาเกิดขึ้นแล้ว เพื่อปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น การจัดการกับความเครียด การลดการสูบบุหรี่ การเพิ่มพฤติกรรมการกล้าแสดงออก การลดความวิตกกังวล การปรับพฤติกรรมการสื่อสารในครอบครัว เป็นต้น

3. การพัฒนา เป็นการปรึกษา หรือการช่วยเหลือเพื่อมุ่งสนับสนุน ส่งเสริม จุดเด่น ดีและจุดด้อยของบุคคล เช่น การสร้างความมั่นใจ การฝึกทักษะมนุษยสัมพันธ์ การฝึกกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

นอกจากนี้ วัชรีย์ ทรัพย์มี (2556, หน้า 6-7) ยังได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการปรึกษา โดยแบ่งเป็นจุดมุ่งหมายระยะสั้น และจุดมุ่งหมายในระยะยาวดังนี้

จุดมุ่งหมายระยะสั้น

1. ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จุดมุ่งหมายของการปรึกษา คือ การส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่แนวทางที่พึงปรารถนา เป็นต้นว่า ให้เรียน ได้ดีขึ้น มีพฤติกรรมการกล้าแสดงออก เพิ่มความรับผิดชอบในการทำงาน ยอมรับฟังคำวิจารณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเขา ลดความขัดแย้งด้านจิตใจ ได้เข้าทำงาน ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีชีวิตสมรสที่ราบรื่น ผู้ให้การปรึกษาต่างก็มุ่งให้ผู้รับการปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่ทางที่พึงปรารถนาทั้งนั้น โดยมีกระบวนการช่วยให้ผู้รับบริการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปตามความศรัทธาในทฤษฎีการปรึกษาต่าง ๆ ที่ผู้ให้การปรึกษายึดถือ

2. ส่งเสริมความสามารถของผู้รับบริการในการตัดสินใจและวางโครงการในอนาคต จุดประสงค์ของการศึกษา ไม่ใช่การตัดสินใจให้ผู้รับบริการ แต่ส่งเสริมให้ผู้รับบริการตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประหยัดเวลา พลังงาน กำลังทรัพย์ และมีการเสี่ยงน้อยที่สุด ตลอดจนช่วยให้ผู้รับบริการพัฒนาความสามารถที่จะวางโครงการอนาคตของตนเอง ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยใช้เหตุผลพิจารณาสภาพการณ์ต่างๆอย่างรอบคอบ

3. ส่งเสริมทักษะของผู้รับบริการในการแก้ปัญหาและวางโครงการในอนาคตในพัฒนาการของชีวิต มีน้อยคนที่จะแก้ปัญหาและวางโครงการอนาคตได้โดยสมบูรณ์ การส่งเสริมให้บุคคลเรียนรู้วิธีการและมีทักษะในการแก้ปัญหา จะช่วยให้ผู้รับบริการนำไปใช้กับสภาพการณ์ต่างๆในชีวิตของเขาได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในโรงเรียน ในครอบครัว หรือในชีวิตการทำงาน

จุดมุ่งหมายระยะยาว

วัชร ทรัพย์มี (2556, หน้า 8) ได้กล่าวว่า สำหรับจุดประสงค์ระยะยาวในอนาคต คือช่วยให้ผู้รับบริการสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ ช่วยให้ผู้รับบริการเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ (The fully functioning person) ดังที่ Roger (1961 อ้างถึงใน วัชร ทรัพย์มี, 2556, หน้า 8) ได้ประมวลลักษณะของบุคคลที่มีประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

1. มีการตระหนักรู้คือ ตระหนักในส่วนที่ดีและส่วนบกพร่อง แรงจูงใจ ความเชื่อ ค่านิยม และความรูสึกของตนเอง
2. มีพฤติกรรมที่สม่ำเสมอ ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
3. ควบคุมตัวเองได้ไม่ก้าวร้าว หรือวิตกกังวลเกินกว่าเหตุ ไม่ท้อแท้ สิ้นหวัง สงสารตัวเอง และปล่อยชีวิตตามยถากรรม
4. มีความสามารถที่จะดำเนินการกับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาได้อย่างมีเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ไม่หนีปัญหา
5. มีความมุ่งมั่นในการกระทำ ไม่จับจด เมื่อตัดสินใจที่จะทำสิ่งใดแล้วก็มีใจจดจ่อ และมุ่งมั่นในการกระทำจนสำเร็จลุล่วง

จากจุดมุ่งหมายของการบริการรายบุคคลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การให้การบริการรายบุคคลมีจุดมุ่งหมายในการป้องกันปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น แก้ไขปัญหาที่ดำเนินอยู่ หรือมุ่งพัฒนาช่วยเหลือสนับสนุนให้บุคคลสามารถมีทักษะในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา การวางแผน การดำเนินชีวิตในอนาคตระยะยาวรวมถึงการวางแผนทางการศึกษาต่อและอาชีพอีกด้วย

แนวคิดทฤษฎีการศึกษาระบบการรู้การคิด

ในการพัฒนาการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคผู้วิจัยใช้วิธีการผสมผสานทางทฤษฎีแบบมีทฤษฎีหลัก (Assimilative integration) โดยผู้วิจัยเลือกทฤษฎีการปรึกษา

ตามแนวการให้การปรึกษาแบบการรู้การคิด (Cognitive therapy: CT) เป็นทฤษฎีหลัก เนื่องจากเป็นการปรึกษาที่ผนวกการใช้เทคนิคการรู้-คิดเพื่อช่วยบุคคลให้ปรับสภาพอารมณ์และพฤติกรรม โดยเปลี่ยนวิธีคิดที่ทำร้ายตนเอง (Self-defeating thinking) หรือความคิดที่ผิดพลาดในวัยเด็ก ผู้ให้การปรึกษาทำหน้าที่เสมือนผู้ฝึกสอนผู้รับการปรึกษาให้ใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อจัดการปัญหา (ควงมณี จงรักษ์, 2549) โดยผู้วิจัยต้องวางแผนการปรึกษาตามแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคของทฤษฎีหลักให้ครอบคลุมแต่ละขั้นตอนเป็นแนวทางหลักของกระบวนการปรึกษารายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีการปรึกษาแบบการรู้การคิด (Cognitive therapy)

การปรึกษาแบบรู้การคิดพัฒนาโดย อารอน เบค (Aaron Beck) เป็นการปรึกษาที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดว่ามีอิทธิพลกับปัญหาทางจิตใจ ดังนั้นภาระงานของการปรึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ผิด ปรับเปลี่ยนความคิด โดยให้ความสำคัญกับความผิดพลาดของการคิด การแปลข้อมูลอย่างบิดเบือน และการเลือกรับข้อมูลอย่างมีอคติ ผู้ให้การปรึกษาให้ผู้รับการปรึกษาดูตรวจสอบว่าความคิดนั้นไม่ถูกต้อง การได้รับการเสริมแรงบ่อยครั้งว่าความคิดของตนผิดพลาดจริง จะทำให้ผู้รับการปรึกษามีการปรับตัวที่เหมาะสมมากขึ้น

แนวคิดสำคัญ

การปรึกษาแบบรู้การคิดเป็นการปรึกษาที่เน้นการสอนให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนความผิดพลาดทางความคิดที่ถูกบิดเบือนโดยผู้ให้การปรึกษาตระหนักรู้ถึงความเชื่อที่ไม่มีประโยชน์ ส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษามีวิธีการเผชิญปัญหาจน สามารถค้นพบตัวเองโดยการสอนผู้รับการปรึกษาให้หาข้อมูลมาสนับสนุนความคิดด้วยตัวเองตามจริง เพื่อจัดการกับปัญหาในอนาคตที่ทำได้เอง อาริรัช จานงผล (2550, หน้า 42-43) กล่าวว่า การประเมินพฤติกรรมความคิด (Cognitive behavioral assessment) เป็นขั้นตอนการปรับพฤติกรรมสำคัญที่สุดของผู้รับการปรึกษาควรจะถูกต้องและชัดเจนที่สุดในเบื้องต้นควรประเมินปัญหาของผู้รับการปรึกษาด้วย ผู้ให้การปรึกษาควรประเมินถึงความถี่ ความรุนแรงของปัญหาและระยะเวลาของปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากนั้นผู้ให้การปรึกษาค้นหาประสบการณ์ของผู้รับการปรึกษาในปัญหานั้น ๆ โดยอาศัยการวิเคราะห์พฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1. สิ่งที่เกิดขึ้นก่อน (Antecedent) หมายถึง เหตุการณ์ที่เป็นสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนพฤติกรรมเป็นตัวนำที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้น ๆ ขึ้น รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม พฤติกรรม ความคิด หรืออารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นก่อนพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง จะเกิดขึ้นด้วย

2. พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง สิ่งที่คุณคนนั้น ๆ พูด ทำ หรือแสดงออกมาให้เห็นได้ วัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ เป็นความคิดที่เกิดขึ้นทันที (Automatic thoughts) และส่งผลเสียกับตนเอง

3. ผลที่ตามมา (Consequence) หมายถึง ผลที่ได้รับทางอารมณ์ ที่ตามมาที่คุณคนนั้น คาดไว่ว่าน่าจะเกิดขึ้นหลังจากการกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ผลนั้นอาจเป็นผลทางบวกที่น่าพอใจหรือผลทางลบที่ไม่น่าพอใจ

เทคนิคการปรึกษาแบบการรู้การคิด

เทคนิคการปรึกษาแบบรู้การคิดเน้นให้ผู้รับการปรึกษาทำกิจกรรมลดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ โดย เน้นการจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเท่านั้น การกระทำต้องเกิดจากความพึงพอใจของผู้รับการปรึกษา โดยที่ ดวงมณี จงรักษ์ (2549) กล่าวไว้ว่า การให้การปรึกษาแบบการรู้การคิดใช้ เทคนิคมากมายทั้งเทคนิคทางความคิดและพฤติกรรมเทคนิคทางความคิดมีจุดมุ่งหมายรู้จักจำแนก ประเมิน และปรับเปลี่ยนความคิดอัตโนมัติ สำหรับเทคนิคทางพฤติกรรมมีจุดมุ่งหมายให้ผู้รับการปรึกษาทดสอบความจริงของความคิดทางลบ การนำเทคนิคข้อใดข้อหนึ่งมาใช้ ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้ในการประเมินปัญหาและจากการทำความเข้าใจผู้รับการปรึกษา (Case conceptualization) สรุปได้ดังนี้

1. เทคนิคสร้างความคิดที่ถูกต้องขึ้นใหม่ (Cognitive restructuring) ด้วยการตรวจสอบความคิดและความรู้สึก การถามถึงหลักฐานยืนยัน และการตรวจสอบทางเลือกอื่น ๆ

2. การให้ฝึกถึงสถานการณ์ที่รุนแรงที่สุด (Deastrophizing) เป็นเทคนิคที่ผู้รับการปรึกษาคาดการณ์ถึงสถานการณ์รุนแรงที่สุดที่อาจจะเกิดขึ้น ผู้ให้การปรึกษาใช้คำถามเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้คิดทบทวน และประเมินสถานการณ์ที่รุนแรงที่สุดที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเป็นอย่างไร

3. เทคนิคการเปลี่ยนมุมมองเดิมเป็นมุมมองทางบวก (Reframing) เป็นวิธีการเปลี่ยนมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม ให้เห็นในทุกแง่มุม ทั้งข้อดีและข้อเสีย จะช่วยให้มีมุมมองต่อปัญหาอย่างรอบคอบ

4. เทคนิคการตั้งคำถาม (Question) ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้ทักษะการถามเพื่อทดสอบความมีเหตุผลในความคิดของผู้รับการปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาควรมีท่าที่เป็นกลางให้ผู้รับการปรึกษาคิดได้ด้วยตนเอง

5. การใช้แบบฟอร์มความคิดอัตโนมัติ ผู้รับการปรึกษาใช้แบบฟอร์มเพื่อบันทึกเหตุการณ์ ความคิดอัตโนมัติผลและการตอบสนองที่ใช้ได้ตอบบ่งบอกความคิด ซึ่งเป็นประโยชน์ในการปรึกษาครั้งต่อไป

6. เทคนิคการกำหนดข้อดีและข้อเสีย (Listing advantage and disadvantage) ผู้รับการปรึกษา จะระบุถึงข้อดีและข้อเสียโดยเฉพาะความเชื่อหรือพฤติกรรมของตนเองช่วยให้บุคคลลดความรู้สึก กังวล และความเชื่อที่บิดเบือน ตลอดจนความคิดทางลบได้ (พุลสุข บุญก่อเกื้อ, 2560)

แนวคิดทฤษฎีที่นำเทคนิควิธีการมาบูรณาการร่วมในการปรึกษารายบุคคล

แนวคิดทฤษฎีที่นำเทคนิควิธีการมาบูรณาการร่วมในการปรึกษานอกเหนือจากทฤษฎี แนวทางหลักที่ได้วางแผนการปรึกษาไว้ผู้วิจัยได้พิจารณาเทคนิคที่มีเกี่ยวข้องเข้ามาผสานกับ กระบวนการปรึกษาหลัก เพื่อสนับสนุนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการรับรู้ ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย สรุปเนื้อหาแนวคิดทฤษฎีและเทคนิควิธีการมาบูรณาการร่วมกัน ได้แก่

- 1) ทฤษฎีการปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (Behavior counseling theory) 2) ทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์ และพฤติกรรม (Rational emotive behavior therapy - REBT) 3) ทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality therapy) 4) ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสทอลต์ (Gestalt therapy) 5) ทฤษฎีการปรึกษาเชิงอัตถิภาวนิยม (Existentialism) 6) การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative counseling) ซึ่งจะกล่าวถึงสาระสำคัญของแต่ละทฤษฎี ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (Behavior counseling theory)

แนวคิดสำคัญ

การปรึกษาแบบทฤษฎีพฤติกรรมนิยมพัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้กระบวนการปรึกษา อยู่บนพื้นฐานของขั้นตอนทางวิทยาศาสตร์ซึ่งทฤษฎีเชื่อว่าปัญหาด้านพฤติกรรมความคิดและ อารมณ์เป็นเรื่องของการเรียนรู้สามารถแยกแยะและเรียนรู้ใหม่ได้การปรึกษานั้นการปรับแก้ พฤติกรรมหรือพฤติกรรมบำบัด (อนงค์ วิเศษสุวรรณ, 2554) การปรึกษามีลักษณะเฉพาะแตกต่าง จากการปรึกษาทฤษฎีอื่นการทดลองหลักการเรียนรู้เป็นระบบสามารถนำไปประยุกต์ในการปรับ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป้าหมายชัดเจนวัดพฤติกรรมได้ตรวจสอบได้

เทคนิคที่ใช้ในการปรึกษา

1. การใช้ตัวแบบ (Modeling) การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมมีกลวิธีการเรียนรู้ จากตัวแบบมีหลักการดังนี้

1.1 การให้ผู้รับการปรึกษาได้เรียนรู้พฤติกรรมใหม่จากการสังเกตพฤติกรรมของตัว แบบช่วยให้ผู้การปรึกษาได้เรียนรู้ทักษะในการก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่

1.2 ผู้รับการปรึกษาอาจจะรู้มาก่อนแล้วถึงวิธีการที่จะไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา แต่ยังไม่ได้ทำหรือคาดว่าจะทำไม่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบช่วยกระตุ้นให้ผู้รับ การปรึกษาได้แสดงพฤติกรรมที่เรียนรู้แล้วนั้น

1.3 ตัวแบบต้องมีลักษณะที่น่าสนใจเป็นแรงจูงใจหรือส่งเสริมให้อยากเลียนแบบ

1.4 หลังจากผู้รับการปรึกษาสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบแล้วจะจดจำพฤติกรรมของตัวแบบไว้เพื่อนำไปแสดงพฤติกรรมที่ได้จดจำนั้นไว้ใช้ในอนาคต

1.5 หลังจากผู้รับการปรึกษาได้มีการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบจดจำและมีโอกาสทำการฝึกฝนแล้วผู้ให้การศึกษาจะเป็นผู้ให้ผลย้อนกลับแก่ผู้รับการปรึกษาการฝึกนั้นอาจทำในสภาพการณ์สมมติก่อน

2. เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement)

การเสริมแรงทางบวก คือ การเสริมแรงที่มีผลทำให้พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงนั้นมีความถี่เพิ่มขึ้น ซึ่งผู้วิจัยใช้ตัวเสริมแรงภายใน ได้แก่ การยิ้ม การชมเชย การยอมรับ การกอดหรือการมองตาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสามารถที่จะนำไปใช้กับตัวเสริมแรงแผ่ขยายได้ โดยนำไปสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้

3. การทำสัญญากับตนเอง (Self-contracting)

การทำสัญญากับตนเองจัดเป็นเทคนิคหนึ่งที่บุคคลทำสัญญากับตนเองว่าจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองเช่น ใบบ้าง ซึ่งเป็นวิธีที่เป็นรูปธรรมเป็นการป้องกันไม่ให้ตนเองหลีกเลี่ยงจากสัญญาที่ทำไว้กับตนเอง ดังนั้นการทำสัญญาจึงต้องมีผู้อื่นมาเกี่ยวข้อง ซึ่งควรมีการทำเป็นลายลักษณ์อักษรทั้งนี้เพื่อป้องกันการหลบหลิกไม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับตนเองควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

3.1 กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ชัดเจน

3.2 บอกถึงสิ่งที่บุคคลต้องกระทำเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น

3.3 ให้การเสริมแรงของตนเอง เมื่อได้ดำเนินการบรรลุเป้าหมายตามที่สัญญากับตนเองไว้และลงโทษเมื่อไม่สามารถดำเนินการได้ตามสัญญาที่ตนเองกำหนดไว้

3.4 ในกรณีที่บุคคลอื่นมาเกี่ยวข้องด้วยนั้น ควรจะมีการให้ผลกรรมบางอย่างในกรณีที่บุคคลผู้นั้นทำหรือไม่ทำตามสัญญา

3.5 สัญญาเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ได้ ดังนั้นควรกำหนดวัน เวลาที่จะมีการทบทวนสัญญาด้วย เพื่อให้บุคคลจะสามารถพิจารณาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป้าหมายและผลกรรมของตนเองได้

กล่าวโดยสรุป การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม เป็นการปรึกษาที่มีโครงสร้าง มีเป้าหมาย และทิศทางในการปรึกษาชัดเจน ใช้ระยะเวลาสั้น เน้นการฝึกปฏิบัติ

ทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์ และพฤติกรรม (Rational emotive behavior therapy - REBT)

ทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์ และพฤติกรรมของ Albert Ellis เป็นวิธีการที่ค่อนข้างจะนำทาง มีความโน้มเอียงในการบำบัดทางความคิด โดยการให้ความรู้ ตลอดถึงแนวทางการประพฤติและปฏิบัติโดยเน้นหนักทางระบบความคิด การตัดสินใจ การวิเคราะห์และการตัดสินใจใหม่ โดยใช้รูปแบบในการให้การปรึกษาด้วยวิธีการสอนอย่างตรง ๆ และใช้เทคนิคอื่นประกอบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ซึ่ง Ellis มีความเชื่อโดยทั่ว ๆ ไปว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับการคิดอย่างมีเหตุผล แต่มีแนวโน้มที่จะคิดไปในแนวทางที่ผิดและมักตกเป็นเหยื่อของความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลและปฏิบัติตนไปตามความเชื่อเหล่านั้น ระบบความเชื่อของบุคคลจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2543)

แนวคิดสำคัญ

ทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์ และพฤติกรรมมีสมมติฐานว่าบุคคลสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมที่ทั้งเหมาะสมและไม่เหมาะสม พฤติกรรมที่เหมาะสมจะมีผลในเชิงสร้างสรรค์ ส่วนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจะมีผลในเชิงลบ Ellis เชื่อว่าปัญหาด้านอารมณ์ความรู้สึกหลายประการ เป็นผลซึ่งเกิดจากวิธีการคิดที่ไม่สมเหตุสมผล วิธีการคิดที่ไม่สมเหตุสมผลเหล่านี้ อาจก่อตัวมาตั้งแต่เมื่อครั้งบุคคลยังอยู่ในวัยเด็ก และได้รับการเสริมแรงจากผู้ที่มีความสำคัญต่อชีวิตเขารวมทั้งจากวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม Ellis มีความเห็นว่าบุคคลที่มีปัญหาด้านอารมณ์ความรู้สึกมักจะมีความคิดความเชื่อซึ่งนำไปสู่การเฝ้าบอกตัวเองอย่างไม่สมเหตุสมผล และสิ่งเหล่านี้เองจะสัมพันธ์และมีผลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมที่ไม่สมเหตุสมผลของเขาด้วย (เจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2554, หน้า 124)

ทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์ และพฤติกรรมตามที่ Ellis ได้พัฒนาขึ้น มีแนวความคิดพอที่จะสรุปสาระสำคัญได้ว่า บุคคลในสังคมเป็นจำนวนมากมีวิธีการคิดที่ไม่สมเหตุสมผล ซึ่งความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลเหล่านี้ จะนำไปสู่การมีอารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังนั้น การให้การปรึกษาแก่บุคคลเหล่านี้ จึงต้องช่วยให้เขาเรียนรู้และปรับเปลี่ยนจากการเป็นผู้ที่มีความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลเป็นผู้ที่มีความเชื่อที่สมเหตุสมผลมากขึ้น (เจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2554, หน้า 124)

เทคนิคที่ใช้ในการปรึกษา

แนวทางสำคัญของการปรึกษาแบบ REBT คือ การสอนทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C และการโต้แย้งหรือเอาชนะความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลให้แก่ผู้มารับการปรึกษาโดยที่ A-B-C อธิบายได้ ดังนี้

เหตุการณ์ที่มากระตุ้น (A) แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และสิ่งที่ผู้รับการปรึกษารับรู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ผู้ให้การปรึกษาควรช่วยถามให้ผู้รับการปรึกษายืนยันถึงเหตุการณ์เฉพาะเจาะจงที่มากระตุ้น บางครั้งผู้รับการปรึกษาอาจเล่าถึงเหตุการณ์ที่มากระตุ้นกว้างเกินไป ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นต้องมุ่งเน้นความสนใจเฉพาะบางเหตุการณ์เท่านั้น

ความคิดความเชื่อ (B) ความคิดความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับ A ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิด C ความคิดความเชื่อแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผล และความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ซึ่งความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลมักเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสม

ผลที่เกิดจากความเชื่อ (C) คืออารมณ์ที่ได้รับจากสถานการณ์บ่อยครั้งเมื่อผู้รับการปรึกษามาขอรับการปรึกษาในครั้งแรก มักจะเริ่มต้นกล่าวถึงผลที่เกิดจากความคิดความเชื่อของเขา ผู้ให้การปรึกษาต้องพยายามแยกแยะระหว่างความคิดความเชื่อกับผลที่เกิดจากความคิดความเชื่อ เพราะมันอาจไม่ใช่เหตุการณ์ (A) ที่เป็นสาเหตุของปฏิกิริยาของผู้รับการปรึกษา แต่ความคิดความเชื่อของผู้รับการปรึกษาเกี่ยวกับความล้มเหลวการถูกปฏิเสธหรือการสูญเสียอาจเป็นสาเหตุหลักของปัญหาที่ผู้รับการปรึกษาประสบอยู่

การโต้แย้งความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลมีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การสืบค้น (Detecting) การแยกแยะ (Discriminating) และการอภิปราย (Debating) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. การสืบค้น (Detecting) ผู้ให้การปรึกษาจะเริ่มด้วยการสืบค้นความคิดว่าเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลของผู้รับการปรึกษาและช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสืบค้นความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลจากการรับรู้ของตน

2. การแยกแยะ (Discriminating) ต่อมาผู้ให้การปรึกษาจะช่วยผู้รับการปรึกษาให้เรียนรู้ที่จะแยกแยะระหว่างความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผลและความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล และการเสริมสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับความต้องการ ความปรารถนา และการเรียกร้องต่าง ๆ ที่เกินความเป็นจริง

3. การอภิปราย (Debating) การกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเปลี่ยนมาความคิดความเชื่อที่มีเหตุผล ซึ่งจะทำให้มีอารมณ์ความรู้สึกที่ผ่อนคลาย สบายใจขึ้น ผู้ให้การปรึกษาอาจกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลของตนเองด้วยการตั้งคำถาม

เมื่อโต้แย้ง (D) ความเชื่อที่ไม่สมเหตุผลแล้วจะเกิดผล (Effect: E) จากการโต้แย้งและการปรับความเชื่อเดิมที่ไม่เชื่อมั่นกับความสามารถของตนเอง เป็นความเชื่อใหม่ที่ให้คุณค่าแก่ตนเองการยอมรับตนเองและยอมรับข้อขัดข้องในชีวิตที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ผลที่เกิดจากการโต้แย้งความเชื่อเดิมก็คือความเชื่ออารมณ์หรือพฤติกรรมใหม่

ทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality therapy)

การให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง โดยWilliam Glasser ให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องความเป็นจริงความรับผิดชอบ และความถูกต้องหรือความผิด เขาเชื่อว่ามนุษย์มีความต้องการพื้นฐานสำคัญ 2 ประการ คือ ความต้องการสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นความต้องการได้รักและถูกรัก และความต้องการได้รับความเคารพ เน้นความรู้สึกที่มีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น ความต้องการทั้งสองจะเกี่ยวเนื่องกันและมีแนวโน้มที่จะได้รับการตอบสนอง หากบุคคลมีความรับผิดชอบ ต่อชีวิตและแสวงหาหนทางให้ได้รับการตอบสนองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น พฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการทั้งสองจะทำให้บุคคลรู้สึกมีคุณค่าและมีสัมพันธภาพที่น่าพึงพอใจ ซึ่ง Glasser แสดงความเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงความเป็นจริงแสดงการมีความรับผิดชอบและการมีความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้องหรือสิ่งที่ผิด (ดวงมณี จงรักษ์, 2556, หน้า 291)

แนวคิดสำคัญ

การให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้เผชิญสภาพความเป็นจริง สนับสนุนให้บุคคลรู้จักตนเอง (Identity) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) พิจารณาสິงต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง (Reality) และรู้จักประเมินสิ่งถูกสิ่งผิด (Right and wrong)

ขั้นตอนที่สำคัญของการปรึกษาแบบเผชิญความจริง คือการใช้ระบบ W D E P System ดังนี้

W คือ การที่ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาค้นพบความต้องการ (Wants) ของเขา

D คือ การที่ผู้รับการปรึกษาอธิบาย (Describe) วิถีชีวิตของเขาว่าเขาทำอะไรในแต่ละวัน

E คือ การที่ผู้ให้การปรึกษาช่วยผู้รับการปรึกษา ประเมินพฤติกรรมของตนเอง (Self-valuation) โดยการตั้งคำถามว่าการกระทำดังกล่าวส่งผลอย่างไร

P คือ การที่ผู้ให้การปรึกษาช่วยผู้รับการปรึกษาวางแผน (Plan) เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง (วัชรวิ ทรัพย์มี, 2556, หน้า 219)

ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสทอลต์ (Gestalt therapy)

Frederick S. Perls เป็นผู้ริเริ่มการปรึกษาแบบเกสทอลต์ (Gestalt therapy) โดยทฤษฎีมองธรรมชาติของมนุษย์ว่ามีเสรีภาพที่จะตัดสินใจด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่อพฤติกรรมต่าง ๆ

ของตนเอง มนุษย์มีความสามารถที่จะเป็นอิสระจากอดีตและมีชีวิตอย่างสมบูรณ์ในปัจจุบันและมนุษย์มีพลังในการต่อสู้และแสวงหาหนทางชีวิต เรียนรู้ที่จะรับผิชอบในสิ่งที่คิด รู้สึกและกระทำ เป็นในสิ่งที่ตนเองเป็นและสร้างทางเลือกให้ตนเองดำเนินชีวิตอย่างมีความหมาย (เพ็ญภา กุลนภาดล, 2560, หน้า 159)

แนวคิดที่สำคัญ

หลักการที่สำคัญของการให้การปรึกษาแบบเกสทอลท์เน้น “ปัจจุบัน” เพราะ “อดีต” ก็จากเราไปแล้ว และ “อนาคต” ก็เป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึง การคิดถึงแต่อดีตเป็นการหนีการคิดดำเนินการกับปัจจุบัน หรือหนีการเผชิญหน้าปัญหาในปัจจุบัน และการที่บุคคลครุ่นคิดถึงแต่อนาคตอาจจะก่อให้เกิดความวิตกกังวล ดังนั้นปัจจุบันจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรเน้น แต่คนส่วนใหญ่คิดถึงปัจจุบันแค่เพียงชั่วครู่เท่านั้น มนุษย์มีแนวโน้มจะคิดถึงอดีตและอนาคต ฉะนั้นผู้ให้การปรึกษาคควรพยายามให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักในปัจจุบัน มากกว่าที่จะคิดถึงประสบการณ์ในอดีต แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นไม่ได้หมายความว่าให้การปรึกษาแบบเกสทอลท์ละเลยอดีต เพียงแต่มีแนวคิดว่าอดีตจะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อนำมาประสานสัมพันธ์กับปัจจุบัน แต่ถ้าผู้ให้บริการปรึกษาเฝ้าพุดถึงแต่อดีตโดยไม่ได้นำมาสัมพันธ์กับปัจจุบัน เป็นการแสดงว่าผู้รับการปรึกษาพยายามหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ หรือการกระทำในปัจจุบันเช่น วิธีโทษผู้อื่นว่าเป็นต้นเหตุแห่งพฤติกรรมของเขาในปัจจุบัน (วัชร ทรัพย์มี, 2556, หน้า 97)

เทคนิคที่สำคัญ

เทคนิคการปรึกษาแบบเกสทอลท์ (Gestalt therapy) ที่เหมาะสมกับการนำมาใช้กับการปรึกษาวัยรุ่น ดังที่ เพ็ญภา กุลนภาดล (2560) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. เทคนิคการเผชิญ (Confrontation) เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาใส่ใจกับความคิด ความรู้สึก หรือการกระทำของตน
2. เทคนิคการสัมผัสความรู้สึกของตนเอง (Staying with feelings) เป็นการที่ให้ผู้รับการปรึกษาได้รับรู้ความรู้สึกของตัวเอง เผชิญหน้าและสัมผัสความรู้สึกของตัวเอง ไม่หลีกเลี่ยงสิ่งที่ตนเองรู้สึกเจ็บปวด กล้าเผชิญ กล้าเปิดเผยตนเอง
3. เทคนิคเก้าอี้ว่างเปล่า (Empty chair) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษาจะเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษาระหนักความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ช่วยให้ผู้รับการปรึกษารับรู้ถึงความรู้สึกขัดแย้งภายในตัวเองให้กระจ่างขึ้น โดยใช้เก้าอี้สองตัวให้ผู้รับการปรึกษาแสดงบทบาทและคำพูดที่เป็นความต้องการที่แท้จริง เมื่อนั่งอยู่บนเก้าอี้ตัวหนึ่ง พุดกับเก้าอี้ตัวที่ว่างที่เป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกตามอุดมคติของตนเอง บอกตนเองว่าควรทำอะไร แล้วย้ายไปนั่งเก้าอี้ตรงข้ามที่ว่าง แล้วแสดง

บทบาทเป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกตามอุดมคติที่ขัดแย้งอยู่แล้วโต้ตอบกลับไป เทคนิคนี้จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจความรู้สึกทั้งสองที่ตนมีได้กระจ่างมากขึ้น

4. เทคนิคเกมสื่การสนทนา (Game of dialogue) เป็นเทคนิคที่ใช้เพื่อให้ผู้รับการปรึกษานำความขัดแย้งมาเปิดเผยและดำเนินการแก้ไขต่อไป เช่น ในขณะที่ให้การปรึกษา ผู้รับการปรึกษาอาจจะแสดงพฤติกรรมที่ขัดแย้งกัน ผู้ให้การปรึกษาจะให้เห็นบทบาททั้งสองลักษณะที่ขัดแย้งในรูปแบบสนทนาเพื่อให้ผู้รับการปรึกษามีการตระหนักรู้ตนเองได้ดีขึ้น

5. การนำให้เกิดการตระหนักรู้ (Directed awareness) ผู้ให้การปรึกษาใช้คำถามนำให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักรู้ภาวะที่นี้ ขณะนี้ ของตนเอง เป้าหมายของการใช้คำถามนำเช่นนี้ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาปรับตัวเองจากการผูกติดอยู่กับอดีตอันขมขื่น หรือการวิตกกังวลต่ออนาคต ให้เข้ามาเริ่มรับรู้การรู้สึก และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสรีระและพฤติกรรมของตนเอง รวมทั้งให้ริเริ่มสำรวจทำความเข้าใจกับอารมณ์ความรู้สึก ความคิดที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ให้เริ่มรับรู้ร่างกายและจิตเป็นสิ่งที่อยู่ด้วยกัน ให้รู้จักใช้วิธีการตอบคำถาม อะไร และ อย่างไร ให้สามารถสังเกตได้อย่างเป็นรูปธรรม การกระตุ้นให้เกิดการตระหนักรู้บ่อยๆผู้รับการปรึกษาจะมีความชำนาญในการสังเกต การเปลี่ยนแปลงของตนเองทั้งภายในภายนอก นำไปสู่การเข้าใจและหาวิธีการในการควบคุมตนเอง จัดระบบชีวิตตนเองให้สมดุล และมีความรับผิดชอบในที่สุด (ลิขิต กาญจนภรณ์, 2551, หน้า 311)

ทฤษฎีการปรึกษาเชิงอัตถิภาวนิยม (Existentialism)

การปรึกษาเชิงอัตถิภาวนิยม ผู้ก่อตั้งคือ Vivotr Frankl มุมมองเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ คือ มนุษย์มีคุณค่า มีเอกลักษณ์ มีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกชีวิตตนเอง มนุษย์ค้นหาความหมายของชีวิต แสวงหาความหมายของชีวิต ค้นหาและสร้างเอกลักษณ์แห่งตน และมนุษย์เรียนรู้ที่จะเผชิญกับความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในชีวิตและความสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับตนเองได้ (เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560, หน้า 156)

แนวคิดที่สำคัญ

เพ็ญญา กุลนภาดล (2560) กล่าวว่า แนวคิดภาวนิยมเป็นการค้นหาความหมายของชีวิตของมนุษย์ โดยมีมุมมองว่ามนุษย์จะเรียนรู้ความรู้สึกของการดำรงอยู่โดยผ่านประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละคน ปรัชญาอัตถิภาวนิยมเหมาะกับการพัฒนาตัวตนของวัยรุ่นเพราะเป็นการเรียนรู้ความรู้สึกของชีวิตผ่านประสบการณ์ส่วนตัวของบุคคลคนนั่นเอง เน้นว่ามนุษย์มีอิสระที่จะเลือกและต้องรับผิดชอบในการเลือกและการกระทำของตนแต่ตัวเองเลือกเหล่านี้ไม่ได้ไว้ขีดจำกัด อยู่ในขอบเขตของสถานการณ์ บุคคลไม่ได้เป็นอิสระที่จะเลือกสิ่งที่เราต้องการ แต่บุคคลมีอิสระที่จะเลือกวิธีการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และไม่แน่นอนที่โลกลิขิตไว้ให้แต่ละบุคคล เสรีภาพในการเลือก

ตามแนวคิดของ Corey (1986 อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล, 2551) ได้พัฒนาประเด็นปัญหาและอภิปรายถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการให้การศึกษาในแต่ละประเด็นปัญหารวมทั้งสิ้น 6 ประเด็นคือ

1. ความสามารถในการตระหนักรู้ในตน(The capacity for self awareness)
2. อิสรภาพและความรับผิดชอบ (Freedom and responsibility)
3. การแสวงหาเอกลักษณ์และสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น (Striving for identity and relationship to others)
4. การค้นหาความหมาย (Meaning) วัตถุประสงค์ (Purpose) คุณค่า (Values) และเป้าหมาย (Goals) ของชีวิต
5. ความวิตกกังวลในฐานะที่เป็นเงื่อนไขของการดำรงชีวิต (Anxiety as a condition of living)
6. การตระหนักรู้ถึงความตายและไม่มีตัวตนหรือไม่ดำรงอยู่ (Awareness of death and nonbeing)

เทคนิคการศึกษา

ดวงมณี จงรักษ์ (2556, หน้า 171-172) กล่าวว่า สิ่งสำคัญตามแนวการศึกษาอัตถิภาวนิยมที่จะช่วยให้ผู้รับการศึกษายเปลี่ยนแปลง คือตัวของผู้ให้การศึกษาที่แสดงบทบาทความจริงแท้ของการเป็นมนุษย์ที่มีข้อจำกัด และเป็นมนุษย์ที่สะท้อนปรัชญาอัตถิภาวนิยม บังคับสำคัญประการต่อมาคือสัมพันธ์ภาพที่ผู้ให้การศึกษายินยอมให้ตนเกี่ยวพันกับผู้รับการศึกษาระดับที่เข้มข้น โดยมีพื้นฐานของการเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เทคนิคที่ใช้ได้แก่

1. การเข้าใจโลกของผู้มารับการศึกษา (Being in the world) ผู้ให้การศึกษาต้องทำความเข้าใจโลกของผู้รับการศึกษามากที่สุด เป็นโลกที่เขา มีสัมพันธ์กับตนเองและผู้อื่น ผู้ให้การศึกษาอาจขอให้ผู้รับการศึกษาลำถึงภูมิหลังครอบครัวในวัยเด็ก หลังจากเข้าใจแล้ว ผู้ให้การศึกษาต้องมีเป้าหมายทำให้โลกของผู้รับการศึกษาก่อเกิดสมดุล
2. การร่วมรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในขณะนั้น (Sharing existence in the moment) ผู้ให้การศึกษาต้องตั้งใจรับฟังเรื่องราวของผู้รับการศึกษอย่างแท้จริง ในขณะที่รับฟัง ผู้ให้การศึกษาจะต้องมีผู้รับการศึกษาคู่เดียว การรับฟังอย่างตั้งใจจะทำให้รู้สึกสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษาลึกซึ้ง จนทำให้ผู้รับการศึกษามีการใช้ตัวเองเป็นตัวกำหนดได้ว่าผู้รับการศึกษาคิดหรือรู้สึกอย่างไร

3. การตระหนักรู้หรือมีสติมากขึ้นต่อการดำรงอยู่ (Centered awareness of being)

หมายถึงผู้ให้การปรึกษาต้องทำให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความตระหนักรู้ในตนเองและโลกของตนมากยิ่งขึ้นหลังจากรับฟังเรื่องราวของผู้รับการปรึกษาอย่างเข้าใจ โดยเฉพาะการตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์กับตนเองและผู้อื่นอย่างไม่สมคูล

4. การรับผิดชอบต่อตนเอง (Self-responsibility) ผู้ให้การปรึกษาท้าทายให้ผู้รับการปรึกษา

ต้องรับผิดชอบต่อวิถีชีวิตที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน สนับสนุนให้ผู้รับการปรึกษามีความรับผิดชอบต่อทางเลือกใหม่ที่มีข้อจำกัด ผู้ให้การปรึกษาจะขัดจังหวะผู้รับการปรึกษาเมื่อเขาแสดงการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ เช่น ถ้าผู้รับการปรึกษาพูดว่าเขาไม่สามารถทำสิ่งนี้ได้ ผู้ให้การปรึกษาจะตัดบททันทีโดยพูดว่า “คุณหมายถึงว่าคุณจะไม่ทำสิ่งนั้นหรือ” นอกจากนี้ผู้ให้การปรึกษาจะส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษามีความรับผิดชอบในความรู้สึก ความคิด และการกระทำ โดยใช้คำถามย้อนให้เขาได้คิดว่า เขามีส่วนอย่างไรต่อการทำให้สถานการณ์เกิดขึ้น หรือมีส่วนต่อความคิด ความรู้สึก และการกระทำนั้นอย่างไร

5. การระเบิดความรู้สึกที่ถูกสกัด (Dynamite the affect block) ผู้ให้การปรึกษาช่วยให้

ผู้รับการปรึกษาสลายการสกัดกั้นความรู้สึก ทฤษฎีอัตถิภาวนิยมเชื่อว่าการไม่รู้จักระบายใจเป็นผลมาจากการไม่รู้จักระบายความปรารถนา ซึ่งมีสาเหตุมาจากการไม่รู้จักรู้สึก ดังนั้นผู้ให้การปรึกษาจะใช้คำถามทำนองว่า “คุณรู้สึกอย่างไร” “คุณต้องการอะไร” กับผู้รับการปรึกษาบ่อยครั้งนอกจากนี้ผู้ให้การปรึกษาอาจขอให้ผู้รับการปรึกษาจินตนาการถึงอารมณ์ที่เขาพยายามหลีกเลี่ยงให้เพิ่มมากขึ้น (Emotional flooding) หรือกล่าวซ้ำถึงความรู้สึกบางอย่าง โดยพูดซ้ำด้วยเสียงที่ดังมากขึ้น

6. การช่วยให้ผู้รับการปรึกษาตัดสินใจ (Help client make choices) ผู้ให้การปรึกษาต้อง

ไม่เป็นผู้เสนอทางเลือกใหม่ แต่แนะนำให้ผู้รับการปรึกษาพิจารณาแนวทางของแต่ละแบบพร้อมข้อจำกัด ผู้ให้การปรึกษาอาจขอให้ผู้รับการปรึกษาจินตนาการถึงข้อจำกัดของแต่ละแนวทาง หลังจากนั้นผู้รับการปรึกษาจะเป็นผู้พิจารณาการตัดสินใจเลือก

7. การกระทำที่ขัดแย้งกับสามัญสำนึก (Paradoxical intention) Frankl (1978) เป็นผู้ริเริ่ม

เทคนิคนี้ โดยขอให้ผู้รับการปรึกษาทำหรือคิดถึงสิ่งที่เขากลัวมาก คนไข้หญิงของ Frankl มีอาการกลัวการออกนอกบ้าน Frankl บอกให้เธอเดินออกจากบ้านและพยายามแสดงอาการเป็นลมล้มลง เธอได้พยายามทำเป็นลมแต่ไม่ประสบความสำเร็จ วิธีการนี้ทำให้คนไข้ลดอาการกลัวเป็นลมเมื่อออกจากบ้านได้สำเร็จ Yalom (1980) ได้นำหลักการนี้มาใช้กับผู้รับการปรึกษาที่แสวงหาความหมายของชีวิต เขาเชื่อว่าการแสวงหาความหมายมีคุณสมบัติของการกระทำที่ขัดแย้งกับสามัญสำนึก (Paradox) กล่าวคือ ยิ่งบุคคลแสวงหาเขายิ่งจะไม่พบ การแสวงหาความหมายไม่ใช่สิ่งที่จะเกิดขึ้นทันที แต่เป็นกระบวนการตลอดชีวิตที่ต้องผ่านความรู้สึกวิตกกังวล ความกลัว ผ่านกระบวนการรู้ตัว และการตัดสินใจ ดังนั้นถ้าผู้รับการปรึกษากล้าที่จะลองพฤติกรรมใหม่

ผู้ให้การปรึกษาจะบอกให้ผู้รับการปรึกษาทดลองแสดงพฤติกรรมนั้น(ดวงมณี จงรักษ์, 2556, หน้า 172)

8. การสะท้อนออก (Dereflection) เป็นเทคนิคที่พัฒนาโดย Frankl โดยบอกให้ผู้รับการปรึกษาลดความสนใจตนเอง แต่หันไปให้ความสำคัญกับการค้นหาความหมายนอกตนเอง เพื่อลดการหมกมุ่น ลดอาการวิตกกังวล วิธีการนี้ถูกนำไปใช้ในการให้การปรึกษาแบบการรู้คิด พฤติกรรมด้วย ผู้ให้การปรึกษาเชื่อว่า การให้ความสำคัญกับปัญหาจะยิ่งทำให้ปัญหาเลวร้ายขึ้น แต่จะใช้วิธีหันเหความสนใจของผู้รับการปรึกษาออกจากปัญหา โยคไม่ได้บอกให้เขาปฏิเสธปัญหา หรือเก็บกด แต่ให้ความสำคัญกับแง่มุมทางบวกหรือข้อดีของผู้รับการปรึกษาแทน

การให้การปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative counseling)

แนวคิดสำคัญ

การให้การปรึกษาแบบเรื่องเล่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนให้ผู้รับการปรึกษามองชีวิต ในมุมมองที่หลากหลาย โดยหาทางเลือกที่เป็นไปได้สำหรับคนเท่าที่จะสามารถหาได้แทนที่จะมอง ในแง่มุมเดียว ผ่านการเล่าเรื่องราวที่ชอบซึ่งเกี่ยวข้องกับประสบการณ์และแสดงถึงเอกลักษณ์ แห่งตน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสำรวจประสบการณ์ในเชิงอัตนัย กล่าวคือ สำรวจความหวัง ความต้องการเป้าหมาย จินตนาการ และแรงบันดาลใจของตน กล่าวคือ การให้การปรึกษาแบบเรื่อง เล่าหรือแนราทิฟเป็นวิธีการที่มุ่งพัฒนาทางเลือก โดยทำให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นอิสระจากเรื่องราว ที่เป็นปัญหา (อูร์ปรีซ์ เกิดในมจคส, 2557, หน้า 44)

เทคนิคที่สำคัญ

เทคนิคที่ใช้ในการปรึกษาแบบเรื่องเล่า การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า มีเทคนิคที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ (Goldenberg & Goldenberg, 2006 อ้างถึงในอูร์ปรีซ์ เกิดในมจคส, 2557)

1. การใช้คำถามในการบำบัด (Employing therapeutic questions) เป็นการตั้งคำถาม อย่างมีเหตุผลและระมัดระวังในการเปิดแนวทางของความคิด แทนที่จะใช้การสั่งเกตและการตีความหมาย ซึ่งการตั้งคำถามที่สุภาพและมีความต่อเนื่องของผู้ให้การปรึกษาจะนำไปสู่สิ่งที่ ผู้รับการปรึกษากำลังประสบอยู่ ทั้งนี้ผู้ให้การปรึกษาอาจร้องขอให้ผู้รับการปรึกษาบรรยายเกี่ยวกับ เรื่องราวที่เป็นปัญหา และพัฒนาถึงทางเลือกที่หลากหลาย ซึ่งบ่อยครั้ง ที่การตั้งคำถามจะมี ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเรื่องราวใหม่ ๆ

2. การแสวงหาผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะ (Seeking unique outcomes) เป็นการพิจารณา ปัญหา โดยผู้ให้การปรึกษาจะรับฟัง ผู้รับปรึกษาโดยหาคำอธิบายถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ ที่ไม่สอดคล้องกับเรื่องราวที่เป็นปัญหา ในฐานะที่เป็นหนทางที่จะเป็นไปได้ ตลอดจนมีส่วนร่วม ในบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเลือก อีกรางเลือก

หนึ่ง ผู้ให้การปรึกษาอาจขอให้ผู้รับการปรึกษาค้นหาผลลัพธ์ที่มีลักษณะเฉพาะ อาจเป็นเหตุการณ์ การกระทำ หรือความคิดที่ขัดกับเรื่องราวที่เป็นปัญหา

3. การร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก (Co-constructing alternative stories) เป็นเทคนิค ที่ต่อเนื่องจากการที่ผู้รับการปรึกษารับรู้ถึงเรื่องราวที่เป็นปัญหาซึ่งมีอิทธิพลต่อคน โดยขณะที่ การบรรยายได้ส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษาได้ตรวจสอบปัญหา ผู้รับการปรึกษาก็อาจจะเริ่มรับรู้ถึง ความเป็นไปได้อื่น ๆ ที่กว้างมากขึ้น ตลอดจนเรื่องราวที่ชอบหรือมีพลัง ซึ่งการกล่าวถึงผลลัพธ์ ที่เป็นเอกลักษณ์ อาจทำให้เรื่องราวทางเลือกในอนาคตมีความเข้มแข็ง ดังนั้นผู้ให้การปรึกษา แบบเรื่องเล่าจะสนับสนุนให้ผู้รับการปรึกษาเล่าแล้วเล่าอีกในเรื่องราวที่ตนเองชอบ ตลอดจนทำ เรื่องราวเหล่านั้นให้ชัดเจนมากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

คุษฎี เล็บขาว (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาเชาวน์สังคมของนักเรียนวัยรุ่น โดยการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและพัฒนาเชาวน์สังคมของนักเรียนวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า 1) เชาวน์สังคมนักเรียนวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยองค์ประกอบด้านความรู้สึกอย่างแท้จริง ด้านการเอื้ออำนวยในสังคมอยู่ใน ระดับมาก ด้านการตระหนักรู้สถานการณ์ ด้านการแสดงตน ด้านการนำเสนอตนเอง อยู่ในระดับ ปานกลาง 2) รูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาเชาวน์สังคมของนักเรียนวัยรุ่น เป็นแบบผสมผสานแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคต่าง ๆ ของการปรึกษาสามารถเพิ่มเชาวน์สังคม ของนักเรียนวัยรุ่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พลสุข บุญก่อเกื้อ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางเพศของนักศึกษาปริญญาตรี โดยรูปแบบการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ การวิจัยมีจุดมุ่งหมาย 1) ศึกษาความฉลาดทางเพศของ นักศึกษาปริญญาตรี 2) สร้างรูปแบบการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางเพศ ของนักศึกษาปริญญาตรี 3) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเพื่อพัฒนา ความฉลาดทางเพศของนักศึกษาปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง ยืนยันความฉลาดทางเพศของนักศึกษาปริญญาตรี พบว่าโมเดลยืนยันองค์ประกอบความฉลาด ทางเพศ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การตระหนักรู้เรื่องเพศ การเรียนรู้เรื่องเพศ และการจัดการเรื่องเพศ มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ .01 และสามารถวัดองค์ประกอบของความฉลาดทางเพศได้ 2) รูปแบบการปรึกษา กลุ่มเชิงบูรณาการ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) มีชื่อเรียกในภาษาไทยหลายคำ เช่น การวิเคราะห์ตัวประกอบ โดยในงานวิจัยนี้จะเรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นเทคนิคการวิเคราะห์หลายตัวแปรที่นิยมใช้กันมากในการสรุปรายละเอียดของตัวแปรหลาย ๆ ตัว เป็นเทคนิคที่ใช้ในการลดจำนวนตัวแปร โดยศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และสร้างตัวแปรใหม่เรียกว่า องค์ประกอบหรือปัจจัย (Factor) โดยองค์ประกอบที่สร้างขึ้นจะประกอบด้วยรายละเอียด หรือความผันแปรของตัวแปรเดิมหลายๆ ตัว หรือเรียกว่าเป็นการนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงมารวมเป็นองค์ประกอบเดียวกัน ตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบเดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันทางบวกหรือทางลบก็ได้ ส่วนตัวแปรที่อยู่กันคนละองค์ประกอบจะมีความสัมพันธ์น้อย หรือจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2552) เคอลิงเกอร์ (Kerlinger, 1986) แบ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis)
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis)

ผู้วิจัยครั้งนี้เลือกใช้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน หรือเรียกสั้น ๆ ว่าวิธี CFA เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ภายใต้บริบทของไทยให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การออกแบบ โปรแกรมการปรักรายบุคคลแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาให้การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาให้สามารถรับรู้ความสามารถของตนเองทางอาชีพและกำหนดเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของนักวิชาการด้านสถิติการวิจัยในประเทศเพิ่มเติมและที่ได้อธิบายถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน วิธีการ เสรี ชัดแจ้ง (2547) ใช้แนวคิดการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันวิเคราะห์ช่วยพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตวิทยา 3 ประเด็น

1. วิธี CFAเป็นแนวทางในการศึกษาความตรงเชิงโครงสร้างทฤษฎีหมายความว่า คุณสมบัติของเครื่องมือวัดได้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่มุ่งวัดในทางทฤษฎีผู้วิจัยสามารถตรวจสอบได้ว่าคำถามแต่ละข้อในเครื่องมือใช้วัดได้ตามองค์ประกอบของทฤษฎีที่คาดหวังไว้หรือไม่ อาจกำหนดให้ข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้มากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ แล้วใช้สถิติวัดความสอดคล้องของโมเดลตรวจสอบว่า โมเดลองค์ประกอบที่กำหนดไว้สอดคล้องกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาหรือไม่ หรือข้อมูลที่เก็บมาเป็นไปตามองค์ประกอบของโมเดลที่กำหนดไว้หรือไม่

นอกจากนี้สถิติวัดความสอดคล้องของโมเดลและค่าสถิติ ยังช่วยอธิบาย ข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่า วัดองค์ประกอบที่กำหนดไว้หรือไม่ แต่ละองค์ประกอบของทฤษฎีมีสัมพันธ์กันหรือไม่ มีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด.

2. ใช้ CFA ประเมินค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือเช่นความคงที่ภายใน ความเที่ยงแบบสอบซ้ำ การใช้วิธี CFA สามารถวัดความคลาดเคลื่อนในการวัด (Measure error) ออกจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ผลการประมาณค่าความเที่ยงของเครื่องมือถูกต้องมากขึ้น ส่วนการประมาณค่าความเที่ยงแบบสอบซ้ำเป็นการตรวจสอบความคงที่ของค่าน้ำหนัก องค์ประกอบและค่าความคลาดเคลื่อน เมื่อเก็บข้อมูลต่างเวลากัน

3. ใช้ CFA เปรียบเทียบ โครงสร้างองค์ประกอบของเครื่องมือระหว่างกลุ่มประชากร ตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไปพร้อม ๆ กันเพื่อตรวจสอบว่าโครงสร้างของเครื่องมือคงที่หรือไม่เมื่อนำไปใช้ ในกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน เพื่อยืนยันว่าโครงสร้างหรือคุณลักษณะที่วัดในแต่ละกลุ่มประชากร เป็นตัวเดียวกันหรือไม่ (Bollen, 1989 อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) เช่นถ้าต้องการรู้ว่ากลุ่ม ประชากรต่างประเทศกัน จะทำให้โครงสร้างองค์ประกอบของเครื่องมือต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยสามารถใช้วิธีการ CFA ตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงหรือไม่แปรเปลี่ยน (Invariance) ของโครงสร้าง องค์ประกอบระหว่างกลุ่มประชากรต่างประเทศ

ข้อควรปฏิบัติก่อนทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

กริช แรงสูงเนิน (2554) ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) โดยการใช้ โปรแกรม AMOS ต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนที่จะวิเคราะห์ หากพบว่า ข้อมูลไม่ได้ อยู่ในเกณฑ์ ผู้วิจัยจำเป็นต้องปรับ หรือทำข้อมูลให้สมบูรณ์ โดยต้องตรวจสอบข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบความครบถ้วนและความเที่ยงตรงของข้อมูล (Missing data and accuracy of data files) สิ่งแรกที่นักวิจัยต้องทำคือ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลว่ามีการบันทึกข้อมูล ครบถ้วนทุกข้อคำถามหรือไม่ วิธีการที่ง่ายที่สุดคือ วิธีการใช้ค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่มีอยู่เพื่อ คำนวณหาค่าข้อมูลที่สูญหาย

2. ตรวจสอบความปกติของข้อมูล (Normality) เป็นการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูล โดยข้อมูลจะต้องมีการแจกแจงแบบปกติจึงจะสามารถใช้โปรแกรม Analysis of moment structure (AMOS) ข้อมูลสามารถดูได้จากตัวเลขสถิติหรือกราฟ ในกรณีการวัดค่าสถิติจะดูได้จากค่า Skewness (SK: การกระจายที่สมมาตร) และค่า Kurtosis (KU: ความสูงของการกระจาย) (Tabachnick & Fidell, 2007 อ้างถึงใน กริช แรงสูงเนิน, 2554) ค่าลบค่าบวกจะแสดงทิศทางของ ข้อมูล (Kline, 2005 อ้างถึงใน กริช แรงสูงเนิน, 2554) กล่าวในช่วงค่าตัวเลข-3.0 ถึง +3.0 จะแสดง ถึงการกระจายของข้อมูลแบบปกติ

3. ตรวจสอบค่าที่ผิดปกติ สามารถดูได้จากข้อมูลดิบว่ามีค่าที่สูงหรือต่ำผิดปกติหรือไม่ หรืออาจดูได้จากกราฟฮิสโทแกรม

4. ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) สามารถวัดได้จากการทดสอบค่า Cronbach alpha ค่าที่สูงแสดงถึงความน่าเชื่อถือมาก ค่าที่ได้ควรอยู่ระหว่าง 0.6-1.0

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

มีผู้ทำการศึกษาวิจัยและใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันไว้มากมาย ดังนี้

นงลักษณ์ กำจัดภัย (2551) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบและพัฒนามาตรวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 2) สร้างมาตรวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัดในด้านความเที่ยงและความตรง 3) เพื่อกำหนดหาปกติวิสัยของมาตรวัด ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 2) มีใจเปิดกว้างต่อการเรียน และมีความสามารถด้านการคิด 3) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและมองโลกเชิงบวก 4) การมีทักษะพื้นฐานในการเรียน 5) การอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

2. มาตรวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นมาตรแบบลิเคิร์ตที่มีการตอบ 5 ช่วง จำนวน 43 ข้อ มีค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในเท่ากับ 0.970 โมเดลการวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เกณฑ์ปกติของมาตรวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นเกณฑ์ปกติเปอร์เซ็นต์ไทล์

กฤตวรรณ คำสม (2554) ได้ทำการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน การวิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน การสร้างโปรแกรมฝึกอบรมสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนและการศึกษาผลของการนำโปรแกรมการฝึกอบรมสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ผลการวิจัย พบว่า 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ด้านเจตคติในการให้คำปรึกษาและด้านทักษะการให้คำปรึกษา มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05สามารถวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ได้ 2) ผลการใช้

โปรแกรมสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนพบว่า ในกลุ่มทดลองสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนทุกองค์ประกอบ หลังการทดลองและติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

เสรี โหม่งจันทร์ (2553) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบและการเสริมสร้างอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยการให้คำปรึกษากลุ่มงานวิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบอิสระแห่งตน สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างอิสระแห่งตน และเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน อิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอิสระแห่งตนประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การกำกับตนเอง การพึ่งพาตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง การกล้าแสดงออกที่เหมาะสม และการประเมินตนเอง โดยที่แต่ละองค์ประกอบครอบคลุม 4 ด้าน คือ การเรียน การดูแลตนเอง การคบเพื่อน และสัมพันธ์ภาพกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ซึ่งโมเดลอิสระแห่งตนมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถวัดองค์ประกอบอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่นได้ และอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่นโดยรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มก่อนการทดลอง หลังการทดลองและหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์ (2557) ได้ศึกษาผลการศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียนในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ การวิจัยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ 2) ศึกษาระดับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ 3) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียนในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า 1) โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความฉลาดทางสังคมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม มีตัวชี้วัดคือ การรับรู้ผู้อื่น การเข้าใจผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านการรู้จักคิดทางสังคม มีตัวชี้วัด คือ การรู้จักในพฤติกรรม การมีข้อเสนอแนะทางสังคม การตัดสินใจ ตัดสินสภาพการณ์ทางสังคม และการมีทักษะทางสังคม มีตัวชี้วัด คือ การแสดงออกทางอารมณ์ การแสดงออกทางสังคม การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม องค์ประกอบทั้งหมดนี้มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2) ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้จำนวน 900 คน อยู่ในระดับปานกลาง 3) ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่ม

ฝึกอบรมโดยรวมและรายองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและเมื่อสิ้นสุด การติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ชัยญา ลีศัตร์พ่าย และชาญ รัตนะพิสิฐ (2557) ได้ทำการการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิง ยืนยันของทักษะการสื่อสารแบบกัลยาณสนทนา ของวัยรุ่นตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนามาตรวัดทักษะการสื่อสารแบบกัลยาณสนทนา โดยการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัย พบว่า มาตรวัดทักษะการสื่อสารแบบกัลยาณสนทนา มีคุณภาพสำคัญ ดังนี้ 1) ค่าความเที่ยงแบบ ความสอดคล้องภายในของมาตรวัด เท่ากับ .86 2) การสำรวจองค์ประกอบของทักษะการสื่อสาร แบบกัลยาณสนทนา พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การเปิดเผยตนเองและ การเชื่อมสมาน การให้เกียรติตนเองและคู่สนทนา การรับฟังอย่างมีประสิทธิภาพ การเข้าใจในตัว บุคคลด้วยความเห็นอกเห็นใจ และไม่ตัดสิน การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความเข้าใจที่ กระจำงชัด และการสนับสนุน 3) การยืนยันองค์ประกอบ พบว่า สนับสนุนความตรงเชิง โครงสร้าง จากการสำรวจองค์ประกอบเชิงยืนยัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ด้วยการปฐษา
รายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค”ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น
2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของ
การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการปฐษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยัน ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลางจำนวน
21 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานีพระนครศรีอยุธยา สระบุรีชัยนาทลพบุรี สิงห์บุรีอ่างทอง
ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว นครนายก สมุทรปราการ กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี
ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร มีจำนวนประชากร 282,853 คน เข้าถึงข้อมูล
สารสนเทศด้านการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2560

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลาง
จำนวน 21 จังหวัด ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) โดยมี
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้อัตราส่วนระหว่างตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์
หรือตัวแปร ซึ่งควรจะเป็น 20 ต่อ 1 (Diamantopoulos & Judy, 2000 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย,
2537) โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำในการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural equation)

ว่าควรประมาณค่าจากตัวแปรเชิงประจักษ์ (Observation variables) จึงประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ขึ้นต่ำตามการกำหนดสัดส่วนตัวแปรเชิงประจักษ์ 1 ตัว ต่อหน่วยการวิจัย 20 ในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรวัดได้ที่ใช้ในการวิจัย รวมจำนวน 6 ตัวแปร จำนวน 60 ข้อ เชิงประจักษ์ จึงประมาณขนาด กลุ่มตัวอย่างขึ้นต่ำตามข้อกำหนดนี้ได้ 1200 คน

2. ผู้วิจัยนำรายชื่อจังหวัดในภาคกลางจำนวน 21 จังหวัด มาเขียนเป็นฉลากจับฉลากกลุ่ม จังหวัดในภาคกลางได้มา จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัด สิงห์บุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดลพบุรี

3. ผู้วิจัยให้โควตา (Quota sampling) ซึ่งการสุ่มตัวอย่างในขั้นนี้เป็นการกำหนดโควตา ของกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน โดยแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	รายชื่อ โรงเรียน	จำนวนนักเรียน/ จังหวัด
1. สุพรรณบุรี	2	โรงเรียนอู่ทอง	240
		โรงเรียนคอนคาวิทยา	
2. อ่างทอง	2	โรงเรียนสตรีอ่างทอง	240
		โรงเรียนบ้านห้วยคล้า	
3. สิงห์บุรี	2	โรงเรียนสิงห์บุรี	240
		โรงเรียนพรหมบุรีรัชดาภิเษก	
4. นครปฐม	2	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย	240
		ราชภัฏนครปฐม	
		โรงเรียนวัดคอนหาวย	
5. ลพบุรี	2	โรงเรียนพระนารายณ์	240
		โรงเรียนนารายณ์วิทยา	
รวม			1200

4. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูแนะแนวหรือครูประจำชั้น เพื่อแจก แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา และเก็บแบบสอบถาม ได้ครบตามจำนวน 1,200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพจากกรอบ

แนวคิดทฤษฎีอาชีพจากทฤษฎีปัญญาทางสังคม (Social cognitive career theory) (Lent & Brown, 1996) และจากกรอบแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพอื่น ๆ เอกสารงานวิจัยทั้งในไทยและต่างประเทศ เพื่อทราบกรอบแนวคิดทฤษฎี และแนวทางการสร้างแบบสอบถามแบบเรียงอันดับ

1.2 ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ออกแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ไปสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเพื่อสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยมาจัดกลุ่มองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะดำเนินการพัฒนาแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะซึ่งลักษณะของแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ตามลักษณะการสร้างแบบวัดประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับตามแนวทางของลิเคอร์ท (Likert rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพเพื่อวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ดังนี้

1.3.1 ด้านการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy)

1.3.2 ด้านความสนใจในอาชีพ (Career interest)

1.3.3 ด้านการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations)

1.3.4 ด้านเป้าหมายทางอาชีพ (Goals)

1.3.5 ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support)

1.3.6 ด้านความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping)

1.4 นำแบบวัดฉบับที่สร้างเสร็จให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยาและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาจำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก) เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับ

นิยามในแต่ละด้านเป็นรายข้อและให้คะแนนความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นรายข้อ โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบวัด วัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบวัด วัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบวัด ไม่ได้วัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item-objective congruence) การคัดเลือกข้อคำถามดำเนินการโดยพิจารณาเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อถามนั้นมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะวัดพร้อมปรับปรุงข้อความตามข้อเสนอนะของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.6-1.0 (ค่า IOC รายข้อ แสดงในภาคผนวก ข)

1.5 ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามจากข้อเสนอนะจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปให้กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งก่อนจะนำไป (Try out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามชุกรัตน โภคารามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total correlation) ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.20-1.00 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพตามเกณฑ์และค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .371-.625 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .967 ซึ่งแสดงว่าแบบวัดมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

1.7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิจารณาตัดข้อคำถามบางข้อที่มีความสัมพันธ์กันมากจนเกินไปออก โดยพิจารณาจากข้อเสนอนะในการปรับแก้แบบจำลอง (Modification indices) จากโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL โดยพิจารณาจากค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error variance) บางข้อให้มีความสัมพันธ์กันมากจนเกินไป แล้วทำการเลือกตัดตัวแปรสังเกตออก 1 ตัวแปร ที่ทำให้แบบจำลองมีค่าดัชนีวัดความกลมกลืนดีที่สุด คงเหลือจำนวนข้อในแบบวัด 53 ข้อ ดังนี้

- ด้านการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy) จำนวน 10 ข้อ
- ด้านความสนใจในอาชีพ (Career interest) จำนวน 10 ข้อ
- ด้านการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations) จำนวน 10 ข้อ
- ด้านเป้าหมายทางอาชีพ (Goals) จำนวน 8 ข้อ
- ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) จำนวน 5 ข้อ

ด้านความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping) จำนวน 10 ข้อ

1.8 การแปลผลระดับแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

การศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef)

ดำเนินการศึกษาด้วยการหาค่าสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยประยุกต์จาก Best (1981) ดังนี้

1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย

2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง

3.51 - 4.50 หมายถึง มาก

4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

1.9 นำแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคกลาง จำนวน 1,200 คน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirm factor analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์และนำองค์ประกอบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ มาพัฒนาโปรแกรมการให้การปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในขั้นตอนที่ 2

การดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่ขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
2. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียดให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจ และชี้แจงถึงสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัย จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการในเขตภาคกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างส่วนโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ใช้ในการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานหาความเชื่อมั่นของแบบวัดมีขั้นตอนดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ร้อยละในการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไป

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Item-objective congruence) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

2.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแต่ละตัวแปรสังเกต (Observation model) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (α -Coefficient)

2.3 การตรวจสอบการกระจายของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษา (Distribution variable) ด้วยสถิติทดสอบไค-สแควร์ (χ^2)

2.4 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยการหาการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยรวมของแบบสอบถามโดยวิธี CFA และการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient's)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 จังหวัด ในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดลพบุรี มีจำนวนประชากร 36,585 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ จำนวน 28 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน นักเรียนหญิง 14 คน ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่ายโดยผู้วิจัยนำรายชื่อจังหวัดในภาคกลางที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี นครปฐม และลพบุรี มาเขียนเป็นฉลากผู้วิจัยจับฉลากได้ จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ผู้วิจัยนำคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรี มาจัดเรียงจากคะแนนน้อยไปหามาก และสอบถามความสมัครใจ โดยพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งเป็น นักเรียนที่ได้รับการปริญญารายบุคคล จำนวน 14 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุม 14 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาผลการปริญญารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น (Experimental variable) ได้แก่

1.1 วิธีการที่ใช้ในการทดลอง คือ

1.1.1 การได้รับการปริญญารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

1.1.2 การไม่ได้รับการปริญญารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

1.2 ระยะเวลาในการทดลอง

1.2.1 ระยะเวลาก่อนการทดลอง

1.2.2 ระยะเวลาหลังการทดลอง

1.2.3 ระยะเวลาติดตามผล

2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การปริญญารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาด้วยการปริญญารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค ผู้วิจัยมีลำดับขั้นในการสร้าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพจากกรอบแนวคิดทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคมและศึกษาแนวคิดทฤษฎีตามแนวทฤษฎีการปริญญารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค และแนวทางการปริญญารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำทำให้การปริญญารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคลักษณะ คือ การดำเนินการให้การปริญญารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค จำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที (รายละเอียด ดังแสดงในภาคผนวก ก)

3. ผู้วิจัยนำการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) พิจารณาถึงความสอดคล้องเหมาะสมด้านวัตถุประสงค์การเลือกใช้ทฤษฎี เทคนิค กระบวนการและขั้นตอนของการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในรูปแบบการให้การปรึกษารวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข แล้วผู้วิจัยนำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

4. ผู้วิจัยนำการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีความใกล้เคียงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 คน ๆ ละ 2 ครั้ง เพื่อหาข้อบกพร่องระหว่างการใช้การปรึกษาและปรับแก้โปรแกรมก่อนนำไปใช้จริง โดยเริ่มดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมในวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2560

วิธีการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ระยะก่อนทดลอง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในชั้นตอนที่ 1 จำนวน 28 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งเป็น นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค จำนวน 14 คนประกอบด้วยเพศชาย 7 คน และเพศหญิง 7 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุม 14 คนประกอบด้วยเพศชาย 7 คน และเพศหญิง 7 คน และคะแนนครั้งนี้เป็นคะแนนในระยะก่อนการทดลอง (Pre-test)

2. ระยะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการให้การปรึกษาตามการปรึกษาเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ โดยผู้วิจัยกำหนดการปรึกษารายบุคคลที่ผู้รับการปรึกษาจะได้รับบริการไว้จำนวนทั้งสิ้น 14 ครั้ง ตามขั้นตอนวันละ 3-4 คน เริ่มการปรึกษารายบุคคลครั้งแรกวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ ในการทดลองสำหรับกลุ่มควบคุมจะไม่มีให้การกระทำใด ๆ เพื่อเป็นกลุ่มเปรียบเทียบผลที่ได้จากการทดลอง

3. ระยะหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ฉบับเดิม ในวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2560 เพื่อเป็นการวัดหลังการทดลอง (Post-test) จากนั้นนำผลการวัดมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการทำแบบวัดก่อนการทดลองด้วยวิธีทางสถิติ

4. ระยะเวลาติดตามผล

ภายหลังการวัดหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ ได้นัดหมายกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ฉบับเดิมอีกครั้งในวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 เพื่อเป็นการติดตามผล โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับคำตอบแบบวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะเวลาติดตามผลด้วยวิธีการทางสถิติ

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยประเภท(Two-factor experimental with repeated measures on one factor) โดยปรับจาก Winer, Brown and Michels (1991, p. 509) มีแบบแผนการทดลอง ดังนี้

ตารางที่ 3 แบบแผนการทดลอง แบบ Two-factor experimental with repeated measures on one factor

	b_1	b_2	b_3
a_1	G_1 ⋮ G_{12}	G_1 ⋮ G_{12}	G_1 ⋮ G_{12}
a_2	G_{13} ⋮ G_{24}	G_{13} ⋮ G_{24}	G_{13} ⋮ G_{24}

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้

a_1 แทน นักเรียนกลุ่มทดลอง (Experimental group)

a_2 แทน นักเรียนกลุ่มควบคุม (Control group)

b_1 แทน การทดสอบก่อนการได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค (Pretest)

b_2 แทน การทดสอบหลังการได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค (Posttest)

b_3 แทน การทดสอบหลังการได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค ผ่านไปแล้ว 1 เดือน (Follow up)

G แทน คะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของสมาชิกแต่ละคน
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำ (ANOVA repeated measurement) ดังนี้

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ของกลุ่มทดลอง (Experimental group) ระหว่างการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลด้วยเทคนิค วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำ (One-way ANOVA repeated measurement)

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ระหว่างกลุ่มทดลอง (Experimental group) กับกลุ่มควบคุม (Control group) ระหว่างระยะการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลด้วยเทคนิควิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำ แบบสองทาง (Two-way ANOVA repeated measurement)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าสูงสุดค่าต่ำสุดค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบวัดการวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาผลของการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

ดำเนินการวิจัยโดย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพโดยพัฒนาแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Confirm factor analysis) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กับนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลาง จำนวน 1,200 คน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาและทดลองใช้การปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยการพัฒนาการปรึกษาโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และทดลองใช้โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงทดลองด้วยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยประเภท(Two-factor experimental with repeated measures on one factor) โดยปรับจาก Winer, Brown and Michels (1991, p. 509) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำ (ANOVA repeated measurement) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ มีรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรียงตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์แทนตัวแปรที่ทำการศึกษา

- acse แทนการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy)
- cain แทนความสนใจในอาชีพ (Career interest)
- ouex แทนการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations)
- goal แทนเป้าหมายทางอาชีพ (Goals)
- fasu แทนการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support)
- copi แทนความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping)

casef แทนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Career self-efficacy)

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผล

สัญลักษณ์	ความหมาย
n	กลุ่มตัวอย่าง
M	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
<i>Skewness</i>	ความเบ้ของการกระจาย (Skewness)
<i>Kurtosis</i>	ความโด่งของการกระจาย (Kurtosis)
χ^2	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square)
<i>P-value</i>	ระดับของความน่าจะเป็น
λ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน
θ	ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
t	สถิติทดสอบ t
R^2	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง (Squared multiple correlation)
SS	ค่าสถิติทดสอบ Type III sum of squares
df	ค่าสถิติชั้นแห่งความอิสระ (Degree of freedom)
MS	ค่าสถิติทดสอบ Mean square
F	ค่าสถิติทดสอบ F-test
<i>(RMSEA)</i>	ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (Root mean square error of approximation) ควรมีค่าน้อยกว่า .05 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
<i>GFI</i>	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of fit index) ควรมีค่ามากกว่า .90 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
<i>AGFI</i>	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (Adjusted goodness of fit index) ควรมีค่ามากกว่า .90 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
<i>RMR</i>	ค่าดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (Root mean square) ควรมีค่าน้อยกว่า .05 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน

สัญลักษณ์	ความหมาย
<i>SRMR</i>	ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยมาตรฐานของส่วนที่เหลือ (Standardized root mean square residual) ควรมีย่าน้อยกว่า .05 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
<i>P-Value for test of close fit</i>	ค่าสถิติทดสอบความน่าจะเป็นของความกลมกลืนแบบปิด (P-value for test of close fit) ควรมีค่ามากกว่า .05 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
<i>NFI</i>	ค่าสถิติทดสอบความกลมกลืนแบบพื้นฐาน (Norm med fit index) ควรมีค่ามากกว่า .90 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
<i>IFI</i>	ค่าสถิติทดสอบความกลมกลืนแบบเพิ่มขึ้น (Incremental Fit Index) ควรมีค่ามากกว่า .90 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
<i>CFI</i>	ค่าสถิติทดสอบทดสอบความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative fit index) ควรมีค่ามากกว่า .90 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน
<i>CN</i>	ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติควรมีค่ามากกว่า 200.00 ถึงจะแสดงว่ามีความกลมกลืน

การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ขั้นตอนเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Confirmatory factor analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

2. การศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน ด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้การบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะทั่วไป และค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลองระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

2. การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติของผลหลัก ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาของการทดลอง

3. การทดสอบผลย่อยผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษา ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	529	44.08
	หญิง	671	55.92
	รวม	1200	100.00
เกรดเฉลี่ย			
	ต่ำกว่า 2.00	70	5.83
	2.01-2.50	212	17.67
	2.51-3.00	323	26.92
	3.01-3.50	322	26.83
	3.51-4.00	273	22.75
	รวม	1200	100.00
แผนการเรียน			
	วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	465	38.75
	ศิลป์คำนวณ	74	6.17
	ศิลป์ภาษา	120	10.00
	สายวิชาชีพ-ช่างฝีมือ	366	30.50
	อื่น ๆ	175	14.58
	รวม	1200	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 671 คน คิดเป็นร้อยละ 55.92 มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.00 จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 26.92 เรียนในแผนการเรียน วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์มากที่สุด จำนวน 465 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง จำนวน 1,200 คน ด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirm factor analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยนำเสนอผลตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลาง จำนวน 1,200 คน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Secondary confirm factor analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของข้อคำถามที่เก็บข้อมูลได้จากกลุ่มตัวอย่างจริง ($n = 1,200$)

ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามทั้ง 60 ข้อ ก่อนที่จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 โดยใช้เทคนิควิธีการหาค่าสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมากกว่า .20 เก็บไว้ และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยเทคนิคแบบอัลฟา (Cronbach alpha) โดยกำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นยังมีค่าเข้าใกล้ 1.00 ก็ยิ่งแสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูง (โดยปกติแล้ว ควรมีค่าไม่น้อยกว่า .60) รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของข้อคำถามที่เก็บข้อมูลได้จากกลุ่มตัวอย่างจริง ($n = 1,200$)

องค์ประกอบ	ข้อที่ไม่ ผ่านการ คัดเลือก	ค่าอำนาจ จำแนกราย ข้อ	ค่าความ เชื่อมั่นทั้ง ฉบับ	จำนวนข้อ คำถามที่ ผ่านการ คัดเลือก
1. การรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Acse)	-	.371 - .641	.845	10
2. ความสนใจในอาชีพ (Cain)	-	.427 - .615	.857	10
3. การคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Oux)	-	.414 - .691	.887	9
4. เป้าหมายทางอาชีพ (Goal)	-	.504 - .659	.895	14
5. การสนับสนุนจากครอบครัว (Fasu)	-	.695 - .509	.887	11
6. ความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping)	-	.521 - .625	.805	6
รวม			.967	60

ตารางที่ 5 พบว่า แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 1,200 คน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด มีจำนวน 60 ข้อคำถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .967

2. ผู้วิจัยตรวจสอบการกระจายของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษา (Distribution variable) ดำเนินการตรวจสอบการกระจายของข้อมูล ของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลอง จำนวน 60 ตัวแปรสังเกต ด้วยสถิติทดสอบ ไค-สแควร์ (χ^2) หากพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรดังกล่าวมีการแจกแจงแบบไม่ปกติ ในทางตรงกันข้ามหากพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} > .50$) แสดงว่าตัวแปรดังกล่าวมีการแจกแจงเป็นแบบปกติ (Normal distribution) รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจาย ($\%CV$) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ค่าความเบ้ (Sk) ค่าความโด่ง (Ku) และค่า P-value ของสถิติทดสอบไค-สแควร์ (χ^2) ของตัวแปรสังเกตที่ศึกษา ($n = 1,200$)

ตัวแปร	\bar{X}	SD	$\%CV$	Sk	Ku	χ^2	p
acse_1	3.16	.88	27.85	-.034	.154	.025	.988
acse_2	3.33	.89	26.73	-.573	-.859	1.067	.587
acse_3	3.19	.91	28.53	-.036	-1.214	1.475	.478
acse_4	3.40	.92	27.06	-.919	-1.675	3.649	.161
acse_5	3.22	.90	27.95	-.351	-1.192	1.543	.462
acse_6	2.92	1.01	34.59	.265	-2.035	4.211	.122
acse_7	3.02	.91	30.13	.011	-.019	.000	1.000
acse_8	3.28	.89	27.13	-.279	-1.348	1.896	.388
acse_9	3.34	.92	27.54	-.785	-1.414	2.615	.270
acse_10	3.16	.90	28.48	-.225	-.537	.339	.844
cain_11	3.39	1.10	32.45	-1.760	-3.817	17.667	.000
cain_12	3.13	1.08	34.50	-.505	-3.090	9.801	.007
cain_13	3.56	1.03	28.93	-2.372	-3.404	17.212	.000
cain_14	3.94	1.01	25.63	-5.443	-4.555	5.381	.000
cain_15	3.66	.98	26.78	-2.680	-3.210	17.490	.000
cain_16	3.37	.94	27.89	-.798	-1.924	4.340	.114
cain_17	3.41	.98	28.74	-1.317	-2.539	8.181	.017
cain_18	3.64	1.08	29.67	-3.280	-4.395	3.078	.000
cain_19	3.39	.94	27.73	-.903	-2.039	4.973	.083
cain_20	3.54	.94	26.55	-1.694	-2.645	9.865	.007
ouex_21	3.80	.99	26.05	-3.783	-3.881	29.371	.000
ouex_22	3.76	.97	25.80	-3.388	-3.838	26.210	.000
ouex_23	3.62	.99	27.35	-2.529	-3.432	18.177	.000
ouex_24	3.68	.96	26.09	-2.656	-3.392	18.559	.000

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวแปร	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>%CV</i>	<i>Sk</i>	<i>Ku</i>	χ^2	<i>p</i>
ouex_25	3.80	.98	25.79	-3.816	-4.045	3.924	.000
ouex_26	3.19	1.02	31.97	-.615	-2.397	6.123	.047
ouex_27	3.60	.96	26.67	-2.076	-3.002	13.323	.001
ouex_28	3.57	.97	27.17	-1.991	-2.779	11.687	.003
ouex_29	3.63	.92	25.34	-2.112	-2.317	9.830	.007
goal_30	3.43	.93	27.11	-1.234	-1.913	5.183	.075
goal_31	3.45	1.01	29.28	-1.633	-2.942	11.325	.003
goal_32	3.56	1.05	29.49	-2.443	-3.698	19.648	.000
goal_33	3.74	1.11	29.68	-4.455	-4.993	44.782	.000
goal_34	3.33	.97	29.13	-.893	-2.130	5.335	.069
goal_35	3.04	.98	32.24	-.111	-1.690	2.868	.238
goal_36	3.52	.94	26.70	-1.515	-2.552	8.809	.012
goal_37	3.29	.96	29.18	-.748	-1.843	3.955	.138
goal_38	3.43	.97	28.28	-1.318	-2.434	7.661	.022
goal_39	3.54	1.06	29.94	-2.525	-3.960	22.056	.000
goal_40	3.40	1.00	29.41	-1.391	-2.905	1.377	.006
goal_41	3.62	1.05	29.01	-2.973	-4.080	25.485	.000
goal_42	3.62	1.03	28.45	-2.846	-3.959	23.776	.000
goal_43	3.72	1.03	27.69	-3.548	-4.215	3.359	.000
fasu_44	3.69	1.05	28.46	-3.454	-4.206	29.623	.000
(fasu_45	3.57	.99	27.73	-2.140	-3.015	13.673	.001
fasu_46	3.72	.99	26.61	-3.217	-3.734	24.293	.000
fasu_47	3.62	.99	27.35	-2.420	-3.259	16.473	.000
fasu_48	3.55	1.09	30.70	-2.801	-4.308	26.406	.000
fasu_49	3.74	1.02	27.27	-3.653	-4.272	31.589	.000
fasu_50	3.76	1.03	27.39	-3.864	-4.298	33.401	.000

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวแปร	\bar{X}	<i>SD</i>	% <i>CV</i>	<i>Sk</i>	<i>Ku</i>	χ^2	<i>p</i>
fasu_51	3.40	.90	26.47	-.780	-1.161	1.955	.376
fasu_52	3.72	.99	26.61	-3.124	-3.634	22.967	.000
fasu_53	3.60	.98	27.22	-2.249	-3.214	15.392	.000
fasu_54	3.50	.99	28.29	-1.729	-3.037	12.208	.002
copi_55	3.23	1.03	31.89	-.786	-2.595	7.350	.025
copi_56	3.46	.97	28.03	-1.447	-2.547	8.581	.014
copi_57	3.33	.99	29.73	-.788	-1.712	3.550	.169
copi_58	3.59	.98	27.30	-2.204	-3.170	14.908	.001
copi_59	3.55	.96	27.04	-1.834	-2.845	11.459	.003
copi_60	3.62	1.01	27.90	-2.604	-3.599	19.732	.000

หมายเหตุ: ค่าสถิติ ไค-สแควร์ (χ^2) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < .05$) แสดงว่ามีการแจกแจงแบบไม่ปกติ

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ (Normal score) ของตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลอง พบว่า ตัวแปรที่ทำการทดสอบด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) พบว่า ตัวแปรสังเกตส่วนใหญ่ที่ทดสอบพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งแสดงว่าตัวแปรที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่มีการแจกแจงเป็นแบบไม่เป็นโค้งปกติ (Non normal distribution) แต่อย่างไรก็ตาม การเก็บข้อมูลในครั้งนี้เก็บกับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ($n > 400$) ก็สามารถสรุปได้ว่าข้อมูลมีแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลางได้ (Scott, 1983) และข้อมูลดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์แบบจำลองสมการ โครงสร้างเชิงเส้นได้ดี

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต (Observation variable) ที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการ โครงสร้าง

ดำเนินการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตจำนวน 60 ตัวแปรโดยใช้สถิติทดสอบ Kaiser-meyer-olkin (KMO) และ สถิติทดสอบ Bartlett's test of sphericity รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการตรวจสอบค่าสถิติ KMO และ Bartlett's test ของข้อคำถามที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการโครงสร้าง ($n = 1,200$)

สถิติทดสอบ		ค่าสถิติ
Kaiser-Meyer-Olkin		.974
Bartlett's test of sphericity	Approx. Chi-Square	34560.292
	df	1770
	p	.000

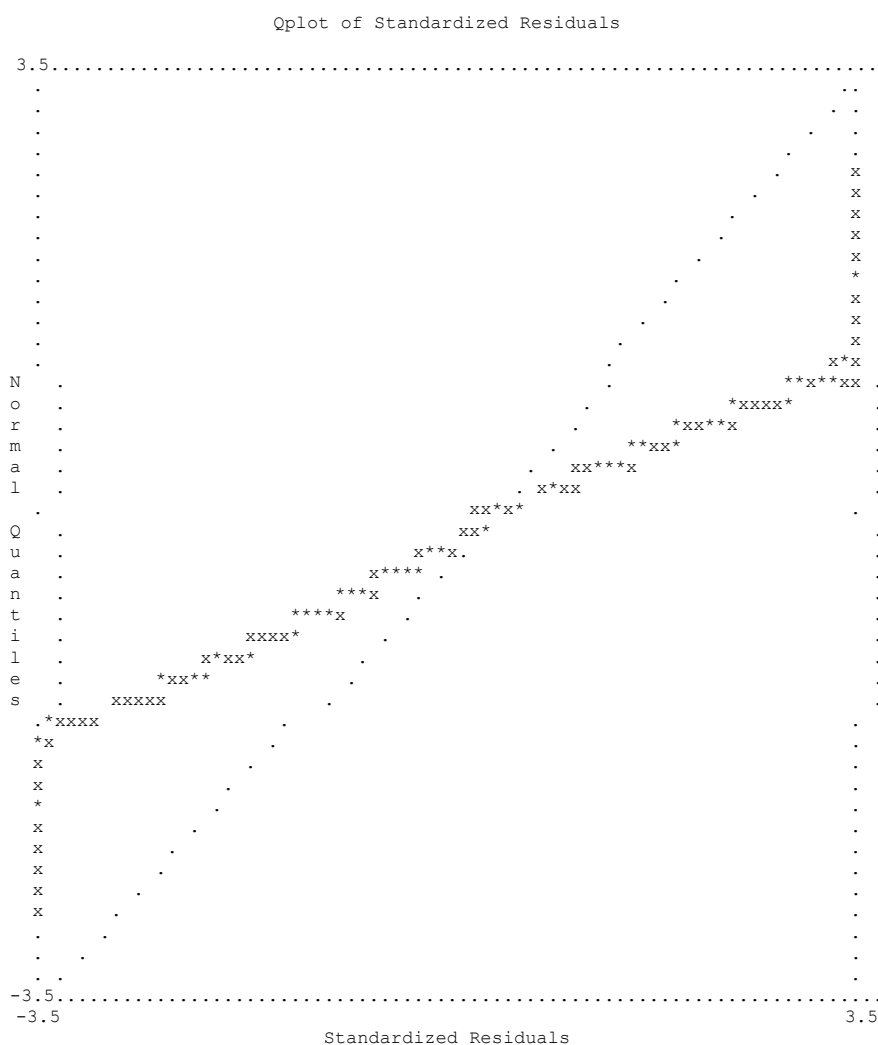
* $p > .50$

จากตารางที่ 7 แสดงว่าการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) โดยใช้สถิติทดสอบ Bartlett's test of sphericity และการหาค่าความเพียงพอของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of sampling adequacy: MSA) ของข้อคำถาม จำนวน 60 ข้อ เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างข้อคำถามว่ามีมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเดียวกันได้หรือไม่ ผลพบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถามทั้ง 60 ข้อ ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) (Bartlett's test of sphericity = 46846.309 $p = .000$) แสดงว่าข้อคำถามโดยรวมทั้ง 60 ข้อ มีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า ค่าความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Kaiser-Meyer-Olkin: KMO) มีค่าเท่ากับ .974 แสดงว่าข้อคำถามเป็นรายข้อ มีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเดียวกันได้แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่ทำการศึกษานั้นไม่มีคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันมากเกินไปไม่เกิดปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) หรือตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาทั้งหมด มีการความสัมพันธ์กันไม่มากจนเกินไป ข้อมูลเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคแบบจำลองสมการโครงสร้างได้ (Hair, et al., 2006)

4. ผลการวิเคราะห์แบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Secondary confirmatory factor analysis) ของแบบจำลององค์ประกอบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Secondary confirmatory factor analysis) ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยผู้วิจัยได้สร้างเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วม (Covariance matrix) เพื่อนำความแปรปรวนร่วมดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์แบบจำลองตามสมมติฐานที่ได้จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จาก

การสัมภาษณ์นักเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบจำลองสมมติฐานยังไม่มี ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติเกณฑ์ดังนี้ Chi-square = 8905.72, $df = 1704$, $p\text{-value} = .000$, Chi-Square/ $df = 5.22$; RMSEA = .059; RMR = .047 ;SRMR = .048; CFI= .98; GFI =.80; AGFI = .79; CN = 324.29 นอกจากนี้แล้วยังพบว่า การประมาณค่าของ Qplot of standardized residuals ส่วนใหญ่ยังอยู่ใต้เส้นทแยงมุม ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 การประมาณค่าของ Qplot of standardized residuals ของแบบจำลองตามสมมติฐาน

การที่แบบจำลองสมมติฐานยังไม่มี ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้ผู้วิจัยไม่ยอมรับในความน่าเชื่อถือของค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) ที่ได้จากการวิเคราะห์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับแก้แบบจำลอง (Adjust model) โดยการพิจารณา

โดยการตัดตัวแปรสังเกต บนตัวแปรแฝง ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่า .30 ออกจากแบบจำลอง พบว่าตัวแปรสังเกต บนตัวแปรแฝง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม ในแบบจำลองดังกล่าว พบว่า มีตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษามากถึง 60 ตัวแปร ซึ่งนับได้ว่ามีมากจนเกินไป ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิจารณาตัดข้อคำถามบางข้อที่มีความสัมพันธ์กันมากจนเกินไปออก โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะในการปรับแก้แบบจำลอง (Modification indices) จากโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยพิจารณาจากค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error variance) บางคู่ให้มีความสัมพันธ์กันมากจนเกินไป แล้วทำการเลือกตัดตัวแปรสังเกตออก 1 ตัวแปรที่ทำให้แบบจำลองมีค่าดัชนีวัดความกลมกลืนดีที่สุด ดังเช่น

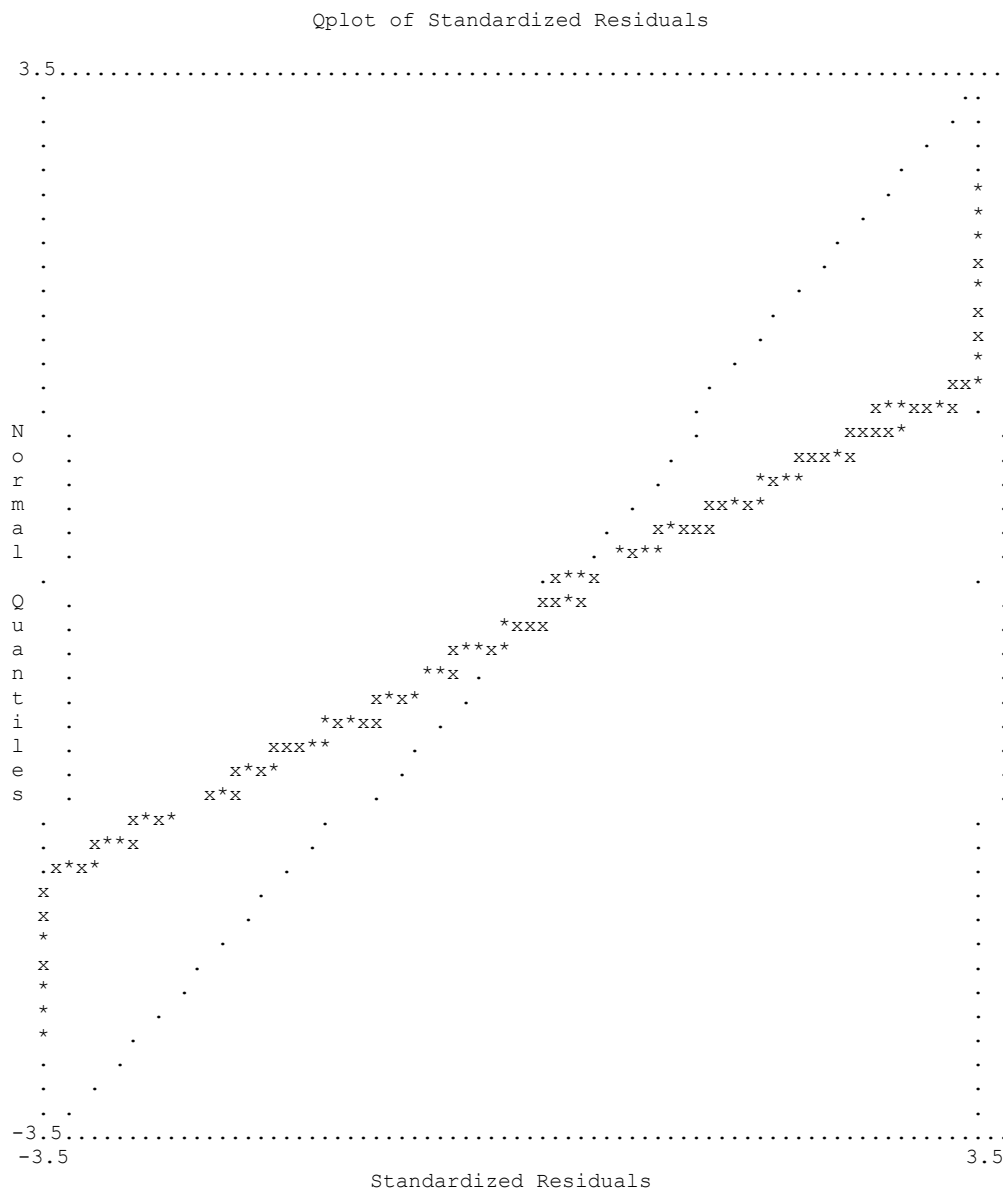
1. ตัวแปรสังเกต goal_39 กับ goal_40 มีค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error variance) สัมพันธ์กันมากถึง 188.82 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตทั้ง 2 วัดในเรื่องเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเลือกตัดข้อที่ทำให้แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุดออก ได้แก่ สังเกต goal_40
2. ตัวแปรสังเกต goal_41 กับ goal_42 มีค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error Variance) สัมพันธ์กันมากถึง 141.49 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตทั้ง 2 วัดในเรื่องเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเลือกตัดข้อที่ทำให้แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุดออก ได้แก่ สังเกต goal_42
3. ตัวแปรสังเกต goal_43 กับ fasu_44 มีค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error Variance) สัมพันธ์กันมากถึง 130.16 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตทั้ง 2 วัดในเรื่องเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเลือกตัดข้อที่ทำให้แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุดออก ได้แก่ สังเกต goal_43
4. ตัวแปรสังเกต fasu_48 กับ fasu_49 มีค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error Variance) สัมพันธ์กันมากถึง 110.00 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตทั้ง 2 วัดในเรื่องเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเลือกตัดข้อที่ทำให้แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุดออก ได้แก่ สังเกต fasu_49
5. ตัวแปรสังเกต goal_33 กับ goal_41 มีค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error Variance) สัมพันธ์กันมากถึง 96.41 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตทั้ง 2 วัดในเรื่องเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเลือกตัดข้อที่ทำให้แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุดออก ได้แก่ สังเกต goal_33

6. ตัวแปรสังเกต goal_41 กับ fasu_44 มีค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error Variance) สัมพันธ์กันมากถึง 63.06 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตทั้ง 2 วัดในเรื่องเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเลือกตัดข้อที่ทำให้แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุดออก ได้แก่ สังเกต fasu_44

7. ตัวแปรสังเกต goal_41 กับ fasu_50 มีค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error Variance) สัมพันธ์กันมากถึง 63.69 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตทั้ง 2 วัดในเรื่องเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเลือกตัดข้อที่ทำให้แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุดออก ได้แก่ สังเกต fasu_50

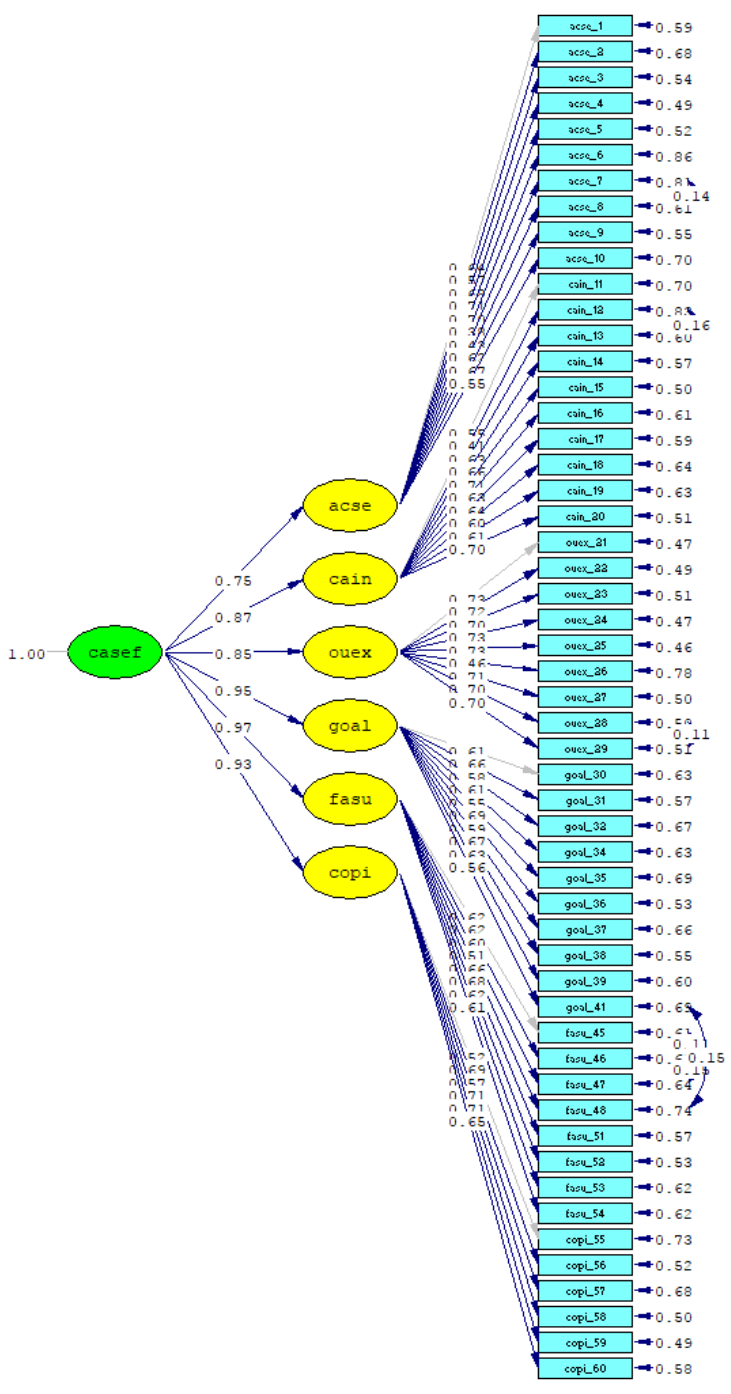
การตัดข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์มากจนเกินไป จำนวน 7 ข้อ ให้แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีขึ้น โดยพบว่าค่า $Chi-Square=5407.36$, $df=1319$, $P-value=0.00000$, $RMSEA=0.051$ อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการยอมให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Error Variance) บางคู่ให้มีความสัมพันธ์กัน รวมจำนวน 7 คู่ความสัมพันธ์ ผลของการปรับแก้แบบจำลองดังกล่าวพบว่าแบบจำลองที่ได้ทำการปรับแก้ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยพบว่า $\chi^2 = 4890.72$, $df = 1312$, $p-value = .000$ ยังไม่ผ่านเกณฑ์เพราะว่ายังคงมีนัยสำคัญทางสถิติ $\chi^2 / df = 3.72$ ผ่านเกณฑ์ เพราะว่ามีค่าน้อยกว่า 5.00 $RMSEA = .048$ ผ่านเกณฑ์ เพราะว่ามีค่าน้อยกว่า .05 $RMR = .040$ ผ่านเกณฑ์แล้วเพราะว่ามีค่าน้อยกว่า .05 $SRMR = .041$ ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่าน้อยกว่า .05 $CFI = .98$ ผ่านเกณฑ์แล้วเพราะว่ามีค่ามากกว่า .90 $GFI = .91$ ผ่านเกณฑ์แล้วเพราะว่ามีค่ามากกว่า .90 $AGFI = .90$ ผ่านเกณฑ์แล้วเพราะว่ามีค่าเท่ากับ .90 และ $CN = 408.63$ ผ่านเกณฑ์เพราะว่ามีค่ามากกว่า 200.00 นอกจากนี้แล้ว ยังพบว่า การประมาณค่าของ Qplot of standardized residuals ส่วนใหญ่อยู่เหนือเส้นทแยงมุม ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 การประมาณค่าของ Qplot of standardized residualsของแบบจำลองปรับแก้ (Adjust model)

จากค่าดัชนีความกลมกลืนดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า แบบจำลองสมการ โครงสร้างที่ ดำเนินการปรับแก้ (Adjust model) มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการประมาณ ค่าพารามิเตอร์ในแบบจำลองดังกล่าวจึงเป็นที่ยอมรับได้ ผลการวิเคราะห์ดังภาพที่ 8 และตาราง ที่ 8-14

Chi-Square=4890.72, df=1312, P-value=0.00000, RMSEA=0.048

ภาพที่ 8 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่ปรับแก้แล้ว (Adjust Model) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize score) (n = 1,200)

ตารางที่ 8 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (casef)($n = 1,200$)

การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef)	Factor loading (λ)	Error (θ)	t	R^2
การรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Acse)	.75	.44	19.30	.56
ความสนใจในอาชีพ (Cain)	.87	.24	18.48	.76
การคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Ouex)	.85	.27	24.77	.73
เป้าหมายทางอาชีพ (Goal)	.95	.10	21.85	.90
การสนับสนุนจากครอบครัว (Fasu)	.97	.06	22.64	.94
ความสามารถในการจัดการปัญหา (Copi)	.93	.14	17.86	.86

จากตารางที่ 8 พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .75 - .97 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .06-.44 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก(ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 56-90

ตารางที่ 9 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Acse) ($n = 1,200$)

การรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Acse)	Factor loading (λ)	Error (θ)	t	R^2	
acse_1	ฉันเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถสอบผ่าน ทุกรายวิชาในทุกเทอมการศึกษา	.56	.59	-	.41
acse_2	ทักษะ ความสามารถของฉันเหมาะสม กับแผนการเรียนที่ฉันจะเลือกเรียน	.50	.68	16.97	.32
acse_3	ฉันมั่นใจว่าตนเองจะมีผลการเรียนที่ดี จนกว่าจะจบการศึกษา	.62	.54	19.71	.46

ตารางที่ 9 (ต่อ)

	การรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Acse)	Factor loading (λ)	Error (θ)	t	R^2
acse_4	ฉันตั้งใจเป้าหมายว่าจะจบการศึกษาด้วย คะแนนเฉลี่ยสะสมระดับดีคือ 2.50 ขึ้นไป	.65	.49	20.39	.51
acse_5	ฉันเป็นคนที่ประสบความสำเร็จ ในการเรียน	.63	.52	20.04	.48
acse_6	ผลการเรียนของฉันเป็นไปตามที่ ตั้งใจเป้าหมายไว้ในแต่ละเทอม	.38	.86	11.81	.14
acse_7	ฉันสามารถเรียนรู้ในวิชาที่ตนเอง ไม่คุ้นเคย หรือไม่เคยรู้จักมาก่อนได้	.39	.81	13.36	.19
acse_8	ฉันเชื่อมั่นในความสามารถทางด้าน การเรียนของตนเอง	.55	.61	18.37	.39
acse_9	ฉันเตรียมตัวทุกด้านในการวางแผน การเรียน กำกับตนเองในการเรียน เพื่อให้ผ่านการสอบคัดเลือกศึกษา ต่อในระดับที่สูงขึ้น	.61	.55	19.45	.45
acse_10	ฉันขยันหมั่นเพียร และมีความ กระตือรือร้นต่องานที่อาจารย์ มอบหมาย จนสำเร็จและเป็นผลที่น่าภาคภูมิใจ แก่ตนเอง	.49	.70	16.40	.30

ตารางที่ 9 พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านการรับรู้
ความสามารถทางการเรียน (Acse) ประกอบด้วย 10 องค์กรประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
มาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .38-.65 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ)
อยู่ระหว่าง .49-.86 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีค่า
ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 14-51

ตารางที่ 10 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านความสนใจในอาชีพ (Cain) ($n = 1,200$)

	ด้านความสนใจในอาชีพ (Cain)	Factor Loading (λ)	Error (θ)	t	R ²
cain_11	ฉันทำรายการสาขาวิชาคณะอาชีพต่าง ๆ ที่ฉันสนใจไว้แล้ว	.60	.70	-	.30
cain_12	ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยที่กิจกรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับ อาชีพที่ฉันสนใจ	.44	.83	12.16	.17
cain_13	ฉันตั้งใจในการทำกิจกรรมทางอาชีพ ที่ฉันสนใจอย่างเต็มที่และพยายามให้ บรรลุผลสำเร็จ	.65	.60	16.67	.40
cain_14	ฉันมั่นใจว่า อาชีพที่ฉันสนใจจะทำให้ ฉันมีอนาคตที่ดี	.66	.57	17.13	.43
cain_15	ฉันหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพที่ฉัน สนใจ โดยการฝึกอบรม	.70	.50	17.96	.50
cain_16	ฉันระบุได้ว่าอาชีพที่ฉันสนใจเหมาะกับ บุคลิกภาพของฉันหรือไม่	.59	.61	16.67	.39
cain_17	ฉันบอกได้ว่าอาชีพที่ฉันสนใจเกี่ยวข้อง กับแผนการเรียนใด คณะใด ในอนาคต	.63	.59	16.85	.41
cain_18	ฉันสามารถบอกได้ว่าอาชีพที่ฉันสนใจ เกี่ยวข้องกับสายสามัญหรือสายอาชีพ และสามารถบอกความแตกต่างระหว่าง สายสามัญกับสายอาชีพได้	.65	.64	16.24	.36
cain_19	ฉันเลือกแผนการเรียน โดยสอดคล้องกับ อาชีพที่ฉันสนใจ	.57	.63	16.28	.37
cain_20	ฉันพยายามเพิ่มพูนทักษะที่เกี่ยวข้องกับ อาชีพที่ฉันสนใจอยู่เสมอ	.66	.51	17.78	.49

ตารางที่ 10 พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านความสนใจในอาชีพ (Cain) ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .44-.70 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .50-.83 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 17-50

ตารางที่ 11 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Ouex) ($n = 1,200$)

	การคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Ouex)	Factor loading (λ)	Error (θ)	t	R^2
ouex_21	ฉันคาดการณ์ไว้ว่าอาชีพที่ฉันสนใจ จะทำให้ฉันทำงานได้ดีและมีระดับ เงินเดือนที่น่าพอใจ	.72	.47	-	.53
ouex_22	ฉันคาดหวังว่าอาชีพที่ฉันเลือกช่วย เพิ่มความรู้สึกรักคุณค่าในตนเอง ให้กับฉัน	.70	.49	24.21	.51
ouex_23	ฉันคาดหวังว่าอาชีพที่ฉันเลือกทำให้ ฉันได้รับการยอมรับทางสังคม ได้รับ ความเคารพนับถือจากผู้อื่น	.69	.51	23.54	.49
ouex_24	ฉันคาดหวังว่าอาชีพที่ฉันเลือกทำให้ ฉันเกิดความพึงพอใจในชีวิตทุกๆ ด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ กาย สุขภาพจิต	.70	.47	24.57	.53
ouex_25	ฉันคาดหวังว่าอาชีพที่ฉันเลือกจะ สามารถช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ของสมาชิกในครอบครัวให้ดีขึ้น	.72	.46	24.81	.54

ตารางที่ 11 (ต่อ)

	การคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Ouex)	Factor loading (λ)	Error (θ)	t	R^2
ouex_26	อาชีพที่ฉันเลือกสอดคล้องกับ ความต้องการในตลาดแรงงาน	.48	.78	15.53	.22
ouex_27	ฉันคาดหวังว่าตนเองจะได้ประกอบ อาชีพที่มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เพิ่มพูน ความสามารถอยู่เสมอ	.68	.50	23.93	.50
ouex_28	อาชีพที่ฉันเลือก ทำให้ฉันได้รับ ประสบการณ์ที่มีคุณค่า เช่น การรู้จัก ผู้คนที่หลากหลายเป็นการสร้าง เครือข่ายในการทำงาน การเดินทาง เพื่อเปิดโลกกว้าง	.69	.50	23.72	.50
ouex_29	ฉันเชื่อว่าการเตรียมตัววางแผน เพื่อเข้าสู่อาชีพ เป็นขั้นตอนสำคัญ ที่จะนำไปสู่การได้รับงานที่พึงพอใจ	.62	.51	23.53	.49

ตารางที่ 11 พบว่าการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านการคาดหวัง
ผลลัพธ์ทางอาชีพ (Ouex) ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ)
(Standardized solution) อยู่ระหว่าง .48-.72 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง
.46-.78 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 22-54

ตารางที่ 12 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านเป้าหมายทางอาชีพ (Goal) ($n = 1,200$)

	ด้านเป้าหมายทางอาชีพ (Goal)	Factor loading (λ)	Error (θ)	t	R^2
goal_30	ฉันพยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางอาชีพที่สนใจเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างของแต่ละอาชีพซึ่งส่งผลให้ฉันตัดสินใจเลือกได้ดีขึ้น	.57	.63	-	.37
goal_31	ฉันกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาต่อและอาชีพอย่างแน่วแน่โดยกำหนดแผนการเรียน สาขาวิชา คณะ ที่ตั้งใจจะศึกษาต่อไว้แล้ว	.66	.57	18.98	.43
goal_32	ฉันได้รับแรงบันดาลใจที่ดีจากบุคคลสำคัญในชีวิต ในการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาต่อและอาชีพ	.61	.67	17.18	.33
goal_34	ฉันมีแผนการศึกษาต่อและอาชีพ ทั้งเป้าหมายระยะสั้น ในอีก 1 ปี และเป้าหมายระยะยาวอีก 5 ปี ข้างหน้า	.59	.63	17.94	.37
goal_35	ฉันได้เขียนขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน ระบุกิจกรรมที่ฉันต้องดำเนินการ ที่จะนำฉันไปสู่เป้าหมายการศึกษาต่อและอาชีพแล้ว	.54	.69	16.59	.31
goal_36	ฉันคิดว่าการมีเป้าหมายทางการศึกษาต่อและอาชีพเป็นเรื่องยากแต่ ฉันเชื่อมั่นว่าฉันจะสามารถทำสำเร็จได้	.64	.53	19.64	.47
goal_37	ทุก ๆ วันที่ฉันตื่นนอนและดำเนินชีวิต ฉันทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะนำพาฉันไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาต่อและอาชีพ	.56	.66	17.40	.34

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้านเป้าหมายทางอาชีพ (goal)	Factor Loading (λ)	Error (θ)	t	R^2
goal_38 ฉันตั้งใจว่าจะทำทุกสิ่งที่สามารถทำได้ เพื่อจะบรรลุเป้าหมายทางอาชีพ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางอาชีพ การค้นหาแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ การพบอาจารย์แนะแนวเพื่อขอรับ การปรึกษา	.65	.55	19.24	.45
goal_39 ในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีนั้น ตั้งใจจะเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ นำไปสู่เป้าหมายทางอาชีพของฉัน	.67	.60	18.48	.40
goal_41 ฉันเชื่อว่าครอบครัวสนับสนุน การตัดสินใจในการเลือกแผนการเรียน สาขาวิชา คณะ และอาชีพของฉัน โดยไม่แทรกแซงการตัดสินใจ	.59	.69	16.66	.31

ตารางที่ 12 พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านเป้าหมายทางอาชีพ (Goal) ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .54-.67 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .53-.69 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 31-45

ตารางที่13 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Fasu) ($n = 1,200$)

	ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Fasu)	Factor loading (λ)	Error (θ)	t	R^2
fasu_45	ครอบครัวของฉันสอนทักษะที่สำคัญที่ฉันสามารถใช้ในการทำงานของฉันได้ในอนาคต เช่น การเข้าสังคม การพบปะผู้คน การติดต่อสื่อสาร มารยาทต่าง ๆ ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	.62	.61	-	.39
fasu_46	ครอบครัวของฉันบอก/ เล่า/ สอนประสบการณ์ที่ทั้งดีและไม่ดีในการทำงาน เพื่อให้ฉันมีประสบการณ์ตามความเป็นจริงและได้เตรียมความพร้อม	.62	.61	20.50	.39
fasu_47	ครอบครัวของฉันพูดคุยแลกเปลี่ยนถึงอาชีพที่ฉันจะทำในอนาคต ซึ่งทำให้ฉันรู้สึกว่าอาชีพที่ตนเองเลือกได้รับการยอมรับจากครอบครัว	.60	.64	18.03	.36
fasu_48	ฉันไม่เคยได้รับแรงกดดันจากพ่อแม่ เพื่อให้เปลี่ยนสาขาวิชา คณะ และอาชีพของฉัน	.56	.74	15.65	.26
fasu_51	หากฉันไม่สามารถจัดการกับปัญหาทางด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ฉันจะหาคนคอยให้คำปรึกษาเพื่อให้คำตอบแก่ฉันได้	.59	.57	19.35	.43
fasu_52	ฉันจะเรียนให้สำเร็จการศึกษาตามแผนที่ได้กำหนดไว้แม้จะมีอุปสรรคและได้รับแรงกดดัน	.67	.53	19.91	.47

ตารางที่ 13 (ต่อ)

	ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Fasu)	Factor loading (λ)	Error (θ)	t	R^2
fasu_53	ฉันมุ่งมั่นกับการศึกษาต่อและเลือกอาชีพ แม้ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว	.61	.62	18.43	.38
fasu_54	เมื่อฉันเผชิญกับปัญหาฉันพยายามหา ทางออกด้วยการพูดคุยกับผู้อื่น เช่น ขอรับการปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา หรืออาจารย์แนะแนว	.61	.62	18.31	.38

ตารางที่ 13 พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Fasu) ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized Solution) อยู่ระหว่าง .56-.62 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .53-.74 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 26-39

ตารางที่ 14 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor Loading Score) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize Score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (casef) ด้านความสามารถในการจัดการปัญหา (copi) (n = 1,200)

	ด้านความสามารถในการจัดการปัญหา (copi)	Factor Loading (λ)	Error (θ)	t	R^2
copi_55	ฉันมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับแหล่ง เงินทุนการศึกษา แต่ฉันได้เตรียมแนว ทางแก้ไขไว้แล้ว	.54	.73	-	.27

ตารางที่ 14 (ต่อ)

	ด้านความสามารถในการจัดการปัญหา (copi)	Factor loading (λ)	Error (θ)	t	R^2
copi_56	หากมีปัญหากเกิดขึ้นในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ฉันกำลังดำเนินการตามแผน ฉันจะพยายามหาแนวทางการแก้ปัญหา เช่น การหาแหล่งทุนการศึกษา การหารายได้พิเศษ การเพิ่มพูนทักษะความสามารถเพิ่มเติม	.68	.52	16.72	.48
copi_57	ฉันไม่เครียดหรือวิตกกังวลมากเกินไป และสามารถรักษาสมดุลระหว่างเวลาที่จะใช้เพื่อการศึกษาและการใช้เวลาว่าง	.57	.68	14.87	.32
copi_58	ฉันเชื่อมั่นว่าเมื่อเกิดปัญหาอุปสรรค ฉันจะไม่ล้มเลิกและสามารถกระตุ้นตัวเองให้เผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้	.69	.50	16.89	.50
copi_59	หากมีบางสิ่งไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ฉันยินดีที่จะปรับเปลี่ยนแผน หรือเพิ่มเติมกลยุทธ์บางอย่าง เพื่อยังคงอยู่ในเส้นทางที่ดำเนินไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ	.68	.49	16.98	.51
copi_60	ฉันสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเอง มีทักษะในการจัดการปัญหา และอารมณ์ ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งมีความมุ่งมั่นมากพอที่จะบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ	.65	.58	16.08	.42

ตารางที่ 14 พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ด้านความสามารถในการจัดการปัญหา (Copi) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .54-.69 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง

.50-.73 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก(ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 27-51

การศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef)

ดำเนินการศึกษาด้วยการหาค่าสถิติพรรณนา ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดดังตารางที่15

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยประยุกต์จาก Best (1981) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ฉันมีความมั่นใจมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ฉันมีความมั่นใจมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ฉันมีความมั่นใจปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ฉันมีความมั่นใจน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ฉันมีความมั่นใจน้อยที่สุด

ตารางที่ 15 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef)

การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef)	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลผล
การรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Acse)	3.20	0.59	ปานกลาง
ความสนใจในอาชีพ (Cain)	3.50	0.67	ปานกลาง
การคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Ouex)	3.63	0.71	มาก
เป้าหมายทางอาชีพ (Goal)	3.42	0.66	ปานกลาง
การสนับสนุนจากครอบครัว (Fasu)	3.58	0.68	มาก
ความสามารถในการจัดการปัญหา (Copi)	3.46	0.71	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.47	0.57	ปานกลาง

ตารางที่ 15 พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ($n=1,200$) อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง-มาก มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.20-3.63

ขั้นตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ในขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยใช้แผนการทดลองแบบสองตัวประกอบ แบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ (Two-factor experiment with repeated measures on one factor) โดยปรับจาก Winer, Brown and Michels (191, p. 509) เพื่อศึกษาผลของบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นตารางและกราฟตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล
2. การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติของผลหลัก ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาของการทดลอง
3. การทดสอบผลย่อยผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษา ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะทั่วไป และค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ผู้วิจัยได้ทำการแสดงผลของข้อมูลพื้นฐานและลักษณะทั่วไปของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยได้ทำการจัดระเบียบข้อมูลคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ โดยเรียงคะแนนจากตามระยะทดสอบ 3 ระยะคือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลจากนั้นทำการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยและคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงผลดังตาราง

ตารางที่ 16 คะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

คนที่	กลุ่มทดลอง			คนที่	กลุ่มควบคุม		
	ระยะ	ระยะ	ระยะ		ระยะ	ระยะ	ระยะ
	ก่อน	หลัง	ติดตาม		ก่อน	หลัง	ติดตาม
	ทดลอง	ทดลอง	ผล		ทดลอง	ทดลอง	ผล
1	146	228	228	1	145	146	152
2	147	233	229	2	149	140	149
3	162	238	207	3	155	137	148
4	138	227	201	4	139	137	146
5	151	230	206	5	156	140	149
6	158	238	212	6	157	127	133
7	153	230	206	7	152	145	152
8	154	226	236	8	154	149	147
9	155	237	229	9	152	131	153
10	140	232	242	10	139	146	153
11	168	238	246	11	153	140	144
12	140	233	213	12	135	129	151
13	162	231	210	13	158	135	149
14	161	232	212	14	159	142	155
รวม	2135	3253	3077	รวม	2103	1944	2018
<i>M</i>	152.50	232.36	219.79	<i>M</i>	150.21	138.86	148.64
<i>SD</i>	9.32	4.11	14.78	<i>SD</i>	7.75	6.67	5.43

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังทดลองและระยะติดตามผล เป็น 152.50, 232.36 และ 219.79 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับ

การบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผล เป็น 150.21, 138.86 และ 148.64ตามลำดับ

ตารางที่ 17 คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองในระยะก่อน การทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

คนที่	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ติดตามผล	
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1	2.75	ปานกลาง	4.30	มาก	4.30	มาก
2	2.77	ปานกลาง	4.40	มาก	4.32	มาก
3	3.06	ปานกลาง	4.49	มาก	3.91	มาก
4	2.60	ปานกลาง	4.28	มาก	3.79	มาก
5	2.85	ปานกลาง	4.34	มาก	3.89	มาก
6	2.98	ปานกลาง	4.49	มาก	4.00	มาก
7	2.89	ปานกลาง	4.34	มาก	3.89	มาก
8	2.91	ปานกลาง	4.26	มาก	4.45	มาก
9	2.92	ปานกลาง	4.47	มาก	4.32	มาก
10	2.64	ปานกลาง	4.38	มาก	4.57	มาก
11	3.17	ปานกลาง	4.49	มาก	4.64	มาก
12	2.64	ปานกลาง	4.40	มาก	4.02	มาก
13	3.06	ปานกลาง	4.36	มาก	3.96	มาก
14	3.04	ปานกลาง	4.38	มาก	4.00	มาก
รวม	40.283		61.377		58.057	
<i>M</i>	2.88	ปานกลาง	4.38	มาก	4.15	มาก

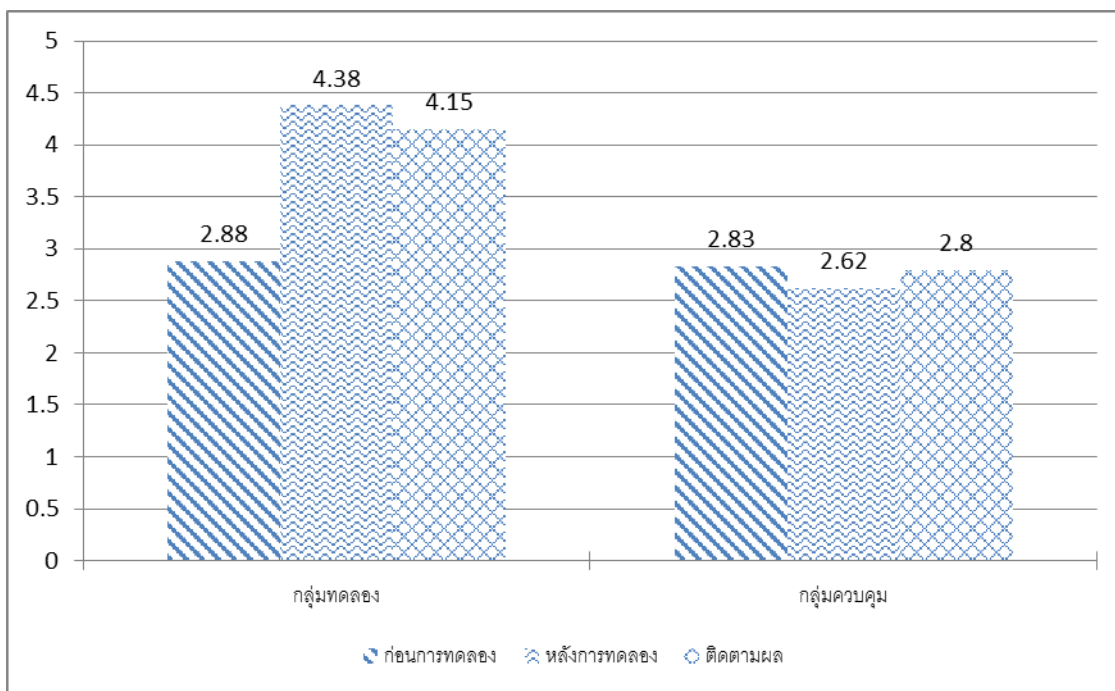
จากตารางที่ 17คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลเป็น 2.88 (ปานกลาง), 4.38 (มาก) และ 4.15 (มาก) ตามลำดับ

ตารางที่ 18 คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

คนที่	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ติดตามผล	
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1	2.74	ปานกลาง	2.75	ปานกลาง	2.87	ปานกลาง
2	2.81	ปานกลาง	2.64	ปานกลาง	2.81	ปานกลาง
3	2.92	ปานกลาง	2.58	ปานกลาง	2.79	ปานกลาง
4	2.62	ปานกลาง	2.58	ปานกลาง	2.75	ปานกลาง
5	2.94	ปานกลาง	2.64	ปานกลาง	2.81	ปานกลาง
6	2.96	ปานกลาง	2.40	น้อย	2.51	ปานกลาง
7	2.87	ปานกลาง	2.74	ปานกลาง	2.87	ปานกลาง
8	2.91	ปานกลาง	2.81	ปานกลาง	2.77	ปานกลาง
9	2.87	ปานกลาง	2.47	น้อย	2.89	ปานกลาง
10	2.62	ปานกลาง	2.75	ปานกลาง	2.89	ปานกลาง
11	2.89	ปานกลาง	2.64	ปานกลาง	2.72	ปานกลาง
12	2.55	ปานกลาง	2.55	น้อย	2.85	ปานกลาง
13	2.98	ปานกลาง	2.68	ปานกลาง	2.81	ปานกลาง
14	3.00	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	2.92	ปานกลาง
รวม	39.679		36.679		39.264	
<i>M</i>	2.83	ปานกลาง	2.62	ปานกลาง	2.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 18 คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลเป็น 2.83 (ปานกลาง), 2.62 (ปานกลาง) และ 2.80 (ปานกลาง) ตามลำดับ

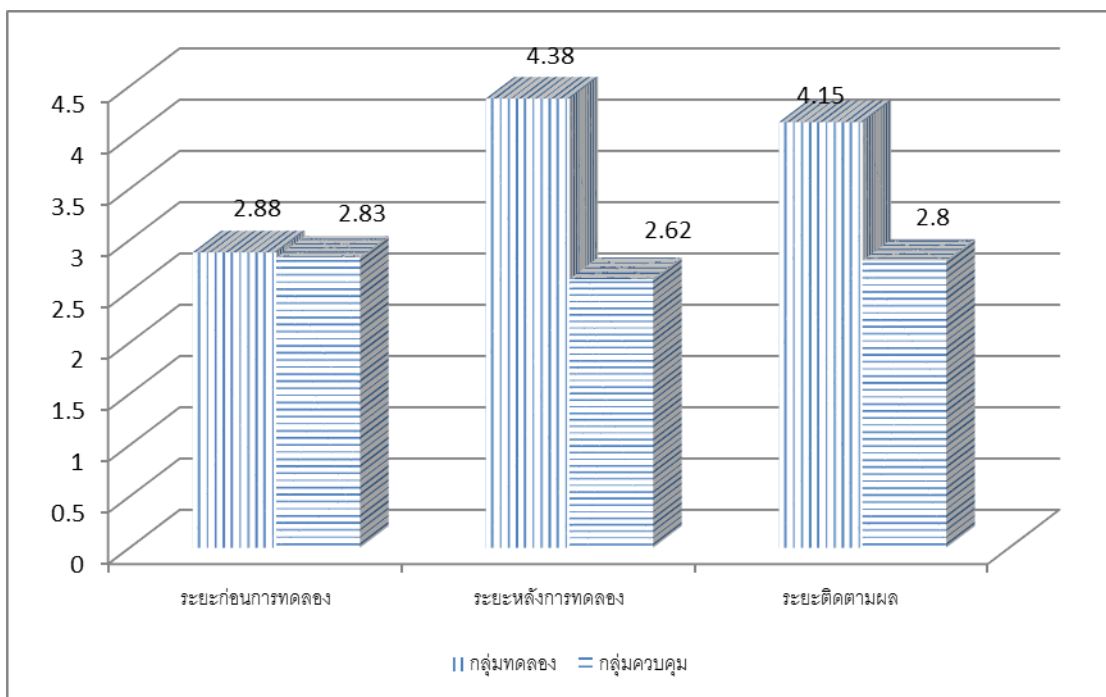
เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพมาทำเป็นแผนภูมิเพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแสดง ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากภาพที่ 9 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ระยะก่อนทดลองเท่ากับ 2.88 ระยะหลังการทดลองเท่ากับ 4.38 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากคะแนนเฉลี่ยก่อนทดลองเท่ากับ 1.50 ส่วนระยะติดตามผลคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยลดลงจากระยะหลังการทดลอง 0.23

กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 2.83 ระยะหลังการทดลองเท่ากับ 2.62 ซึ่งลดลงจากค่าเฉลี่ยคะแนน ก่อนทดลองเท่ากับ 0.21 ส่วนระยะติดตามผลค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.80 ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนนลดลงจากก่อนระยะทดลอง 1.57 และค่าเฉลี่ยคะแนนเพิ่มขึ้นจากระยะหลังการทดลอง 0.03

ภาพที่ 10 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

จากภาพที่ 10 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ระยะก่อนการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม 0.03 ส่วนระยะหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม 1.76 และระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม 1.35

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติของผลหลัก ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาของการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบการละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นของ Mauchly's test of sphericity⁴ ดังแสดงในตาราง

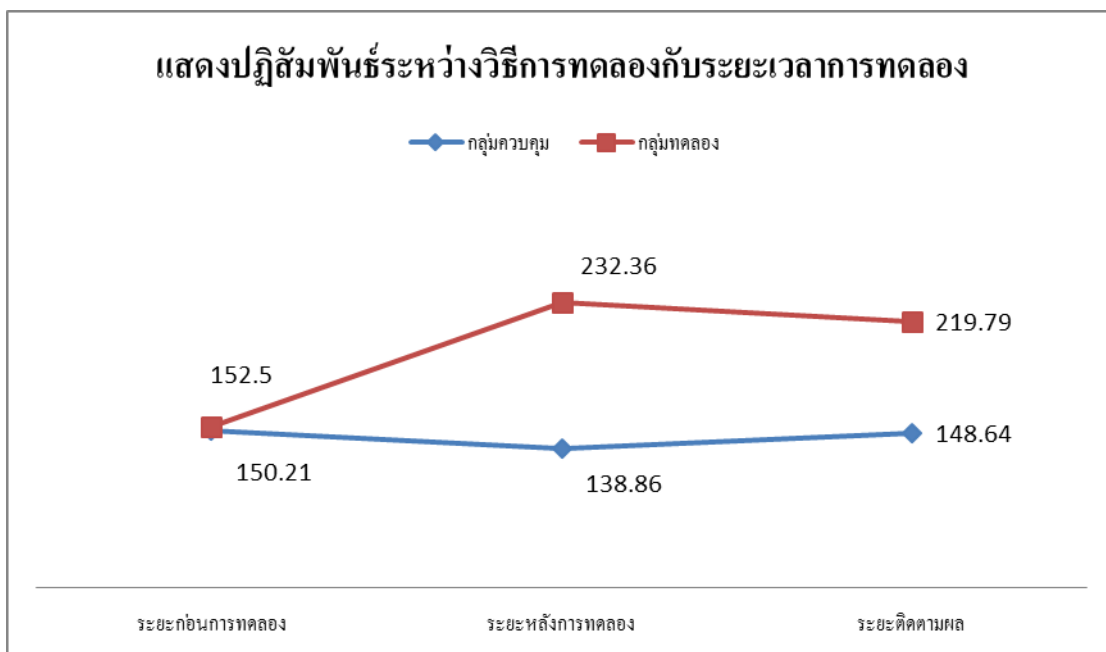
ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ
ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง

<i>Source of variation</i>	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Between subject	27	67379.69			
Group (G)	1	65018.679	65018.679	716.098*	.000
SS w/in group	26	2360.690	90.796		
Within subject	56	56255.334			
Interval	2	21042.881	10521.440	153.268*	.000
I x G	2	31642.786	15821.393	230.473*	.000
I x SS w/in groups	52	3569.667	68.647		
Total	83	123634.7			

* $p < .05$

จากตารางที่ 19 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ($I \times G$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองส่งผลร่วมกันต่อคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ นอกจากนี้ยังพบว่า วิธีการทดลองที่แตกต่างกัน (G) และระยะเวลาการทดลองที่แตกต่างกัน (I) มีผลต่อการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสดงว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาส่งผลร่วมกันต่อการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ผู้วิจัยจึงนำเสนอรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ โดยการนำเสนอในรูปแบบกราฟ ได้ผลดังภาพ 11

ภาพที่ 11 แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองต่อคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

จากภาพที่ 11 พบว่า ในระยะก่อนการทดลอง กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกัน แต่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ กล่าวคือ ในระยะหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการศึกษาดังจะเห็นได้จากภาพที่ 11 จุดในกราฟเริ่มห่างกัน และในระยะติดตามผล นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมเช่นกัน

แสดงให้เห็นว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองส่งผลร่วมกันต่อการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีคะแนนเฉลี่ยต่างกันดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบผลย่อยของการทดลองต่อไป ดังแสดงในตอนต่อไป 3

การทดสอบผลย่อยผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค ในระยะก่อนการทดลองระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล และผลทดสอบย่อยของระยะเวลาในกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษา ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

	<i>Source of variation</i>	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>
ระยะก่อนทดลอง	Between groups	1	36.571	36.571	0.418
	Error	78	5930.357	76.030	
ระยะหลังทดลอง	Between groups	1	61195.750	61195.750	804.887*
	Error	78	5930.357	76.030	
ระยะติดตามผล	Between groups	1	35429.143	35429.143	465.988*
	Error	78	5930.357	76.030	

ปรับค่า *df* เป็น 77, $F_{.05}(1,77) = 3.97$ ด้วยวิธีการของ Welch-Satterwaite (Howell, 2007, p. 459)

* $p < .05$

จากตารางที่ 20 ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนกลางทดลองพบว่ามีค่า *F* เท่ากับ .418 ซึ่งน้อยกว่าค่า *F* ในตาราง (3.97) แสดงว่าคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในระยะหลังการทดลองพบว่ามีค่า *F* เท่ากับ 804.887 ซึ่งมากกว่าค่า *F* ในตาราง (3.97) แสดงว่าคะแนนการรับรู้ความสามารถของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในระยะติดตามผล พบว่ามีค่า F เท่ากับ 465.988 ซึ่งมากกว่าค่า F ในตาราง (3.97) แปลว่าคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคในระหว่างระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล แสดงผลดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 คะแนนเฉลี่ยเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคในระหว่างระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

<i>Source of variation</i>	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Between subjects	13	1723.071			
Interval	2	51625.333	25812.667	272.153*	.000
Error	26	2466.000	94.846		
Total	29	55814.404			

* $p < .05$

จากตารางที่ 21 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคในระยะก่อนทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผล มีความแปรปรวน (F) เท่ากับ 272.153 แสดงว่าทั้ง 3 ระยะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนข้างต้นแสดงว่า ต้องมีระยะเวลาการทดสอบอย่างน้อย 1 คู่ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบด้วยวิธีการทดสอบรายคู่ของ โดยวิธีของ นิวแมน-คูลส์ (Newman-keuls procedure) โดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพระหว่างระยะหลังการทดลองกับระยะก่อนการทดลอง ระยะติดตามผลกับระยะก่อนการทดลอง และระยะติดตามผลกับระยะหลังการทดลอง แสดงผลดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพที่ได้รับ
การบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เปรียบเทียบความแตกต่างเป็น
รายคู่ด้วยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-keuls procedure)

	ระยะก่อนการทดลอง	ระยะติดตามผล	ระยะหลังการทดลอง
	152.500	219.786	232.357
152.50	-	66.29*	79.86*
232.357	-	-	12.57
219.786	-	-	-
r		2	3
$q_{.95}(r,26)$		2.94	3.517
$q_{.95}(r,26) \sqrt{\frac{MS_{error}}{n}}$		7.652	9.154153

* $p < .05$

จากตารางที่ 22 พบว่า คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของ
กลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ 2 คู่ คือ

1. คะแนนเฉลี่ยในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05
2. คะแนนเฉลี่ยในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05
3. คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลองและ
ระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองที่ได้รับการ
การบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะ
ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ในระยะติดตามผลและระยะหลังการทดลอง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน ด้วยการปรักรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค ผู้วิจัยนำเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามหัวข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาผลของการปรักรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

สมมติฐานการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพประกอบด้วย 6 ด้าน คือ การรับรู้ความสามารถในการเรียน ความสนใจในอาชีพ การคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ เป้าหมายทางอาชีพ การสนับสนุนจากครอบครัว และความสามารถในการจัดการปัญหา มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการปรักรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาการทดลอง
2. กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง
4. กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม
5. กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพและพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการ ปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตภาคกลางจำนวน 5 จังหวัด ได้แก่จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2560 เท่านั้น มีขั้นตอนการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยัน ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลางจำนวน 21จังหวัด มีจำนวนประชากร 282,853 คน เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2560

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลางจำนวน 1,200 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) และให้ นักเรียนตอบแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนา การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 จังหวัดใน ขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัด ลพบุรีมีจำนวนประชากร 36,585คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 28 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน นักเรียนหญิง 14 คน พิจารณาจากคะแนนจากแบบวัดการรับรู้ ความสามารถในระดับน้อยและสอบถามความสมัครใจ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาผลการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวแปรทดลอง (Experimental variable) ได้แก่

1.1 วิธีการที่ใช้ในการทดลอง คือ

1.1.1 การได้รับการพิจารณารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

1.1.2 การไม่ได้รับการพิจารณารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

1.2 ระยะเวลาในการทดลอง

1.2.1 ก่อนการทดลอง

1.2.2 หลังการทดลอง

1.2.3 ติดตามผลการทดลอง

2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพจำนวน 53 ข้อ ครอบคลุม 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถทางการเรียนความสนใจในอาชีพความคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพเป้าหมายทางอาชีพการสนับสนุนจากครอบครัวและความสามารถในการจัดการปัญหา แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามรายข้อระหว่าง .06-1.0 และ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Alpha cronbach reliability) เท่ากับ .967 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .02-1.00

2. การพิจารณารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคทางจิตวิทยาการศึกษาที่ยึดทฤษฎีหลัก เทคนิคที่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนอเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,200 คน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการและนำข้อมูลคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพที่ได้ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามโดยตรวจสอบตามเกณฑ์ข้อตกลงวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

2. การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้วยการปฐกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมตามขั้นตอนการพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพคือระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยในระยะก่อนการทดลองผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากขั้นตอนการศึกษาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test) ทั้งสองกลุ่มในระยะหลังการทดลองเก็บข้อมูลหลังจากที่ผู้วิจัยดำเนินการให้การปฐกษารายบุคคลเชิงบูรณาการกับกลุ่มทดลอง จำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที กำหนดทุก ๆ 5 วันต่อการรับการปฐกษา 1 ครั้ง เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ต่อเนื่องกันรวมทั้งสิ้น 196 ครั้ง โดยเริ่มการทดลองวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 ถึงติดตามผล วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการปฐกษารายบุคคลเชิงบูรณาการ ภายหลังการทดลองเสร็จสิ้นผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพอีกครั้ง เพื่อเก็บเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test) ในระยะติดตามผล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสองกลุ่ม ภายหลังการเสร็จสิ้นการทดลองและเว้นระยะเวลาออกไป 4 สัปดาห์ โดยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพอีกครั้ง เป็นครั้งที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและเก็บเป็นคะแนนทดสอบในระยะติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำ (ANOVA repeated measurement) ดังนี้

1.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ของกลุ่มทดลอง (Experimental group) ระหว่างระยะการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยเทคนิควิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำ (One-way ANOVA repeated measurement)

1.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ระหว่างกลุ่มทดลอง (Experimental group) กับกลุ่มควบคุม (Control group) ระหว่างระยะการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยเทคนิควิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way ANOVA repeated measurement)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ร้อยละค่าสูงสุดค่าต่ำสุดค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดการวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยการพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษาวิทยุบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษารับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยม ดังนี้

1.1 ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงสังเกตที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการ โครงสร้าง พบว่าการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) โดยใช้สถิติทดสอบ Bartlett's test of sphericity และการหาค่าความเพียงพอของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of sampling adequacy: MSA) ของข้อคำถาม จำนวน 60 ข้อ เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างข้อคำถามว่ามีมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเดียวกันได้หรือไม่ ผลพบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถามทั้ง 60 ข้อ ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) (Bartlett's test of sphericity = 46846.309 $p = .000$) แสดงว่าข้อคำถามโดยรวมทั้ง 60 ข้อมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า ค่าความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Kaiser-meyer-olkin: KMO) มีค่าเท่ากับ .974 แสดงว่าข้อคำถามเป็นรายข้อ มีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเดียวกันได้แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่ทำการศึกษานั้นไม่มีคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันมากเกินไปไม่เกิดปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) หรือตัวแปรสังเกตที่ทำการศึกษาทั้งหมด มีการความสัมพันธ์กันไม่มากเกินไป ข้อมูลเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคแบบจำลองสมการ โครงสร้างได้ (Hair et al., 2006)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ พบว่าแบบจำลองสมการ โครงสร้างที่ดำเนินการปรับแก้ (Adjust model) มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการประมาณค่าพารามิเตอร์ในแบบจำลองดังกล่าวจึงเป็นที่ยอมรับได้ ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize score) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .93-.97 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Θ) อยู่ระหว่าง .06 -

.44 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก(ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 56-90

พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor loading score) เป็นรายด้านพบว่า การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ด้านการรับรู้ความสามารถทางการเรียน ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .38- .65 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .49-.86 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 14-51

การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ด้านความสนใจในอาชีพ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .44- .70 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .50-.83 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 17-50

การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ด้านการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพด้านการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .48-.72 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .46-.78 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 22-54

การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ด้านเป้าหมายทางอาชีพประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .54- .67 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .53-.69 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก(ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 31-45

การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .56 - .62 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .53-.74 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 26-39

การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ด้านความสามารถในการจัดการปัญหา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized solution) อยู่ระหว่าง .54-.69 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Θ) อยู่ระหว่าง .50-.73 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดหลัก (ตัวชี้วัดแต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2) ได้ร้อยละ 27-51

สรุปได้ว่า การประมาณค่าพารามิเตอร์ขององค์ประกอบการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สนับสนุนว่าการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ความสามารถทางการเรียน ความสนใจในอาชีพด้านการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ การตั้งเป้าหมาย การสนับสนุนของครอบครัวและความสามารถในการจัดการปัญหา

1.2 ผลการศึกษาระดับ พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Casef) โดยรวมของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคกลางจำนวน 1,200 คน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ การสนับสนุนจากครอบครัว มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.36, 3.58 ตามลำดับ และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านความสนใจในอาชีพ ความสามารถในการจัดการปัญหา และด้านการรับรู้ความสามารถทางการเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.50, 3.46 และ 3.20 ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาผลของการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน คือ ความเชื่อที่บุคคลมีต่อตนเอง ในการตัดสินใจเลือกเส้นทางเกี่ยวกับงานอาชีพ อีกทั้งเป็นตัวแปรที่มีการศึกษาพัฒนามาเป็นระยะเวลานาน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนาการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยมีทฤษฎีการปรึกษาแนวการรู้ การคิดเป็นทฤษฎีหลักช่วยบุคคลให้ปรับสภาพอารมณ์และพฤติกรรม ให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจด้านการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy) ความสนใจในอาชีพ (Career interest) ของตนเอง เพื่อการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations) ได้อย่างถูกต้อง และกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ (Goals) ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ค้นหาอุปสรรคและการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping) กับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเลือกอาชีพ โดยที่ผู้วิจัยจัดประสบการณ์ด้านการเรียนรู้เพื่อช่วยผู้รับการปรึกษา ได้เข้าใจความคิด อารมณ์ของตนเองเพื่อเข้าใจปัจจัยส่วนบุคคล อิทธิพลของบริบท สิ่งแวดล้อม การรับรู้ความสามารถของตนเองตามความเป็นจริง

การบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนานี้ ประกอบด้วยบริการรายบุคคลจำนวน 14 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการปรึกษาทุกครั้ง ไม่มีผู้ช่วยในการปรึกษา

ภายหลังการทดลองเสร็จสิ้นผู้วิจัยสรุปประสิทธิผลของการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. พัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการ มีคะแนนในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการและกลุ่มควบคุมมีคะแนนระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่าการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการส่งผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพและมีความคงทนของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพไปจนถึงระยะติดตามผลโดยคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพสูงชันกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยการพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ห้อยประกอบเชิงยืนยันการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โมเดลการวิเคราะห์ห้อยประกอบเชิงยืนยันการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถทางการเรียนความสนใจในอาชีพ การคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพเป้าหมายทางอาชีพการสนับสนุนจากครอบครัวและความสามารถในการจัดการปัญหาค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสามารถวัดองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lent, Sheu, Singley, Schmidt and Gloster (2008) ซึ่งได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักในโมเดลการเลือกอาชีพ จากแนวคิดทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นรากฐานของ

ความคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ ความสนใจและเป้าหมายและสอดคล้องกับ Lent, Paixao, Silva and Leitao (2009) ได้ทำการศึกษาความสนใจและแรงบันดาลใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโปรตุเกสจำนวน 600 คน พบว่า ความสนใจในอาชีพ เป็นสื่อกลางของความสัมพันธ์ระหว่างการความสามารถในการเลือกอาชีพและความคาดหวังผลต่อการเลือกอาชีพ ส่วนปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสังคมและการรับรู้อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพจะส่งผลทางอ้อมต่อการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ และสอดคล้องกับ Lent, Paixao, Silva and Leitao (2009) ที่ได้ทำการศึกษาการทดสอบทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคมโดยทำนายการเลือกอาชีพและความสนใจในอาชีพของนักศึกษาของนักศึกษาศาขาคอมพิวเตอร์จำนวน 1,404 พบว่า ตัวแปรหลักของโมเดลการเลือกอาชีพตามกรอบแนวคิดทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม คือ การรับรู้ความสามารถตนเอง ความสนใจ เป้าหมาย การคาดหวังผลลัพธ์และการรับรู้การสนับสนุนและอุปสรรค มีความสัมพันธ์กับข้อมูลขนาดใหญ่ คือสามารถทำนายการเลือกอาชีพและความสนใจในอาชีพของนักศึกษาได้ และยังสอดคล้องกับ องค์ประกอบของ Taylor and Betz (1983) ที่ได้ทำการพัฒนา มาตรการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ เพื่อเป็นการประเมินความมั่นใจในความสามารถของบุคคลต่อการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ โดยมี 5 องค์ประกอบ คือ การประเมินตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพการตั้งเป้าหมายในการเลือกอาชีพ การวางแผนทางอาชีพและการแก้ปัญหาทางอาชีพ สรุปได้ว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

6 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถทางการเรียนความสนใจในอาชีพการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพเป้าหมายทางอาชีพการสนับสนุนจากครอบครัวและความสามารถในการจัดการปัญหา ค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสามารถวัดองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในบริบทของสังคมไทยได้

2.การปริกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

การปริกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยมีทฤษฎีการปริกษาแนวการรู้การคิดเป็นทฤษฎีหลัก สามารถช่วยให้นักเรียนที่เข้ารับการศึกษาให้ปรับสภาพอารมณ์และพฤติกรรม โดยรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy) อย่างถูกต้องสามารถความสนใจในอาชีพ (Career interest) ของตนเอง เพื่อการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations) ได้อย่างถูกต้อง และกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ (Goals) ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ค้นหาอุปสรรค และการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping) กับ

สภาพการณ์ที่เป็นปัญหา ในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเลือกอาชีพ สอดคล้องกับ จอมขวัญ จงประเสริฐยิ่ง (2547) ที่พัฒนาความสามารถในการเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับลักษณะตนสูงขึ้น และสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับ โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับปวีณา ยอดสิน (2551) ที่ศึกษาผลของการใช้โปรแกรม การแนะแนวการศึกษาและอาชีพตามทฤษฎีการตัดสินใจของเกแลตต์ต่อการพัฒนาการตัดสินใจ เลือกศึกษาต่อและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่จิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากมาตรวัดการตัดสินใจ เลือกศึกษาต่อและอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ภายหลังจาก การทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากมาตรวัดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและอาชีพสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วม โปรแกรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพตามทฤษฎีการตัดสินใจของเกแลตต์ช่วยให้นักเรียน เข้าใจตนเองในด้านต่าง ๆ คือ ความสนใจความสามารถทักษะความเชื่อและบุคลิกภาพทำให้นักเรียน กำหนดเป้าหมายทางการศึกษาต่อและอาชีพที่เหมาะสมรวมทั้งพัฒนาทักษะในการค้นคว้า ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีแนวทางในการตัดสินใจและมีความมั่นใจ ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและประกอบอาชีพที่เหมาะสม และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ Erlich (2004) ที่ศึกษาการพัฒนาการรับรู้ความสามารถตนเองและการวางแผนกำกับกับการเรียนรู้ ทางวิชาการด้วยตนเอง: การประยุกต์ใช้ทฤษฎีปัญญาสังคมอาชีพในการให้คำปรึกษาทางวิชาการ เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อเพิ่มการรับรู้ความสามารถตนเองและการกำกับการเรียนรู้ ในการวางแผนการเรียนรู้ทางวิชาการ (ก) การทบทวนการให้คำปรึกษาทางวิชาการ วรรณกรรม และแสดงให้เห็นถึงช่องว่างที่มีอยู่ในปัจจุบันสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ในการให้คำปรึกษา ทางวิชาการ (ข) การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือในของเครื่องมือ จำนวน 3 เครื่องมือ การประเมินได้รับการออกแบบโดยวิจัยในการวัดการรับรู้ความสามารถตนเองและการกำกับการ เรียนรู้ ในการวางแผนการเรียนรู้ทางวิชาการ (ค) การทดสอบสมมติฐานที่สาม เพื่อตรวจสอบว่า การให้คำปรึกษาช่วยเพิ่มการรับรู้ความสามารถตนเองและการกำกับการเรียนรู้ในการวางแผน การเรียนรู้ทางวิชาการหรือไม่

การปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีลักษณะผสมผสานแนวคิดทฤษฎี และเทคนิคทางการปรึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีเป็นทฤษฎีหลักบูรณาการร่วมกับเทคนิคจากทฤษฎี พิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎีการปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมทฤษฎีการปรึกษา แบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง และวิธีการปรึกษาเชิงการศึกษาและจิตวิทยาโดยขั้นตอนการปรึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นดำเนินการและขั้นสรุปจำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที มีรายละเอียด ดังนี้

การบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

การศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพที่ใช้ทฤษฎีการปรึกษาแบบการรู้การคิดเป็นทฤษฎีหลัก เทคนิคที่ใช้ เช่น จากการสำรวจความสำเร็จในอดีตของตนเอง ในเรื่องของเกรดเฉลี่ยสะสม รายวิชาที่ชอบเรียน พร้อมเหตุผล และรายวิชาที่ไม่ชอบเรียนพร้อมเหตุผล ความสนใจ ความสามารถพิเศษ ความถนัดต่างๆ เพื่อค้นหาการประสบความสำเร็จจากการกระทำ (Enactive attainment) ซึ่งจัดเป็นแหล่งที่สำคัญที่สุดเนื่องจากเกิดจากประสบการณ์ความสำเร็จที่แท้จริงของบุคคลนั้นความสำเร็จจะทำให้ประเมินตนเองสูงส่วนความล้มเหลวบ่อย ๆ จะทำให้ประเมินความสามารถของตนเองต่ำ (Bandura, 1986 อ้างถึงใน สม โภชน์ เอี่ยมสุภายิต, 2556) และใช้เทคนิค เช่น ความคิดที่ถูกต้องขึ้นใหม่ (Cognitive restructuring) ซึ่งช่วยการตรวจสอบความคิดและความรู้สึก การถามถึงหลักฐาน ยืนยันถึงความสำเร็จทางการศึกษาและอาชีพในอดีต และการตรวจสอบทางเลือกอื่น ๆ ทางการศึกษาและอาชีพสอดคล้องกับสุจิตา จันทรกุลดี (2557) ที่ศึกษาผลของกลุ่มแนวปัญญา พฤติกรรมต่อการฟังอย่างตั้งใจและความเมตตาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ช่วยให้กลุ่มทดลองมีคะแนนความเมตตากรุณา และการฟังอย่างตั้งใจสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ เทคนิคการให้ตัวแบบ (Modeling) คือ การให้นักเรียนได้เห็นความสำเร็จของผู้อื่น เป็นแหล่งข้อมูลที่โน้มน้าวให้การรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้น การเห็นผู้อื่นทำงานสำเร็จ ทำให้ผู้สังเกตมีการรับรู้ความสามารถตนเองสูงขึ้น (Bandura, 1997 อ้างถึงใน สม โภชน์ เอี่ยมสุภายิต, 2556) เริ่มจากผู้วิจัยให้นักเรียนนึกถึงบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพรอบตัว เช่น พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง และได้ชี้ให้เห็นถึงความสามารถของตัวแบบ และนำไปสู่การให้ตัวแบบที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักและวัยรุ่นส่วนใหญ่ในปัจจุบันรู้จักและชื่นชม ซึ่งตัวแบบจะมีความใกล้เคียงกับนักเรียนในเรื่องของวัยที่ไม่แตกต่างกันมาก ทำให้นักเรียนเชื่อว่า จะสามารถทำได้เช่นเดียวกับตัวแบบ ทำให้นักเรียนมีความพยายามมากขึ้น การรับรู้ความสามารถตนเองในการที่จะประกอบอาชีพนั้นก็เพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ การใช้เทคนิค WDEP ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริงซึ่งได้ใช้ระบบการปฏิบัติของการให้การรักษาแบบเผชิญความจริงที่เรียกว่าระบบ “WDEP” System โดยแต่ละตัวอักษรมีความหมายคือ W=Want หมายถึง ความอยากได้ และความต้องการ, D=Direction and doing หมายถึง ข้อเสนอแนะและการกระทำ, E=Evaluation หมายถึง การประเมินผล, P=Planning and commitment หมายถึง การวางแผนและความรับผิดชอบ เทคนิคการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement) ได้ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาการคาดการณ์ผลลัพธ์เกี่ยวกับอาชีพของตนเอง โดยประเมินจากประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพ ทั้งทางบวกและทางลบที่ได้รับ เมื่อบุคคลทราบว่า

ตนเองถนัดอะไร ก็จะคาดหวังผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับความสามารถของตนเองและได้ตรวจสอบว่าตนเองกำลังทำอะไรอยู่ในปัจจุบัน สิ่งนั้นได้นำพาไปสู่เป้าหมายทางอาชีพหรือไม่ และควรปรับเปลี่ยนอะไรบ้าง

ในด้านความเชื่อเกี่ยวกับการสนับสนุนและอุปสรรคจากครอบครัว (Family support) มีอิทธิพลต่อการพิจารณาเส้นทางอาชีพของบุคคล ผู้วิจัยใช้เทคนิค ABC ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์ พฤติกรรม เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจความเชื่อของตนเองเกี่ยวกับการสนับสนุนหรือ อุปสรรคในการเลือกอาชีพที่มาจากครอบครัวและปรับความคิด ความเชื่อของตนเองเป็นความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผลมากขึ้น ร่วมกับการใช้เทคนิคการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับการปรับความคิด ความเชื่อเทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement) ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองมีหลายๆปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง การคาดหวังผลลัพธ์ และเป้าหมาย ประสบการณ์ของบุคคลเกิดขึ้นภายในบริบทของเหตุการณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ Lent, Brown and Hackett (2000, 2002) และ Lent (2005) อธิบายปัจจัยเชิงบริบท 2 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยภูมิหลัง (Background contextual factors) และอิทธิพลทางตรง (Proximal influence) ที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเลือกอาชีพ ปัจจัยเชิงบริบทที่สำคัญ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) ซึ่งความคิด ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อ พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับการให้การสนับสนุน ส่งเสริมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่เป้าหมายทางอาชีพ อาจไปสนับสนุนทางเลือกของบุคคลหรือแม้กระทั่งอาจเป็นอีกอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ด้านอาชีพที่ต้องการ จะเห็นได้ว่าทั้งการสนับสนุนและอุปสรรคนั้นมีผลกระทบต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งมีผลกระทบต่อเป้าหมายและการกระทำเกี่ยวกับทางเลือกอาชีพ (Lent et.al., 2003) การสนับสนุนจากครอบครัวการสนับสนุนของพ่อแม่ ภูมิหลังทางการเงินการประเมินการสนับสนุนของนักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถตนเองด้านอาชีพและการตัดสินใจด้านอาชีพ

3. ศึกษาผลของการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายประสิทธิผลของตามสมมติฐาน ดังนี้

3.1 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองต่อการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าวิธีการทดลองและระยะเวลาในการทดลองส่งผลร่วมกับคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาของการทดลองผลของการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้ในกลุ่มทดลองเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

ซึ่งวัดผลได้จากค่าคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในช่วงระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยพบว่าในระยะก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพไม่แตกต่างกัน แต่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค มีคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค และในระยะการติดตามผลกลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค มีคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมเช่นกันแสดงให้เห็นว่าการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค สามารถพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพให้กลุ่มทดลองมีระดับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพได้อย่างเพิ่มขึ้น ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพดำเนินชีวิตตามปกติ ผลทำให้คะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพมีความแตกต่างกัน

แสดงให้เห็นว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองส่งผลร่วมกันต่อการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคและกลุ่มที่ไม่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีค่าเฉลี่ยคะแนนต่างกันและผลงานวิจัยสอดคล้องกับ นิรัชชา นาวาวัฒน์ (2557) ที่ศึกษาผลการใช้โปรแกรมตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมที่มีผลต่อความเข้มแข็งทางจิตใจในเด็กวัยเรียนก่อนและหลังการใช้โปรแกรมกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 40 คนอายุ 10-12 ปี ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มทดลองก่อนและหลังใช้โปรแกรมตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมมีคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพลังฮึดและพลังสู้ไม่แตกต่างกัน 2) กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังใช้โปรแกรมตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมมีคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพลังฮึดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) กลุ่มทดลองที่ใช้โปรแกรมตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมมีคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจหลังการทดลองและในระยะติดตามผล 1 เดือนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปผลได้ว่า การที่กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษา
รายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิง
บูรณาการทฤษฎีและเทคนิค มีคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะหลังทดลอง
และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

3.2 กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลอง
สูงกว่าก่อนการทดลอง

ในระยะก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการ
ทฤษฎีและเทคนิค และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
มีค่าเฉลี่ยคะแนนใกล้เคียงกัน แต่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล พบว่า มีการเปลี่ยนแปลง
ของค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ กล่าวคือ กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษา
รายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค มีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือก
อาชีพ ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังทดลองและระยะติดตามผล เป็น 2.88 (ปานกลาง), 4.38
(มาก) และ 4.15 (มาก) ตามลำดับ แสดงถึง กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการ
ทฤษฎีและเทคนิคมีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถในระยะก่อนทดลองเท่ากับ 2.88 ระยะ
หลังการทดลองเท่ากับ 4.38 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนทดลองเท่ากับ 1.50 ซึ่งผลการวิจัย
สอดคล้องกับ รัตนกรณ ชนะขำ (2541) ที่ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
ต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
พบว่า นักเรียนที่ได้รับการปรึกษาด้านอาชีพรายบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจ
เลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการปรึกษาเป็น
รายบุคคลมีการรับรู้ความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 นักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลมีการรับรู้ความสามารถ
ของตนไม่แตกต่างจากเดิม และนักเรียนที่ได้รับการปรึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนใน
การตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่ระดับ .01
และสอดคล้องกับครุณี นาคฤทธิ์ (2542) ที่ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ โดยการชักจูง
ด้วยคำพูดและตัวแบบต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษารายบุคคล 1 ครั้ง ๓
50 นาที นักเรียนทดลองกลุ่มที่ 2 ที่ได้สังเกตตัวแบบจากวีดิทัศน์ 15 นาที และได้รับการปรึกษา
โดยใช้คำพูดชักจูงรายบุคคล มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปผลได้ว่าการที่กลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะหลังทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3.3 กลุ่มทดลองมีการการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

กลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค มีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังทดลองและระยะติดตามผล เป็น 2.88 (ปานกลาง), 4.38 (มาก) และ 4.15 (มาก) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ระยะติดตามผลคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองลดลงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ จากค่าเฉลี่ย 4.38 ในระยะหลังการทดลอง ลงมาสู่ 4.15 ในระยะติดตามผล สาเหตุอาจเกิดจากเมื่อกลุ่มทดลองได้รับการพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพไปแล้วนั้น แต่เนื่องจากการเลือกอาชีพยังไม่ใช่ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีทันใดในชีวิตประจำวันของกลุ่มทดลองทำให้คะแนนลดลง แต่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับช่วงหลังการทดลอง ดังที่ Bandura (1994) อ้างถึงใน วิลาวรรณย์ จันทรฉาย, 2554) ได้กล่าวถึง พัฒนาการของการรับรู้ความสามารถในวัยรุ่นไว้ว่า การรับรู้ความสามารถในช่วงวัยรุ่น เป็นช่วงวัยที่ที่พัฒนาการจะต้องทำสิ่งที่ท้าทายใหม่ ๆ ต้องเรียนรู้บทบาทหน้าที่ ต้องรับผิดชอบตนเองในเกือบทุกเรื่องในชีวิต วัยรุ่นต้องเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ และเรียนรู้แนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคมแบบผู้ใหญ่ รวมทั้งการเรียนรู้ว่าจะจัดการอย่างไรกับวัยรุ่นหนุ่มสาวต้องเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ มากมาย ดังนั้น หากการตัดสินใจในการเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งยังมิได้เกิดขึ้นทันทีทันใดภายหลังสิ้นสุดการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค ก็อาจส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยปรับลดลงมาสู่ระดับปกติ แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปผลได้ว่าการที่กลุ่มทดลองที่ได้รับการบริการรายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

3.4 กลุ่มทดลองมีการการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ในระยะก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเฉลี่ยไม่แตกต่างกันกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.83 ส่วนระยะหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 4.38 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.62 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม 1.76 และระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีเฉลี่ยคะแนน

เท่ากับ 4.15 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.80 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม 1.35 แสดงให้เห็นว่า การปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยมีทฤษฎีการปรึกษาแนวพฤติกรรมปัญญาเป็นทฤษฎีหลักช่วยบุคคลให้ปรับสภาพอารมณ์และพฤติกรรม ให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจตนเองเกี่ยวกับอาชีพ ด้านการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy) ใช้เทคนิคการจัดระบบความคิดใหม่ (Cognitive restructuring) โดยเทคนิคนี้จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเห็นถึงผลของความคิดที่ไม่เหมาะสมของตนเองเกี่ยวกับการเรียน ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรม และเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ที่สมเหตุสมผลทำได้จริง (สุทธิดา จันทร์กลัด, 2557) บูรณาการร่วมกับเทคนิคการทำให้เกิดการตระหนักรู้ (Directed awareness) ตามแนวทฤษฎีการปรึกษาและแนวปฏิบัติแบบเกสตัลท์เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาลดการผูกติดกับอดีตหรือการวิตกกังวลต่ออนาคตให้เข้ามาเริ่มรับรู้การรู้สึกและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในปัจจุบัน (มสธ, 2551) และสำรวจความสนใจในอาชีพของตนเอง (Career interest) ด้วยเทคนิคการใช้แบบสอบถาม (เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560) โดยผู้วิจัยใช้แบบวัด The self-direct search (SDS) และแบบทดสอบ “Myers-briggstype indicator” (MBTI) เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการของบุคลิกภาพของตนเองที่สอดคล้องกับงานอาชีพ และเทคนิคการเสนอตัวแบบ (Modeling) ที่มีความใกล้ชิดกับผู้รับการปรึกษา ด้านการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ ผู้วิจัยใช้เทคนิคด้วยเทคนิค WDEP และเทคนิคคำถามทางเลือก (เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560) ด้านกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ (Goals) ใช้การปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative counseling) ร่วมกับเทคนิคการค้นหาเป้าหมายของชีวิตด้านการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) ใช้เทคนิค ABC พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping) กับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหา ด้วยเทคนิคการจัดการกับปัญหา (Problem solving) ในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเลือกอาชีพ โดยที่ผู้วิจัยจัดประสบการณ์ด้านการเรียนรู้เพื่อช่วยผู้รับการปรึกษา ได้เข้าใจความคิด อารมณ์ของตนเองเพื่อเข้าใจปัจจัยส่วนบุคคล อิทธิพลของบริบท สิ่งแวดล้อม การรับรู้ความสามารถของตนเองตามความเป็นจริง

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุทธิดา จันทร์กลัด (2557) ที่ศึกษาผลของกลุ่มแนวปัญญาพฤติกรรมนิยมต่อการพึงอย่างตั้งใจและความเมตตากรุณาในชั้นเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเทคนิคที่ใช้ในกลุ่มแนวปัญญาพฤติกรรมนิยมต่อการพึงอย่างตั้งใจและความเมตตากรุณาในชั้นเรียนคือ การมีตัวแบบ (Modeling) การฝึกปฏิบัติจริง (Behavior rehearsal) การแนะนำ (Coaching) การให้การบ้าน (Homework) การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) การเสริมแรง (Reinforcement) การจัดระบบความคิดใหม่ (Cognitive restructuring) การจัดการกับปัญหา (Problem solving) โดยเปรียบเทียบคะแนนระหว่างกลุ่มและวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการพึง

อย่างตั้งใจและคะแนนความเมตตาครูณาของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01และสอดคล้องกับภารดี เดชชัยยศ (2554) ที่ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 30 คน โดยใน โปรแกรมใช้เทคนิคการให้ตัวแบบ (Modeling) ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยโปรแกรมตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ได้รับการฝึกด้วยโปรแกรมตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปผลได้ว่าการที่กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้การปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

3.5 กลุ่มทดลองมีการการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ในระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีความคงทนต่อการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ การเข้าร่วมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคช่วยให้กลุ่มทดลองได้รู้จักตนเองทางด้านอาชีพและมีความมั่นใจในการที่จะดำเนินตามแนวทางต่าง ๆ ตามเป้าหมายของตนเองที่ได้ตั้งไว้ต่อไปสอดคล้องกับอรอนงค์ รัชญะวัน (2539) การเข้ารับการปรึกษาทางด้านอาชีพช่วยให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของตนเองซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจที่จะวาง โครงการในอนาคต ช่วยให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการได้รับความสำเร็จ พัฒนาความสามารถในการปรับตัวมีบุคลิกภาพที่ดีมีค่านิยมของตนเองซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถเตรียมพร้อมเข้าสู่อาชีพในอนาคตได้ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผลพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพยังอยู่ในระดับปานกลาง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปผลได้ว่าการที่กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีคะแนนการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพในระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้การปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การนำแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพไปใช้ในกลุ่มตัวอย่างอื่น ควรมีการคำนึงถึงบริบทกลุ่มตัวอย่างและพัฒนาแบบวัดต่อไปให้เหมาะสม
2. การนำการปรัษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพไปประยุกต์ใช้ ควรมีความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีและเทคนิค การให้การปรัษาเชิงบูรณาการทั้งทฤษฎีหลักและเทคนิคที่นำมาบูรณาการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน ในครั้งต่อไปหากพัฒนารูปแบบการปรัษาอาชีพออนไลน์ จะส่งผลให้นักเรียนเข้าถึงการปรัษา ได้ง่าย ได้ทีละจำนวนมาก เหมาะสมกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *การแนะแนวการศึกษาและชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ*. เข้าถึงได้จาก <http://guidance.obec.go.th/?p=1058>
- กนกวรรณ นวลนันทา. (2547). *ผลการให้คำปรึกษากลุ่มต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
สายศิลป์ภาษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดาราวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2551). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for windows (พิมพ์ครั้งที่ 6).*
กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสารจำกัด.
- กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์. (2557). *การศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา
การให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- กรีซ แรงสูงเนิน. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ Amos เพื่อการวิจัย.* กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด
ยูเคชั่น
- กฤตวรรณ คำสม. (2554). *การศึกษาและพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษา
แก่เพื่อน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. (2547). *รายงานทบทวนเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น:
การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการให้การศึกษา.* กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวง
สาธารณสุข.
- กฤษณี คำชาย. (2544). *สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพสำหรับบุคคล
แต่ละช่วงพัฒนาการใน ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการแนะแนว
(25701) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 หน่วยที่ 13. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.*
- กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. (2552). *ความไม่สอดคล้องของ
ตำแหน่งงานกับผู้สมัครงาน โดยศึกษาจากฐานข้อมูลการให้บริการจัดหางานในประเทศ
ช่วงเดือนตุลาคม 2551 – กุมภาพันธ์ 2552.* เข้าถึงได้จาก <http://lmi.doe.go.th>.

- กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. (2557). *การเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6*. เข้าถึงได้จาก <http://lmi.doe.go.th/>
- กิติ กิติศัพท์. (2539). *การศึกษาความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่นของแบบสำรวจ The vocational interest, experience and skill assessment (VIESA) และการศึกษาความสอดคล้องระหว่างสาขาที่ศึกษากับความสนใจในอาชีพ*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คมเพชร ฉัตรสุกกุล. (2546). *ทฤษฎีการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- จอมขวัญ จงประเสริฐยิ่ง. (2547). *ความสามารถในการเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับลักษณะตน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ. (2554). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม ใน ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (25711) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 หน่วยที่ 5*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชนินันท์ ทองเพ็อก. (2551). *การรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อความสนใจในการเลือกอาชีพภาคอุตสาหกรรม ของนักศึกษาสายอาชีพสังกัดกรมอาชีวศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชิดชนก จิรเสวตกุล. (2545). *ผลของการให้คำปรึกษารายบุคคลตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกอาชีพที่ไม่ใช่วัฒนธรรมทางเพศ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ัญญา ลีศัตร์พ่าย และชาญ รัตนพิสิฐ. (2557). *การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของทักษะการสื่อสารแบบกัลยาณสนทนาของวัยรุ่นตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร*. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 20(2), 171-187.
- ครุณี นาคฤทธิ. (2542). *ผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยการชักจูงด้วยคำพูดและตัวแบบต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- คุชฎี เล็บขาว. (2559). การพัฒนาเขาวน់สังคมของนักเรียนวัยรุ่นน โดยการศึกษากรลุ่มแบบ
บูรณาการ. คุชฎีนิพนธ์ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปริกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา
- ดวงมณี จงรักษ์. (2556). ทฤษฎีการให้กรปริกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:
สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- ทัศนารุ่งรุจินดา. (2553). เพศสภาวะกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ศึกษากรณีวัดคอนค้อม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาจิตวิทยาการปริกษา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทิพวรรณ กิตติพร. (2536). การให้คำปริกษาเบื้องต้น. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- ทิพวรรณ บูรณสิน. (2556). วัยรุ่นเสี่ยงซึมเศร้า หลังปัญหาการเรียนทำเครียด. เข้าถึงได้จาก
<http://www.thairath.co.th/content/389524>.
- นันท์ชัตต์สันท์ สกุลพงศ์. (2557). บทความฟื้นฟูทางวิชาการ: จิตวิทยาการปริกษาและจิตบำบัด
แบบผสมผสาน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2558). การแนะแนวอาชีพ. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- นิรชา นาวารัตน์. (2557). ผลการใช้โปรแกรมตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมที่มีผลต่อ
ความเข้มแข็งทางจิตใจในเด็กวัยเรียน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาจิตวิทยาคลินิกและชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิรนุช เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). การศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้ความสามารถของตน
และภาวะอำนาจภายใน-ภายนอกที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เป็นและไม่เป็น
วัฒนธรรมทางอาชีพตามเพศของนักเรียน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปริกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นงลักษณ์ กำจัดภัย. (2551). การวิเคราะห์องค์ประกอบและพัฒนามาตรวัดคุณลักษณะการเรียนรู้
ด้วยการนำตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์วีรัชชัย. (2542). โมเดลลิสมเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2532). พัฒนาการทางอาชีพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- บุญทริกา ลีวเฉลิมวงศ์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพและความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย* โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพันธ์ ศิริสุเสารัจ. (2551). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์.
- ปวีณา ยอดสิน. (2551). *ผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพตามทฤษฎีการตัดสินใจของเกแลตต์ต่อการพัฒนาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่จิงวิทยาจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปาริฉัตร สู้ดำ. (2557). *ตัวแบบความก้าวหน้าในอาชีพของข้าราชการสตรีในองค์กรภาครัฐของไทย*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาคุษุภักดิ์บัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). *เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515 ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันทิพา หิงสุวรรณ. (2541). *ผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พันธุ์ทิพย์ พัชรพงศ์พรรณ. (2556). *การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พุดตาล ศรีเมฆ. (2541). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พุดสุข บุญก่อเกื้อ. (2560). *การพัฒนาความฉลาดทางเพศของนักศึกษาปริญญาตรีโดยรูปแบบการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาคุษุภักดิ์บัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา

- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2543). *ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์ จำกัด.
- เพ็ญภา กุลนภาดล. (2560). *การให้การปรึกษาวัยรุ่น = Adolescents counseling*. กรุงเทพฯ: ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์.
- เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. (2535). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี*. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ภารดี เดชชัยศ. (2554). *ผลของการใช้โปรแกรมตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาคลินิกและชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มติชนออนไลน์. (2560). *งานวิจัยชี้จบปริญญาตรีปี 2559 ตกงานเฉียด 2 แสนคนเหตุต้องการแรงงาน ปวช. ปวส. มัธยมศึกษาปีที่ 6*. เข้าถึงได้จาก <https://www.matichon.co.th/news/503888>
- มนานปี คงรักช้าง. (2559). *ผลของโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองในอาชีพต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2551). *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มัลลวีร์ อุดลวัฒน์ศิริ. (2554). *เทคนิคการให้คำปรึกษา: การนำไปใช้*. ขอนแก่น: คลังนานา.
- มูลนิธิเพื่อคนไทย. (2557). *ผลการวิจัยการดำเนินชีวิตและทัศนคติของเยาวชน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.uasean.com/travel/2267>.
- รัตนภรณ์ ชนะขำ. (2545). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2551). *การแนะแนวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. (2546). *ครอบครัวกับวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว.

- วิลาวัณย์ จันทร์ฉาย. (2554). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนด้านการเรียน
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2-3. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัชรวิ ทรัพย์มี. (2556). ทฤษฎีให้บริการปรึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วิลาศลักษณ์ ชวัลลดี. (2542). การรับรู้ความสามารถของตน สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิม
พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6
รอบ 5 ธันวาคม 2542. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ศรีเรื่อน แก้วก้านาน. (2553). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม 2) วัยรุ่น-วัยสูงอายุ.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2556). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ ชราศรี. (2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุชา จันท์เอม. (2543). จิตวิทยาวัยรุ่น (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุธิดา จันท์กัลด. (2557). ผลของกลุ่มแนวปัญหาพฤติกรรมต่อการพึงอย่างตั้งใจและความเมตตา
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
จิตวิทยาการปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรินทร์ สุทธิชาติพิชัย. (2545). เอกสารประกอบการสอน ทักษะการปรึกษา. ชลบุรี:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสรี ชัดเข้ม. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. วารสารวิจัยและวัดผลทางการศึกษา,
2(1).
- เสรี ใหม่จันทร์. (2553). การวิเคราะห์องค์ประกอบและการเสริมสร้างอิสระแห่งตนของนักเรียน
วัยรุ่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาจิตวิทยา
การให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวลักษณ์ โรจน์สุธี. (2557). ปัจจัยของการไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ กรณีศึกษา:
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาพัฒนาการมนุษย์, สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว,
มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2529). *การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการ
แนะแนวให้คำปรึกษาด้านการศึกษาและอาชีพทบวงมหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *ข้อมูลอัตราการว่างงานจากโครงการสำรวจภาวะการทำงาน
ของประชากร พ.ศ. 2557 ข้อมูลผู้ทำงานที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถจากโครงการ
สำรวจความต้องการพัฒนาขีดความสามารถของประชากร พ.ศ. 2557*. เข้าถึงได้จาก
www.nso.go.th.
- อนงค์ วิเศษสุวรรณ. (2554). *การปรึกษากลุ่ม*. ชลบุรี: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อารีรัช จำนงผล. (2550). *ผลการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมต่อความเครียด
ในผู้ดูแลผู้ป่วยโรคจิตเภท*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา
การให้คำปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อาภรณ์ คีนาน. (2551). *แนวคิดและวิธีส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่น= Adolescent health: concept
& application*. กรุงเทพฯ: ไฮเดนกรุ๊ป.
- อมรรัตน์ เหล่าบุญมา. (2550). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต, คณะสังคม
สงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุรปริย์ เกิดในมงคล. (2557). *การศึกษาและพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้าง
ความหวังทางการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต,
สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรอนงค์ รัชญะวัน. (2539). *การแนะแนวอาชีพ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Eisena A. R., Spasaroa S. A. (2001). *Parental expectancies and childhood anxiety disorders:
psychometric properties of the Parental Expectancies Scale*. USA: A Department of
Psychology, Child Anxiety Disorders Clinic, Fairleigh Dickinson University, Teaneck,
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*.
Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Best, J. W. (1981). *Research in Education*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Betz, N. E., & Hackett, G. (1983). The relationship of mathematics self-efficacy expectations to
the selection of science-based college majors. *Journal of Vocational Behavior*, 23(3),
329-345.

- Brown, S. D., Lent, R. W. (1996). A social cognitive framework for career choice counseling. *The Career Development Quarterly*, 44(4).
- Brown, D. (1996). *Career choice and development* (4th ed.). San Francisco: Jossey-Bass A Wiley company San Francisco.
- Cummings, D. L. (2008). *Using social cognitive career theory to conceptualize and develop a measure of the barriers to career choice for develop a measure of the barriers to career choice for individual who have criminal records*. Ohio: The University of Akron.
- Erlich, R. J. (2000). *Developing self-efficacy and self-regulated learning in academic planning: Applying social cognitive theory in academic advising to assess student learning outcomes*. Corvallis Or: Oregon State University.
- Gelatt, H. B. (1991). *Creative decision making using positive uncertainty*. London: Kogan Page.
- Ginzberg, E. (1966). *The development of human resources*. New York: McGraw-Hill Book.
- Gushue, G., Scanlan, C., Pantzer, K., & Clarke, K. (2006). The relationship of career decision making self-efficacy, vocational identity, and career exploration behavior in African American high school students. *Journal of Career Development*, 33(3), 19-28.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate data analysis*. New Jersey: Prentice Hall, Upper Saddle River.
- Howell, D. C. (2007). *Statistical methods for psychology* (6th ed.). Pacific Grove, CA: Thomson Wadsworth.
- Hui, K. (2013). *The Roles of family and culture in the career interests and choice goals of Asian American college students: A test of social cognitive career theory*. Maryland: University of Maryland.
- Inda, M., Rodriguez, C., Pena J. V. (2013). Gender differences in applying social cognitive career theory in engineering students. *Journal of Vocational Behavior*, 83(13), 346-355.
- Lent, R. W., Hung-Bin S., Daniel S., Janet A. S., Linda, C. S., Clay, S. G. (2008). Longitudinal relations of self-efficacy to outcome expectations, interests and major choice goals in engineering students. *Journal of Vocational Behavior*, 73(2008), 328-335.
- Lent, R. W., Hung-Bin S., Clay S. G., Gregory W. (2009). Longitudinal test of the social cognitive model of choice in engineering students at historically Black universities. *Journal of Vocational Behavior*, 76(2010), 387-394.

- Lent, R. W., Frederick G. L., Hung-Bin S., Antonio, M. L., Jr. (2010). Social cognitive predictors of the interests and choices of computing majors: Applicability to underrepresented students. *Journal of Vocational Behavior*, 78(2011),184-192.
- Lent, R. W., Steven, D., Brown, G. H. (2000). Contextual supports and barriers to career choice:A social cognitive analysis. *Journal of Counseling Psychology*, 47(1),36-49.
- Lent, R. W., Brown, S. D., & Hackett, G. (2002). *Social cognitive career theory. Career choice and development*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Leung, S.A., Hou, Z. J., Gati, I., Li, X. (2011). Effects of parental expectations and cultural-values orientation on career decision-making difficulties of Chinese University students. *Journal of vocational behavior*, 78(3), 11-20.
- McGregor, D. (2007). *Investigating a career choice for nursing based on social cognitive career theory*. Florida: Florida International University.
- Mills, L. R. (2009). *Applying social cognitive career theory to college science majors*. Ames, Iowa: Iowa State University.
- Sharf, R. S. (2013). *Applying career development theory to counseling* (6th ed.) Belmont, DA: Brooks Cole Cengage Learning.
- Winer, B. J., Brown, D. R., & Michels, K. M. (1991). *Statistical principles in experimental design*. New York: Mc-Graw-Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สกล วรเจริญศรี	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พ.ต.ท.หญิงดร.สุขอรุณวงษ์ทิม	ผู้ช่วยอธิการบดี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.โพธิพันธ์ พานิช	รองอธิการบดี
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
5. ดร.จิตราศุขฎีเมธา	อาจารย์ประจำ
สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

- แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน
- ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

ของนักเรียน

แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

คำชี้แจง

แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) และคำถามปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

ประกอบด้วยมาตรวัดทั้งหมด 6 ด้าน ข้อคำถามจำนวน 53 ข้อ โดยให้นักเรียนตอบมาตรวัดนี้ตามความเป็นจริงมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย / ที่ช่องว่างเพียงคำตอบเดียว และกรุณาตอบทุกข้อ

แบบวัดนี้มีประโยชน์และคุณค่ายิ่งต่อการศึกษา ผู้วิจัยจะสงวนคำตอบของนักเรียนไว้เป็นความลับ จะใช้ประโยชน์ในการศึกษาพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเท่านั้น จึงขอขอบคุณในความร่วมมือสำหรับการให้ข้อมูลและกรอกแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวอัจฉรา อินโต
นิติปรัชญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

2. กำลังศึกษาอยู่โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

3. ระดับผลการเรียน (GPA)

ต่ำกว่า 2.00

ระหว่าง 2.00 - 2.50

ระหว่าง 2.51 - 3.00

ระหว่าง 3.01 - 3.50

ระหว่าง 3.51 - 4.00

4. แผนการเรียนที่จะศึกษาต่อหลังจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

ศิลป์คำนวณ

ศิลป์ภาษา

สายวิชาชีพ-ช่างฝีมือ

อื่น ๆ.....

5. นักเรียนต้องการประกอบอาชีพใดในอนาคต

.....

.....

.....

6. นักเรียนคิดว่า พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการประกอบอาชีพของนักเรียน
ในอนาคตอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความข้างล่างนี้อย่างละเอียดและพิจารณาว่ามีความมั่นใจมากน้อยเพียงใดต่อการที่จะประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมในแต่ละข้อความ ขอให้นักเรียนประเมินข้อความแต่ละข้อความ จากมีความมั่นใจมากที่สุด ถึงไม่มีความมั่นใจเลย ซึ่งข้อความทั้งหมดจะมี 60 ข้อประกอบด้วยมาตรวัด 6 ด้าน โดยทำเครื่องหมาย / ที่ช่องว่างเพียงคำตอบเดียว และขอให้นักเรียนตอบทุกข้อ

ตัวอย่าง

ข้อความ	ระดับความมั่นใจในการเลือกอาชีพ				
	5	4	3	2	1
ฉันสอบผ่านทุกรายวิชาในทุกเทอมการศึกษา		/			

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ช่วง ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	ฉันมีความมั่นใจมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	ฉันมีความมั่นใจมาก
คะแนน 3 หมายถึง	ฉันมีความมั่นใจบ้าง
คะแนน 2 หมายถึง	ฉันมีความมั่นใจเล็กน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	ฉันไม่มีความมั่นใจเลย

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนตอบแบบวัดการรับรู้ความสามารถนี้ตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยทำเครื่องหมาย / ที่ช่องว่างเพียงคำตอบเดียวและกรุณาตอบทุกข้อ

ข้อคำถาม		ระดับความมั่นใจ				
		5	4	3	2	1
1	ฉันเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถสอบผ่านทุกรายวิชา ในทุกเทอมการศึกษา					
2	ทักษะ ความสามารถของฉันเหมาะสมกับแผนการเรียน ที่ฉันจะเลือกเรียน					
3	ฉันมั่นใจว่าตนเองจะมีผลการเรียนที่ดีจนกว่าจะจบ การศึกษา					
4	ฉันตั้งเป้าหมายว่าจะจบการศึกษาด้วยคะแนนเฉลี่ย สะสมระดับที่ดี คือ 2.50 ขึ้นไป					
5	ฉันเป็นคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน					
6	ผลการเรียนของฉันเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในแต่ละเทอม					
7	ฉันสามารถเรียนรู้ในวิชาที่ตนเองไม่คุ้นเคยหรือไม่เคย รู้จักมาก่อนได้					
8	ฉันเชื่อมั่นในความสามารถทางด้านการเรียนของตนเอง					
9	ฉันเตรียมตัวทุกด้านในการวางแผนการเรียน กำกับ ตัวเองในการเรียน เพื่อให้ผ่านการสอบคัดเลือกศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น					
10	ฉันขยันหมั่นเพียร และมีความกระตือรือร้นต่องานที่ อาจารย์มอบหมาย จนสำเร็จและเป็นผลที่น่าภาคภูมิใจ แก่ตนเอง					
11	ฉันทำรายการสาขาวิชา คณะ อาชีพต่าง ๆ ที่ฉันสนใจ ไว้แล้ว					
12	ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยที่กิจกรรม นั้นมีความเกี่ยวข้องกับอาชีพที่ฉันสนใจ					

ข้อคำถาม		ระดับความมั่นใจ				
		5	4	3	2	1
13	ฉันตั้งใจในการทำกิจกรรมทางอาชีพที่ฉันสนใจ อย่างเต็มที่และพยายามให้บรรลุผลสำเร็จ					
14	ฉันมั่นใจว่า อาชีพที่ฉันสนใจจะทำให้ฉันมีอนาคตที่ดี					
15	ฉันหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพที่ฉันสนใจ โดยการฝึกอบรม					
16	ฉันระบุได้ว่าอาชีพที่ฉันสนใจเหมาะกับบุคลิกภาพ ของฉันหรือไม่					
17	ฉันบอกได้ว่าอาชีพที่ฉันสนใจเกี่ยวข้องกับแผนการเรียน ใด คณะใด ในอนาคต					
18	ฉันสามารถบอกได้ว่าฉันสนใจ เกี่ยวข้องกับสายสามัญ หรือสายอาชีพและสามารถบอกความแตกต่างระหว่าง สายสามัญกับสายอาชีพได้					
19	ฉันเลือกแผนการเรียน โดยสอดคล้องกับอาชีพที่ฉัน สนใจ					
20	ฉันพยายามเพิ่มพูนทักษะที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ฉันสนใจ อยู่เสมอ					
21	ฉันคาดการณ์ไว้ว่าอาชีพที่ฉันสนใจจะทำให้ฉันทำงาน ได้ดีและมีระดับเงินเดือนที่น่าพอใจ					
22	ฉันคาดหวังว่าอาชีพที่ฉันเลือกช่วยเพิ่มความรู้สึกมีคุณค่า ในตนเองให้กับฉัน					
23	ฉันคาดหวังว่าอาชีพที่ฉันเลือกทำให้ฉันได้รับการ ยอมรับทางสังคม ได้รับความเคารพนับถือจากผู้อื่น					
24	ฉันคาดหวังว่าอาชีพที่ฉันเลือกทำให้ฉันเกิดความพึง พอใจในชีวิตทุก ๆ ด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม สุขภาพกาย สุขภาพจิต					

ข้อความ		ระดับความมั่นใจ				
		5	4	3	2	1
25	ฉันคาดหวังว่าอาชีพที่ฉันเลือกจะสามารถช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัวให้ดีขึ้น					
26	อาชีพที่ฉันเลือกสอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงาน					
27	ฉันคาดหวังว่าตนเองจะได้ประกอบอาชีพที่มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เพิ่มพูนความสามารถอยู่เสมอ					
28	อาชีพที่ฉันเลือก ทำให้ฉันได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่า เช่น การรู้จักผู้คนที่หลากหลายเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงาน การเดินทางเพื่อเปิดโลกกว้าง					
29	ฉันเชื่อว่าการเตรียมตัววางแผนเพื่อเข้าสู่อาชีพ เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะนำไปสู่การได้รับงานที่พึงพอใจ					
30	ฉันพยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางอาชีพที่สนใจเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างของแต่ละอาชีพซึ่งส่งผลให้ฉันตัดสินใจเลือกได้ดีขึ้น					
31	ฉันกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาต่อและอาชีพอย่างแน่วแน่โดยกำหนดแผนการเรียน สาขาวิชา ขณะที่ตั้งใจจะศึกษาต่อไว้แล้ว					
32	ฉันได้รับแรงบันดาลใจที่ดีจากบุคคลสำคัญในชีวิต ในการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาต่อและอาชีพ					
33	ฉันมีแผนการศึกษาต่อและอาชีพ ทั้งเป้าหมายระยะสั้น ในอีก 1 ปี และเป้าหมายระยะยาวอีก 5 ปี ข้างหน้า					
34	ฉันได้เขียนขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน ระบุกิจกรรมที่ฉันต้องดำเนินการ ที่จะนำฉันไปสู่เป้าหมายการศึกษาต่อและอาชีพแล้ว					

ข้อความ		ระดับความมั่นใจ				
		5	4	3	2	1
35	ฉันคิดว่าถ้าการมีเป้าหมายทางการศึกษาต่อและอาชีพเป็นเรื่องยากแต่ ฉันเชื่อมั่นว่าฉันจะสามารถทำสำเร็จได้					
36	ทุก ๆ วันที่ฉันตื่นนอนและดำเนินชีวิต ฉันทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะนำพาฉันไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาต่อและอาชีพ					
37	ฉันตั้งใจว่าจะทำทุกสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อจะบรรลุเป้าหมายทางอาชีพ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางอาชีพ การค้นหาแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ การพบอาจารย์แนะแนวเพื่อขอรับการปรึกษา					
38	ในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีฉันตั้งใจจะเลือกเรียนในสาขาวิชาที่นำไปสู่เป้าหมายทางอาชีพของฉัน					
	ฉันเชื่อว่าครอบครัวสนับสนุนการตัดสินใจในการเลือกแผนการเรียน สาขาวิชา คณะ และอาชีพของฉันโดยไม่แทรกแซงการตัดสินใจ					
40	ครอบครัวของฉันสอนทักษะที่สำคัญที่ฉันสามารถใช้ในงานของฉันได้ในอนาคต เช่น การเข้าสังคม การพบปะผู้คน การติดต่อสื่อสาร มารยาทต่าง ๆ ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น					
41	ครอบครัวของฉันบอก/ เล่า/ สอน ประสบการณ์ที่ทั้งดีและไม่ดีในการทำงาน เพื่อให้ฉันมีประสบการณ์ตามความเป็นจริงและได้เตรียมความพร้อม					
42	ครอบครัวของฉันพูดคุยแลกเปลี่ยนถึงอาชีพที่ฉันจะทำในอนาคต ซึ่งทำให้ฉันรู้สึกกว่าอาชีพที่ตนเองเลือกได้รับการยอมรับจากครอบครัว					
43	ฉันไม่ได้รับแรงกดดันจากพ่อแม่เพื่อให้เปลี่ยนสาขาวิชา คณะ และอาชีพของฉัน					

ข้อความถาม		ระดับความมั่นใจ				
		5	4	3	2	1
44	หากฉันไม่สามารถจัดการกับปัญหาทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ฉันจะหาคนคอยให้คำปรึกษาเพื่อให้คำตอบแก่ฉันได้					
45	ฉันจะเรียนให้สำเร็จการศึกษาตามแผนที่ได้กำหนดไว้แม้มีอุปสรรคและได้รับแรงกดดัน					
46	ฉันมุ่งมั่นกับการศึกษาต่อและเลือกอาชีพแม้ไม่ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง					
47	เมื่อฉันเผชิญกับปัญหาฉันพยายามหาทางออกด้วยการพูดคุยกับผู้อื่น เช่น ขอรับการปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์แนะแนว					
48	ฉันมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนการศึกษาแต่ฉันได้เตรียมแนวทางแก้ไขไว้แล้ว					
49	หากมีปัญหาเกิดขึ้นในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ฉันกำลังดำเนินการตามแผน ฉันจะพยายามหาแนวทางการแก้ปัญหา เช่น การหาแหล่งทุนการศึกษา การหารายได้พิเศษ การเพิ่มพูนทักษะความสามารถเพิ่มเติม					
50	ฉันไม่เครียดหรือวิตกกังวลมากเกินไป และสามารถรักษาสมดุลระหว่างเวลาที่จะใช้เพื่อการศึกษาและการใช้เวลาว่าง					
51	ฉันเชื่อมั่นว่าเมื่อเกิดปัญหาอุปสรรค ฉันจะไม่ล้มเลิก และสามารถกระตุ้นตัวเองให้เผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้					
52	หากมีบางสิ่งไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ฉันยินดีที่จะปรับเปลี่ยนแผน หรือเพิ่มเติมกลยุทธ์บางอย่างเพื่อยังคงอยู่ในเส้นทางที่ดำเนินไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ					

ข้อคำถาม		ระดับความมั่นใจ				
		5	4	3	2	1
53	นั้นสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเอง มีทักษะในการจัดการปัญหา และอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งมีความมุ่งมั่นมากพอที่จะบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ					

ขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบวัด

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าดัชนี IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	-1	1	1	0.6	ใช้ได้
2	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
3	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
4	0	1	0	1	1	0.6	ใช้ได้
5	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
6	1	1	-1	1	1	0.6	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
9	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
10	0	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
11	0	1	0	1	1	0.6	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
15	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
16	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
17	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
18	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
19	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
20	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
21	0	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
22	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
23	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าดัชนี IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
25	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
26	1	1	-1	1	1	0.8	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
31	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
34	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
35	0	1	0	1	1	0.6	ใช้ได้
36	0	1	0	1	1	0.6	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
39	1	0	1	1	1	0.8	ใช้ได้
40	1	0	1	1	1	0.8	ใช้ได้
41	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
42	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
43	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
45	0	0	1	1	1	0.6	ใช้ได้
46	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
47	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
48	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
49	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
50	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าดัชนี IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
51	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
52	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
53	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
54	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
55	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
56	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
57	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
58	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
59	1	1	-1	1	1	0.8	ใช้ได้
60	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

การศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน

ตารางสรุปการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

การศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยมีทฤษฎีการปรึกษาแบบการรู้การคิดเป็นทฤษฎีหลัก ช่วยบุคคลให้ปรับสภาพอารมณ์และพฤติกรรม ให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy) ความสนใจในอาชีพ (Career interest) ของตนเอง เพื่อการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations) ได้อย่างถูกต้อง และกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ (Goals) ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ค้นหาอุปสรรค และการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping) กับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหา ในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเลือกอาชีพ โดยที่ผู้วิจัยจัดประสบการณ์ด้านการเรียนรู้เพื่อช่วยผู้รับการปรึกษา ได้เข้าใจความคิด อารมณ์ของตนเองเพื่อเข้าใจปัจจัยส่วนบุคคล อิทธิพลของบริบทสิ่งแวดล้อม การรับรู้ความสามารถของตนเองตามความเป็นจริง

การศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนานี้ ประกอบด้วยการศึกษารายบุคคลจำนวน 14 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

**ตารางสรุปโปรแกรมการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้
ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน**

ครั้งที่	เรื่อง/ เวลา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีและเทคนิคการศึกษา รายบุคคล
1	ปฐมนิเทศ และการสร้าง สัมพันธภาพ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการปรึกษา 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาทราบ วัตถุประสงค์ของการปรึกษา เชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค รู้บทบาทหน้าที่ของผู้รับการปรึกษา และวัน เวลา สถานที่ในการเข้ารับ การปรึกษาแต่ละครั้ง	ทักษะ - การฟัง - การใช้คำถามปลายเปิด และปลายปิด - การสะท้อนความรู้สึก - การตีความ - การสรุปความ - การรักษาความลับ - การอธิบายโดยตรง
2	ปรับความคิด พิชิต ความสามารถ ทางการเรียน (Academic self- efficacy)	1. เพื่อประเมินปัญหาเกี่ยวกับการ รับรู้ความสามารถในการเลือก อาชีพของผู้รับการปรึกษา 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจ ความสอดคล้องเกี่ยวกับความถนัด ทางการเรียนของตนเอง กับอาชีพ	1. เทคนิคการศึกษา ตามทฤษฎีการศึกษาแบบ พฤติกรรมความรู้การคิด ประเมินสถานะปัญหาใน ปัจจุบัน (Current psychological state) 2. เทคนิคการศึกษาตาม ทฤษฎีการศึกษาแบบ พฤติกรรมนิยม - เทคนิคการเสริมแรง
3	ปรับความคิด พิชิต ความสามารถ ทางการเรียน (Academic self- efficacy)	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาปรับ ความคิดที่ไม่ถูกต้องของตนเอง เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถ ในการเลือกอาชีพ	1. เทคนิคการศึกษาตาม ทฤษฎีการศึกษาแบบ พฤติกรรมความรู้การคิด - เทคนิคการจัดระบบความคิด ใหม่ (Cognitive restructuring)

ครั้งที่	เรื่อง/ เวลา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษา รายบุคคล
		2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการตระหนักรู้ในสถานะปัจจุบันอันจะนำไปสู่การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ	2. เทคนิคการปรึกษาตามแนวทฤษฎีการปรึกษาและแนวปฏิบัติแบบเกสตอลท์ - เทคนิคการทำให้เกิดการตระหนักรู้ (Directed awareness)
4	ค้นหาความสนใจในอาชีพ(Career interest)	เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจความสนใจในอาชีพ ความสามารถ ทักษะและบุคลิกภาพของตนเอง โดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา	เทคนิคการปรึกษาตามทฤษฎีการปรึกษาแบบการรู้การคิด - เทคนิคการใช้แบบสอบถาม - เทคนิคการเสริมแรง - เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ
5	ค้นหาความสนใจในอาชีพ (Career interest)	เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา ได้เห็นตัวแบบทางอาชีพ และสามารถค้นหาความสนใจทางอาชีพของตนเองได้	เทคนิคการปรึกษาตามทฤษฎีการปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม - เทคนิคการเสนอตัวแบบ (Modeling) - เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ - เทคนิคการเสริมแรง
6	ประเมินความคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations)	เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาประเมินตนเองว่า โอกาสที่จะเกิดผลลัพธ์ทางอาชีพ ของตนเองคืออะไร	1. เทคนิคตามทฤษฎีการปรึกษาตามแนวเผชิญความจริง - เทคนิค WDEP 2. เทคนิคการปรึกษาตามทฤษฎีการปรึกษาแบบพฤติกรรมกรู้การคิด - เทคนิคการเสริมแรง - เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครั้งที่	เรื่อง/ เวลา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษา รายบุคคล
7	ประเมิน ความคาดหวัง ผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations)	เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาพิจารณา การคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ กับความสนใจอาชีพในปัจจุบัน	1. เทคนิคตามทฤษฎี การปรึกษาตามแนวเผชิญ ความจริง - เทคนิคคำถามทางเลือก 2. เทคนิคการปรึกษาตาม ทฤษฎีการปรึกษาแบบ พฤติกรรมการณ์รู้คิด - เทคนิคการเสริมแรง - เทคนิคการให้ข้อมูล ย้อนกลับ
8	กำหนดและวางแผน เป้าหมายทางอาชีพ (Goals)	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้ สำรวจตรวจสอบความต้องการ ของตนเองเกี่ยวกับเป้าหมาย ทางอาชีพ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา เรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผนใน การบรรลุเป้าหมายทางอาชีพ ที่ตั้งไว้	1. การปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative counseling) 2. เทคนิคการปรึกษา ตามทฤษฎีการปรึกษา แบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด - เทคนิคการเสริมแรง - เทคนิคการให้ข้อมูล ย้อนกลับ
9	กำหนดและวางแผน เป้าหมายทางอาชีพ (Goals)	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้ กำหนดเป้าหมายทางอาชีพ ของตนเอง 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา พิจารณาความสอดคล้อง ของเป้าหมายกับกิจกรรมทาง อาชีพที่กำลังดำเนินในปัจจุบัน	1. เทคนิคตามแนวทฤษฎี การปรึกษาอัตถิภาวะนิยม - เทคนิคการค้นหาเป้าหมาย ของชีวิต 2. เทคนิคการปรึกษาตาม ทฤษฎีการปรึกษาแบบ พฤติกรรมการณ์รู้การคิด - เทคนิคการเสริมแรง - เทคนิคการให้ข้อมูล ย้อนกลับ

ครั้งที่	เรื่อง/ เวลา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษา รายบุคคล
11	ปรับความเชื่อ เกี่ยวกับการ สนับสนุนจาก ครอบครัว (Family support)	เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสามารถ มองมุมใหม่เพื่อสร้างความ เข้าใจเกี่ยวกับการสนับสนุน หรือ อุปสรรคจากครอบครัว ในการเลือกอาชีพ	1. เทคนิคการปรึกษาตาม ทฤษฎีการปรึกษาแบบ พฤติกรรมมารู้คิด - เทคนิคการมองมุมใหม่ (Reframing)
12	พัฒนาความสามารถ ในการจัดการปัญหา (Coping)	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา ประเมิน ปัญหาและอุปสรรคที่ อาจจะเกิดขึ้นในการเลือก เส้นทางอาชีพ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเตรียม ค้นหาแนวทางที่จะจัดการกับ ปัญหาและอุปสรรคในการเลือก อาชีพ	1. เทคนิคการปรึกษาตาม ทฤษฎีการปรึกษาแบบ พฤติกรรมมารู้คิด - เทคนิคการจัดการกับปัญหา (Problem solving) - เทคนิคการให้การบ้าน (Homework) - เทคนิคการผ่อนคลาย (Relaxation technique) / ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
13	พัฒนาความสามารถ ในการจัดการปัญหา (Coping)	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา ประเมิน ปัญหาและอุปสรรคที่ อาจจะเกิดขึ้นในการเลือก เส้นทางอาชีพ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเตรียม ค้นหาแนวทางที่จะจัดการกับ ปัญหาและอุปสรรคในการเลือก อาชีพ	1. เทคนิคการปรึกษาตาม ทฤษฎีการปรึกษาแบบ พฤติกรรมมารู้คิด - เทคนิคการจัดการกับปัญหา (Problem solving) - เทคนิคการเสริมแรง - เทคนิคการผ่อนคลาย (Relaxation technique) / ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม 1. เทคนิคการทำสัญญากับ ตนเอง (Self-Contracting)

ครั้งที่	เรื่อง/ เวลา	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีและเทคนิคการศึกษา รายบุคคล
14	ยุติการศึกษา	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้ ทบทวนตนเอง ถึงการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการรับรู้ ความสามารถในการเลือกอาชีพ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้ ประเมินผลและแสดงความ คิดเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจาก การรับการศึกษา 3. เพื่อยุติการให้การศึกษา	2. เทคนิคการทำความเข้าใจ ของการยุติและการประเมิน ค่า (Clarification of the ending and evaluation) 3. เทคนิคการเสริมแรง 4. เทคนิคการให้ข้อมูล ย้อนกลับ

**โปรแกรมการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน
ครั้งที่ 1**

ชื่อเรื่อง	ปฐมนิเทศและการสร้างสัมพันธภาพ
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการปรึกษา 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาทราบวัตถุประสงค์ของการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค วัตถุประสงค์ของงานที่ผู้รับการปรึกษา และวัน เวลา สถานที่ในการเข้ารับการปรึกษาแต่ละครั้ง

แนวคิดสำคัญ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีการศึกษาแนวพฤติกรรมปัญญาเป็นทฤษฎีหลัก ครั้งแรกนี้เป็น การสร้างสัมพันธภาพระหว่างระหว่างผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาซึ่งเป็นชั่วโมงการปรึกษาที่สำคัญ เนื่องจากผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาได้มีโอกาสทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยต่อกัน สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองให้ผู้รับการปรึกษารู้สึกผ่อนคลาย เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีเกิด ความไว้วางใจ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความรู้สึกปลอดภัย กล้าที่จะเปิดเผยตนเอง ตลอดจนถึงแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจวัตถุประสงค์ วิธีการ ขั้นตอน กติกาของการให้การปรึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาโดยผู้วิจัยจะใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship Skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย และทักษะพื้นฐานการให้การปรึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อน ความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/ อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการปรึกษาครั้งที่ 1 เรื่องข้อตกลงในการเข้ารับการปรึกษา เอกสาร บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษา
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 1
3. ตารางนัดหมาย

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการ ทฤษฎีและเทคนิคในครั้งที่ 1 มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย แนะนำตนเองพูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองและผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาแนะนำตนเอง

2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษา ได้แก่ จำนวนครั้ง วัน เวลา และสถานที่ และสร้างข้อตกลงร่วมกัน เพื่อให้การกระบวนการปรึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นเรื่องการรักษาความลับ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความไว้วางใจ และผู้วิจัยขออนุญาตผู้รับการปรึกษาในการบันทึกเสียง

3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาซักถามเกี่ยวกับประเด็นและรายละเอียดในการเข้ารับการปรึกษาและผู้วิจัยตอบคำถามพร้อมสรุปเพิ่มเติม

ขั้นสำรวจปัญหา

1. ผู้วิจัยถามถึงความต้องการและความคาดหวังในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการ ทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน

2. ผู้วิจัยสรุปความต้องการและความคาดหวังของผู้รับการปรึกษาเพื่อเกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษา

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

3. ผู้วิจัยสอบถามผู้รับการปรึกษาถึงประเด็นของการเลือกอาชีพ ว่า

- อาชีพในฝันตอนเด็กคืออะไร?
- ถ้าเลือกได้ ต้องการประกอบอาชีพอะไร?
- อาชีพที่เกิดขึ้นใหม่อาชีพที่นิยมในปัจจุบัน คือ อาชีพอะไร?
- การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ตลาดแรงงานเป็นเรื่องที่จำเป็นหรือไม่ และต้องทำอะไรบ้าง?
- ปัญหาในการเลือกอาชีพของตนเอง มีอะไรบ้าง?
- การเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองจะส่งผลดีกับผู้รับการปรึกษาอย่างไรบ้าง?
- ทำอย่างไรผู้รับการปรึกษาจะสามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง?
- หากผู้รับการปรึกษาไม่สามารถเลือกอาชีพได้สอดคล้อง เหมาะสม กับตนเอง จะส่งผล

เสียอย่างไร?

4. ผู้วิจัยสรุปประเด็นในการเลือกอาชีพที่ผู้รับการปรึกษาได้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นยุติการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปประเด็นที่ได้พูดคุยกันในวันนี้ด้วย วัตถุประสงค์ บทบาท ข้อตกลงเบื้องต้น ระยะเวลา สถานที่ในการเข้ารับการปรึกษา
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษา ได้ซักถามข้อสงสัยเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดการรับรู้ และความเข้าใจที่ตรงกัน
3. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และ สถานที่ในการให้การศึกษาครั้งต่อไป
4. ผู้วิจัยแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษาครั้งที่ 1

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการปรึกษาสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. จากแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษาครั้งที่ 1

**การศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน**

รายละเอียด

การศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยมีทฤษฎีการปรึกษาแนวพฤติกรรมปัญหาเป็นทฤษฎีหลัก ช่วยบุคคลให้ปรับสภาพอารมณ์และพฤติกรรม ให้ได้รับการปรึกษาได้สำรวจการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy) ความสนใจในอาชีพ (Career interest) ของตนเอง เพื่อการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations) ได้อย่างถูกต้อง และกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ (Goals) ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ค้นหาอุปสรรค และการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping) กับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเลือกอาชีพ โดยที่ผู้ให้การปรึกษาจัดประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ เพื่อช่วยผู้รับการปรึกษา ได้เข้าใจความคิด อารมณ์ของตนเองเพื่อการเข้าใจปัจจัยส่วนบุคคล อิทธิพลของบริบท สิ่งแวดล้อม การรับรู้ความสามารถของตนเองตามความเป็นจริง

การศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนานี้ ประกอบด้วยการศึกษารายบุคคลจำนวน 14 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที วัน - เวลา: คาบกิจกรรม/ 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์สถานที่:ห้องแนะแนว

ข้อตกลงร่วมกันในการเข้าร่วมการปรึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ

ข้อปฏิบัติของผู้ให้การปรึกษา

1. รักษาความลับของผู้รับการปรึกษา

2. ตรงต่อเวลา

3.....

4.....

5.....

ข้อปฏิบัติของผู้รับการปรึกษา

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

**โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน
ครั้งที่ 2**

ชื่อเรื่อง	ปรับความคิดพิชิตความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อประเมินปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของผู้รับการปรึกษา 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจความสอดคล้องเกี่ยวกับความถนัดทางการเรียนของตนเองกับอาชีพ

แนวคิดสำคัญ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีการปรึกษาแนวพฤติกรรมปัญญาเป็นทฤษฎีหลัก ครั้งที่สองนี้ ผู้ให้การปรึกษามุ่งตรวจสอบถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถทางการศึกษาและอาชีพของผู้รับการปรึกษา เพื่อเป็นประเมินสถานะปัญหาในปัจจุบัน (Current psychological state) และทำความเข้าใจกับผู้รับการปรึกษา (Case conceptualization) อีกทั้งให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจความสอดคล้องเกี่ยวกับความถนัดทางการเรียนของตนเองกับอาชีพ อันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ ผู้วิจัยเทคนิคการเสริมแรงตามแนวการปรึกษาตามทฤษฎีการปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม เพื่อเสริมแรงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้รับการปรึกษาและทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย ทักษะพื้นฐานการให้การปรึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/ อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการปรึกษาครั้งที่ 2
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 2

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการ ทฤษฎีและเทคนิคครั้งที่ 2 มีวิธีดำเนินการดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองในการให้การปรึกษาครั้งที่ 2 นี้ และผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการปรึกษารายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

1. ผู้วิจัยนำเข้ากิจกรรมโดยการให้ผู้รับการปรึกษานึกถึงชีวิตตนเองในด้านครอบครัว การเรียน สถานการณ์ทางสังคม ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตและให้สมาชิกตระหนักถึงความต้องการ เป้าหมาย สิ่งที่สามารถทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ ผู้ให้การปรึกษาสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้รับการปรึกษาได้แสดงความคิดเห็น

2. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษา ทำกิจกรรม แบบกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตนเองดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจ ความสามารถพิเศษ ความถนัด (ทักษะ) ค่านิยม บุคลิกภาพ จุดเด่น จุดด้อย ความชอบ/ความไม่ชอบสิ่งแวดลอมในการทำงาน ตามแบบกรอกข้อมูลที่ได้เตรียมไว้

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตรวจสอบถึงข้อมูลของตนเองว่าความสนใจ ความสามารถพิเศษ ความถนัด (ทักษะ) เกิดจากปัจจัยใด และสิ่งที่ไม่ชอบและไม่ถนัดเกิดจากปัจจัยใด

- เพราะเหตุใดผู้รับการปรึกษาจึงไม่ชอบวิชาหรือไม่ถนัดวิชาดังกล่าว

- วิชาที่ไม่ชอบ หรือไม่ถนัด ส่งผลให้ผู้รับการปรึกษา มองเห็นอุปสรรคของเป้าหมายทางอาชีพหรือไม่อย่างไร

- วิชาชอบ หรือถนัด ส่งผลให้ผู้รับการปรึกษา มองเห็นโอกาสของเป้าหมายทางอาชีพหรือไม่อย่างไร

- ทำอย่างไรผู้รับการปรึกษาจะสามารถลดหรือขจัดอุปสรรค เพิ่มประสบการณ์เชิงบวกเกี่ยวกับวิชาที่ไม่ชอบ หรือไม่ถนัด

ขั้นยุติการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปรึกษาครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาครั้งต่อไป

3. ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บใบงานและแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 2

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการปรึกษารูปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. ใบงานและแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 2

แบบบันทึกประสบการณ์การเข้าร่วม โปรแกรมการศึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ ครั้งที่ 2

วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

จากการเข้าร่วมการศึกษารายบุคคลในครั้งนี้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน
ครั้งที่ 3**

ชื่อเรื่อง	ปรับความคิดพิชิตความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาปรับความคิดที่ไม่ถูกต้องของตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการตระหนักรู้ในสภาวะปัจจุบันอันจะนำไปสู่การรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

แนวคิดสำคัญ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีการปรึกษาแนวพฤติกรรมปัญหาเป็นทฤษฎีหลัก ครั้งที่สามนี้ มุ่งให้ผู้รับการปรึกษาปรับความคิดที่ไม่ถูกต้องของตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ โดยผู้ให้การปรึกษาจะใช้เทคนิคการจัดระบบความคิดใหม่ (Cognitive restructuring) ตามแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาแบบการรู้การคิด โดยเทคนิคนี้จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเห็นถึงผลของความคิดที่ไม่เหมาะสมของตนเองเกี่ยวกับการเรียน ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรม และเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ที่สมเหตุสมผลทำได้จริง (สุทธิดา จันทรกุลดี, 2557) บูรณาการร่วมกับเทคนิคการทำให้เกิดการตระหนักรู้ (Directed awareness) ตามแนวทฤษฎีการปรึกษาและแนวปฏิบัติแบบเกสตัลท์เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาลดการผูกติดกับอดีตหรือการวิตกกังวลต่ออนาคตให้เข้ามาเริ่มรับรู้การรู้สึกและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในปัจจุบัน (มสร., 2551) ร่วมกับทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย และ ทักษะพื้นฐานการให้การปรึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/ อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการปรึกษาครั้งที่ 3
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 3

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองในการให้การปรึกษาครั้งที่ 3 นี้ และผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการปรึกษารายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยนำเข้ากิจกรรม โดยการให้ผู้รับการปรึกษาพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด (ทักษะ) ค่านิยม บุคลิกภาพ จุดเด่น จุดด้อย ความชอบ/ ความไม่ชอบสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ได้ทำกิจกรรมในครั้งที่ 2 และมุ่งให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจตนเองว่า มีข้อมูลในเรื่องใดที่ผู้รับรู้อยู่ตนเองไม่ตรงตามที่เป็นจริงบ้างหรือไม่

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาศึกษาเอกสาร กรณีศึกษา “กรณี ชาริณี”
2. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปเรื่องราว “กรณี ชาริณี” ว่ากรณีดังกล่าวมีการรับรู้ความสามารถตนเองที่ไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกับความสามารถที่แท้จริงอย่างไรบ้าง และมีกระบวนการปรับความคิดอย่างไร
3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษา สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ จาก “กรณีของ ชาริณี” และคิดพิจารณาเชื่อมโยงกับตนเองในเรื่องของลดหรือขจัดอุปสรรค เพิ่มประสบการณ์เชิงบวกเกี่ยวกับวิชาที่ไม่ชอบ หรือไม่ถนัด เพื่อไปนำไปสู่โอกาสในการกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ
4. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษานำข้อมูลมาประมวลเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และใช้เทคนิคเทคนิคการจัดระบบความคิดใหม่ (Cognitive restructuring) ตามแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาแบบการรู้การคิดโดยเทคนิคนี้จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเห็นถึงผลของความคิดที่ไม่เหมาะสมของตนเองเกี่ยวกับการเรียน ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรม และเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ที่สมเหตุสมผลทำได้จริง โดยให้ศึกษาผ่าน “กรณี ชาริณี”
5. ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกิดการตระหนักรู้ (Directed awareness) ตามแนวทฤษฎีการปรึกษาและแนวปฏิบัติแบบเกสตัลท์เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาลดการผูกติดกับอดีตหรือการวิตกกังวลต่ออนาคตให้เข้ามาเริ่มรับรู้การรู้สึกและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในปัจจุบัน (มสช., 2551) ให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักว่า การที่เราได้รู้จักตนเองในทุก ๆ ด้านตามความเป็นจริงจะนำเราไปสู่อาชีพที่เราต้องการในอนาคตได้เหมาะสม สอดคล้องกับตนเอง

ขั้นยุติการศึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการศึกษารูปลักษณ์ที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการศึกษาครั้งต่อไป
3. ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บใบงาน และแจกแบบบันทึกประสบการณ์การศึกษา ครั้งที่ 3

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการศึกษารายการแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการศึกษารูปลักษณ์ที่ได้จากกิจกรรม
3. ใบงาน และแบบบันทึกประสบการณ์การศึกษา ครั้งที่ 3

กรณี “ชาริณี”

ชาริณี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประสบปัญหาทางเลือกด้านการเรียนและอาชีพ
ชาริณีเข้ามาพบอาจารย์แนะแนวให้การศึกษาของโรงเรียนเพื่อขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือก
แผนการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชาริณีไม่แน่ใจเกี่ยวกับเป้าหมายอาชีพ
ในอนาคตของตนเองและไม่รู้ว่าจะลงเรียนวิชาอะไร ต่อไปนี่คือบทสนทนาระหว่างชาริณี
และอาจารย์แนะแนวให้การศึกษา:

ชาริณี: หนูไม่แน่ใจว่าจะเลือกแผนการเรียนอะไรในปีหน้าและหนูไม่แน่ใจว่าหนูจะทำอะไร
จริงๆแล้วหนูมีปัญหาเกี่ยวกับคณิตศาสตร์

อาจารย์แนะแนวให้การศึกษา: เดี๋ยวรายละเอียดให้ครูฟังได้ไหมคะชาริณี

ชาริณี: หนูทำมันไม่ได้ คณิตศาสตร์มันยากเกินไป และก็เป็นอย่างอื่นที่น่าเบื่อมาก หนูไม่เห็นเหตุผล
ว่าทำไมจะต้องทำมัน มันทำให้หนูทุกข์มากจริง ๆ

อาจารย์แนะแนวให้การศึกษา : ฟังดูน่าหงุดหงิดใจจริง ๆ ฟังแล้วดูเหมือนว่าหนูพยายามทำ
การบ้านอย่างหนัก พยายามเรียนอย่างหนัก แต่มันก็ไม่ช่วยอะไร หนูรู้สึกไม่ได้รับผลลัพธ์จาก
ความพยายามของตนเองใช่หรือไม่

ชาริณี: ค่ะ อย่างไม่รู้แล้วแต่ หนูคิดว่าต้องพยายามให้หนักกว่านี้ พยายามทำการบ้านให้หนักกว่านี้
แต่หนูคิดว่าหนูอยากจะขอมแม่

อาจารย์แนะแนวให้การศึกษา: หนูอยากจะขอมแม่เหรอ

ชาริณี: ใช่ค่ะ หนูคิดว่าคณิตศาสตร์มันไม่ใช่สำหรับหนู อย่างไม่รู้แล้วแต่เพื่อน ๆ ในชั้นเรียน
ดูเหมือนจะทำมันได้ดีแต่ไม่ใช่พวกผู้หญิงนะคะ

อาจารย์แนะแนวให้การศึกษา: ชาริณีหนูอาจจะต้องประหลาดใจที่พบว่า มีผู้หญิงจำนวนมาก
เก่งวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ มีหลายๆคนที่เก่งคณิตศาสตร์อย่างมาก จริง ๆ แล้วมีผู้หญิง
จำนวนมากที่เรียนสาขาเอกคณิตศาสตร์

ชาริณี: หนูคิดว่า หนูทำคณิตศาสตร์ได้ก่อนข้างดีแต่บางครั้งหนูรู้สึกเหนื่อยหน่ายกับมัน

อาจารย์แนะแนวให้การศึกษา: เอาละ ครูเข้าใจ ครูเห็นว่าชาริณีได้เกรดดีในวิชาคณิตศาสตร์
จริง ๆ แล้วชาริณีเรียนคณิตศาสตร์ได้ดีมาก่อน นั่นเป็นสิ่งที่ดีมาก

ชาริณี: แต่ช่วงนี้ดูเหมือนว่าคุณครูจะสอนไปเร็วมาก และหนูก็ยุ่งกับการร้องเพลงที่หนูสนใจ
ซึ่งกำลังไปได้ดี ดูเหมือนว่าทั้งคุณครูและตัวหนูเองไม่มีเวลาที่จะพยายามในด้านคณิตศาสตร์

อาจารย์แนะแนวให้การศึกษา: ครูแน่ใจว่าคุณครูอรชรน่าจะดีใจหากได้ช่วยชาริณีในวิชา
คณิตศาสตร์ ถ้าชาริณียังคงเรียนคณิตศาสตร์ต่อไปจริง ๆ มันอาจจะช่วยเพิ่มทางเลือกให้กับ
ชาริณีนะคะ ดูเหมือนว่าชาริณีจะทำได้ดีและเคยชอบคณิตศาสตร์มาก่อน มันอาจจะดีถ้าชาริณี

จะลองมุ่งมั่นพยายามต่อไป ทั้งในวิชาคณิตศาสตร์และการร้องเพลง

ชาริณี: แม้ว่าหนูจะทำมันได้ สำหรับวิชาคณิตศาสตร์ แต่จริง ๆ แล้วหนูอยากเป็นนักร้องหลาย ๆ อย่างมันยอดเยี่ยมมากเมื่อหนูร้องเพลง หนูมีโอกาสได้ร้องเพลงในงานแต่งงานหนูแทบจะรอไม่ได้เลย

อาจารย์แนะแนวให้การปรึกษา: ค่ะ การร้องเพลงดูเหมือนว่าจะนำไปสู่อาชีพที่ชาริณีชอบนะ

ชาริณี: หนูรักที่จะร้องเพลงค่ะ แต่หนูก็เพิ่งรู้ว่ามันยากแค่ไหน มีบางคนที่อยู่ใกล้ ๆ บ้านของหนู เขาเป็นนักร้องและทำงานดนตรีมาหลายปีแล้ว แต่พวกเขาดูไม่ค่อยก้าวหน้าเลย

อาจารย์แนะแนวให้การปรึกษา: การมีทักษะหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นทักษะทางคณิตศาสตร์

และดนตรีจริง ๆ แล้วอาจช่วยเพิ่มทางเลือกให้กับชาริณีนะคะ ชาริณีสามารถพัฒนาความสามารถและขีดความสามารถของเธอให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งเป็นการทำให้ขยายทางเลือกทางอาชีพตัวเลือกทางอาชีพกับชาริณีได้มากขึ้น

หลังจากนั้น ชาริณีเริ่มต้นทำการบ้านคณิตศาสตร์มากยิ่งขึ้น ครูอรรถบอกรับกับชาริณีว่าผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของเธอมีการปรับปรุงดีขึ้นแสดงให้เห็นว่าคุณครูมีความพึงพอใจมากแค่ไหนกับเกรดของเธอ นอกจากนี้ พี่ชายของชาริณีได้บอกรับกับชาริณีเกี่ยวกับวิชาบัญชีที่เขาเคยลงเรียน และเขาคิดว่าวิชาเหล่านี้จะช่วยเขาในการเตรียมความพร้อมและในการประกอบอาชีพในสายงานธุรกิจ ชาริณีเชื่อว่าเธออาจเรียนสาขาเอกในด้านธุรกิจและคณิตศาสตร์อาจเป็นการคาดหวังผลลัพธ์ที่เป็นไปได้สำหรับเธอ ผลงานด้านคณิตศาสตร์ที่ปรับปรุงดีขึ้นของเธอนั้นได้นำมาสู่การทำกิจกรรมด้านคณิตศาสตร์มากยิ่งขึ้น สิ่งนี้ได้เพิ่มการรับรู้ถึงความสามารถตนเองด้านคณิตศาสตร์และความสามารถของเธอการรับรู้ถึงความสามารถตนเองในด้านคณิตศาสตร์ของเธอยังคงมีอยู่ในระดับมาก ซึ่งความสนใจในดนตรีและการร้องเพลงยังคงมีอยู่ แม้ว่าปัจจัยทางสังคมจะมีผลกระทบต่อมุมมองการร้องเพลงของเธอและส่งผลกระทบต่อทางเลือกอาชีพก็ตาม

ปรับมาจาก: Sharf. (2013). Applyingcareee development theory to counseling, University of Delawere.

แบบบันทึกประสบการณ์การเข้าร่วมการศึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ ครั้งที่ 3

วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

จากการเข้าร่วมการศึกษารายบุคคลในครั้งนี้ นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้รู้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ ในการเลือกอาชีพของนักเรียน

ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง	ค้นหาความสนใจในอาชีพ (Career interest)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา สำรวจความสนใจในอาชีพ ความสามารถทักษะและบุคลิกภาพของตนเองโดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา

แนวคิดสำคัญ

โมเดลการเลือกอาชีพเป็นโมเดลที่ค่อนข้างซับซ้อนเนื่องจากมีหลายแนวคิดที่สัมพันธ์กันและมีลักษณะเป็นวัฏจักร กล่าวคือ องค์ประกอบต่างๆมีอิทธิพลซึ่งกันและกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ตามแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม ให้ความสำคัญกับความสนใจในอาชีพเป็นหนึ่งตัวแปรในโมเดลที่มีอิทธิพลกับการรับรู้ความสามารถของตนเองและการคาดหวังผลลัพธ์ Bandura (1986) เชื่อว่าความสนใจ มีโอกาสส่งทนถาวรเมื่อเวลาผ่านไป และความสนใจนั้นเกิดขึ้นมาจากกิจกรรมที่ผู้คนรู้สึกว่าเขาสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเป็นกิจกรรมที่เมื่อเข้าร่วมแล้วนำไปสู่ความสำเร็จได้ ในขณะที่บุคคลลองทำกิจกรรมต่างๆ เช่นกิจกรรมการกีฬา พวกเขาอาจรู้สึกว่าเขาทำกิจกรรมบางอย่างได้ไม่ดี และผลที่ตามมาคือพวกเขาจะเลิกสนใจในทำนองเดียวกันเมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณสมบัติของกิจกรรมเช่น ผลลัพธ์จากการเล่นกีฬาไม่ประสบความสำเร็จ พวกเขาก็มีแนวโน้มเลิกให้ความสนใจ ดังนั้น ความสนใจของบุคคลมีผลต่อเจตนาเริ่มต้นและความตั้งใจในการทำกิจกรรมบางอย่าง และมีผลต่อเป้าหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมผู้ให้การศึกษา ใช้เทคนิคการเสริมแรง เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ความสนใจ หมายถึง การที่บุคคลมีความพอใจ และตั้งใจในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จ โดยที่กิจกรรมนั้นส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคลที่มีต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่งและพร้อมที่จะกระทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้นๆอย่างตั้งใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตนต้องการเมื่อมีโอกาสและเวลา

โดยผู้วิจัยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย และทักษะพื้นฐานการให้การปรึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/อุปกรณ์

1. แบบทดสอบ The self-direct search (SDS)
- 2.แบบทดสอบ “Myers-briggs type indicator”(MBTI)
3. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 4

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการ ทฤษฎีและเทคนิคมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองในการให้การปรึกษาครั้งที่ 4 นี้ และผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการปรึกษารายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยนำเข้ากิจกรรม โดยอธิบายว่าการรู้จักตนเอง ในหลายๆด้านมีผลต่อการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพเช่น บุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัด และหลังจากนั้นให้ผู้รับการปรึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่าการรู้จักตนเองในด้านใดอีกบ้างที่จำเป็นต่อการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาต่อและอาชีพหลังจากนั้นผู้รับการปรึกษาสรุปความคิดเห็นของผู้รับการปรึกษา

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยกล่าวว่า “ในวันนี้ นักเรียนจะได้ทำแบบทดสอบเพื่อเรียนรู้ว่าความสนใจ ความสามารถบุคลิกภาพและทักษะที่ตนเองมีอยู่นั้นเหมาะกับการประกอบอาชีพใดและตรงกับอาชีพที่นักเรียนตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่”

2. ผู้วิจัยแจกแบบทดสอบ The self- direct search (SDS) ให้ผู้รับการปรึกษาพร้อมทั้งอธิบายวิธีทำแบบสำรวจ

3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาทำแบบทดสอบ The self- direct search (SDS) (25 นาที)

4. เมื่อผู้รับการปรึกษาทำแบบทดสอบเสร็จแล้วผู้วิจัยอธิบายวิธีการตรวจให้คะแนนและแปลผลแบบทดสอบแก่ผู้รับการปรึกษา (15 นาที)

5. ผู้วิจัยแจกแบบทดสอบ “Myers-briggs type indicator” (MBTI) ให้ผู้รับการปรึกษาพร้อมทั้งอธิบายวิธีทำแบบสำรวจ

6. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาทำแบบทดสอบ “Myers-briggs type indicator” (MBTI)

7. เมื่อผู้รับการปรึกษาทำแบบทดสอบเสร็จแล้วผู้วิจัยอธิบายวิธีการตรวจให้คะแนน และแปลผลแบบทดสอบแก่ผู้รับการปรึกษา(15 นาที)

8. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาอภิปรายผลของแบบทดสอบว่า ได้มีส่วนช่วยให้ผู้รับการปรึกษา ได้รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น ในเรื่องของความสนใจ ความสามารถและทักษะที่ตนเองมีอยู่มาก น้อยเพียงใด และจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายทางอาชีพผู้ให้การศึกษา ใช้เทคนิคการเสริมแรง เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ขั้นยุติการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปรึกษาครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาครั้งต่อไป
3. ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บแบบทดสอบ และแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา

ครั้งที่ 4

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการปรึกษาสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 4

**โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน
ครั้งที่ 5**

ชื่อเรื่อง	ค้นหาความสนใจในอาชีพ (Career interest)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา สำรวจความสนใจในอาชีพ ความสามารถทักษะและบุคลิกภาพของตนเองโดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา ได้เห็นตัวแบบทางอาชีพ และสามารถค้นหาความสนใจทางอาชีพของตนเองได้

แนวคิดสำคัญ

โมเดลการเลือกอาชีพเป็นโมเดลที่ค่อนข้างซับซ้อนเนื่องจากมีหลายแนวคิดที่สัมพันธ์กันและมีลักษณะเป็นวัฏจักร กล่าวคือ องค์ประกอบต่างๆมีอิทธิพลซึ่งกันและกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ตามแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม ให้ความสำคัญกับความสนใจในอาชีพ เป็นหนึ่งตัวแปรในโมเดลที่มีอิทธิพลกับการรับรู้ความสามารถของตนเองและการคาดหวัง ผลลัพธ์ Bandura (1986) เชื่อว่าความสนใจ มีโอกาสคงทนถาวรเมื่อเวลาผ่านไป และความสนใจนั้นเกิดขึ้นมาจากกิจกรรมที่ผู้คนรู้สึกว่าเขาสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเป็นกิจกรรมที่เมื่อเข้าร่วมแล้วนำไปสู่ความสำเร็จได้ ในขณะที่บุคคลลองทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการกีฬา พวกเขาอาจรู้สึกว่าเขาทำกิจกรรมบางอย่างได้ไม่ดี และผลที่ตามมาคือพวกเขาจะเลิกสนใจในทำนองเดียวกันเมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณสมบัติของกิจกรรมเช่น ผลลัพธ์จากการเล่นกีฬาไม่ประสบความสำเร็จ พวกเขาก็มีแนวโน้มเลิกให้ความสนใจ ดังนั้น ความสนใจของบุคคลมีผลต่อเจตนาเริ่มต้นและความตั้งใจในการทำกิจกรรมบางอย่างและมีผลต่อเป้าหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรม ผู้ให้การปรึกษา ใช้เทคนิคการเสนอตัวแบบ (Modeling) เทคนิคการเสริมแรงเทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ ความสนใจ หมายถึง การที่บุคคลมีความพอใจ และตั้งใจในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จ โดยที่กิจกรรมนั้นส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคลที่มีต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่งและพร้อมที่จะกระทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้นๆอย่างตั้งใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตนต้องการเมื่อมีโอกาสและเวลา

โดยผู้วิจัยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย และ ทักษะพื้นฐานการให้การปรึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/ อุปกรณ์

1. เอกสารกลุ่มสาขาวิชาและอาชีพจำแนกตามระบบ ISCED (International standard classification of education)
2. เอกสารตัวแบบทางอาชีพ
3. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 5

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองในการให้การปรึกษาครั้งที่ 5 นี้ และผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการปรึกษารายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยพูดคุยสอบถามผู้รับการปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ว่าเกิดจากประเด็นใดบ้าง เช่น ขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ ขาดทักษะและรายละเอียดข้อมูล เกี่ยวกับโลก อาชีพ เช่น ลักษณะของงานอาชีพ กระบวนการทำงานในงานอาชีพนั้น ๆ ความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน และความต้องการของตลาดแรงงานในสาขาอาชีพ รวมไปถึงการที่บุคคลไม่รู้จักเข้าใจ และรับรู้ถึงความสามารถ ทักษะ ความถนัดที่ตนเองมี ส่งผลไม่ไม่สามารถกำหนดแนวทางอาชีพของตนเองได้

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยนำเข้ากิจกรรมโดยกล่าวว่าเมื่อผู้รับการปรึกษาได้รู้จักตนเองจากการทำแบบทดสอบ The self- direct search (SDS) และแบบทดสอบ “Myers-briggs type indicator” (MBTI) จนพบด้านความสนใจ ความสามารถบุคลิกภาพและทักษะที่ตนเองมีอยู่แล้วนั้น

2. ผู้วิจัยกล่าวว่า “ในวันนี้ นักเรียนจะได้ทราบว่า ความสนใจ ความสามารถและทักษะที่ตนเองมีอยู่นั้นมีความสอดคล้องกับการประกอบอาชีพใดและตรงกับอาชีพที่นักเรียนตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่”

3. ผู้วิจัยนำเอกสารกลุ่มสาขาวิชาและอาชีพจำแนกตามระบบ ISCED (International standard classification of education) เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้มองเห็นความหลากหลายในสาขาวิชาเรียน และความเชื่อมโยงกับอาชีพที่ผู้รับการปรึกษานสนใจ

4. ผู้วิจัยและผู้รับการปรึกษาร่วมกันพิจารณาอาชีพที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและทักษะของผู้รับการปรึกษา

5. ผู้วิจัยสอบถามผู้รับการปรึกษาเกี่ยวกับ ตัวแบบทางอาชีพและให้ผู้รับการปรึกษาได้เล่าประสบการณ์ที่ผู้รับการปรึกษาชื่นชอบเกี่ยวกับ ตัวแบบทางอาชีพว่ามีลักษณะอย่างไร ผู้วิจัยผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรงและ เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ

6. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาเลือกศึกษาประวัติของบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากสาขาอาชีพต่าง ๆ 1 ท่าน เช่น สตีฟ จ๊อบ ฌอน บอดี สแลม เจ้าตัวน้อย (เจ้าของแบรนด์เจ้าแค้นน้อย) เป็นต้น เทคนิคการเสนอตัวแบบ (Modeling) โดยให้ผู้รับการปรึกษานสนใจในตัวแบบ จดจำว่าตัวแบบมีพฤติกรรมอะไรบ้างที่ทำให้ประสบความสำเร็จที่สามารถจูงใจให้ต้องการทำตาม ซึ่งการได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความซับซ้อน และได้รับผลที่พึงพอใจ ก็จะทำให้ผู้รับการปรึกษารู้สึกว่าตนเองก็สามารถที่จะประสบความสำเร็จได้

7. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาประวัติของบุคคลที่ประสบความสำเร็จ ว่าผู้รับการปรึกษาได้เรียนรู้อะไรบ้าง และสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้กับการศึกษา และการวางแผนทางอาชีพของตนเองอย่างไรบ้าง

ขั้นยุติการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปรึกษาครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาครั้งต่อไป
3. ผู้วิจัยขออนุญาตแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 5

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการปรึกษาสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. ใบงาน และแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 5

กลุ่มสาขาวิชาและอาชีพจำแนกตามระบบ ISCED (International Standard Classification Of Education)

1. กลุ่มสาขาวิชาศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาและฝึกประสบการณ์ในการเป็นครู เรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิควิธีการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา จิตวิทยาและ พฤติกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สาขาที่เปิดสอน ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา การวัดผลการศึกษาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาษาไทยภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศสภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา เทคโนโลยีการศึกษา ศิลปศึกษา จิตวิทยา เทคโนโลยีการศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษา ธุรกิจศึกษา บรรณารักษศาสตร์ ดนตรี สุขศึกษา การศึกษานอกระบบ คหกรรมศาสตร์ เกษตรกรรม อดสาหกรรมศิลป์

คณะที่เปิดสอน คณะครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ลักษณะอาชีพ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการสอน การฝึกอบรม การให้ความรู้และสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตแก่นักเรียน การบริหารสถานศึกษา การนิเทศ

บุคลิภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ รักเด็ก มีความเมตตา ใฝ่หาความรู้ ชอบที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ ผู้อื่น ช่างสังเกต จิตใจมั่นคง ชอบใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา มีคุณธรรม สุภาพอ่อนโยน อาชีพที่เลือก ครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมศึกษานิเทศก์ นักแนะแนว นักวิชาการ เจ้าหน้าที่โตดศึกษา นักจิตวิทยา บรรณารักษ์

กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนา และเทววิทยา

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านภาษาปรัชญา โบราณคดี และศาสนา

สาขาที่เปิดสอน ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาบาลีสันสกฤต ภาษารัสเซีย ภาษามลายู ภาษาอาหรับ โบราณคดี บรรณารักษศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา

คณะที่เปิดสอน คณะอักษรศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะโบราณคดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตรมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ลักษณะอาชีพ ทำงานเกี่ยวกับการใช้ภาษา งานติดต่อสื่อสาร งานแปล การสร้างสรรค์ บทกวี บทประพันธ์ งานค้นคว้าวิจัยเรื่องราวในอดีต

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ รักการอ่านหนังสือ มีความสามารถทางภาษา ชอบการแสดงออกที่ต้องใช้ภาษา มีความคิดสร้างสรรค์ ช่างสังเกต ชอบวิเคราะห์วิจารณ์

อาชีพที่เลือกได้ นักเรียน มัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่งานแปล เลขานุการล่าม เจ้าหน้าที่ โบราณคดี เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

กลุ่มสาขาจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาและฝึกประสบการณ์ทางด้านศิลปะ

สาขาที่เปิดสอน จิตรกรรม ประติมากรรมภาพพิมพ์ ศิลปะไทย มัณฑนศิลป์ การออกแบบนิเทศศิลป์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ประยุกต์ศิลป์ศึกษา เครื่องเคลือบดินเผา ดุริยางคศิลป์ นฤมิตศิลป์ นาฏยศิลป์ ศิลปะการละคร เซรามิกส์

คณะที่เปิดสอน คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะมัณฑนศิลป์ คณะจิตรศิลป์ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ลักษณะอาชีพ ทำงานเกี่ยวข้องกับการออกแบบตกแต่ง การประดิษฐ์งานศิลปะ การวาด การปั้น การแกะสลัก งานด้านนาฏศิลป์ ดนตรี การแสดง การออกแบบนิทรรศการ การออกแบบจัดสวนจัดทำฉากละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ รักงานศิลปะ มีความสามารถในการแสดงออกด้านศิลปะ แขนงใดแขนงหนึ่ง มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ สนใจสิ่งสวยงามอาชีพที่เลือกได้ จิตรกร ปรู๊มากร มัณฑนากร ช่างศิลป์ ช่างภาพ นักดนตรี นักแต่งเพลง ช่างออกแบบผลิตภัณฑ์ นักแสดง

กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย การตีความกฎหมาย การใช้กฎหมาย การดำเนินคดีทางศาล

สาขาที่เปิดสอน สาขานิติศาสตร์

คณะที่เปิดสอน คณะนิติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลักษณะอาชีพ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายต่าง ๆ เช่น กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา กฎหมายที่ดิน กฎหมายภาษีอากร ฯลฯ การดำเนินคดีแพ่ง และคดีอาญา การให้คำแนะนำและปรึกษาทางกฎหมาย การพิพากษาคดี

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ เป็นผู้รักความยุติธรรม รักการอ่าน มีความจำดี ชอบการตีความ ชอบแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์ การโต้แย้งโดยใช้เหตุผล ช่างสังเกตละเอียดรอบคอบ ถนัดการใช้ภาษาทั้งการเขียนและการพูด

อาชีพที่เลือกได้ ทนายความ นิติกรประจำหน่วยงาน ที่ปรึกษาทางกฎหมายอัยการ ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่สรรพากรเจ้าหน้าที่สินเชื่อ ตำรวจเจ้าหน้าที่ที่ดิน

กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

1. สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

สาขาที่เปิดสอน การปกครอง รัฐประศาสนศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์การเงิน เศรษฐศาสตร์การเกษตร ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา ภูมิศาสตร์

คณะที่เปิดสอน คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ลักษณะอาชีพ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน งานฝึกอบรมและเผยแพร่งาน วิเคราะห์นโยบายและแผน งานสำรวจวิจัย งานบริหาร งานให้คำปรึกษา งานบริการ งานบริการ ข่าวสารข้อมูล

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ สนใจเรื่องราวความเป็นอยู่ของมนุษย์ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มีความคล่องแคล่ว ชอบช่วยเหลือสังคมรู้จักการจูงใจคน

อาชีพที่เลือกได้ นักปกครอง ปลัดอำเภอ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักเศรษฐศาสตร์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม เจ้าหน้าที่บริหารงานบุคคล พัฒนาการ

กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

2. สาขาการบริหาร พาณิชยการและธุรกิจ

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ การทำบัญชี การจัดการสำนักงาน การบริหารการเงินและการธนาคาร การตลาด งานประกันภัย ภาษาสำหรับธุรกิจ การบริหารงานบุคคล ธุรกิจการขนส่งทางเรือ การบริหารงานโรงแรม

สาขาที่เปิดสอน บัญชี การเงินการธนาคาร การบริหารธุรกิจ เลขานุการ สถิติการโรงแรมและการท่องเที่ยว คอมพิวเตอร์ธุรกิจ พาณิชยน์าวิ การบริหารงานบุคคล การจัดการขนส่งระหว่างประเทศ ประกันภัย เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อธุรกิจ

คณะที่เปิดสอน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ลักษณะอาชีพ ทำงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์วางแผน การทำบัญชี การจัดเก็บข้อมูล การบริหารงานบุคคล งานธุรการ งานสารบรรณ งานติดต่อสื่อสารทางธุรกิจ งานประกันภัย ธุรกิจการขนส่ง

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ สนใจทางด้านเศรษฐกิจ ชอบคิดคำนวณ วางแผน มีความละเอียดรอบคอบ กล้าตัดสินใจ คล่องแคล่ว

อาชีพที่เลือกได้ เจ้าหน้าที่บริหารงานบุคคล นักบัญชี พนักงานธนาคาร เจ้าหน้าที่การเงิน สมุห์บัญชี เจ้าหน้าที่ธุรการ เลขานุการ เจ้าหน้าที่ประกันภัย นักวิจัยตลาด เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนเจ้าหน้าที่สรรพากรเจ้าหน้าที่การคลัง เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์

กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

3. สาขาการสื่อสารมวลชนและเอกสาร

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสาร การใช้สื่อประเภทต่างๆ การเขียนข่าว การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์การถ่ายภาพ การออกแบบโฆษณา การประชาสัมพันธ์วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ภาพถ่าย วาดศิลป์ งานสารนิเทศ

คณะที่เปิดสอน คณะนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ลักษณะอาชีพ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์การทำข่าว งานโฆษณา งานแสดง การเขียนบทความบรรณาธิการ การรายงานข่าวเทคโนโลยีการพิมพ์ การกำกับภาพยนตร์ การเขียนสารคดี บทวิจารณ์ การจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ มีความสามารถในการใช้ภาษา กล้าแสดงออก ชอบการเข้าสังคม สนใจสภาพแวดล้อมรอบตัว มีความคล่องแคล่ว มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทันสมัย

อาชีพที่เลือกได้ นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ คอลัมนิสต์ เจ้าหน้าที่ผลิตรายการ ผู้ผลิต
ภาพยนตร์ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ผู้ประกาศ ผู้ผลิตงานโฆษณา ผู้เขียนบท
โทรทัศน์ วิทยุ นักจัดรายการ พิธีกร

กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

4. สาขาคหกรรมศาสตร์

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและครอบครัว การใช้และพัฒนาวัสดุเพื่อประโยชน์สุขของบุคคล ครอบครัว และชุมชน งานโภชนาการ งานเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย

สาขาที่เปิดสอน อาหารและโภชนาการ ผ้าและเครื่องแต่งกาย พัฒนาการครอบครัวและเด็ก บ้านและศิลปสัมพันธ์ คหกรรมศาสตร์ บ้านและชุมชน คณะที่เปิดสอน คณะเกษตรศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

สถาบันที่เปิดสอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ลักษณะอาชีพ ทำงานเกี่ยวกับการออกแบบตัดเย็บเสื้อผ้า งานตรวจสอบและวิจัย งานฝึกอบรม และเผยแพร่ความรู้ งานประกอบอาหาร

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ สนใจเกี่ยวกับการเป็นอยู่ของมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ มีความประณีต

อาชีพที่เลือกได้ นักออกแบบตัดเย็บเสื้อผ้า นักโภชนาการ ครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การค้นคว้า พิสูจน์ ทดลองวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

สาขาที่เปิดสอน ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา คณิตศาสตร์ ธรณีวิทยา วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาศาสตร์ทางทะเล พฤกษศาสตร์ สัตววิทยาเทคโนโลยีทางทะเล วิทยาศาสตร์ทางภาพถ่ายและเทคโนโลยีปิโตรเคมีและวัสดุเคมีและวัสดุพอลิเมอร์ เทคโนโลยีอาหารเทคโนโลยีชีวภาพ

คณะที่เปิดสอน คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะเทคโนโลยี คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรมหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยแม่โจ้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ลักษณะอาชีพ ทำงานในห้องปฏิบัติการเพื่อค้นคว้า ทดลอง วิเคราะห์ หรือปฏิบัติงานวิจัยในพื้นที่ธรรมชาติ ให้บริการข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ การปฏิบัติงานด้านคอมพิวเตอร์ การสำรวจและพยากรณ์ การทดสอบผลิตภัณฑ์

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นอย่างดี ชอบค้นคว้า ทดลอง ช่างสังเกต มีความละเอียดรอบคอบ ชอบการแก้ปัญหา ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

อาชีพที่เลือกได้ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ เจ้าหน้าที่สถิติ นักธรณีวิทยา เจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมนิเวศวิทยา นักคอมพิวเตอร์ นักวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ควบคุม

กลุ่มวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระบบของร่างกาย สุขภาพอนามัย การดูแลรักษา การให้บริการ การวินิจฉัยโรค การตรวจการส่งเสริมสุขภาพและอนามัย การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ การดูแลผู้ป่วย โรคและการบำบัดรักษา

สาขาวิชาที่เปิดสอน แพทย์ พยาบาล กายภาพบำบัด รังสีเทคนิค เภสัชศาสตร์ สัตวแพทย์ ทันตแพทย์ เทคนิคการแพทย์ วิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม บริหารสาธารณสุข โภชนาวิทยา สุขศึกษา

คณะที่เปิดสอน คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ลักษณะอาชีพ การตรวจ วินิจฉัย ค้นคว้า วิเคราะห์ ทดลอง และให้บริการด้านการรักษา และดูแลสุขภาพอนามัย การฟื้นฟูสมรรถภาพ การป้องกันโรค

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ สนใจเกี่ยวกับการค้นคว้าทดลอง ใฝ่หาความรู้ ใช้เหตุผล ในการคิดวิเคราะห์ มีความสุขุมละเอียดรอบคอบมีเมตตา กล้าตัดสินใจร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ไม่พิการทางกาย ใจเย็น

อาชีพที่เลือกได้ เจ้าหน้าที่รังสีเทคนิค เจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์การแพทย์

กลุ่มสาขาวิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์

1. วิศวกรรมศาสตร์

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการคำนวณในระดับสูง การออกแบบ ผลิต การควบคุมระบบการทำงานของเครื่องมือทางด้านอุตสาหกรรม

สาขาที่เปิดสอน วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมโลหะ การ วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมเรือ วิศวกรรมยานยนต์ วิศวกรรมสำรวจ วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม วิศวกรรมเหมืองแร่และโลหะวิทยา วิศวกรรมปิโตรเลียม วิศวกรรมอุตสาหกรรม วิศวกรรมการผลิต วิศวกรรมระบบควบคุมและเครื่องมือวัด วิศวกรรมเกษตร วิศวกรรมชลประทาน วิศวกรรมอาหาร วิศวกรรมการบินและอากาศยาน วิศวกรรมทรัพยากรน้ำ

คณะที่เปิดสอน คณะวิศวกรรมศาสตร์

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ลักษณะอาชีพ ทำงานด้านการคำนวณ วางแผนการติดตั้ง การสร้าง การควบคุมงานต่างๆ การนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ คิดค้น ออกแบบสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ ชอบคิดคำนวณ มีความถนัดทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความละเอียดรอบคอบ

อาชีพที่เลือกได้ วิศวกร

กลุ่มสาขาวิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์

2. สถาปัตยกรรมศาสตร์

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบอาคาร การวางผังเมือง

สาขาที่เปิดสอน สถาปัตยกรรม การออกแบบอุตสาหกรรม ภูมิสถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรม
ไทย สถาปัตยกรรมภายใน

คณะที่เปิดสอน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

คณะที่เปิดสอน เกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ ประมง เทคโนโลยีการเกษตร อุตสาหกรรม
การเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

สถาบันที่เปิด

สอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัย
นเรศวร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยแม่โจ้
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ลักษณะอาชีพ ทำงานเกี่ยวกับการผลิต การบำรุงรักษา การจัดการ การแปรรูปผลผลิต
ทางการเกษตร การอนุรักษ์ การเผยแพร่ การวิจัย การส่งเสริม การป้องกัน

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ รักธรรมชาติ ขยันอดทน ชอบงานกลางแจ้ง การค้นคว้า
ทดลอง สุขภาพแข็งแรง

อาชีพที่เลือกได้ เกษตรกร นักวิชาการป่าไม้ เจ้าหน้าที่ประมง เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ นักวิชาการ
เกษตร เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน เจ้าหน้าที่ปราบศัตรูพืช เจ้าหน้าที่สหกรณ์

กลุ่มสาขาวิชาอื่นๆ

ลักษณะการศึกษา เป็นการศึกษาในสาขาวิชาที่มีจัดอยู่ใน 8 กลุ่มดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ พัฒนา
สังคม สังคมสงเคราะห์ พลศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

คณะที่เปิดสอน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์

สถาบันที่เปิดสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ สนใจเรื่องของคน สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ชอบช่วยเหลือผู้อื่น

อาชีพที่เลือกได้ นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่การกีฬา ครู-อาจารย์ พัฒนาการ เจ้าหน้าที่
ฝึกอบรม นักวิจัย

ข้อมูลจาก: การแนะแนวการศึกษาและชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
เข้าถึงได้จาก : <http://guidance.obec.go.th/?p=1058>

แบบบันทึกประสบการณ์การเข้าร่วมการศึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ ครั้งที่ 5

วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

จากการเข้าร่วมการศึกษารายบุคคลในครั้งนี้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**โปรแกรมการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน
ครั้งที่ 6**

ชื่อเรื่อง	ประเมินความคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาประเมินตนเองว่า โอกาสที่จะเกิดผลลัพธ์ทางอาชีพ ของตนเองคืออะไร

แนวคิดสำคัญ

เทคนิค WDEP ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริงคือกระบวนการที่สามารถประยุกต์ในการให้การปรึกษา ซึ่งได้ใช้ระบบการปฏิบัติของการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่เรียกว่าระบบ “WDEP” System โดยแต่ละตัวอักษรมีความหมายคือ W=Want หมายถึง ความอยากได้ และความต้องการ, D=Direction and doing หมายถึง ข้อเสนอแนะและการกระทำ, E=Evaluation หมายถึง การประเมินผล, P=Planning and commitment หมายถึง การวางแผน และความรับผิดชอบ เทคนิคการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement) เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาการคาดการณ์ผลลัพธ์เกี่ยวกับอาชีพของตนเอง ซึ่งก็คือ การที่บุคคลคาดการณ์เกี่ยวกับผลของการกระทำกิจกรรมทางอาชีพ โดยประเมินจากประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพ ทั้งทางบวกและทางลบที่ได้รับ เมื่อบุคคลทราบว่าตนเองถนัดอะไร ก็จะคาดหวังผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับความสามารถของตนเอง

นอกจากนั้น การคาดการณ์ผลลัพธ์ อาจมีผลกระทบโดยตรงต่อวิธีการที่บุคคลรับรู้เป้าหมาย ยกตัวอย่างเช่น หากบุคคลไม่พบพบโอกาสในอาชีพหนึ่ง ก็อาจส่งผลต่อเป้าหมาย และมีอิทธิพลต่อการกระทำทางเลือกอาชีพในอนาคตของเธอด้วย แม้ว่า บุคคลจะเห็นคุณค่าเป้าหมายในอาชีพนั้น แต่ความคาดหวังที่จะเกิดผลลัพธ์เชิงบวกจะมีไม่มาก

โดยผู้ให้การปรึกษาใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย และ ทักษะพื้นฐานการให้การปรึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/อุปกรณ์

1. แบบบันทึกรายการผลลัพธ์เชิงบวกและเชิงลบที่เกิดจากทางเลือกอาชีพ (Decisional balance sheet)
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 6

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองในการให้การปรึกษาครั้งที่ 6 นี้ และผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการปรึกษารายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยกล่าวว่า การคาดหวังผลลัพธ์ คือ การที่ผู้รับการปรึกษาประเมินผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากได้ตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อและอาชีพ เช่น “ถ้าผู้รับการปรึกษาเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น จะเกิดผลลัพธ์อะไรขึ้นบ้าง” “ถ้าสอบเข้ามหาวิทยาลัยและสาขาวิชาที่ต้องการ จะเกิดผลลัพธ์อะไรขึ้น” การคาดหวังผลลัพธ์มีหลากหลายรูปแบบ รวมไปถึงการคาดการณ์ผลลัพธ์ทั้งทางกายภาพ ทางสังคมและการประเมินตนเองของผู้รับการปรึกษา เช่น การได้รับค่าจ้างการทำงานจากอาชีพที่เลือก ความรู้สึกพึงพอใจต่อผลการเรียนในชั้นเรียนของตนเอง เป็นต้น ดังนั้น วันนี้ เราจะทำการประเมินผลลัพธ์จากอาชีพที่ผู้รับการปรึกษาสนใจร่วมกัน ดังนี้

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยนำเข้ากิจกรรมโดยกล่าวว่าเมื่อผู้รับการปรึกษาได้รู้จักตนเองในเรื่อง บุคลิกภาพ ความสนใจ ความสามารถและทักษะที่ตนเองมีอยู่จากแบบทดสอบทางจิตวิทยาที่ได้ทำไปในการปรึกษาครั้งที่แล้วนั้นมีความสอดคล้องกับการประกอบอาชีพใดและตรงกับกลุ่มอาชีพ
2. ผู้วิจัยกล่าวว่า “ในวันนี้ผู้รับการปรึกษาจะได้ตรวจสอบรายการผลลัพธ์เชิงบวกและเชิงลบที่เกิดจากทางเลือกอาชีพ (Decisional balance sheet) ดังกล่าว เพื่อประเมินโอกาสที่อาจเผชิญกับอุปสรรคจากการเลือกอาชีพ
3. ผู้วิจัยแจกแบบบันทึกรายการผลลัพธ์เชิงบวกและเชิงลบที่เกิดจากทางเลือกอาชีพ (Decisional balance sheet) ให้ผู้รับการปรึกษานบันทึก

4. เมื่อผู้รับการศึกษานันทิกรายการผลลัพธ์เชิงบวกและเชิงลบที่เกิดจากทางเลือกอาชีพเสร็จ ผู้วิจัยให้ผู้รับการศึกษาศึกษาพิจารณาผลลัพธ์เชิงลบที่เกิดจากทางเลือกอาชีพ พร้อมทั้งแจกแบบบันทึก กลยุทธ์ในการป้องกันและจัดการอุปสรรคให้ผู้รับการศึกษาคิดพิจารณา และบันทึกลงไป ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรง เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ขั้นตอนการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการศึกษารูปลักษณ์ที่ได้เรียนรู้จากการปรึกษาครั้งนี้และบอกถึงแนวทางในการนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการกำหนดแนวทางการศึกษาต่อและอาชีพของตนเอง
2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาครั้งต่อไป
3. ผู้วิจัยขออนุญาตแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 6

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการศึกษากการแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการศึกษารูปลักษณ์ที่ได้จากกิจกรรม
3. ใบงาน และแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 6

แบบบันทึกประสบการณ์การเข้าร่วมการศึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ ครั้งที่ 6

วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

จากการเข้าร่วมการศึกษารายบุคคลในครั้งนี้ นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้รู้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**โปรแกรมการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน
ครั้งที่ 7**

ชื่อเรื่อง	ประเมินความคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาพิจารณาการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ กับ ความสนใจอาชีพในปัจจุบัน

แนวคิดสำคัญ

เทคนิค WDEP ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริงคือ กระบวนการที่สามารถประยุกต์ในการปรึกษา ซึ่งได้ใช้ระบบการปฏิบัติของการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่เรียกว่าระบบ “WDEP” System โดยแต่ละตัวอักษรมีความหมายคือ W=Want หมายถึง ความอยากได้ และความต้องการ, D=Direction and doing หมายถึง ข้อเสนอแนะและการกระทำ, E=Evaluation หมายถึง การประเมินผล, P=Planning and commitment หมายถึง การวางแผน และความรับผิดชอบ และใช้เทคนิคคำถามทางเลือก (เพ็ญญา กุลนภาดล, 2560) เพื่อตรวจสอบวิธีคิด และสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติเพื่อนำตนเองไปสู่เป้าหมายทางอาชีพ เทคนิคการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement) เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาการคาดการณ์ผลลัพธ์เกี่ยวกับอาชีพของตนเอง ซึ่งก็คือ การที่บุคคลคาดการณ์เกี่ยวกับผลของการกระทำกิจกรรมทางอาชีพ โดยประเมินจากประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพ ทั้งทางบวกและทางลบที่ได้รับ เมื่อบุคคลทราบว่าตนเองถนัดอะไร ก็จะคาดหวังผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับความสามารถของตนเอง

นอกจากนั้น การคาดการณ์ผลลัพธ์ อาจมีผลกระทบโดยตรงต่อวิธีการที่บุคคลรับรู้เป้าหมาย ยกตัวอย่างเช่น หากบุคคลไม่พบพบโอกาสในอาชีพหนึ่ง ก็อาจส่งผลต่อเป้าหมาย และมีอิทธิพลต่อการกระทำทางเลือกอาชีพในอนาคตของตนเองด้วยแม้ว่า บุคคลจะเห็นคุณค่าเป้าหมายในอาชีพนั้น แต่ความคาดหวังที่จะเกิดผลลัพธ์เชิงบวกจะมีไม่มาก

ผู้วิจัยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่นจริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย และการวางตัวแบบ (Modeling) ของการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ทักษะพื้นฐานการให้การปรึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถามปลายเปิด

และปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับการอธิบาย โดยตรง เป็นต้น

สื่อ/ อุปกรณ์

1. แบบบันทึก WDEP
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 7

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นนำเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองในการให้การปรึกษาครั้งที่ 7 นี้ และผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการปรึกษารายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยนำเข้ากิจกรรม โดยกล่าวว่าเมื่อผู้รับการปรึกษาได้ตรวจสอบรายการผลลัพธ์เชิงบวกและเชิงลบที่เกิดจากทางเลือกอาชีพ (Decisional balance sheet) ดังกล่าว เพื่อประเมินโอกาสที่อาจเผชิญกับอุปสรรคจากการเลือกอาชีพแล้วนั้น แต่ในบางครั้งบุคคลอาจไม่ได้ตระหนักถึงพฤติกรรมในปัจจุบันของตนเองว่า นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ตนเองต้องการหรือไม่ ผู้ให้ผู้รับการปรึกษาแสดงความคิดเห็นและสรุปประเด็นที่สำคัญ

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ไขปัญหา

1. ผู้วิจัยกล่าวว่า “ในวันนี้ผู้รับการปรึกษาจะได้ประเมินถึงความต้องการที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่จะสามารถบรรลุผลที่แท้จริงได้ มีการวางแผนทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และมีการประเมินระดับของพฤติกรรมที่แสดงออกไป

2. ผู้วิจัยแจกแบบบันทึก WDEP เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจความต้องการของตนเองเกี่ยวกับเป้าหมายทางอาชีพ

ขั้นตอน WDEP

- W (Wants) เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจความต้องการ (Wants) การสำรวจความต้องการสิ่งที่มีและสิ่งที่เป็นไปได้กระบวนการนี้จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษา ประเมินตนเองพิจารณาพฤติกรรมที่จะทำได้ตามความต้องการ

- D (Direction and Doing) เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาพูดคุยเกี่ยวกับทิศทางของพฤติกรรมและการกระทำโดยรวม

- E (Evaluation) เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาคำเนินการประเมิน (พฤติกรรม การรับรู้ ความต้องการ)

- P (Plan) เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาวางแผนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน

3. เมื่อผู้รับการปรึกษาบันทึกเสร็จ ผู้วิจัยร่วมกันพิจารณาความต้องการและการรับรู้ของผู้รับคำปรึกษาเพื่อกระตุ้นผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักถึงความต้องการของตนเอง ตลอดจนวิธีการในการตอบสนองความต้องการนั้นต่อมาให้ความสนใจที่พฤติกรรมปัจจุบันการเพ่งความสนใจที่พฤติกรรมปัจจุบันนี้ทำได้โดยการใช้คำถาม เช่น “ปัจจุบันผู้รับการปรึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทางอาชีพอะไรบ้าง” “อะไรทำให้ผู้รับการปรึกษาไม่สามารถไปสู่เป้าหมายทางอาชีพที่สนใจ”

4. ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมตนเอง โดยการใช้คำถามทางเลือกให้ผู้รับการปรึกษาได้ประเมินค่าพฤติกรรมของตนเองว่า “พฤติกรรมในปัจจุบันของผู้รับการปรึกษาจะนำไปสู่เป้าหมายทางอาชีพหรือไม่” และ “กิจกรรมนี้จะนำนักเรียนไปสู่ทิศทางที่คุณต้องการหรือไม่” “เกี่ยวกับเป้าหมายทางอาชีพ อะไรเป็นทางเลือกที่นักเรียนจะทำได้ดีที่สุดในตอนนี้ ”

5. ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษากำหนดแผนการปฏิบัติ ทำข้อผูกพันเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ผู้ให้การปรึกษาจะกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษานึกถึงความรับผิดชอบในการเลือกและการปฏิบัติของตนเองอย่างต่อเนื่อง

ขั้นยุติการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปรึกษาครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาครั้งต่อไป
3. ผู้วิจัยขออนุญาตแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 6

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการปรึกษาสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. ใบงาน และแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่

“WDEP”

W=Want สิ่งที่ต้องการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

D=Direction and Doing วิธีชีวิตในแต่ละวัน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

E=Evaluation ผู้รับการปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตนเอง ว่าส่งผลอย่างไรกับเส้นทางอาชีพ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

P=Planning and Commitment วางแผนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย
ทางอาชีพ

.....
.....
.....
.....

**โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน
ครั้งที่ 8**

ชื่อเรื่อง	กำหนดและวางแผนเป้าหมายทางอาชีพ (Goals)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจตรวจสอบความต้องการของตนเองเกี่ยวกับเป้าหมายทางอาชีพ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา เรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผนในการบรรลุเป้าหมายทางอาชีพที่ตั้งไว้

แนวคิดสำคัญ

เป้าหมายมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลกล่าวคือ บุคคลจะตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตโดยคำนึงถึงเป้าหมายที่ตนเองมีการที่บุคคลกำหนดเป้าหมายได้สอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ของตนเอง เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ จะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ง่ายกว่า เป้าหมายที่บุคคลเลือกมีผลกระทบต่อการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย บุคคลจึงควรตั้งเป้าหมายเพื่อจะช่วยให้พวกเขาสามารถจัดระเบียบพฤติกรรมของตนเองได้ และช่วยชี้แนะแนวทางการกระทำกิจกรรมที่เหมาะสมตามช่วงเวลาต่าง ๆ เป้าหมาย คือการจูงใจตนเอง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการบรรลุซึ่งเป้าหมาย เช่น การสำเร็จการศึกษานั้นมี ความสำคัญอย่างยิ่ง เป้าหมาย การรับรู้ความสามารถตนเองและการคาดหวังผลลัพธ์มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และต่างส่งผลกระทบต่อกันในรูปแบบที่หลากหลาย ดังนั้น แนวคิดเหล่านี้จึงเป็นขอบเขตการศึกษาที่สำคัญในทฤษฎีอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม (Blanco, 2011; Bonitz, Larson & Armstrong, 2010; Byars-Winston, Estrada, Howard, Davis & Zalapa, 2010; Conkel, Ziebell, 2011 cited in Sharf, 2013)

ผู้วิจัยใช้เทคนิคของการปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative counseling) มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษา มองชีวิตในมุมมองที่หลากหลายโดยหาทางเลือกด้านอาชีพที่เป็นไปได้สำหรับคนเท่าที่จะสามารถหาได้ มากกว่าการจะมองในแง่ลบเดียวผ่านการเล่าเรื่องราวที่ชอบซึ่งเกี่ยวข้องกับประสบการณ์และแสดงถึงเอกลักษณ์แห่งตนเพื่อให้เกิดการสำรวจประสบการณ์ในเชิงอัตนัยกล่าว คือ สำรวจความหวังความต้องการเป้าหมายเกี่ยวกับอาชีพจินตนาการและแรงบันดาลใจของตนร่วมกับใช้ เทคนิคการให้ข้อมูลป้อนกลับ(Feedback)เทคนิคการเสริมแรง(Reinforcement)

และทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย และ ทักษะพื้นฐานการให้การปรึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/ อุปกรณ์

1. ใบงาน กิจกรรมการตั้งเป้าหมาย
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 8

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองในการให้การปรึกษาครั้งที่ 8 นี้ และผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการปรึกษารายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

ผู้รับการปรึกษาพูดคุย สอบถามผู้รับการปรึกษาเกี่ยวประเด็นเรื่องเป้าหมายผู้รับการปรึกษาทราบหรือไม่ว่า

- เป้าหมายคืออะไร
- เป้าหมายมีความสำคัญอย่างไร
- เพราะเหตุใดเราจึงจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายในชีวิต
- บุคคลที่มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต กับบุคคลที่ไม่มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต

มีความแตกต่างกันอย่างไร ผู้ให้การปรึกษาสรุปประเด็นที่สำคัญและสรุปสิ่งที่ได้พูดคุยกัน

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ไขปัญหา

1. ผู้วิจัยได้ให้ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษา เล่าเรื่องราวของตนเอง โดยมองชีวิตในมุมมองที่หลากหลายโดยหาทางเลือกด้านอาชีพที่เป็นไปได้สำหรับตนเองที่จะสามารถหาได้มากกว่าการจะมองในแง่มุมมองเดียวผ่านการเล่าเรื่องราวที่ชอบซึ่งเกี่ยวข้องกับประสบการณ์และแสดงถึงเอกลักษณ์แห่งตนเพื่อให้เกิดการสำรวจประสบการณ์ในเชิงอัตนัยกล่าว คือ สำรวจความหวัง ความต้องการเป้าหมายเกี่ยวกับอาชีพจินตนาการและแรงบันดาลใจของตน

2. ผู้วิจัยสรุปความคิดความต้องการสำคัญของผู้รับการปรึกษาเกี่ยวกับความต้องการด้านเป้าหมายชีวิตและอาชีพ

3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาทำกิจกรรมการวางแผนทางการศึกษาและอาชีพ
ขั้นยุติการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปรึกษาครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาครั้งต่อไป
3. ผู้วิจัยขออนุญาตแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 8

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ

2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการปรึกษาสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. ใบงาน และแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 8

แบบบันทึกประสบการณ์การเข้าร่วมการศึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ ครั้งที่ 8

วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

จากการเข้าร่วมการศึกษารายบุคคลในครั้งนี้ นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้รู้อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

**โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน
ครั้งที่ 9**

ชื่อเรื่อง	กำหนดและวางแผนเป้าหมายทางอาชีพ (Goals)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้กำหนดเป้าหมายทางอาชีพของตนเอง 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาพิจารณาความสอดคล้องของเป้าหมาย กับกิจกรรมทางอาชีพที่กำลังดำเนินในปัจจุบัน

แนวคิดสำคัญ

เป้าหมายมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลกล่าวคือ บุคคลจะตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตโดยคำนึงถึงเป้าหมายที่ตนเองมีการที่บุคคลกำหนดเป้าหมายได้สอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ของตนเอง เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ จะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ง่ายกว่า เป้าหมายที่บุคคลเลือกมีผลกระทบต่อการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย บุคคลจึงควรตั้งเป้าหมายเพื่อจะช่วยให้พวกเขาสามารถจัดระเบียบพฤติกรรมของตนเองได้ และช่วยชี้แนะแนวทางการกระทำกิจกรรมที่เหมาะสมตามช่วงเวลาต่างๆ เป้าหมาย คือการจูงใจตนเอง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการบรรลุซึ่งเป้าหมาย เช่น การสำเร็จการศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป้าหมาย การรับรู้ความสามารถตนเองและการคาดหวังผลลัพธ์มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และต่างส่งผลกระทบต่อกันในรูปแบบที่หลากหลาย ดังนั้น แนวคิดเหล่านี้จึงเป็นขอบเขตการศึกษาที่สำคัญในทฤษฎีการเรียนรู้อาชีพทางสังคม (Blanco, 2011; Bonitz, Larson & Armstrong, 2010; Byars-Winston, Estrada, Howard, Davis & Zalapa, 2010; Conkel, Ziebell, 2011 Cited in Sharf, 2013)

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการค้นหาเป้าหมายของชีวิต (ทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม) เทคนิคการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement) ร่วมกับการใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย และการวางตัวแบบ (Modeling) ทักษะพื้นฐานการให้การศึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/ อุปกรณ์

1. แบบบันทึกเป้าหมาย
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 9

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองในการให้การปรึกษาครั้งที่ 9 นี้ และผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการปรึกษารายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยกล่าวว่า การที่บุคคลจะสามารถกำหนดเป้าหมายในชีวิตได้อย่างชัดเจนนั้น บุคคลต้องตระหนักในตนเอง (Self awareness) ทำสิ่งต่างๆด้วยความมีสติ และรู้ว่าตนเองนั้นสามารถที่จะเลือกตัดสินใจ และกำหนดโชคชะตาของตน ตระหนักว่าความหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่ต้องแสวงหาในการปรึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาค้นหาเป้าหมายในชีวิตของตนเอง อันจะนำไปสู่การตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ อีกทั้ง เน้นย้ำถึงการที่เมื่อบุคคลตัดสินใจเลือกทางเดินชีวิตของตนเอง บุคคลจะต้องมีความรับผิดชอบไปพร้อมๆกัน (Responsibility) ตามแนวการศึกษาแบบอัตถิภาวนิยม

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยได้ให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจความสอดคล้องของเป้าหมายกับกิจกรรมในปัจจุบัน โดยให้ผู้รับการปรึกษาพิจารณาว่าหากต้องการจะบรรลุเป้าหมายทางอาชีพ จะต้องวางแผนเป้าหมายในระยะสั้นระยะยาวอย่างไรบ้าง
2. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาทำกิจกรรมการวางแผนทางการศึกษาและอาชีพในระยะสั้นและระยะยาว

3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่จะต้องดำเนินการตามแผนที่ได้กำหนดไว้

ขั้นยุติการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปรึกษาครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาครั้งต่อไป
3. ผู้วิจัยขออนุญาตแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 9

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการปรึกษารูปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. ใบงาน และแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 9

แบบบันทึกประสบการณ์การเข้าร่วมการศึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ ครั้งที่ ๑

วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

จากการเข้าร่วมการศึกษารายบุคคลในครั้งนี้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน

ครั้งที่ 10

ชื่อเรื่อง	ปรับความเชื่อเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัว(Family support)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาพิจารณาสำรวจ การสนับสนุนหรือ อุปสรรคจากครอบครัวในการเลือกอาชีพ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาปรับความคิด ความเชื่อที่ไม่สมเหตุ สมผลเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ เป็นความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผล

แนวคิดสำคัญ

ความเชื่อเกี่ยวกับการสนับสนุนและอุปสรรคจากครอบครัว (Family support) มีอิทธิพลต่อการพิจารณาเส้นทางอาชีพของบุคคลในการปรึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิค ABC ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์ พฤติกรรม เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจความเชื่อของตนเองเกี่ยวกับการสนับสนุนหรือ อุปสรรคในการเลือกอาชีพที่มาจากครอบครัวและปรับความคิดความเชื่อของตนเองเป็นความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผลมากขึ้นร่วมกับการใช้เทคนิคการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับการปรับความคิด ความเชื่อเทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement)

โมเดลการเลือกอาชีพ ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม (Social cognitive career theory) มีหลาย ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง การคาดหวังผลลัพธ์ และเป้าหมาย ประสบการณ์ของบุคคลเกิดขึ้นภายในบริบทของเหตุการณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ Lent, Brown and Hackett (2000, 2002) และ Lent (2005) อธิบายปัจจัยเชิงบริบท 2 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยภูมิหลัง (Background contextual factors) และอิทธิพลทางตรง (Proximal influence) ที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเลือกอาชีพ ปัจจัยเชิงบริบทที่สำคัญ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) ซึ่งความคิด ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อ พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับการให้การสนับสนุน ส่งเสริมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่เป้าหมายทางอาชีพ อาจไปสนับสนุนทางเลือกของบุคคลหรือแม้กระทั่งอาจเป็นอีกอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ด้านอาชีพที่ต้องการปัจจัยเชิงบริบทคือแนวคิดสำคัญของกรอบแนวคิดทฤษฎีนี้ นอกเหนือไปจากปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความสนใจความสามารถ

ค่านิยม อุปสรรค (เช่น ข้อจำกัดทางการเงิน) และการสนับสนุน (เช่น การสนับสนุนจากครู) เป็นข้อพิจารณาที่สำคัญในทางเลือกอาชีพเช่นกัน (Lent, Brown & Talleyrand, 2002) จะเห็นได้ว่า ทั้งการสนับสนุนและอุปสรรคนั้นมีผลกระทบต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองซึ่งมีผลกระทบต่อเป้าหมายและการกระทำเกี่ยวกับทางเลือกอาชีพ (Lent et al., 2003) การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนของพ่อแม่ ภูมิหลังทางการเงินการประเมินการสนับสนุนของนักเรียนและผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถตนเองด้านอาชีพและการตัดสินใจด้านอาชีพ

ผู้วิจัยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขั้นที่เหมาะสมกับช่วงวัย และการวางตัวแบบ (Modeling) ของการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ทักษะพื้นฐานการให้การศึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถาม ปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/ อุปกรณ์

1. แบบสำรวจความเชื่อ
2. แบบบันทึกประสบการณ์การศึกษา ครั้งที่ 10

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิง บูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองในการให้ การปรึกษาครั้งที่ 10 นี้ พร้อมทั้งให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการปรึกษา รายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยกล่าวว่า จากการปรึกษาในครั้งนี้ผู้รับการปรึกษาได้มีโอกาสสำรวจความคิดความ เชื่อที่ไม่สมเหตุผลที่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัว สิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่น ของผู้รับการปรึกษาในการที่จะตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาและอาชีพของตนเอง เพื่อช่วย ปรับเปลี่ยนอิทธิพลทางความคิด ความเชื่อที่ได้รับคำสั่งสมมา

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยได้ให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจความเชื่อของตนเองเกี่ยวกับการสนับสนุนหรืออุปสรรคในการเลือกอาชีพที่มาจากครอบครัวและปรับความคิด ความเชื่อของตนเองเป็นความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผลมากขึ้น
2. ผู้วิจัยทำกิจกรรมโต้แย้งความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล เกี่ยวกับความเชื่อของตนเองเกี่ยวกับสำรวจความเชื่อของตนเองเกี่ยวกับการสนับสนุนหรือ อุปสรรคในการเลือกอาชีพที่มาจากครอบครัวและปรับความคิด ความเชื่อของตนเองเป็นความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผลมากขึ้น
3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมโต้แย้งความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล

ขั้นยุติการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปรึกษารั้งนี้
2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาครั้งต่อไป
3. ผู้วิจัยขออนุญาตแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 10

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการปรึกษาสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. ใบงาน และแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 10

แบบบันทึกประสบการณ์การเข้าร่วมการศึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ ครั้งที่ 10

วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

จากการเข้าร่วมการศึกษารายบุคคลในครั้งนี้ นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้รู้อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน

ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง	ปรับความเชื่อเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัว(Family support)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสามารถมองมุมใหม่เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการสนับสนุนหรืออุปสรรคจากครอบครัวในการเลือกอาชีพ

แนวคิดสำคัญ

ความเชื่อเกี่ยวกับการสนับสนุนและอุปสรรคจากครอบครัว (Family support) มีอิทธิพลต่อการพิจารณาเส้นทางอาชีพของบุคคล ในการปรึกษารอบนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิค ABC ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์ พฤติกรรม เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจความเชื่อของตนเองเกี่ยวกับการสนับสนุนหรือ อุปสรรคในการเลือกอาชีพที่มาจากครอบครัวและปรับความคิดความเชื่อของตนเองเป็นความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผลมากขึ้น ร่วมกับการใช้เทคนิคเทคนิคการมองมุมใหม่ (Reframing) การมองมุมใหม่ เป็นวิธีการเปลี่ยนความคิดโดยการหาแง่มุมมองทางบวกที่เป็นไปได้ในเหตุการณ์หรือข้อมูลทางลบ หรือการมองหาผลทางบวกที่เราอาจได้รับจากเหตุการณ์ร้ายที่เรากำลังเผชิญอยู่ ร่วมกับการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับการปรับความคิด ความเชื่อและเทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement)

โมเดลการเลือกอาชีพ ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม (Social cognitive career theory) มีหลายๆปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรับรู้ความสามารถตนเอง การคาดหวังผลลัพธ์และเป้าหมาย ประสบการณ์ของบุคคลเกิดขึ้นภายในบริบทของเหตุการณ์และสภาพการณ์ต่างๆ Lent, Brown and Hackett (2000, 2002) และ Lent (2005) อธิบายปัจจัยเชิงบริบท 2 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยภูมิหลัง (Background contextual factors) และอิทธิพลทางตรง (Proximal influence) ที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเลือกอาชีพ ปัจจัยเชิงบริบทที่สำคัญของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) ซึ่งความคิด ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับการให้การสนับสนุน ส่งเสริมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่เป้าหมายทางอาชีพ อาจไปสนับสนุนทางเลือกของบุคคลหรือแม้กระทั่งอาจเป็นอีกอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ด้านอาชีพที่ต้องการ ปัจจัยเชิงบริบทคือแนวคิดสำคัญของ

กรอบแนวคิดทฤษฎีนี้ นอกเหนือไปจากปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความสนใจความสามารถ ค่านิยม อุปสรรค (เช่น ข้อจำกัดทางการเงิน) และการสนับสนุน (เช่น การสนับสนุนจากครู) เป็นข้อพิจารณาที่สำคัญในทางเลือกอาชีพเช่นกัน จะเห็นได้ว่าทั้งการสนับสนุนและอุปสรรคนั้นมีผลกระทบต่อ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งมีผลกระทบต่อเป้าหมายและการกระทำเกี่ยวกับทางเลือกอาชีพ (Lent et. Al., 2003) การสนับสนุนจากครอบครัวการสนับสนุนของพ่อแม่ ภูมิหลังทางการเงินการประเมินการสนับสนุนของนักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถตนเองด้านอาชีพและการตัดสินใจด้านอาชีพ

ผู้วิจัยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย และการวางตัวแบบ (Modeling) ของการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ทักษะพื้นฐานการให้การศึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถาม ปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/ อุปกรณ์

1. แบบสำรวจความเชื่อ
2. แบบบันทึกประสบการณ์การศึกษา ครั้งที่ 11

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองในการให้ การศึกษาครั้งที่ 11 นี้ พร้อมทั้งให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการศึกษารายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยกล่าวว่า จากการปรึกษาในครั้งที่ 1 ผู้รับการปรึกษาได้มีโอกาสสำรวจความคิด ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลที่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัว สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้รับการปรึกษาในการที่จะตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาและอาชีพของตนเอง ดังนั้นในการปรึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะให้ผู้รับการปรึกษาฝึกการมองปัญหาในมุมใหม่ เพื่อช่วยปรับเปลี่ยนอิทธิพลทางความคิด ความเชื่อที่ได้รับมา

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยได้ให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจความเชื่อของตนเองเกี่ยวกับการสนับสนุนหรืออุปสรรคในการเลือกอาชีพที่มาจากครอบครัวและปรับความคิด ความเชื่อของตนเองเป็นความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผลมากขึ้น
2. ผู้วิจัยทำกิจกรรมโต้แย้งความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล เกี่ยวกับความเชื่อของตนเองเกี่ยวกับสำรวจความเชื่อของตนเองเกี่ยวกับการสนับสนุนหรือ อุปสรรคในการเลือกอาชีพที่มาจากครอบครัวและปรับความคิด ความเชื่อของตนเองเป็นความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผลมากขึ้น
3. ผู้วิจัยเทคนิคการมองมุมใหม่ (Reframing) โดยการให้ผู้รับการปรึกษามองมุมใหม่ ซึ่งเป็นวิธีการเปลี่ยนความคิดโดยการหาแง่มุมมองทางบวกที่เป็นไปได้ในเหตุการณ์หรือข้อมูลทางลบ หรือการมองหาผลทางบวกที่เราอาจได้รับ จากเหตุการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ ยกตัวอย่าง เช่น
 - การที่เราต้องทำงานหาเงินส่งตัวเองเรียนแม้จะเหนื่อยมาก แต่ก็ทำให้เราเป็นคนมีจิตใจเข้มแข็ง อดทน และมีความรับผิดชอบหรือ
 - การมองว่าเหตุการณ์ที่คนรอบข้างไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุนในสิ่งที่เราทำนั้น เนื่องจากยังไม่เข้าใจอย่างแท้จริง หรือ ไม่เชื่อว่านักเรียนจะทำสำเร็จได้ เพราะความห่วยๆ กลัวนักเรียนจะต้องผิดหวัง เสียใจ แต่หาก อดทนมุ่งมั่นพยายาม และทำให้สำเร็จ คนอื่นก็จะเชื่อมั่นและเห็นถึงความพยายาม ของนักเรียน
4. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาทดลอง มองมุมใหม่ในสถานการณ์ทางอาชีพที่ตนเอง กำลังเผชิญอยู่

ขั้นยุติการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปรึกษาครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาครั้งต่อไป
3. ผู้วิจัยขออนุญาตแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 11

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการปรึกษาสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. ใบงาน และแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 11

แบบบันทึกประสบการณ์การเข้าร่วมการศึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ ครั้งที่ 11

วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

จากการเข้าร่วมการศึกษารายบุคคลในครั้งนี้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน

ครั้งที่ 12

ชื่อเรื่อง	พัฒนาความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาประเมิน ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นใน การเลือกเส้นทางอาชีพ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเตรียมค้นหาแนวทางที่จะจัดการกับปัญหาและอุปสรรค ในการเลือกอาชีพ

แนวคิดสำคัญ

โมเดลการเลือกอาชีพ ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม (Social cognitive career theory) มีแนวคิดว่ามีหลาย ๆ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง การคาดหวังผลลัพธ์ และเป้าหมาย นอกเหนือไปจากปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความสนใจ, ความสามารถ, ค่านิยม, อุปสรรค (เช่น ข้อจำกัดทางการเงิน) และการสนับสนุน (เช่น การสนับสนุนจากพ่อแม่ ครู และเพื่อน) และภาพรวมของตลาดแรงงานแล้วนั้น ประสบการณ์ของบุคคลเกิดขึ้นภายในบริบทของเหตุการณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ ในสังคมเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและมีปฏิสัมพันธ์ต่อวัฒนธรรมของตนเอง รวมไปถึงการเรียนรู้ถึงการคาดหวังต่อบทบาทด้านเพศ นอกจากนี้บุคคลยังซึมซับปัจจัยเหล่านี้เมื่อมีโอกาสได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและทักษะทางวิชาการอีกด้วย จะเห็นได้ว่าในขั้นตอนของการเลือกอาชีพ บุคคลได้รับอิทธิพลของปัจจัยต่างๆมากมาย การปรึกษาครั้งที่ 12-13 นี้ มุ่งเน้นให้ผู้รับการปรึกษาพัฒนาความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping) หมายถึง การที่บุคคลสามารถจัดการกับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหา ในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเลือกอาชีพ โดยใช้เทคนิคการจัดการกับปัญหา (Problem solving) และเทคนิคการให้การบ้าน (Homework)

โดยผู้ให้การศึกษาใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย และ ทักษะพื้นฐานการให้การศึกษา เช่น การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/อุปกรณ์

1. แบบสำรวจปัญหาและอุปสรรค
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 12

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

ผู้ให้การปรึกษากล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองในการให้การปรึกษาครั้งที่ 12 นี้ และผู้ให้การปรึกษาให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการปรึกษารายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยกล่าวว่าในขั้นตอนต่างๆที่จะนำไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ ในบางครั้งผู้รับการปรึกษาอาจได้พบกับปัญหาและอุปสรรค หรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อแผนที่ได้เอาไว้ในการปรึกษาก่อนหน้านี้ ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาประเมินจากสถานการณ์จากเหตุปัจจัยของตนเองว่าอาจเกิดปัญหาและอุปสรรคใดขึ้นบ้าง และฝึกทักษะการแก้ปัญหาในการปรึกษาครั้งที่ 12-13 นี้

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยได้ให้ผู้รับการปรึกษาได้ประเมิน ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นในการเลือกเส้นทางอาชีพเพราะเหตุใด จึงเกิดปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว
2. ผู้วิจัยได้ให้ผู้รับการปรึกษาเตรียมค้นหาแนวทางที่จะจัดการกับปัญหาและอุปสรรคในการเลือกอาชีพ โดยใช้เทคนิคการจัดการกับปัญหา (Problem solving) ผู้วิจัยสอนให้ผู้รับการปรึกษา มีทักษะในการแก้ปัญหา โดยยกตัวอย่างสถานการณ์ทางการศึกษาและอาชีพที่เป็นปัญหาของตนเอง กระบวนการฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา 6 ขั้นตอน ดังนี้
 - ขั้นตระหนักรู้ปัญหาเป็นขั้น ตระหนักรู้ถึงสิ่งที่ทำให้เป็นปัญหาอยากจะทำบางสิ่งบางอย่างให้ดีขึ้นผู้รับการปรึกษาสามารถกำหนดสิ่งที่เป็นประเด็นปัญหา
 - ขั้นรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นพิจารณาถึงสิ่งที่ทำให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความวิตกกังวล สับสนวุ่นวายใจเมื่อพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างรอบคอบและมองเห็นปัญหาแล้วจะต้องค้นหาและเก็บรวบรวมข้อมูลสอบถามค้นคว้าสิ่งที่คิดว่ามีความเกี่ยวข้องกับปัญหา ได้มากที่สุดและจัดเรียงข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่

- การกำหนดหรือระบุปัญหาเป็นขั้นตอนที่สามารถระบุได้ว่าอะไรคือตัวการหรือปมปัญหาที่แท้จริงโดยเขียนทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นปัญหาทั้งหมดให้มากที่สุดแล้วจะค่อย ๆ พิจารณาว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง อะไรคือปัญหาใหญ่ อะไรคือปัญหาเล็ก แล้วพิจารณาว่าทำไมจึงเกิดปัญหานั้นขึ้นมา

- ค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาเป็นขั้นที่คิดค้นหาวิธีในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมให้ได้มากมายหลาย ๆ วิธีโดยพยายามคิดค้นหาวิธี

- ขึ้นค้นหาข้อสรุปและเลือกวิธีการแก้ปัญหาเป็นการค้นหาข้อสรุปว่าจากแนวทางหลาย ๆ ทางในการแก้ปัญหานั้นวิธีใดเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดเป็นที่ยอมรับมากที่สุด

- ขึ้นดำเนินการเป็นขั้นตอนที่ชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจมีความถูกต้องเหมาะสมสามารถนำเอาวิธีการที่เลือกนั้น ไปปฏิบัติใช้ได้ขั้นนี้เป็นการฝึกฝนการกำหนดขั้นตอนและปฏิบัติตามขั้นตอนในการแก้ปัญหาตามที่ได้เลือกวิธีแก้ปัญหา (ประพันธ์ ศิริสุเสารัจ, 2551, หน้า 154-157)

3. เมื่อผู้รับการปรึกษาฝึกทักษะการแก้ปัญหา จนเข้าใจ ผู้วิจัยมอบหมายการบ้านเทคนิคการให้การบ้าน (Homework) ให้ผู้รับการปรึกษานำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้กับสถานการณ์ทางการศึกษาและอาชีพที่เจอในชีวิตประจำวันและกลับมารายงานผลให้ผู้วิจัยได้ทราบในครั้งหน้า

ขั้นยุติการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปรึกษาครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาครั้งต่อไป
3. ผู้วิจัยขออนุญาตแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 12

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการปรึกษาสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. ใบงาน และแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 12

แบบบันทึกประสบการณ์การเข้าร่วมการศึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ ครั้งที่ 12

วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

จากการเข้าร่วมการศึกษารายบุคคลในครั้งนี้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการศึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน

ครั้งที่ 13

ชื่อเรื่อง	พัฒนาความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping)
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาประเมิน ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น ในการเลือกเส้นทางอาชีพ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเตรียมค้นหาแนวทางที่จะจัดการกับปัญหาและอุปสรรค ในการเลือกอาชีพ

แนวคิดสำคัญ

โมเดลการเลือกอาชีพ ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพจากพุทธิปัญญาทางสังคม (Social cognitive career theory) มีแนวคิดว่ามีหลายปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง การคาดหวังผลลัพธ์ และเป้าหมาย นอกเหนือไปจากปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความสนใจ, ความสามารถ, ค่านิยม, อุปสรรค (เช่น ข้อจำกัดทางการเงิน) และการสนับสนุน (เช่น การสนับสนุนจากพ่อแม่ ครู และเพื่อน) และภาพรวมของตลาดแรงงานแล้วนั้น ประสบการณ์ของบุคคลเกิดขึ้นภายในบริบทของเหตุการณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ ในสังคมเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและมีปฏิสัมพันธ์ต่อวัฒนธรรมของตนเอง รวมไปถึงการเรียนรู้ถึงการคาดหวังต่อบทบาทด้านเพศ นอกจากนี้บุคคลยังซึมซับปัจจัยเหล่านี้เมื่อมีโอกาสได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและทักษะทางวิชาการอีกด้วย จะเห็นได้ว่าในขั้นตอนของการเลือกอาชีพ บุคคลได้รับอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ มากมาย การปรึกษาครั้งที่ 12-13 นี้ มุ่งเน้นให้ผู้รับการปรึกษาพัฒนาความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping) หมายถึง การที่บุคคลสามารถจัดการกับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหา ในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเลือกอาชีพผู้ให้การศึกษา ใช้เทคนิคการจัดการกับปัญหา (Problem solving) บูรณาการกับเทคนิคการผ่อนคลาย (Relaxation technique)

โดยผู้ให้การศึกษาใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) ได้แก่ การสนทนาที่อบอุ่น จริงใจ มีการใช้ภาษาและอารมณ์ขันที่เหมาะสมกับช่วงวัย และการวางตัวแบบ (Modeling) ของการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ทักษะพื้นฐานการให้การศึกษา เช่น การฟัง การใช้

คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การรักษาความลับ การอธิบายโดยตรง เป็นต้น

สื่อ/ อุปกรณ์

แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 13

วิธีดำเนินการ

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพด้วยการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเริ่มต้นและสร้างสัมพันธภาพ

ผู้ให้การปรึกษากล่าวทักทาย พูดคุยเพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเอง ในการให้การปรึกษาครั้งที่ 13 นี้ และผู้ให้การปรึกษาให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสาระสำคัญของการปรึกษารายบุคคลแบบบูรณาการในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสำรวจปัญหา

ผู้วิจัยกล่าวไว้ในขั้นตอนต่างๆที่จะนำไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ ในบางครั้งผู้รับการปรึกษาอาจได้พบกับปัญหาและอุปสรรค หรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อแผนที่ได้เอาไว้ในการปรึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาประเมินจากสถานการณ์จากเหตุปัจจัยของตนเองว่าอาจเกิดปัญหาและอุปสรรคใดขึ้นบ้าง และฝึกทักษะการแก้ปัญหาในการปรึกษาครั้งที่ 12-13 นี้

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยได้ให้ผู้รับการปรึกษาได้ประเมิน ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นในการเลือกเส้นทางอาชีพเพราะเหตุใด จึงเกิดปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวในครั้งที่ 12

2. ผู้วิจัยได้ให้ผู้รับการปรึกษาทบทวนแนวทางที่จะจัดการกับปัญหาและอุปสรรคในการเลือกอาชีพ โดยใช้เทคนิคการจัดการกับปัญหา (Problem solving) กระบวนการฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา 6 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตระหนักรู้ปัญหาเป็นขั้น ตระหนักรู้ถึงสิ่งที่ทำให้เป็นปัญหาอยากจะทำบางสิ่งบางอย่างให้ดีขึ้นผู้รับการปรึกษาสามารถกำหนดสิ่งที่เป็นประเด็นปัญหา

- ขั้นรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นพิจารณาถึงสิ่งที่ทำให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความวิตกกังวล สับสนวุ่นวายใจเมื่อพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างรอบคอบและมองเห็นปัญหาแล้วจะต้องค้นหาและเก็บรวบรวมข้อมูลสอบถามค้นคว้าสิ่งที่คิดว่ามีความเกี่ยวข้องกับปัญหา ได้มากที่สุดและจัดเรียงข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่

- การกำหนดหรือระบุปัญหาเป็นขั้นตอนที่สามารถระบุได้ว่าอะไรคือตัวการหรือปมปัญหาที่แท้จริงโดยเขียนทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นปัญหาทั้งหมดให้มากที่สุดแล้วจะค่อย ๆ พิจารณาว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริงอะไรคือปัญหาใหญ่อะไรคือปัญหาเล็กแล้วพิจารณาว่าทำไมจึงเกิดปัญหานั้นขึ้นมา

- ค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาเป็นขั้นที่คิดค้นหาวิธีในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมให้ได้มากมายหลาย ๆ วิธีโดยพยายามคิดค้นหาวิธี

- ขั้นค้นหาข้อสรุปและเลือกวิธีการแก้ปัญหาเป็นการค้นหาข้อสรุปว่าจากแนวทางหลาย ๆ ทางในการแก้ปัญหานั้นวิธีใดเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดเป็นที่ยอมรับมากที่สุด

- ขั้นดำเนินการเป็นขั้นตอนที่ชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจมีความถูกต้องเหมาะสมสามารถนำเอาวิธีการที่เลือกนั้นไปปฏิบัติใช้ได้ขั้นนี้เป็นการฝึกฝนการกำหนดขั้นตอนและปฏิบัติตามขั้นตอนในการแก้ปัญหาตามที่ได้เลือกวิธีแก้ปัญหา (ประพันธ์ ศิริสุเสารัจ, 2551, หน้า 154-157)

3. ผู้วิจัยได้ให้ผู้รับการปรึกษารายงานผล เทคนิคการจัดการกับปัญหาไปปรับใช้กับสถานการณ์ทางการศึกษาและอาชีพที่เจอในชีวิตประจำวัน ว่าเป็นอย่างไร มีข้อคิดขัดที่ตรงไหน

4. ผู้วิจัยสอนให้ผู้รับการปรึกษารู้จักการผ่อนคลาย (Relaxation technique) หากเกิดความเครียดหรือความวิตกกังวลในขั้นตอนต่าง ๆ ของการศึกษาที่จะนำไปสู่การเลือกอาชีพ

ขั้นยุติการปรึกษา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปรึกษาครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการเข้าร่วมการปรึกษาครั้งต่อไป
3. ผู้วิจัยขออนุญาตแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 13

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ
2. ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้รับการปรึกษาสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม
3. ใบงาน และแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 13

แบบบันทึกประสบการณ์การเข้าร่วมการศึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ ครั้งที่ 13

วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

จากการเข้าร่วมการศึกษารายบุคคลในครั้งนี้ นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้รู้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคพัฒนาการรับรู้ความสามารถ
ในการเลือกอาชีพของนักเรียน

ครั้งที่ 14

ชื่อเรื่อง	ยุติการปรึกษา
ระยะเวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวของโรงเรียน
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนตนเอง ถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ 2. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้ประเมินผลและแสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการรับการศึกษา 3. เพื่อยุติการให้การศึกษา

แนวคิดสำคัญ

การปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียน ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจการรับรู้ความสามารถทางการเรียน (Academic self-efficacy) ความสนใจในอาชีพ (Career interest) ของตนเองเพื่อการคาดหวังผลลัพธ์ทางอาชีพ (Outcome expectations) ได้อย่างถูกต้อง และกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ (Goals) ของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ค้นหาอุปสรรค และการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถในการจัดการปัญหา (Coping) กับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเลือกอาชีพ โดยที่ผู้ให้การศึกษาจัดประสบการณ์ด้านการเรียนรู้เพื่อช่วยผู้รับการปรึกษา ได้เข้าใจความคิด อารมณ์ของตนเองเพื่อการเข้าใจปัจจัยส่วนบุคคล อิทธิพลของบริบท สิ่งแวดล้อม นำไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนเองตามความเป็นจริง

การให้การศึกษาครั้งนี้ เป็นการยุติการให้การศึกษา เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา ทบทวนตนเองว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยให้ออกาสผู้รับการปรึกษา สำรวจความรู้สึกได้อย่างเต็มที่ มีการเสนอแบบอย่างที่เป็นประโยชน์ รวมถึงสิ่งที่สามารถนำไปปรับใช้ในการเลือกอาชีพในอนาคต โดยสาระสำคัญอยู่ที่การส่งเสริมให้กำลังใจผู้รับการปรึกษา ผู้ให้ศึกษานำบูรณาการเทคนิคการให้การศึกษา โดยใช้ทักษะเบื้องต้นของการปรึกษา การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุปความ การให้กำลังใจ เทคนิคการทำสัญญาด้วยตนเอง (Self-contracting) เทคนิคการทำความเข้าใจของการยุติและการประเมินค่า (Clarification of the ending and evaluation) ผู้ให้การศึกษาสำรวจว่าผู้รับการปรึกษาสามารถบรรลุเป้าหมาย

ที่ต้องการได้อย่างไรและร่วมกันประเมินว่าการกระทำใดที่เป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการเสริมแรง เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ

สื่อ/อุปกรณ์

1. แบบบันทึกการทำสัญญากับตนเอง
2. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 14
3. แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นเริ่มต้น

การให้การปรึกษาแบบบูรณาการครั้งนี้ เป็นการยุติการให้การปรึกษา ผู้วิจัยพักทนาย ผู้รับการปรึกษาดำเนินการที่อบอุ่นและเป็นกันเองเพื่อรักษาสัมพันธภาพในการให้การปรึกษา โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการปรึกษาในครั้งนี้

ขั้นสำรวจปัญหา

1. ผู้วิจัยกล่าวชื่นชมผู้รับการปรึกษาที่มีความตั้งใจในการเข้าร่วมการปรึกษาจนครบตามที่ตกลงไว้จากนั้นสนทนากับผู้รับการปรึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมการให้การปรึกษาครั้งที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไร
2. ผู้วิจัยกล่าวถึงวัตถุประสงค์การปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาตรวจสอบว่าเปลี่ยนแปลงหรือได้รับประสบการณ์ตามที่ตนเองคาดหวัง หรือไม่

ขั้นทำความเข้าใจและดำเนินการแก้ปัญหา

1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาเล่าประสบการณ์และบอกความรู้สึกในการเข้าร่วมการปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ
2. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาทำกิจกรรม การทำสัญญากับตนเอง (Self-contracting) โดยที่ผู้ให้การปรึกษาอธิบายให้ผู้รับการปรึกษาเห็นความสำคัญของการทำสัญญากับตนเอง จากนั้นให้ผู้รับการปรึกษานำกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อที่จะส่งผลให้กระบวนการควบคุมตนเองของผู้รับการปรึกษาเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยผู้รับการปรึกษากำหนดพฤติกรรมที่ชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงตนเองในด้านการศึกษาต่อและอาชีพ อันจะนำไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพที่กำหนดไว้ บอกแนวทางที่ชัดเจนที่จะกระทำเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น และระบุการเสริมแรง

ตนเอง เมื่อได้ดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่สัญญากับตนเองไว้แม้จะเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงเล็ก ๆ ที่เกิดขึ้น และลงโทษตนเองเมื่อไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่สัญญากับตนเองไว้

3. ผู้วิจัยให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับจากการรับการปรึกษารายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค ขั้นตอนนี้ใช้เทคนิคการทำความเข้าใจของการยุติและการประเมินค่าเพื่อสำรวจว่าผู้รับการปรึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ร่วมกับทักษะการปรึกษาเบื้องต้น เช่น การถามคำถามปลายเปิด การฟังอย่างตั้งใจ การสะท้อนความรู้สึก การให้กำลังใจ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยแจกแบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 14 จากนั้นให้ผู้รับการปรึกษาทำแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ และแจ้งให้ผู้รับการปรึกษาทราบว่าผู้วิจัยจะทำการติดตามผลหลังจากยุติการปรึกษาในครั้งนี้อย่างไรไปแล้ว 4 สัปดาห์

2. ผู้วิจัยยุติการปรึกษาครั้งที่ 14 และกล่าวขอบคุณผู้รับการปรึกษาที่ให้ความร่วมมือด้วยดีตลอดมา

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม คำพูด น้ำเสียง ความรู้สึกและการมีส่วนร่วมของผู้รับการปรึกษา การแสดงออก ตลอดจนความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และการให้ความร่วมมือ

2. ผู้วิจัยสังเกตจากการผู้รับการปรึกษาสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม

3. แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพ

4. แบบบันทึกประสบการณ์การปรึกษา ครั้งที่ 14

แบบบันทึกประสบการณ์การเข้าร่วมการศึกษารายบุคคล
เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพฯ ครั้งที่ 14

วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

จากการเข้าร่วมการศึกษารายบุคคลในครั้งนี้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
ใบอนุญาตเข้าร่วมการวิจัย

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนด้วยการปรึกษา
รายบุคคลเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

วันที่ให้คำยินยอม วันที่เดือน..... พ.ศ.

ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึง
วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียดและมีความ
เข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิก
การเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบ
ใด ๆ ต่อข้าพเจ้า

ผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น
จนข้าพเจ้าพอใจ ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าจะถูกเก็บเป็นความลับและจะเปิดเผยในภาพรวมที่
เป็นการสรุปผลการวิจัย

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้ว และมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในใบ
ยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ปกครอง/ ผู้แทน
(.....)โดยชอบธรรม

ลงนาม.....พยาน
(.....)

ลงนาม.....ผู้ทำวิจัย

(นางสาวอัจฉรา อินโต)